

MAIJS/JŪNIJS 2014
Nr. 5/6 (227/228)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Par LPS 25. kongresa saimnieku – leģendām bagāto Aizkraukles novadu un domes priekšsēdētāju LEONU LĪDUMU lasiet žurnāla 2.–9. lpp.

AIZKRAUKLE un

**LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA**

ielūdz

LPS 25. kongress

2014. gada 30. maijā Aizkrauklē

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktores vietniece

“LOGS” VIESOS

AIZKRAUKLES NOVADA SENĀS UN JAUNĀS LEĢENDAS 2

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

LPS KONGRESI 10

LPS KONGRESU LOMA 23

PAIET SOLĪTI PRETĪ. SARUNA AR ANDRI JAUNSLEINI 26

FINANŠU PALĪDZĪBAS PROJEKTI PAŠVALDĪBĀS 29

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ 34

LPS DOMĒ 35

LPS VALDĒ 37

LPS FINANŠU UN EKONOMIKAS JAUTĀJUMU KOMITEJĀ 38

LPS TEHNISKO PROBLĒMU KOMITEJĀ 42

ENERĢĒTIKA

PILSĒTU MĒRU PAKTAM PIEVIENOJUŠĀS 17 PAŠVALDĪBAS 50

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

LPS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS UN SADARBĪBAS KOMITEJĀ 58

LPS VESELĪBAS UN SOCIĀLO JAUTĀJUMU KOMITEJĀ 62

LPS IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS JAUTĀJUMU KOMITEJĀ 71

LPS SPORTA JAUTĀJUMU APAKŠKOMITEJĀ 75

LPS IT JAUTĀJUMU APAKŠKOMITEJĀ 76

LPS ĀRĒJO SAKARU NODAĻĀ 77

PROJEKTI 78

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

ES REĢIONU KOMITEJĀ UN LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ 87

NOVADU APVIENĪBĀ 90

PIEKRASTES PAŠVALDĪBU APVIENĪBĀ 91

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

BUFERZONĀ NOLIKTIE 92

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014” 97

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

INFORMĀCIJAI UN DARBAM 98

ZIŅAS

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS 101

ANEKDOTES

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 112

AIZKRAUKLES NOVADA SENĀS UN JAUNĀS LĒGENDAS

Daina Oliņa

Pēc žurnāla “Logs” Latvijas apceļotāju brigādes tradicionālās pirmkongresa vizītes pašvaldību 2014. gada kopāpulpcešanās mājvietā – Aizkraukles novadā līdzī aizvedām ciemakukuli – nelielu, skaisti noformētu un ilustrētu grāmatiņu “**Aizkraukles lēgendas**”. Vai nav dīvaini, ka pašai savas lēgendas ir vietai ar tik īsu biogrāfiju, kāda tā ir Pļaviņu HES grandiozās ieceres īstenošanai ievestā darbaspēka izmitināšanai uzceltajam Pētera Stučkas ciematam, kas 1967. gadā ieguva pilsētas statusu! Tiesa, tās galvenokārt saistās ar senseņiem laikiem un Aizkraukles teritoriju plašākā nozīmē. Vietām, kur 12. gadsimta beigās atradusies Indriķa hronikā pieminētā Daugavas lībiešu koka apmetne, kas iemūžināta arī Pumpura eposā “Lačplēsis”, bet Atskaņu hronikā jau daudzīnātas zemgaļu un līvu neremdināmās cīņas pret vācu iekarotājiem 13. gadsimtā, kad te uzcelta mūra pils. Tomēr novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālistes Zandas Silaraupas apkopotajās lēgendās gadās arī pa jautram padlaiku nostāstam.

Lēgenda par jucekli

Pavisam negaidītu jaunlaiku lēgendu piedzīvojām pašī, iPhone ekrānā izlasot mūsu atrašanās vietas nosaukumu – “Imeni Petra Stuchki”! Nez, kādos laikos aizkavējušies slavenā “Apple” sadarbības partneri, jo savu latviski seno nosaukumu Aizkraukle oficiāli atguva jau 1990. gadā. Jaunajiem ļaudīm nav saprotams, kāpēc Aizkrauklē esoša spēkstacija saucas par Pļaviņu HES. Būve bija ieplānota Pļaviņās, taču atklājās, ka tur to uzcelt būtu par dārgu. Vietu nomainīja, bet padomju laikos nosaukuma maiņa būtu pārāk birokrātiski laikietilpīga. Tā arī palika – Pļaviņu HES Aizkrauklē. Tagad arī uzņēmuma juridiskā adrese vairs nav Aizkraukles novadā. Tiesa, daļai aizkraukliešu spēkstacijā vēl ir darba vietas, kaut to skaits ir stipri sarucis.

Aizkraukles novada novietojums rada vēl kādus pārpratumus saistībā ar Latvijas novadiem šā jēdziena

senajā izpratnē. Pašvaldība piepulpcēta Zemgales reģionam, kas darbojas gana aktīvi un interesanti, organizējot pieredzes apmaiņas braucienus cits pie cita un veicinot NVO aktivitātes, tomēr vēsturiski Aizkraukle piederējusi Vidzemei, tāpēc pērn Dziesmu svētku gājienā tomēr lūguši novada pašdarbniekus piepulpcēt vidzemniekiem.

Par nākamo vēsturisko robežzīmi uzskatāma **2001. gada nogale**, kad novadu ēras pašā rītausmā pilsēta apvienojās ar Aizkraukles pagastu, izveidojot Aizkraukles novadu, kas arī šodienas vērtējumā liekas perfekts veidojums – ne par lielu, ne par mazu, gana kompakts un pārredzams, ar patstāvīgai saimniekošanai pietiekamu iedzīvotāju skaitu – aptuveni deviņi tūkstoši.

Par vienu no pilsētas skaistākajiem rajoniem pamazām kļūst **Purvciems** – tā tautā iesaukta padomijas izskaņā

apbūvēt sāktā pilsētas daļa, kuras turpināšanai vēlākajos gados vairs nebija naudas, tāpēc tā palika nepabeigta un bez normāla labiekārtojuma. Pēdējo gadu laikā ar Eiropas Savienības finansējumu aizkrauklieši pārvērtuši savu Purvciešu labiekārtotā un pievilcīgā dzīvojamā vidē ar daudziem rotaļlaukumiem, autostāvvietām, atpūtas soliņiem, zaļajiem stādījumiem – pilsētai laimējās nokļūt to pašvaldību pulkā, kam bija iespēja startēt ERAF projektu konkursā “Nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai”.

“Plānoto esam izdarījuši, varbūt pat apsteiguši iecerēto, taču budžeta iespējas ir izsmeltas – ne tikai šim gadam, bet arī nākamajiem,” atzīst **Aizkraukles novada domes priekšsēdētājs Leons Līdums**. “Toties

esam spēruši nozīmīgu soli tuvāk mērķim – radīt vietu, kur mūsu ļaudīm būs ilga un perspektīva dzīvošana, no kurienes negribēs aizceļot jaunieši un kur labprāt iesakņosies jauni investori.”

Ja neticat, kādā Latvijas apceļojumā izmetiet nelielu līkumu nostāk no Daugavpils šosejas līdz Aizkrauklei. Novērtējiet “cilvēciskotos” daudzstāvu rajonus, atdzimušo kultūras namu, godprātīgi atjaunotās ielas un ietves! Paši redzēsiet, ka ar Pētera Stučkas vārdā nosaukto ciematu HES celtniekiem tam nav ne mazākās radniecības.

Leģenda par slimnīcu

Pats priekšsēdētājs par Aizkrauklei piederīgu kļuvis devītajā klasē, kad šurp pārcēlies no netālās Sēlijas. Turpretim viņa vietniece **Aizkraukles pilsētas kultūras nama direktore Anta Teivāne** piedzimusi tepat, pilsētas slimnīcā, par kuru gandrīz vai nāktos teikt – bija, jo lielajā likvidēšanas tūrē tika lemts to slēgt. Tomēr pašvaldības vadība saprata, cik svarīgi vismaz nepieciešamākos aprūpes pakalpojumus saglabāt pašu mājās, lai iedzīvotājiem nenāktos mērot tālo ceļu uz Jēkabpili vai tikt turp aizvestiem ar neatliekamās palīdzības auto, kas atpakaļ vis nevedīs. Turklāt slimnīca bija mūsdienīgi izremontēta, uzlabot tās aprīkojumu palīdzēja sadraudzības pilsētas Epšteinas partneri no Vācijas. Pamest to visu laikzobam? Kaut arī dzemdību nodaļu slēdza, tomēr Aizkraukles Medicīnas centrā pieņem speciālisti, te veic plānveida operācijas, dienas stacionārs paredz arī nakšņošanas iespējas. Protams, tie pārsvarā ir maksas pakalpojumi, jo valsts kvotas ir niecīgas, tomēr bez privātā partnera piesaistes nekā tāda nebūtu. Aizkrauklieši bija starp pirmajiem, ja ne paši pirmie Latvijā, kas izšķīrās par labu privātajai un publiskajai partnerībai.

“Gadījumos, kur sastopas privātais un pašvaldības kapitāls, uzreiz atrast vienprātību grūti, tomēr šo izvēli nen-

žēlo ne dome, ne vietējie ļaudis,” vērtē Anta Teivāne, kuras mamma, starp citu, ir ilggadēja slimnīcas, tagad Medicīnas centra darbiniece. “Slimnīcai ir vairāk gadu nekā pilsētai, pērn tai nosvinējām 50 gadu jubileju. Sākumā gan “slimnīca” bija tikai telts ar sarkanu krustu celtnieku ārstēšanai. Kā lai šādu vēsturisku relikviju laistu postā? Centrs uztur sevi pats, dome to finansiāli nepabalsta, turklāt pašvaldība ir Medicīnas centra lielākais akciju turētājs (pašvaldībai slimnīcā pieder 71 procents daļu).”

Īstenībā slimnīca nebija tikai aizkraukliešu, bet bijušā Aizkraukles rajona padomes īpašums. 2009. gadā, kad mainījās robežas un daudzi jaunveidotie novadi jauno dzīvi sāka krīzes ēnā, bijušā rajona laikabiedri – Aizkraukle, Jaunjelgava, Koknese, Nereta, Pļaviņas un Skrīveri – dalīja kopmantu. Slimnīcu, kas turklāt samazinātā valsts finansējuma dēļ bija uz likvidācijas sliekšņa, ar parādsaistībām nācās pārņemt bijušajam rajona centram. Aizkrauklei pūrā tika arī muzejs, sporta skola, īsi pirms tam pārņemtās mūzikas un mākslas skolas un klases uzturēšana Jaunjelgavā. Peļņu neviena no tām nenes. *“Tikai nedomājiet, ka paļājam šīs iestādes! Tieši otrādi – mums prieks, ka tās ir. Tikai – katrs jauns pašvaldības īpašums prasa, lai to apsaimniekotu, ieguldītu līdzekļus. Būtu mums vairāk naudas...”* Anta Teivāne tomēr neļaujas sapņiem.

“Mantojums lika daudzko budžetā pārskatīt. Pēc 2009. gada no finansiāli pašpietiekamas dotētājpašvaldības esam nonākuši “pelēkajā zonā”. Citi kaimiņi, mūsu prāt, spējuši attīstīties straujāk, un daļēji to var skaidrot ar prasīgā pūra “piekabi”, domā Leons Līdums. “Viegli ir tad, kad naudas kļūst vairāk, grūti tad, kad nākas pārvērtēt prioritātes. Zināmā mērā tās ciešā sadarbībā ar vietējiem ļaudīm pārvērtējam visplašākajā nozīmē, jo pārstrādājām visus plānošanas dokumentus. Aizkraukles novadam laimējās iekļūt VAKUM un Zemgales reģiona pilotprojektā, kurā izstrādā ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Turpmāk jebkuram plānotam projektam teorētiski un tematiski būs jāiekļaujas stratēģijā noteiktajos virzienos un mērķos. Turklāt topošais novada teritorijas plānojums ir unikāls ar to, ka pirmoreiz Latvijas praksē kā pilotprojekts tiek iekļauts arī īpaši aizsargājamās teritorijas – Daugavas ielejas dabas parka dabas aizsardzības plāns. Projekta noslēguma konferencē visi atzina, ka tik nelielā pašvaldībā kā Aizkraukle šāds pilotprojekts darbojas veiksmīgi. Mūsu pieredze noderēs citiem, savukārt mums būtiska bija iespēja radīt jaunus plānus par projekta naudā, nevis budžeta līdzekļiem.

Bijušajā Aizkraukles rajonā esam seši nelieli novadi. Jau 2009. gadā vienojāmies par kopīgu izglītības pārvaldi, vēlāk gan Koknese un Pļaviņas jutās gana pašpietiekamas un atdalījās. Mūsu prāt, no vienotās pārvaldes iegūstam visi, turklāt šī sistēma bija ierasta kopš rajona laikiem. Ja novadā ir viena vidusskola, tad daudzas funkcijas sanāk pildīt, vāroties savā sulā, piemēram, metodiskā darba organizēšana. Divus štata darbiniekus algojam kopīgi, bet sekretāres pusslodzi finansējam mēs. Senās rajona saites turpina darboties arī dziesmu svētku kustībā, kur apmaksājam dziesmu un deju svētku virsvadītājus visam bijušajam rajonam.

Nedēļu pirms LPS kongresa Aizkrauklē notiks novada svētku “trīsdiennieks”. Svarīgs akcents tajā būs festivālam “Latvju bērni danci veda”, kurā dejotāji sabrauks no malu malām. Vēl nedēļu pirms tam – Muzeju nakts.” (*Par to būs atsevišķa leģenda.* – D.O.)

Leģenda par Vilni Plūmi

“Maijs sanāk svētkiem pārbagāts, tomēr nešaubos, ka mans priekštecis – ilggadējais Aizkraukles novada vadītājs Vilnis Plūme būtu gandarīts par iespēju sarīkot pašvaldību kongresu. To nevarējām atļauties pirms kultūras nama lielajām pārvērtībām. Diemžēl kopš 2010. gada Viļņa Plūmes vairs nav mūsu vidū. Man kā bijušajam vietniekam nācās stāties viņa vietā. Viegli tas nebija, jo pašvaldības darba latiņa bija pacelta augstu. Tomēr tā bija liela veiksmē – kaut neilgu laiku strādāt līdzās tik pieredzējušam un zinošam vadītājam. Krēsls, kurā sēžu, arī ir viņa krēsls. Šogad Plūmes kungam būtu septiņdesmit. Kopā ar viņa ģimeni nodibinājām stipendiju, ko administrē Vītoliu fonds. Šie līdzekļi dod iespēju talantīgiem, taču mazturīgiem Aizkraukles jauniešiem iegūt augstāko izglītību, vienlaikus atgādinot par šā novada pamatlicēju un Saimnieku šā vārda visplašākajā nozīmē.

Pret atbalstu izglītības ieguvei man ir īpaša attieksme, jo profesionālā darbība daudzus gadus saistījās ar izglītību. Pabeidzis Daugavpils pedagoģisko institūtu, sāku strādāt par fizikas skolotāju Stučkas 2. vidusskolā, ko pats esmu absolvējis. 1986. gadā, dzīvē ienākot informācijas tehnoloģijām, pievērsos šim priekšmetam. Biju un joprojām esmu aizrautīgs jauno tehnoloģiju un *Apple* fans. Tās izmantoju darbā, bet pārku par saviem līdzekļiem. Centos skolā ieviest visus jauninājumus. To turpinu domē, esmu pat iesaistījies “tvītotojos”. Tomēr brīžam liekas, ka mūsdienu skolēni ir pārāk datorizēti, cilvēciskais paliek novārtā.

1988. gadā kļuva par skolas direktoru. Tas bija aizrautības pilns laiks ne tikai Latvijā, bet arī mūsu skolā. Kopā ar lieliskiem kolēģiem skolu pārveidojām par Aizkraukles novada ģimnāziju, iedibinājām plašus starptautiskos sakarus. 2006. gadā radās doma kaut ko dzīvē mainīt un, Viļņa Plūmes iedrošināts, startēju deviņtās Saeimas vēlēšanās. Iespējams, ka biju pārāk naivs utopists, jo jau divarpus gadu laikā sapratu, ka “lielā politika” nav un nebūs mana vide. Nespēju pieņemt aizkulisēs notiekošo, turklāt man nepatīk sēdēšana un runāšana, bet aktīva darbība, kam redzams rezultāts. Patīk komandas darbs. Tā, kā tas bija ģimnāzijā un tagad – domē.

Nesagaidījis sasaukuma beigas, 2009. gadā atgriezās Aizkrauklē, jo sapratu, ka mana īstā vieta bija, ir un būs te. Pašvaldību vēlēšanās tiku ievēlēts domē, kļuva par Viļņa Plūmes vietnieku. Pārzināju sev tuvu izglītības, kultūras un sporta jomu. Man bija iespēja apgūt domes darbu īsta lietpratēja tuvumā, bet pēc priekšsēdētāja aiziešanas pārņemt viņa izveidotās īsti profesionālās komandas vadību. Deputāti kā politiskā vara laiku pa laikam iemet jaunus izaicinājumus, bet speciālistiem ir gana daudz gudrības un prasmju, lai tos īstenotu, sabalansējot ar finansiālajām iespējām. No priekšgājēja Viļņa Plūmes laikiem domē iedibināts saprātīgs taupības režīms – ar minimāliem resursiem, izvērtējot katru darbinieka pienākumus un lietderību, mums netiek audzēti štati, bet esošajiem speciālistiem dodam papildpienākumus. Bez darba te neviens apkārt neslaistās, piemēram, attīstības plānotājas Ilonas Kāganes rūpju lokā ir arī tūrisms un sadarbība ar uzņēmējiem. Protams, pašvaldības vadībai ir tiesības piemaksāt par papilddarbu.”

Anta Teivāne piekrist: *“Viegli ir gāzt kalnus, ja to ļauj budžets, ja plūst Eiropas nauda, daudz sarežģītāk ir to spēt, kad budžets iztērēts, bet mērķi nav piezemējušies. Priekšsēdētājam nav viegli, taču lēmējvara un izpildvara mums strādā tandēmā. Mēs nestrīdamies, tikai diskutējam. Arī domē mums nesamierināmu pretrunu nav. Un ne tikai tāpēc, ka no 15 deputātiem 11 pārstāv Vidzemes partiju. Mūsu pašvaldībā opozīcija pastāv tikai formāli līdz vēlēšanām, pēc tam visi iejūdzamies kopējā darbā, jo mērķis visiem ir viens. Priekšsēdētājs mums ir demokrātisks vadītājs. Kad paklausāmies, kas notiek apkārt, citās pašvaldībās, kļūst skumji, par ko nereti pārvēršas mūsu **pašu valdība** – par latvisko kašķu arēnu! Laiks tiek tērēts strīdiem un neproduktīvām darbībām. Mēs turamies pat tagad, kad budžets krietni noplicināts, lai pabeigtu visu plānoto.”*

Novada tapšanā bija vēl kāds papildu pluss – industriālo pilsētas vidi tagad papildina harmoniska lauku apkārtnē. Pagastam savukārt tika civilizācijas ieguvumi – ūdensvads, siltumapgāde, ielu un trotuāru sakārtošana tuvojas pilsētas līmenim. Tomēr krīze radīja jaunas problēmas. Aizkraukles pagastā vēl kolhozu laikos pirms 25 gadiem uzcēla vērienīgu kultūras namu. Vietējie bija un ir aktīvi pašdarbnieki. Diemžēl dižais projekts ir ļoti energoneefektīvs. Uzturēt to ir sarežģīti. Tāpēc nācies uzklaust diametrāli pretējus viedokļus: gan to, ka pagasta ļaudis esot piemirsti, gan paldies, ka dižceltne nav aizslēgta! Tur ir mājvieta četriem deju kolektīviem un diviem vokālajiem ansambļiem ar gandrīz simts dalībniekiem, un tas nav maz! Viņiem ir vieta mēģinājumiem un koncertiem, taču reprezentatīvus pasākumus, uzņemot ciemiņus, neremontētās iekštelpas nepieļauj.

L. Lūdums: “Aizkrauklē esam paveikuši daudz, tūlīt godam finišēs ar pēdējiem ielu remontdarbiem. Domes ēka pagaidām paliks necilā stāvoklī, bet kurpniekam jau parasti nav kārtīgu kurpju. Kad policentriskā projekta nauda tuvojās beigām, varējām atļauties domes renovācijai, tomēr priekšroku devām vēl vienas ielas sakārtošanai, kas iedzīvotājiem noteikti svarīgāka

nekā domes ēka. Esam gandarīti, ka skolas, bērnudārzi un kultūras iestādes Aizkrauklē ir renovētas un siltinātas, ka 2010. gadā beidzot pie ģimnāzijas uzcelts sporta centrs. Atliek tikai iedzīvotājiem to visu apdzīvot. Diemžēl neveiksmīgs bija privātās hokeja halles menedžments, tāpēc pašvaldība gādāja, lai sporta centra telpas maksimālu piepildītu ar inventāru, lai ēku apdzīvotu un aktivizētu sportisko garu. Tagad zāle ir noslogota gandrīz visu dienu. Ar domes finansiālu atbalstu novadā aktīvi darbojas dažādi sporta klubi.”

Legenda par krīzes ieguvumiem

Kopš 2009. gada novadā jūtami aktivizēties nevalstiskais sektors. Iespējams, ka to var uzskatīt par krīzes “ieguvumu” – cilvēkiem nereti zuda darbs, samazinājās ienākumi, mainījās ierastais dzīves modelis, un sabiedriskā rosība nāca kā glābiņš. Tapa un aktivizējās tautskola.

A. Teivāne: “Deviņdesmito gadu sākumā Latvijā aizsākās pieaugušo izglītības sistēma. Kopā ar pieaugušo izglītības centra vadītāju cemojoties Dānijā, iedvesmojāties no idejas par tautskolu kā vietu, kur cilvēkam atrast sevi jebkurā vecumā. Pinot grozus, aužot vai gleznojot, cilvēks meklē sev jaunas izpausmes formas. Sākums bija pavisam vienkāršs – tas, kurš prata angļu vai spāņu valodu, to mācīja citiem, rokdarbnieces dalījās ar savām prasmēm. Tolaik tautskolā bija ap trīsdesmit dažādu interešu grupu. Vērojot dāņu tautskolēnus, likās neiespējami, ka pieaugušie pēc darbdienas vēl atrod spēku, lai dotos uz “skolu”. Tur jau ir tas fenomens, ko vēlāk izpratām pašu mājās. Kad pašam vai valstij krīze un dzīve šķiet smaga, tautskolā vai citā interešu grupā saturīgi pavadītais laiks palīdz noturēties. Tautskolu atbalstām visos iespējamajos veidos, tās adrese ir domes ēkā. Kopā ar Pieaugušo izglītības un iniciatīvu centru tautskola, protams, finansējumu rod arī citos projektu konkursos, startē Nodarbinātības valsts aģentūras konkursos un apmāca bezdarbniekus.

Savukārt mēs palīdzam noturēties nevalstiskajām organizācijām. Pēc deputātu ierosinājuma rīkojam projektu konkursu, kurā var pretendēt uz finansējumu nevis pašu uzturēšanai, bet gan kādai aktivitātei sabiedrības labā. Tā, piemēram, biedrība “Vecāki Aizkrauklei” sarīkoja **Tēvu dienu**.”

Zanda Silaraupa ir viena no biedrības aktīvistēm: “Vecāku biedrība veidota ģimeņu atbalstam. Parasti daudzina māti, viņām ir speciāla svētku diena, tāpēc biedrība nolēma godināt tieši tēvus. Cenšamies raisīt apziņu par

ģimenes vides nozīmīgumu, un biedrības mērķis ir radīt ģimenēm harmonisku dzīves vidi Aizkrauklē.”

A. Teivāne: “Pašvaldība viena nekad nespēs izpildīt visas tai uzdotās funkcijas, tāpēc tik svarīga ir sabiedrības – vecāku, uzņēmēju, pensionāru un jauniešu iesaiste. Katrs dod savu artavu. Priecājamies par aktīvajām biedrībām un arī par tām, kas sasparažas pēc diezgan garlaikotas esības. Mums, pašvaldībai, ir svarīgi uzzināt visu iedzīvotāju viedokli, jo nesaprašanās visbiežāk rodas tad, kad nav savstarpējas komunikācijas. Neesam gluži mazpilsēta, kur cits par citu zina visu, bet neesam arī pārāk liela un neapverama pašvaldība.

2013. gadā Aizkrauklē notika nevalstisko organizāciju forums. Pārsteigti uzzinājām, ka Zemgales reģionā esam **pirmajā vietā** pēc nevalstisko organizāciju skaita attiecībā pret iedzīvotāju skaitu. Forumā saistīja doma: jo attīstītāka pašvaldība, jo tajā vairāk nevalstisko organizāciju. Un otrādi – jo vairāk nevalstisko organizāciju, jo attīstītāka pilsoniskā sabiedrība. Aizkraukles novadā uz deviņiem tūkstošiem iedzīvotāju reģistrētas 62 biedrības. Visas nav vienlīdz aktīvas, bet vairākums ir. Katrai organizācijai cenšamies dot patvērumu, kaut kriptiņu naudas, jo patiesībā jau viņi iesaistās pašvaldības funkciju veikšanā.

Latvijā grūti sokas risināt integrācijas problēmu, kas mūsu – agrāk klasiskā “migrantu pilsētā” raizes nesagādā. Cittautiešus ir 36 procenti, taču daudzas ģimenes ir jauktas, tāpēc bērnus mācīties sūta nevis mazākumtautību plūsmā, bet latviešu skolā. Uzskatu, ka dzīvojam draudzīgi. Politikas sfērā, protams, gadās pretrunas. Ārpus tās – ne. Nesen Valkā par labāko senioru vokālo ansambli Latvijas mērogā kļuva tieši Aizkraukles “Maļinovij zvon”. Dāmas allaž kuplina mūsu pasākumus, ar domes atbalstu gādājam viņām koncerta tērpus. Nevērtējam viņas zemāk par daudzskaitlīgajiem latviešu tradicionālās mākslas kolektīviem.”

Silvija Brīgere, jaunatnes lietu speciāliste: “Mūsu jau tā aktīvo jauniešu pulkā nekad netiek šķirotā tautība. Visos projektos kopā ar mums ir krievu un citu tautu jaunieši.”

L. Līdums: “Reizēm nākas būt īpaši iejūtīgiem, lai neuzvilnītu kādas kolīzijas. Rudenī deputātu jaunais sastāvs plānoja skolu optimizāciju. Aizkraukles 1. vidusskolā ar mazākumtautību programmu audzēkņu skaits sarucis, bet tā ir skaisti izremontēta un atrodas jaukā vietā Daugavas krastā. Turpretim pilsētas sākumskolā ir ļoti liels audzēkņu skaits, turklāt, veidojot ģimnāziju, to nācās izmitināt diezgan nelabvēlīgā vidē – industriālajā zonā, skolai pielāgotās telpās. Deputātu grupa apmeklēja visas skolas, izrunājās ar pedagogiem un vecākiem, jo vēlējamies, lai viss notiktu demokrātiski. Izstrādājām skolu tīkla uzlabošanas tuvāko gadu plāna trīs modeļus. Tikām arī paredzējuši 1. vidusskolu sadalīt, tomēr nācās ņemt vērā mazākumtautību skolas prasību neko

“LOGS” VIESOS

nemainīt, jo skola tur atrodas jau 50 gadus. Pagaidām tā palicis. Izdarījām to, pret ko sabiedrībai nebija iebildumu – piektās un sestās klases no rūpniecības zonas pārcēlām atpakaļ uz ģimnāzijas telpām. Pārējiem nākotnē domājam celt jaunu piebūvi pie 1. vidusskolas, jo negribētos atkal pārpildīt ģimnāzijas ēku, kā tas jau reiz ir bijis. Tolaik ģimnāzijā varējām atļauties audzēkņus uzņemt ar atlasi. Protams, sarūkot dzimstībai, samazinās arī ģimnāzistu skaits. Visus desmit gadus skolai bija dienesta viesnīca, jo rajona laikos uz ģimnāziju mācīties brauca arī kaimiņu jaunieši. Mūsu izglītības piedāvājums bija konkurētspējīgs – ne tikai ģimnāzija, arī mūzikas, mākslas un sporta skolas tepat. Tagad bezmaksas dienesta viesnīcas un brīvā laika skolas ir arī kaimiņu novados, dažās skolās labākos audzēkņus pat finansiāli stimulē. Citu novadu bērni mūsu iestādēs nu ir retums. Mākslas skolai gan ir filiāle Jaunjelgavā.

Jau divus gadus bezmaksas pusdienas saņem visi sākumskolas audzēkņi līdz 6. klasei, pirmajām divām klasēm to maksā valsts, taču mēs piemaksājam, lai visiem būtu vienādas maltītes. Uzskatu, ka pašreizējā situācija, kad skola visiem iespējamiem līdzekļiem konkurē ar kaimiņskolu, nevis sakārto izglītības sistēmu, bet kropļo to. Drebot par katru audzēkni un skolas

slēgšanas iespējamību, stress pavada gan direktoru, gan skolotāju ikdienu. No 2009. gada, kad krīzes dēļ saruka skolotāju algas, pašvaldība sāka palīdzēt, īpaši mākslas, mūzikas un sporta skolām, kā arī Bērnu un jauniešu centra interešu izglītības programmu nodrošināšanai. Samazinoties algu fondam, palīdzējām nezaudēt pedagoģiskā atbalsta personālu – psihologu un sociālo pedagogu. Atbalstījām arī skolas, kur maza audzēkņu skaita dēļ pedagogiem nesanāk normāls koeficients.”

A. Teivāne: *“Prāta vētru diskusijās esam sprieduši par mācību programmu dažādošanu. Pedagogi pretim – kur būs tie bērni? Protams, ka arī viņi nav pret jauninājumiem, bet visu nosaka izdzīvošanas pamats. Finances mums sanāk kā jumts pāri idejai, vajadzētu būt otrādi, lai skolās valdītu tik labestīga gaisotne, kāda tā ir pagasta sākumskolā.”*

Legenda par riteni

Aizkraukles novada ģerbonī iekodētajam simbolam ir vairāki skaidrojumi – trīs svētozola lapas asociējas arī ar HES turbīnu sparaparatu. Pavisam nējausi **rata jeb riteņa simbolam**

Aizkraukles pagasta sākumskola, kas atrodas vienuviet ar pirmsskolas izglītības iestādi, ir ne tikai pagasta, bet arī visa novada lepnums. Neliela, bet ar brīnumjauku dabas apkārtni un pozitīvu auru. Ne katrai privātskolai tāda paradīze. Skola gan nav siltināta un remontēta, tomēr labi sakārtota. Celniecība iesākās vēl padomju gados, bet ekspluatācijā to nodeva tikai 1992. gadā.

Direktore **Janīna Zolotorenko** lepojas, ka audzēkņi te ceļu izglītības kalnā sāk jau pusotra gada vecumā un lielākā daļa tepat beidz ceturto klasi. Pašlaik te mācās 95 audzēkņi. Skoliņā ir arī diennakts grupas – gan mazajiem, gan skolas bērniem, kas sevišķi pieprasītas ziemā. Īpašā “rozīnīte” ir peldbaseins, jo skolā ir

vairākas ārstnieciskās programmas bērniem ar fiziskās attīstības traucējumiem. Datoru laikmetā to skaits pieaug. Skolu apmeklē arī bērni ar somatiskajām problēmām, elpošanas un kuņģa kaitēm.

“Pateicoties pašvaldībai, mums ir liels atbalsta personāls, varam algot arī masieri, fizioterapeitu, ārstnieciskās vingrošanas speciālistu un citus,” uzsver direktore.

Janīna Zolotarenko direktores amatā ir 16 gadu. Uzsākot darbu, četrreiz septiņus metrus liels baseins tobrīd bija atkritumu glabātuve. Dabūt naudu, lai tas sāktu darboties, bija pirmais mērķis. Ar lūgumu nācās vērsties Saeimā un valdībā, tomēr uzņēmība tika atalgota – pēc gada baseins, kur pirmās ķepurošanās prasmes apgūst pat pusotrgadīgie, sāka kalpot mērķim. Direktores pamatprofesija ir mūzikas pedagoģe, viņa “dirīģē” arī pagasta vīru un sievu ansambļus. Bērnu dārza telpas izstaigājām uz pirkstgaliem, sarunājoties klusināti, kaut arī nelikās, ka mūsu apmeklējums traucētu aizkraukliešu ciešo miedziņu. Turpretim skolēniem turpinājās mācību rosme. Katrai klasei ir sava tualete, starpbrīžu un mācību telpa. Lepni! Direktore vērsa mūsu uzmanību uz klases sienu atšķirīgajām krāsām, jo toni demokrātiski atļauj izvēlēties vecākiem. Visa “rozīnīšu buķete” mudina šurp vest savus mazuļus arī pilsētniekiem.

radās vēl kāda asociāciju virkne, kas pamazām atdzīvinā pilsētu ar **savdabīgiem vides elementiem**.

L. Līdums: "Pirms dažiem gadiem Aizkraukles mākslas skolas audzēkņi pieteicās Hipotēku bankas rīkotajā mazo projektu konkursā "Mēs paši". Iecere bija pie skolas novietot māksliniecisku objektu – trīsriteni, kas vienlaikus kalpotu par puķu turētāju. Atklāšanas dienā puspajokam pusnopietni tika apspriesta iecere – ja Ventspilī ir govīs, varbūt Aizkraukli varētu atdzīvināt velosipēdi. Tā sanāca, ka pirmie šo ideju tālāk attīstīja jaunieši.

S. Brīgere: "Sākotnējais mērķis vis nesaistījās ar kādu konkrētu objektu, bet gan ar vēlmi aktivizēt, iesaistīt un pulcēt kopā novada jauniešus. Likās, ka riteņa idejas turpinājums tam der. Iesākumā plānojam pavisam nelielu objektu, bet trīs

mēnešu laikā entuziasms tikai auga augumā un tapa īsts milzenis. (A. Teivāne: "Visskaistākais no visiem!") Visu darīja jaunieši paši vakaros un brīvajās dienās. Meklējām telpas, kur nu katru darbiņu varam veikt. Darāmais atradās visiem. Tie, kas paši nelīmēja vai nelakoja, čakli slaucīja un uzkopa darbu "netīrumus". Kad ideja izauga ļoti vērienīga, jaunieši paši sameklēja un iesaistīja mūsu novada metālmākslinieku Antu Brimerbergu."

Z. Silaraupa: "Sarosījās vecāku biedrība, kas ģimenisko vērtību iezīmēšanai izlēma velosipēdu pilsētu bagātināt ar palielu trīsriteni, kuru pērn augustā atklāja pie bibliotēkas. Iecere guva atbalstu pašvaldības mazo projektu

konkursā "Aizkraukles novada iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana". Labā ziņa ir tā, ka aizkraukļieši negrasās apstāties ar esošajiem trim."

Kā atzinību par jauniešu saliedēto rosību pašvaldība pērn apbalvoja brīvprātīgā darba aktivistus ar braucienu uz sadraudzības pilsētu Tčevu Polijā. Ceļojums bagātināja ar kārtējo ideju – pie Tčevas domes ēkas jaunieši ievēroja izskatīgu sadraudzības pilsētu norādi. Tādu Aizkrauklē arī vajag! Naski vien jauniešu biedrība "Galaktika" izstrādāja projektu vides objektam "Norāde uz sadraudzības pilsētām", protams, ne bez velosipēda klātbūtnes. "Daugavas savienības" atbalsts un Anta Brimerberga prasmes visu atrisināja tik ātri un veiksmīgi, ka novada svētkos 24. maijā to atklās, papildinot velokolekciju ar ceturto objektu.

A. Teivāne: "Uzskatām, ka ģerboņa simbols tiek veiksmīgi turpināts, jo velosipēda pamatā ir ritenis jeb tas pats rats. Tas, līdzīgi kā turbīna, apliecina nemītīgu kustību, kaut kā jauna radīšanu griežoties, piedevām atgādina par zaļo dzīvesveidu. Šo simbolu cenšamies iedzīvināt arī pasākumos. Šāgada bērnu deju kolektīvu sadancošanās moto ir "Ripo, ripo, ritenīti, Aizkrauklē!", bet logo attēloti bērni, kam padusē atkal kaut kas apaļš."

L. Līdums: "Pašvaldības veikumu pieņemts drīzāk kritizēt nekā uzteikt, taču vides uzlabošanas dēļ esam dzirdējuši daudzus paldies. Pat sociālajos tīklos jaunieši, kas pašlaik nedzīvo te uz vietas, pauž prieku par to, ka pilsēta vērsās arvien pievilcīgāka."

Leģenda par "oskariem"

Gados jaunajai Aizkrauklei nevar būt sensenu tradīciju. Tās tikko dzimst, piemēram, novada jaundzimušo sveikšana, kas priecē ar to vien, ka 2012. gadā piedzima 60, bet pērn jau 90 mazuļi. Arī sportā veidojas jaunas tradīcijas: 1. maijā Aizkrauklē notika velokluba "Garām ejot" organizētais velomaratons, bet 3. maijā pirmoreiz startēja Aizkraukles pusmaratons, šo grūto distanci papildināja arī tautas skrējienis, bērnu distanču un nūjotāju starts. Šogad novada sporta svētkiem piesaistīts populārais futbola turnīrs "Mītava open". Nozīmīgas tradīcijas saistās ar novada uzņēmējiem.

L. Līdums: "Stājoties priekšsēdētāja amatā, attīstības plānotāja Ilona Kāgane man uzsvēra, cik svarīgi veidot saikni ar uzņēmējiem. Vienojāmies tikties "uzņēmēju brokastīs" katra mēneša pirmajā trešdienā. Brokastis bija nosacītas, jo ne jau ēšanai pulcējamies. Tradīcija iedibināta, nevienam vairs īpaši neuzaicinām, tomēr katru reizi ap divdesmit uzņēmējiem atnāk – ne jau vieni un tie paši. Arī darbakārtība ikreiz atšķiras. Piedalās Investīciju aģentūras, Nodarbinātības dienesta, banku pārstāvji. Katrs analizē savas problēmas. Šogad tradīciju mazliet grozījām. Sākumā tiekamies un runājam domē, bet tad katru reizi ciemojamies pie kāda uzņēmēja viņa darbavietā."

A. Teivāne: "Katru gadu noslēdzam ar īpašu Pārnovadu uzņēmēju dienu, šopavasār – jau trešoreiz. Turklāt tie nav

“LOGS” VIESOS

tikai vietēja mēroga, bet starpnovadu svētki, jo šurp brauc arī tuvākie kaimiņi. Šogad IGA centra plašajā teritorijā un telpās kopā pulcējam vairāk nekā 150 amatnieku un tirgotāju un piecus tūkstošus apmeklētāju! Tā ir lieliska iespēja veidot savstarpējus kontaktus. Uzņēmēju dienā ir izglītojošā daļa ar tematisku konferenci, šogad Eiroparlamenta vēlēšanu gaisotnē temats saistījās ar Eiropas Savienību un tās sniegto atbalstu uzņēmējiem. Pērn gadā akcentējām jaunus uzņēmējus, uzņēmējdarbības uzsākšanu, zīmola veidošanu utt. Šim notikumam Attīstības komisijas locekļi un pašvaldības speciālisti gatavoja vismaz četrus mēnešus, spriežot, kā pasākumu vērst arvien lietderīgāku.

Uzņēmēju dienā pasniedzam balvas desmit dažādās nominācijās. Šī balva, mūsaprāt, ir nozīmīgs simbols pašvaldības un uzņēmēju sadarbībai – divas sadotas rokas. Jūtam, ka uzņēmējiem ir prieks būt pamanītiem un novērtētiem arī savā pašvaldībā.”

Z. Silaraupa: “Starp citu, rociņas neoficiāli dēvē par Aizkraukles uzņēmēju “oskaru”. Vēlāk redzam, ka saņēmēji tās allaž nolikuši godavietā.”

A. Teivāne: “Uzņēmēji cenšas finansiāli atbalstīt domes pasākumus un ieceres. Pirms Uzņēmēju dienas, vērtējot lielāko ziedotāju, allaž izrādās, ka saraksts ir garš – ap simtu. Summas, protams, būtiski atšķiras, bet arī rocība ir dažāda. Uzņēmēju dienā akcentējam mazos un vidējos uzņēmējus, kā arī amatniekus. Bet katra mēneša trešajā sestdienā IGA centrā regulāri notiek tirgus. To zina visur Latvijā, tāpēc interesentu netrūkst. Tirgus paliek tirgus, tur netiek atraidīts neviens pārdotgribētājs, prece mēdz būt raibumraibā.”

L. Līdums: “Mūsu lielākais uzņēmums un novada veiksmes ir ar senu vēsturi, jo aptuveni pirms desmit gadiem te savu otro rūpnīcu (pirmā uzcelta jau deviņdesmitajos) – kokšķiedras plātņu ražotni uzcēla pazīstams durvju ražotājs – ASV uzņēmums “Jeld Wen”. Tās bija gan darbavietas mūsējiem, gan nozīmīgs signāls citiem potenciālajiem investoriem – sak’, ja amerikāņi šo vietu atzinuši par labu esam, tad... Turklāt uzņēmums turpina paplašināties, tagad tam būs vēl viena ražotne. Aizkrauklē ir finiera lokšņu un koka paneļu, kā arī namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana. Svarīgi, ka tās būs vēl 70 jaunas darba vietas. Tāpēc esam gatavi ievērot viņu lūgumu – ražošanas vajadzībām slēgt vienu ielas posmu. Tas mazliet sarežģīs dzīvi apkārtnējiem mazajiem uzņēmējiem, tomēr cenšamies rast kompromisus, nevis strikti uzspiest.”

Tomēr Aizkraukles novadam ir kāda īpaša tradīcija, kas to atšķir no citiem, turklāt tajā skaisti savijas **rata un “oskaru”** leģendas. Pilsētas dzimšanas dienā 10. janvārī tiek apbalvoti nevis Gada pilsoņi vai Gada cilvēki (šī iecere izmēģināta, tomēr īsti nav patikusi), bet **Gada notikumi**. Sabiedrības aptauja pakļauta nejausību varai, un Aizkrauklē izlēma, ka notikumus vērtēs tikai un vienīgi no pašvaldības viedokļa. Anta atzīstas, ka nozīmīgu pasākumu birums ir liels, tāpēc gada laikā cītīgi atzīmē tos, kas varētu pretendēt uz kādu no nominācijām. Nedrīkst aizmirst skolēnu olimpiāžu uzvarētājus, tautas mākslas kolektīvu veiksmes, nevalstisko organizāciju

jaunās ierosmes, uzņēmumu panākumus dažādos konkursos un daudzko citu, pārsvarā to, kas bijis pirmoreiz, vai kaut ko unikālu. Gada notikumu “autori” šogad pirmoreiz saņēma arī piemiņas “oskarus” – balvu, kurā redzams krauklītis uz velosipēda. Pirms tam tapa vairākas tēmas variācijas. Vienu no tām izmantoja jau gada nogalē, kad lasītājus un bibliotekārus Aizkrauklē pulcēja “Lielās lasītāju balvas 2013” noslēguma ceremonija. Tajā laureātiem pasniedza novada jaunā tēla – rata jeb riteņa iemiesojumu, “iemīcītu” mālā.

Leģenda par pilskalnu

A. Teivāne: “Aizkraukles vēsture vis nav tikai pilsētas 47 gadi, pat ne tikai Atskaņu hronikas rakstiskās ziņas par līvu un zemgaļu apmetnēm krustnešu laikmetā. Nē, arheologi atraduši daudz senākas liecības – apmetnes Kalna Ziedu pilskalns tuvmā bijušas jau pirmajā gadu tūkstoši. Zem Daugavas ūdens ir senkapi, ko saista ar laiku pirms Kristus dzimšanas. To visu gribam apkopot grāmatā par novada vēsturi, tādējādi cenšoties satuvināt pagasta un pilsētas iedzīvotājus, kas nav vienas dienas vai gada darbiņš. To Latvijā zina katrs, kuru skārusi teritoriālā reforma. Turklāt vietējo iedzīvotāju senākā daļa dzīvo

Uz pilskalna fona

pagastā. Viņiem sākotnēji gluži dabiski nevarēja būt atvērta sirds pret Pļaviņu HES ieceri, kas daudziem ar sāpīgu sirdi lika pamest dzimtās mājas, izmainīja upes krastu skaisto vidi un piepildīja apkārtni ar migrantiem. Sāpe jau nekur nav zudusi, mums savu iespēju robežās jācenšas to nolīdzināt.”

Aizkrauklē, kur maz senuma, **muzeja “Kalna Ziedi”** senās celtnes ir kā brīnumaina saliņa industrializācijas okeānā. Tikko vēl bijī lielceltņu masīvā, bet te – latviskās “Straumēnu” sētas miers, kārtība un gadsimtos

ierastā laika ritu un darba pēctecība. Tomēr Leons Līdums vedināja mūs pāriet mazliet sāņus, jo turpat blakus atrodas kāds pavisam neparasts pašvaldības īpašums – sens pilskalns, kuru jaunā sasaukuma deputāti nolēma atpirkt no zemes īpašnieka.

L. Līdums: “Muzeja klētij ir brīnišķīga aura, labprāt tur organizējam dažādus pasākumus. Muzeju naktī, kas allaž pulcē daudz interesentu, visus cienājam ar “depu-

tātu zupu". Šogad tai jābūt sarkanā krāsā. Arī muzejs aktīvi izmanto projektu piedāvājumu. Mūsu sadraudzības partneri no Lietuvas Biržiem lepojas ar savu plašo muzeju Arsenālā. Mūsu projekta iecere ir pieticīgāka – "Kalna Ziedos" tiek atjaunots šķūnis, kura plašumos varēs izstādīt senos lauksaimnieku darbarīkus."

S. Brīgere: "Arī jaunieši prot piesaistīt naudu no malu malām – kur tikai padzirdam par kādu projektu konkursu. Izglītības un zinātnes ministrijas konkursā, kurā turklāt nevajadzēja pašvaldības līdzfinansējumu, atbalstu guva iecere par āra vingrošanas laukumu skolēniem. Esam izremontējuši un iekārtojuši arī telpas sportiskām nodarbībām – vienā galda spēles un biljards, otrā trenāžieri, trešajā – šautuvīte. Jaunieši tiešām mīl savu pilsētu. Par to liecina arī viņu uzņemtās filmas "Mēs mīlam Aizkraukli" nosaukums. Šai un vairākām citām iecerēm īstenoties palīdzējis Daugavas fonda atbalsts. Tagad mērķtiecīgi tiecamies uz brīvprātīgo darba sistēmas sakārtošanu, lai jauniešu pūliņus varētu apliecināt ar sertifikātu, kas noderēs, stājoties augstskolā vai darbā. Gribu gan uzsvērt,

ka atsaucība bijusi arī bez kādiem taustāmiem apliecinājumiem. Jaunieši ir brīvprātīgie aktīvisti visos pasākumos, piemēram, gaidāmajos novada svētkos, kur sabrauks 3600 deļotāju, bez palīgiem nevarētu iztikt."

Z. Silaraupa: "Cenšamies allaž pieteikties programmai "Eiropa pilsoņiem", kas domāta partnerības projektiem. Pagājušajā gadā mērķis bija jauniešu auditorija. Iepriekš ar Biržiem un Tčevu bijām vienojušies, ka trīs gadus īpaši akcentēsim šo grupu, un mūsu draugi jau bija uzņēmuviesies, mums krīze mazliet aizkavēja, bet pērn to paveicām, turklāt uzaicinot arī pārējās partnerpilsētas. Steigas dēļ pie mums gan atbrauca tikai jaunieši no Ungārijas pilsētas Kiškunhalašas. Ar Eiropas Savienības finansējumu sarīkojām nedēļu, kuras laikā jaunieši simulācijās varēja iejusties pašvaldības darbā, kļūt par lēmējiem, pat budžetu veidoja! No šā pasākuma radās iecere radīt kopprojektu vairākiem gadiem, bet nu jau visām sešām partnerpilsētām kopā. Savstarpējie kontakti, kas izveidojās pēc pirmā simboliskā velosipēda, starptautiskā projekta laikā un braucienā uz Tčevu jauniešiem ir ļoti nozīmīgi."

Aizkraukles kultūras namā, kur 30. maijā notiks LPS 25. kongress, ir plaša zāle ar 700 ērti izkārtotām sēdvietām. Šis lieliski atjaunotās saimniecības "sparats" – direktore Anta Teivāne paskaidroja, ka tādēļ nācies pārbūvēt vestibulu, jo būtu aplami nepadomāt, kā tāds daudzums Jaužu vienlaikus ieradīsies, atstās virsdrēbes garderobē. Vēl viens "upuris" saistās ar lielsko skatu uz

Ojāra Martinsona foto

Daugavu, kas senāk slēpās aiz dežūrtelpas. Iecere tur iekārtot mājvietu kādam no pulciņiem ziedota plašā skata dēļ, kas, ienākot kultūras namā, apbur katru. Ne mazāk plaša ir arī āra terase ar galdiņiem. Kongresa dienā tās apmali rotās nokarenās pelargonijas, kas mūsu ciemu reizē vēl aizpildīja plašās palodzes.

Kultūras namā ir grezna un oriģināli plānota dzimtsarakstu biroja zāle. **Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Olita Sticere** par godu ciemiņiem bija ar mieru uzvilkt savu amata "goda kārtu" un imitēt laulību ceremoniju. Vēlāk viņa izrādīja arī īpašo ceļojuma somu, kas nepieciešama gadījumos, kad jaunais pāris izvēlas laulāties netradicionālā vietā. Interesanti, ka fotomirklim paredzētajā zālē aizkariem, kas sedz visu sienu, ir dažādi

pasteļtoņi. Tos varot pieskaņot konkrēto bilžu objektu tērpiem. Bet **galvenā speciāliste un tieslietu konsultante Kitija Balode** naski atnesa senās baznīcu grāmatas, kur gan skaisti kaligrāfiskā, gan pavisam nesalasāmā dažādu mācītāju rokrakstā iemūžināti seno aizkraukliešu dzīves svarīgākie notikumi. Bijīgi ieskatījāties senākajā no tām, kas aizsākta 1893. gadā!

Aizkraukles novada vēsturi 2014. gada 30. maijā papildinās jauns ieraksts – te notika LPS 25. kongress.

- Līdz šim Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) kongresi notikuši jau **25 reizes** – pats pirmais bija dibināšanas kongress 1991. gada decembrī, kam sekojuši 24 kongresi pēc kārtas katru gadu vai dažugad – divreiz, izņemot 1996. gadu, kad kongress nenotika.

- LPS kongresi 12 reizes aizvadīti **Jūrmalā** – 1991. gada 14.–15. decembrī, 1993. gada 29.–30. janvārī, 1994. gada 28. janvārī un 9.–10. septembrī, 1995. gada 15. decembrī, 1997. gada 30. maijā un 12. decembrī, 1998. gada 18. decembrī, 2001. gada 18.–19. maijā, 2003. gada 16. maijā, 2004. gada 21. maijā un 2005. gada 27. maijā.

- Pārējās 13 reizes kongresu mājvietas bijušas dažādās Latvijas pašvaldībās:

- **Rīgā** – 1992. gada 30. maijā,
- **Viesītē** – 1999. gada 28. maijā,
- **Liepājā** – 2000. gada 19. maijā,
- **Līvānos** – 2002. gada 24. maijā,
- **Ērgļos** – 2006. gada 19. maijā,
- **Jelgavā** – 2007. gada 18. maijā,
- **Priekuljos** – 2008. gada 16. maijā,
- **Skrundā** – 2009. gada 19. martā,
- **Mārupē** 2009. gada 21. augustā,
- **Pārgaujas novada Stalbē** – 2010. gada 21. maijā,
- **Koknesē** – 2011. gada 20. maijā,
- **Preiļos** – 2012. gada 18. maijā,
- **Aucē** – 2013. gada 9. augustā.

- Kopš 1995. gada LPS kongresi ik reizi noritējuši ar savu **moto**:

- 5. kongress 1995. gada decembrī – *Pašvaldību savienība – pašvaldību pārstāvis, aizstāvis, palīgs!*
- 6. kongress 1997. gada maijā – *Nodokļu maksātāju naudu – iedzīvotāju labā!*
- 7. kongress 1997. gada decembrī – *Patstāvība/Sadarbība/Attīstība;*
- 8. kongress 1998. gada decembrī – *Cienīsim dažādību, meklēsim vienotību, sekmēsim attīstību!*
- 9. kongress 1999. gada maijā – *Laiks pildīt solījumus!*
- 10. kongress 2000. gada maijā – *Pašvaldības un valdība iedzīvotājiem!*
- 11. kongress 2001. gada maijā – *Daudzveidība – pamats pozitīvām pārmaiņām;*
- 12. kongress 2002. gada maijā – *Pārmaiņās klūsīm stiprāki!*
- 13. kongress 2003. gada maijā – *Stipras pašvaldības – stipra Eiropas Savienība!*
- 14. kongress 2004. gada maijā – *Ar vārdiem Eiropā, ar darbiem...?*
- 15. kongress 2005. gada maijā – *Gribam dzīvot savā zemē!*

- 16. kongress 2006. gada maijā – *Mēs varam, jo protam un spējam!*
- 17. kongress 2007. gada maijā – *Stabilitāti pārmaiņās!*
- 18. kongress 2008. gada maijā – *Kāda reforma, tāds rezultāts!*
- 19. kongress 2009. gada martā – *Krīzi pārvarēsim, ja strādāsim kopā!*
- 20. kongress 2009. gada augustā – *Domāt un tad darīt!*
- 21. kongress 2010. gada maijā – *Vienoties un izdarīt!*
- 22. kongress 2011. gada maijā – *Attīstību vadīt pašiem!*
- 23. kongress 2012. gada maijā – *Uzņēmēji/Pašvaldības/Latvijas nākotne;*
- 24. kongress 2013. gada augustā – *Jauni izaicinājumi.*

- Iepriekšējos 25 kongresos kopā pieņemtas:

- **Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas** – četras reizes (7. kongresā 1997. gada decembrī, 13. kongresā 2003. gada maijā, 16. kongresā 2006. gada maijā un 21. kongresā 2010. gada maijā);
- **pamatnostādnes LPS darbībai** – vienu reizi (13. kongresā 2003. gada maijā);
- **120 rezolūcijas;**
- **seši aicinājumi;**
- **16 lēmumi;**
- **četri nolikumi.**

- **Dibināšanas kongresā** 1991. gada 14. un 15. decembrī Jūrmalā pieņemtas **četras rezolūcijas**:

- par Latvijas Pašvaldību savienības dibināšanu,
 - LPS dibināšanas kongresa rezolūcija,
 - par demokrātiju un decentralizāciju,
 - par vietējā budžeta ieņēmumu palielināšanu,
- divi aicinājumi:**
- aicinājums Latvijas Republikas Augstākajai Padomei,
 - aicinājums uzņēmējiem un pašvaldībām
- un **divi nolikumi:**
- par Latvijas Pašvaldību savienības iestāšanās un ikgadējās dalības maksām,
 - par Pašvaldību savienības (LPS) Valdes vēlēšanām.

- **1. kongresā** 1992. gada 30. maijā Rīgā pieņemtas **trīs rezolūcijas**:

- par Krievijas armiju,
 - par atbildību personas un sabiedrības drošības garantēšanā,
 - par likumprojektu “Par nekustamās mantas spiedu atsavināšanu valsts un pašvaldību vajadzībām”
- un **viens lēmums:**
- par vietējo budžetu pilnveidošanu.

• **2. kongresā** 1993. gada 30. janvārī Jūrmalā pieņemtas **septiņas rezolūcijas**:

- par pašvaldību reformu Latvijā,
- par 1993. gada budžeta projektu,
- par apkures talonu sistēmu,
- par pašvaldību uzņēmumiem,
- par likumprojektu “Par valsts robežu”,
- par tautas bibliotēkām,
- par ticības mācību vispārizglītojošās skolās

un **viens lēmums**:

- par Saeimas vēlēšanām.

• **3. kongresā** 1994. gada 28. janvārī Jūrmalā pieņemtas **četras rezolūcijas**:

- par varas uzurpēšanu,
- par 1994. gada budžetu,
- par grozījumiem likumā “Par nodarbinātību”,
- par Rīgas pilsētas pašvaldības struktūru

un **trīs lēmumi**:

- par LR Satversmes papildināšanu ar nodaļu “Pašvaldības”,
- par LPS Valdes darba grupas izstrādāto likuma projektu “Par pašvaldību iekārtu”,
- par visu Latvijas pašvaldību vadītāju sasaukšanu.

• **4. kongresā** 1994. gada 10. septembrī Jūrmalā pieņemtas **trīs rezolūcijas**:

- par pašvaldību budžetu veidošanas principiem,
- par dotācijām pašvaldībām un izlīdzināšanas fondu,
- par pašvaldību likumdošanas attīstību

un **viens lēmums**:

- par sarunām ar valdību.

• **5. kongresā** 1995. gada 15. decembrī Jūrmalā pieņemtas **sešas rezolūcijas**:

- par pievienošanos Eiropas Pašvaldību hartai,
- par Ministru kabineta noteikumiem Nr. 322,
- par likumu “Par pievienotās vērtības nodokli”,
- par parādu piedziņas paātrināšanu,
- par nekustamā īpašuma reģistrāciju,
- par dzīvojamo māju privatizāciju.

• **6. kongresā** 1997. gada 30. maijā Jūrmalā pieņemtas **četras rezolūcijas**:

- par administratīvi teritoriālo reformu,
- par pašvaldību finansēm,
- par Eiropas Vietējo pašvaldību hartas īstenošanu Latvijā,
- par Eiropas Reģionālo pašvaldību hartas projekta principu atzīšanu un īstenošanu.

• **7. kongresā** 1997. gada 12. decembrī Jūrmalā pieņemtas **Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas** un **viens lēmums**:

- par Latvijas Pašvaldību savienības uzdevumiem 1998. gadā.

• **8. kongresā** 1998. gada 18. decembrī Jūrmalā pieņemtas **divas rezolūcijas**:

- par valdības deklarāciju,
- par pašvaldību finansēm.

• **9. kongresā** 1999. gada 28. maijā Viesītē pieņemtas **četras rezolūcijas**:

- par reģionālo reformu,
- par valdības deklarācijas izpildi,
- par 2000. gada pašvaldību budžeta veidošanas pamatprincipiem,
- par atbalstu Latvijas zemniekiem

un **viens lēmums**:

- par ēku Rīgā, Mazajā Pils ielā 1.

• **10. kongresā** 2000. gada 19. maijā Liepājā pieņemtas **septiņas rezolūcijas**:

- par pašvaldību finansiālo situāciju un budžeta veidošanas pamatprincipiem,
- par valdības deklarāciju,
- par valsts pienākumu garantēt iztikas minimumu,
- par situāciju veselības aprūpē,
- par izglītības reformu,
- par situāciju laukos,
- par Eiropas Vietējo pašvaldību hartas pārkāpumiem.

• **11. kongresā** 2001. gada 19. maijā Jūrmalā pieņemtas **astoņas rezolūcijas**:

- par pašvaldību reformu,
- par attīstības virzieniem,
- par reģionālo attīstību,
- par pašvaldību finansēm,
- par krīzi veselības aprūpē,
- par algotiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem,
- par ceļiem,
- par Latvijas mežiem.

• **12. kongresā** 2002. gada 24. maijā Līvānos pieņemtas **piecas rezolūcijas**:

- par pašvaldību attīstības vadlīniju pilnveidošanu,
- par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem,
- par pievienotās vērtības nodokli,
- par situāciju veselības aprūpē,
- par ceļiem

un **viens aicinājums**:

- aicinājums politiskajām partijām.

• **13. kongresā** 2003. gada 16. maijā Jūrmalā pieņemtas **Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas, pamatnostādnes LPS darbībai periodā līdz 2005.**

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

gada pašvaldību vēlēšanām

un divas rezolūcijas:

- par jauna pašvaldību likuma projektu,
- par grozījumiem likumā "Par valsts budžetu 2003. gadam".

• 14. kongresā 2004. gada 21. maijā Jūrmalā pieņemtas septiņas rezolūcijas:

- par Satversmes grozījumiem,
- par reģioniem,
- par atbalstu teritorijas plānošanai,
- par grozījumiem likumā "Par valsts budžetu 2004. gadam",
- par neatliekamiem pasākumiem veselības aprūpē,
- par valsts un pašvaldību autoceļiem,
- par pašvaldības deputātu sociālajām garantijām,

trīs lēmumi:

- par sabiedriskās organizācijas "Latvijas Pašvaldību savienība" pārveidošanu par biedrību,
- par biedrības "Latvijas Pašvaldību savienība" statūtu jauno redakciju,
- par biedrības "Latvijas Pašvaldību savienība" izpildinstitūciju

un divi nolikumi:

- Latvijas Pašvaldību savienības Revīzijas komisijas nolikuma jaunā redakcija,
- nolikums par LPS biedru dalības maksām un to maksāšanas kārtību.

• 15. kongresā 2005. gada 27. maijā Jūrmalā pieņemtas septiņas rezolūcijas:

- par pašvaldību finansēm,
- par grozījumiem Administratīvi teritoriālās reformas likumā,

- par mājokļiem,
- par veselības aprūpi,
- par valsts un pašvaldību autoceļiem,
- par izglītību,
- par vēlēto pašvaldības amatpersonu sociālajām garantijām.

• 16. kongresā 2006. gada 19. maijā Ērgļos pieņemtas Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas, trīs rezolūcijas:

- par ES fondiem 2007.–2013. gadam,
- par valsts atbalstu pašvaldībām dzīvokļu jautājumu risināšanā,

- par vēlēto pašvaldības amatpersonu sociālajām garantijām

un divi aicinājumi:

- aicinājums politiskajām partijām,
- aicinājums samazināt birokrātiju.

• 17. kongresā 2007. gada 18. maijā Jelgavā pieņemtas astoņas rezolūcijas:

- par sekmīgas administratīvi teritoriālās reformas nosacījumiem,
- par izmaiņām Pašvaldību vēlēšanu likumā,
- par finansēm,
- par nekustamā īpašuma nodokli,

- par pašvaldību dzīvojamo fondu,
- par valsts un pašvaldību autoceļiem un ielām,
- par pasažieru sabiedrisko pārvadājumu organizēšanu,
- par publisko un privāto partnerību.

• 18. kongresā 2008. gada 16. maijā Priekuljos pieņemtas deviņas rezolūcijas:

- par likumprojektu "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums",
- par pašvaldību tiesisko aizsardzību,
- par pašvaldību funkciju finansējuma un atbildības par to izpildi samērojamību,
- par garantēto iztikas minimumu,
- par ceļiem un ielām,
- par enerģētiku,
- par pašvaldību un valsts atbildību izglītībā,
- par publisko un privāto partnerību,
- par rajonu pašvaldību reorganizāciju

un viens lēmums:

- par LPS biedru dalības maksām un to maksāšanas kārtību.

• 19. kongresā 2009. gada 19. martā Skrundā pieņemtas četras rezolūcijas:

- par pašvaldību lomu ekonomiskās krīzes apstākļos,
- par tiesiskumu ekonomiskās krīzes apstākļos,
- par valsts minimālajām garantijām pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanai ekonomiskās krīzes apstākļos,
- par rīcību, ja valdība neievēros pašvaldību prasības ekonomiskās krīzes apstākļos

un divi lēmumi:

- par LPS Domes funkciju deleģēšanu Valdei uz laiku no 2009. gada 1. jūlija līdz LPS 20. kongresam,

– par uzdevumu risināt jautājumu par savstarpējiem norēķiniem izglītības jomā.

• **20. kongresā** 2009. gada 21. augustā Mārupē pieņemtas **trīs rezolūcijas**:

– par krīzes pārvarēšanas programmu,
– par veselības aprūpi kā valsts prioritāti krīzes situācijā,

– par neatliekamiem pasākumiem izglītībā

un **divi lēmumi**:

– par galvenajiem virzieniem Latvijas pašvaldību attīstības vadlīniju pilnveidošanā,

– par grozījumiem LPS 18. kongresa lēmumā “Par LPS biedru dalības maksām un to maksāšanas kārtību”.

• **21. kongresā** 2010. gada 21. maijā Pārgaujas novada Stalbē pieņemtas **Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas**,

piecas rezolūcijas:

– par valsts makroekonomiskās politikas maiņu,

– par valsts pienākumu izmaksāt ATR dotāciju,

– par autoceļu finansējumu,

– par sabiedrisko pārvadājumu dotēšanu,

– par sportu

un **viens aicinājums**:

– aicinājums politiskajām partijām.

• **22. kongresā** 2011. gada 20. maijā Koknesē pieņemtas **trīs rezolūcijas**:

– par attīstības vadības principu maiņu,

– par strukturālo reformu likumdošanā,

– par ceļiem.

• **23. kongresā** 2012. gada 18. maijā Preiļos pieņemtas **sešas rezolūcijas**:

– par pašvaldību ieņēmumu bāzi,

– par likumprojektu “Grozījumi likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli””,

– par pašvaldību vietu NAP,

– par pašvaldību atbalstu vietējai uzņēmējdarbībai,

– par demogrāfiskās krīzes ietekmi uz pašvaldību,

– par izglītību.

• **24. kongresā** 2013. gada 9. augustā Aucē pieņemtas **sešas rezolūcijas**:

– pašvaldību autonomijas deklarācija,

– par vidēja termiņa budžetiem,

– par 2014. gada pašvaldību budžetu,

– par pašvaldību tiesībām un spēju rīkoties ar pašvaldības īpašumu un veikt uzņēmējdarbību iedzīvotāju interesēs,

– par ceļiem un sabiedrisko transportu,

– par pašvaldību darbinieku motivācijas sistēmu.

• Neparastākā rezolūcija – 2. kongresā 1993. gada 30. janvārī pieņemtā **par ticības mācību vispārizglītojošās skolās** – atsaucoties uz Krāslavas rajona tautas deputātu padomes 19. sasaukuma 1993. gada 11. janvāra 17. sesijas lēmumu par skolēnu un jaunatnes audzināšanas bagātināšanu ar Dieva atklātās mīlestī-

bas, patiesības un labestības mūžīgo vērtību palīdzību, Latvijas Pašvaldību savienības 2. kongress aicināja Izglītības ministriju un pašvaldību skolu valdes no 1993. gada 1. septembra republikas skolās atjaunot ticības mācības stundas.

• Pašvaldību lielākajos forumos kopš 1991. gada četrreiz pieņemtās Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas, 120 rezolūcijas un vairāki aicinājumi spilgti raksturo **aizvadīto 22 gadu laiku un tābrīža aktuālākās problēmas** gan pašvaldību darbā, gan Latvijas ekonomikā un sabiedrībā.

Tā, piemēram, 1. kongresā 1992. gada 30. maijā pieņemtā **rezolūcija par Krievijas armiju** aicināja Augstāko Padomi un Ministru Padomi pasteidzināt starpvalstu sarunas ar Krievijas valdību par nekavējošu un pilnīgu Krievijas armijas izvešanu no Latvijas.

Rezolūcija par apkures talonu sistēmu, kas tika pieņemta 2. kongresā 1993. gada janvārī, pieprasīja Ministru Padomei organizēt piegādātāju un abonentu savstarpējos norēķinus, kā arī nodrošināt avansveida finansējumu pašvaldībām apkures talonu apmaksai. Savukārt 10. kongresā, kas notika 2000. gada 19. maijā Liepājā, pieņemtā **rezolūcija par situāciju laukos** uzsvēra ieilgušo krīzi Latvijas laukos un aicināja valdību apzināties, ka, novājinot laukus, ir apdraudēta mūsu valsts ilgtspējīgas pastāvēšanas iespēja, un nodrošināt lauku pašvaldībām iespējas patstāvīgi finansēt vai līdzfinansēt investīcijas izglītībā un publiskajā infrastruktūrā, veidojot nosacījumus saimniecisko aktivitāšu dažādošanai.

19. kongress 2009. gada martā Skrundā bija veltīts pašvaldību rīcībai krīzes apstākļos, pieņemot **rezolūcijas par pašvaldību lomu, tiesiskumu un valsts minimālajām garantijām pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanai un par rīcību, ja valdība neievēros pašvaldību prasības**.

• Kopš dibināšanas kongresa 1991. gada decembrī Latvijas Pašvaldību savienība allaž stingri iestājusies par **demokrātiju**, kā pirmo pieņemot **LPS dibināšanas kongresa rezolūciju**, kurā atzīts, ka Augstākās Padomes izdotie grozījumi un papildinājumi likumos par pilsētu un pagastu pašvaldībām, ļaujot Augstākajai Padomei atcelt iedzīvotāju ievēlētās pašvaldības, to institūcijas un amatpersonas, ir vērsti pret demokrātijas atjaunošanu Latvijā. Kongress

LPS 25. KONGRESU SAGAIĀDOT

ar **rezolūciju par demokrātiju un decentralizāciju** nelokāmi iestājās par pakāpenisku decentralizācijas procesu, kam pirmām kārtām jāizpaužas funkciju un finanšu resursu pārdalē starp valsti un pašvaldībām par labu pašvaldībām. Demokrātijas pamatprincipu īstenošana uzsvērtā arī **Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijās** ar mērķi panākt, lai Satversmē un likumos tiktu garantēti pašvaldības, subsidiaritātes, varu kompetences nodalījuma, administratīvās pārraudzības ierobežojuma, finansējuma un atbildības atbilstības, kā arī sarunu principi.

- Tāpat vairākos LPS kongresos rezolūciju veidā uzsvērtā **Eiropas hartu nozīme Latvijas pašvaldību darbībā**. Jau dibināšanas kongress pieņēma **aicinājumu Latvijas Republikas Augstākajai Padomei**, aicinot pievienoties 1985. gada 15. oktobrī Strasbūrā pieņemtajai Eiropas Vietējo pašvaldību hartai. 1997. gada 1. aprīlī Latvijā stājās spēkā 1985. gadā Strasbūrā pieņemtā Eiropas harta par vietējo pašvaldību. Kopš šā brīža harta ir augstākā juridiskā spēka tiesību akts par pašvaldību iekārtu, un jebkurš nacionālais likums vai Ministru kabineta noteikumi ir spēkā tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar hartu. Tādēļ LPS 6. kongress 1997. gada maijā pieņēma **rezolūciju par Eiropas Vietējo pašvaldību hartas īstenošanu Latvijā** un aicināja Saeimu un Ministru kabinetu atbilstoši hartas 2. pantam beidzot atzīt pašvaldības principu Latvijas Republikas Satversmē, kā arī novērst pretrunas starp Latvijas tiesību sistēmu un Latvijai saistošajiem hartas paragrāfiem.

Tāpat 6. kongress pieņēma **rezolūciju par Eiropas Reģionālo pašvaldību hartas projekta principu atzīšanu un īstenošanu**, uzdodot Latvijas pārstāvjiem Eiropas Pašvaldību kongresā atbalstīt hartas pieņemšanu un aicinot Latvijas politiskās partijas savās programmās ietvert demokrātiskus reģionu organizēšanas principus un Saeimu un valdību nekad nepieņemt tiesību aktus, kas likvidētu tieši vēlētu tautas pārstāvniecību, kā arī valdību atteikties no mēģinājumiem veikt ekonomiski nepamatotu administratīvi teritoriālo reformu bez konsultācijām ar iedzīvotājiem.

- Tikpat svarīgs ir jautājums par **pašvaldību lomu un tiesībām**, kas risināts ar daudzu rezolūciju palīdzību. Tā 1993. gada janvārī 2. kongresa **rezolūcija par pašvaldību reformu Latvijā** paredzēja, ka pašvaldību vieta valsts struktūrā jānosaka Satversmē un pašvaldību reforma jāīsteno, decentralizējot valsts varu un pārvaldi, kompleksi un skaņoti reorganizējot pašvaldību institūcijas, teritoriālo iedalījumu, funkciju sadalījumu, budžeta, nodokļu un finanšu sistēmu, uzskaiti, lietvedību un grāmatvedību.

1994. gada janvārī 3. kongresa **lēmums par LR Satversmes papildināšanu ar nodaļu "Pašvaldības"** ierosināja Saeimai mūsu valsts Satversmi papildināt ar nodaļu par pašvaldībām.

4. kongresā tā paša gada septembrī tika pieņemta **rezolūcija par pašvaldību likumdošanas attīstību**, prasot Saeimai konstitucionāli garantēt pašvaldību

pastāvēšanu un papildināt Satversmi atbilstoši starptautiskās Jūrmalas konferences 1994. gada 27. marta deklarācijai un ietverot pašvaldību likumdošanas iniciatīvas tiesības.

13. kongress 2003. gada maijā pieņēma **rezolūciju par jauna pašvaldību likuma projektu**.

14. kongresa (2004. gada maijā) **rezolūcija par Satversmes grozījumiem** aicināja valdību un Saeimu izdarīt grozījumu Satversmē, papildinot 101. pantu ar trešo daļu, ka "*pašvaldība darbojas likuma ietvaros attiecīgās teritorijas iedzīvotāju interesēs. Likumā paredzētos gadījumos pašvaldība darbojas valsts vārdā*".

18. kongress 2008. gada maijā Priekuļos pieņēma **rezolūciju par pašvaldību tiesisko aizsardzību**.

22. kongresā 2011. gada maijā pieņemtā **rezolūcija par strukturālo reformu likumdošanā** uzsvēra prasību atcelt Valsts pārvaldes iekārtas likuma normas, kas attiecas uz pašvaldībām, izstrādāt un nekavējoties īstenot normatīvā regulējuma vienkāršošanas programmu un strukturālās reformas gaitā decentralizējamajām funkcijām grozīt tās regulējošo Ministru kabineta noteikumu statusu uz ieteikumiem, nodrošinot pašvaldībām iespēju izvēlēties – turpināt pildīt tajos regulētās normas, kurām ir ieteikumu statuss, vai noteikt vietējiem apstākļiem piemērotāku regulējumu patstāvīgi.

Ļoti nozīmīga ir pērn 24. kongresā pieņemtā **pašvaldību autonomijas deklarācija** un Pašvaldību savienības aicinājums Latvijas sabiedrībai apzināties, ka mūsu valstiskums būs apdraudēts, ja tā pamatā nebūs stabilas pašvaldību demokrātijas.

Pilnvērtīgas pašvaldību demokrātijas pamatā ir:

- politiskā autonomija, kas nodrošina ievēlētu deputātu spēju pārstāvēt teritorijas iedzīvotāju intereses un aizsargāt pret politiskām vajāšanām un nepamatoti rīcības ierobežojumiem;
- administratīvā autonomija, kas nodrošina tiesības izvēlēties vietējiem apstākļiem piemērotākās pārvaldes struktūras;
- finanšu autonomija, kas nodrošina pašvaldību funkcijām finansējumu vismaz proporcionāli valsts kopējām finanšu iespējām un iespēju patstāvīgi lemt par finansējuma sadalījumu starp pašvaldības darbības nozarēm;
- īpašuma autonomija, kas ļauj patstāvīgi izvēlēties piemērotākās formas, kā rīkoties ar teritorijas iedzīvotāju kolektīvo – pašvaldības īpašumu un

tiesības to izmantot uzņēmējdarbībai savas pašvaldības iedzīvotājiem visizdevīgākajā veidā.

- Būtiskas rezolūcijas, kas veltītas **pašvaldību attīstības** jautājumiem, pieņemtas gan LPS sākumposmā, gan beidzamo gadu kongresos. Tā ar 2001. gada 11. kongresa **rezolūciju par attīstības virzieniem** LPS ierosināja turpmākās attīstības pamatvirzienus: maksimāli ievērot pakalpojumu pieprasījumu un konkrētās pašvaldības iedzīvotāju intereses, paaugstināt pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, balstīties uz sadarbību ar nevaldības organizācijām un konkrētu ieinteresēto personu viedokļu izpēti, sakārtot funkcijas starp valsti un pašvaldībām atbilstoši subsidiaritātes principam, nodrošināt finanšu decentralizāciju, attīstīt pašvaldību sadarbību gan vietējā, gan nacionālajā, gan starptautiskajā mērogā un panākt pašvaldības konstitucionālās garantijas.

Ar 21. kongresa (2010. gada 21. maijā) **rezolūciju par valsts makroekonomiskās politikas maiņu** LPS aicināja valdību un Saeimu mainīt šo politiku, pārtraucot

ES fondu un nacionālo investīciju iesaldēšanu; atzīt, ka atslēga izejai no krīzes ir nekavējoša iekšējā tirgus stimulēšana; grozīt budžeta veidošanas kārtību, ieviešot vidēja termiņa budžetu; nodrošināt katrai pašvaldībai iespēju palielināt finansējumu vietējo pretkrīzes sociālo pasākumu veikšanai.

LPS 22. kongress pēc gada – 2011. gada maijā šo virzienu vēl akcentēja ar **rezolūciju par attīstības vadības principu maiņu**, aicinot Saeimu un Ministru kabinetu, sākot ar jauno ES programmēšanas ciklu, papildināt nozaru vadības principu, paredzot nodalīt vismaz trešo daļu Latvijai piešķirtās Eiropas Savienības

budžeta kvotas un nosakot katrai pašvaldībai savu ES projektu kvotu pēc principa “nauda seko iedzīvotājam”, tāpat arī katrai pašvaldībai patstāvīgas tiesības izmantot savu ES budžeta kvotu un visām pašvaldību grupām nodrošināt iespēju piedalīties ES fondu apgūvē atbilstoši savām prioritātēm un savai attīstības programmai.

Arī 23. kongresa (2012. gada 18. maijā) **rezolūcija par pašvaldību vietu Nacionālajā attīstības plānā (NAP)** aicināja Saeimu un valdību noteikt finansējuma kvotu katrai pašvaldībai, ņemot vērā teritoriju un attīstību raksturojošos kritērijus; kopā ar pašvaldībām risināt attīstību kavējošās strukturālās problēmas, atceļot normatīvus, kas kavē attīstību, īstenojot industriālo politiku ne vien nacionālajā mērogā, bet savstarpēji papildinoši arī vietējā mērogā, pārorientējot izglītību un apmācības atbilstoši ekonomikas attīstības interesēm un veicinot vietējo un nozaru kooperāciju; nodrošinot nosacījumus, lai varētu reāli uzlabot darbaspēka mobilitāti uzņēmējdarbības attīstībai – veicināt darba algu pieaugumu atbilstoši Latvijā sasniegtajai produktivitātei, sekmēt jaunu darbavietu radīšanu, uzlabot ceļu kvalitāti un sniegt atbalstu sabiedriskajam transportam.

- Vairāku kongresu rezolūcijas atklāj pašvaldību un LPS **attiecības ar valdību**. Tā 3. kongress 1994. gada janvārī pieņēma **rezolūciju par varas uzurpēšanu**, tikai dažu Ministru kabineta noteikumu pieņemšanu Satversmes 81. panta kārtībā atzīstot kā attaisnotu ar neatliekamu vajadzību, bet šajā kārtībā notikušo masveidīgo likumu grozīšanu uzskatot par klaju Saeimas tiesību uzurpēšanu, kas liecina par stiprām totalitārisma tendencēm valdošajā politiskajā grupējumā un reālām briesmām demokrātiskai un tiesiskai valsts iekārtai. Latvijas Pašvaldību savienība aicināja Saeimu un katru tās deputātu, kuram demokrātija nav liekulīgs aizsegs, apzināties nepieciešamību nepieļaut izpildvarai lemt lēmējvaras vietā un atrast veidu, kā atcelt bez neatliekamas vajadzības pieņemtos likumu grozījumus un MK noteikumus.

4. kongress 1994. gada 10. septembrī pieņēma **lēmumu par sarunām ar valdību**, atzīstot, ka Pašvaldību savienības pēdējā darbības gada nozīmīgākais sasniegums ir sarunu sistēmas izveide ar Ministru kabinetu un nostiprināšana likumā “Par pašvaldībām”. Kongress uzskatīja, ka nepieciešams sakārtot pašvaldību budžeta veidošanas un pieņemšanas procesu, katras pašvaldības patstāvību budžeta pieņemšanā un izpildē, pašvaldībai veicamo funkciju vai pienākumu atbilstību šiem mērķiem paredzētajiem līdzekļiem un finansēšanas kārtību, kas sekmētu katras pašvaldības aktīvu līdzdalību teritorijas attīstībā, kā arī vienoties par ekonomiskās un sociālās politikas sabalansēšanu, panākot vismaz minimālo iztikas nodrošinājumu katram iedzīvotājam pēc īres un komunālo maksājumu nokārtošanas, tāpat arī iepriekšējo valsts saistību izpildi un finansiālu palīdzību apkures sezonas uzsākšanai. LPS atkārtoti pieprasīja arī pašvaldību demokrātijas tiesiskās garantijas – pašvaldību likumdošanas iniciatīvas tiesību un Eiropas Pašvaldību hartai atbilstošu

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

pamatprincipu iekļaušanu Satversmē, pašvaldību tiesību apstrīdēt likumus un Ministru kabineta lēmumus iekļaušanu likumā par Satversmes tiesu un pašvaldību finanšu suverenitātes principa iekļaušanu likumos par nodokļiem, nodevām un budžetu.

8. kongress 1998. gada decembrī pieņēma **rezolūciju par valdības deklarāciju**, aicinot valdību un Saeimā pārstāvētās politiskās partijas konsekventi īstenot Ministru kabineta solījumus, turpināt un attīstīt Pašvaldību savienības un valdības sarunu sistēmu, palielinot LPS iespējas piedalīties MK noteikumu un likumprojektu izstrādāšanā un pieņemšanā, un turpināt un attīstīt LPS un Saeimas Prezidija un frakciju pārstāvju sarunu sistēmu.

Tāpat 10. kongresā 2000. gada maijā pieņemtā **rezolūcija par valdības deklarāciju** atgādināja, ka pašvaldības ir galvenās pakalpojumu sniedzējas iedzīvotājiem, un aicināja valdību apzināties, ka bez stiprām pašvaldībām nekad nebūs stipra Latvijas valsts, kā arī pašvaldību sadarbību atzīt par līdzvērtīgu attīstības variantu pašvaldību brīvprātīgai apvienošanai.

- LPS kongresos paustas arī **attiecības ar partijām**. 2. kongress 1993. gada janvārī pieņēma **lēmumu par Saeimas vēlēšanām**, aicinot visas pašvaldības atbalstīt Saeimas vēlēšanās tikai tos politiskos spēkus, kuru priekšvēlēšanu platforma ietver demokratizācijas un pašvaldību reformas koncepcijas pamatprincipus.

Ar 12. kongresā 2002. gada maijā pieņemto **aicinājumu politiskajām partijām** LPS aicināja katru politisko partiju, kas piedalīsies 8. Saeimas vēlēšanās, paust savu viedokli par pašvaldību iekārtu un tās turpmāko attīstību Latvijā.

16. kongresa (2006. gada maijā) **aicinājums politiskajām partijām** uzsvēra samilzušās problēmas tieslīdētās, ekonomikā un reģionālajā attīstībā un lūdza partijām tās izvērtēt un rast risinājumus, īpašu uzmanību pievēršot šādām jomām: nav atrisināta pašvaldību demokrātijas garantija Satversmē; finanšu trūkums tām attīstības prioritātēm, kas paliek ārpus Eiropas Savienības programmās paredzētajām; nepieciešams mainīt proporcijas investīciju politikā tā, lai visu līdzekļu novirzīšana ES prioritātēm nenovestu pie posta un vietējās infrastruktūras sabrukuma ar ES aktivitātēm neapvertās teritorijas; pašvaldību daļa valsts kopbudžetā ir nesamērīgi maza attiecībā pret pašvaldību pienākumu apjomu; jāatceļ ierobežojumi pašvaldībām aizņemt; attīstības vadība valstī

notiek pēc nozaru principa, un pienācīga uzmanība netiek veltīta reģionālajai attīstībai; reģionu attīstību kavē tieši vēlētu reģionālo pašvaldību trūkums; vispārējās dzīvokļu privatizācijas rezultātā pašvaldību dzīvojamais fonds ir samazinājies tiktāl, ka nav iespējams izpildīt likumos noteiktos pienākumus pret daudzām iedzīvotāju kategorijām; nepieciešama valsts palīdzība jaunu dzīvokļu celtniecībā un jāatceļ ierobežojumi publiskās un privātās partnerības projektu īstenošanai; valsts, uzņemoties atbildību par pedagoģisko darbinieku algām, nepamatoti izslēgusi pirmsskolas iestāžu pedagogus; jāievieš vienādi principi visu pedagoģisko darbinieku finansēšanā; valsts neplāno būtisku atbalstu energoefektivitātes pasākumiem; aktīvs valsts budžeta atbalsts paātrinātu ekonomisko un sociālo attīstību pašvaldību teritorijās.

21. kongress 2010. gada maijā pieņēma **aicinājumu politiskajām partijām**, aicinot tās pirms 10. Saeimas vēlēšanām paust skaidru attieksmi pret kongresa dokumentos izvirzītajiem jautājumiem un iekļaut programmās un pēc vēlēšanām īstenot šādus solījumus: iekļaut Satversmē pašvaldības, subsidiaritātes un proporcionalitātes principus, veikt kompetenču un finanšu decentralizāciju, atteikties no ierobežojumiem pašvaldību īpašuma izmantošanā un pašvaldības uzņēmējdarbībai, atzīt, ka pašvaldības īpašuma vairošana un peļņas gūšana ir iedzīvotāju interesēs, un nodrošināt iespējas pašvaldībām piesaistīt augsti kvalificētus un talantīgus darbiniekus.

- Gandrīz katrā LPS kongresā kāds pieņemtais dokuments saistās ar **finansēm**. Dibināšanas kongresā 1991. gadā **rezolūcija par vietējā budžeta ieņēmumu palielināšanu** ierosināja Augstākajai Padomei palielināt vietējā budžeta īpatsvaru, lai tas 1992. gada pirmā pusgada Latvijas Republikas kopbudžetā veidotu ne mazāk par 50%.

1. kongresā 1992. gada maijā **lēmums par vietējo budžetu pilnveidošanu** lika Augstākajai Padomei un Ministru Padomei pārskatīt nodokļu un valsts un vietējo budžetu sastādīšanas politiku, kā arī, izdarot izmaiņas atsevišķos nodokļu likumos, panākt, lai pašvaldību finanšu resursi būtu pietiekami tām uzticēto funkciju veikšanai, un, sastādot budžetus 1992. gada otrajam pusgadam un nākamajiem periodiem, būtiski palielināt vietējā budžetā piesaistītos nodokļu ieņēmumus.

2. kongresā 1993. gada janvārī **rezolūcija par 1993. gada budžeta projektu** atzina, ka tas nenodrošina pašvaldības ar minimāliem finanšu resursiem uzlikto funkciju veikšanai, un pieprasīja Augstākajai Padomei, apstiprinot budžetu, ņemt vērā Latvijas rajonu un republikas pilsētu tautas deputātu padomju priekšsēdētāju 1993. gada 12. janvāra sanāksmē pieņemto rezolūciju.

3. kongresa **rezolūcija par 1994. gada budžetu** ierosināja Saeimai izdarīt grozījumus likumos "Par peļņas nodokli" un "Par apgrozījuma nodokli", paredzot atskaitījumus – vismaz 30% par katru nodokļa veidu – pašvaldību budžetos pēc uzņēmumu, to struktūrvienību vai filiāļu atrašanās vietas.

4. kongresā 1994. gada septembrī, pieņemot **rezolūciju par pašvaldību budžetu veidošanas principiem**, LPS pauda uzskatu, ka, veidojot pašvaldību budžetu, jābalstās uz šādiem principiem: nosakot pašvaldību nodokļus un atskaitījuma likmes no valsts nodokļiem, jānodrošina, ka visu pašvaldību kopbudžeta ieņēmumos pašvaldību pastāvīgās funkcijas, kā arī pašvaldībām uz laiku nodotās funkcijas pilnībā finansējamas no nodokļu ieņēmumiem; valsts ekonomiskās vai sociālās politikas interesēs (izņēmuma kārtā) atsevišķas pašvaldību funkcijas pilnībā vai daļēji uz laiku var tikt finansētas ar mērķdotāciju palīdzību; ja, plānojot ikgadējo budžetu, kādai pašvaldības funkcijai līdzekļi netiek plānoti vai arī tiek plānoti nepietiekamā apmērā, tad pakalpojumi, kas saistīti ar šīs funkcijas veikšanu, sniedzami par maksu; funkcijas, kas ir valdības kompetencē, bet ar likumu vai valdības lēmumu nodotas pašvaldībām, finansējamas mērķdotāciju veidā no attiecīgo ministriju budžetiem. Kongress aicināja valdību nekavējoties izskatīt un novērst finansiālo krīzi pašvaldību budžetos. Šajā kongresā tika pieņemta arī **rezolūcija par dotācijām pašvaldībām un izlīdzināšanas fondu**.

1997. gada maijā ar **rezolūciju par pašvaldību finansēm** LPS 6. kongress aicināja Saeimu un valdību turpmāk lēmumu par pašvaldību daļu valsts kopbudžetā pieņemt politiski Saeimā pirms valsts budžeta sagatavošanas valdībā; noteikt pašvaldību patstāvīgo ieņēmumu – nodokļu un valsts dotāciju daļu valsts kopbudžetā vismaz 24% apmērā un nepieļaut tās samazināšanos; noteikt, ka pašvaldību budžetos tiek ieskaitīta daļa no pievienotās vērtības un uzņēmumu ienākumu nodokļiem; novērst nivelēšanas tendences pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likumā, paredzot pietiekamu valsts dotāciju; atzīt investīcijas infrastruktūrā par patstāvīgu pašvaldības funkciju; atrisināt no iedzīvotājiem un pašvaldībām neatkarīgo parādu problēmu, sedzot šo parādu daļu no valsts budžeta; atjaunot pašvaldībām pieeju kapitāla tirgum.

Tāpat 9. kongresa **rezolūcija par 2000. gada budžeta veidošanas pamatprincipiem** un 10. kongresa **rezolūcija par pašvaldību finansiālo situāciju un budžeta veidošanas pamatprincipiem** aicināja valdību, izstrādājot valsts makroekonomiskās attīstības scenāriju un fiskālo politiku 2001.–2003. gadam, paredzēt pašvaldību budžeta daļas pieaugumu publiskajā kopbudžetā; likumā “Par nodokļiem un nodevām” noteikt iedzīvotāju ienākuma nodokli un nekustamā īpašuma nodokli kā pašvaldību nodokļus; piešķirt dotāciju ieņēmumu bāzes palielināšanai pašvaldībām, kurām ieņēmumu prognoze 2000. gadā ir mazāka nekā 1999. gadā; kompensēt pašvaldībām nekustamā īpašuma nodokļa prognozes neizpildi 2000. gadā; nodrošināt informācijas apmaiņu par nodokļu maksātājiem un faktiski iekasētajām summām par iedzīvotāju ienākuma nodokli starp Valsts ieņēmumu dienestu un pašvaldībām; likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli” noteikt, ka katru gadu visu nekustamo īpašumu kadastrālā vērtība tiek fiksēta uz 1. jūliju; pilnveidot pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmu, precizējot kritērijus un to īpat-

svaru vērtības; noteikt precīzu metodiku pašvaldību kopējās finanšu nepieciešamības aprēķinam un to ievērot; pamatojoties uz 2001.–2003. gada budžeta izstrādāšanas koncepciju, paredzēt finansējumu izdevumiem, kurus nosaka pieņemtie tiesību akti; lai nodrošinātu nākamo apkures sezonu, paaugstināt pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu 2000. gadam par 15 miljoniem latu; nepieļaut mērķdotāciju samazinājumu pašvaldībām valsts investīciju programmas ietvaros; veikt grozījumus likumā “Par akcīzes nodokli naftas produktiem”, paredzot šādu ieņēmumu sadali: 40% – valsts pamatbudžetam un 60% – Autoceļu fondam, kā arī turpmāk paredzēt šīs proporcijas pieaugumu par labu pašvaldību ceļu attīstībai; uzlabot akcīzes nodokļa par naftas produktiem iekasēšanu.

Ar 11. kongresā 2001. gada maijā pieņemto **rezolūciju par pašvaldību finansēm** Latvijas Pašvaldību savienības kongress aicināja valdību sagatavot grozījumus nodokļu likumos, lai palielinātu katras atsevišķas pašvaldības patstāvīgo ienākumu bāzi, atteikties no ierobežojuma pašvaldībām aizņemties kapitāla tirgū, palielināt katrai pašvaldībai finanšu nepieciešamību vismaz par 20% un nodrošinot pašvaldībām iespējas patstāvīgi līdzfinansēt teritorijas attīstības projektus. Kārtējā – 13. kongresa **rezolūcija par grozījumiem likumā “Par valsts budžetu 2003. gadam”**, kas tika pieņemta 2003. gada maijā, prasīja valdībai pildīt valsts saistības attiecībā pret pašvaldībām.

To pašu prasīja arī 2004. gada 21. maija 14. kongresa **rezolūcija par grozījumiem likumā “Par valsts budžetu 2004. gadam”**, kad LPS kongress atgādināja valdībai par solīto līdzfinansējumu pašvaldību projektiem, ko paredzēts finansēt no Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļiem, un uzsvera prasību palielināt pašvaldību investīciju finansējuma apjomu, kā arī garantēt iespēju saņemt īstermiņa aizdevumus saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

LPS 15. kongresā 2005. gada maijā pieņemtā **rezolūcija par pašvaldību finansēm** lūdza valdībai nodrošināt pašvaldības ar tādiem pašiem apgrozāmajiem līdzekļiem kā valsts institūcijas Eiropas Savienības projektu ieviešanas laikā.

2007. gada maijā LPS 17. kongress, pieņemot **rezolūciju par finansēm**, aicināja Saeimu un valdību ik

gadu nodrošināt pašvaldību daļas pieaugumu valsts kopbudžetā.

Pēc gada – 18. kongresā 2008. gada maijā Latvijas Pašvaldību savienība ar **rezolūciju par pašvaldību funkciju finansējuma un atbildības samērojamību par to izpildi** aicināja Saeimu un valdību, gatavojot pašvaldību finanšu izlīdzināšanas izmaiņas, novērtēt kopējo finanšu resursu apjomu pašvaldību funkciju veikšanai un nodrošināt pašvaldību pašu ieņēmumus šo resursu apjomā.

Svarīga arī 23. kongresā 2012. gadā pieņemtā **rezolūcija par pašvaldību ieņēmumu bāzi**, uzsverot Eiropas Vietējo pašvaldību hartā noteiktos pašvaldību finanšu autonomijas principus un aicinot valdību un Saeimu nesamazināt agrāk sasniegto finanšu un īpašuma autonomijas pakāpi. Otrs šā kongresa dokuments – **rezolūcija par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"** prasīja nodrošināt likuma pārejas noteikumos un kārtējo gadu valsts budžeta likumos iekļautās normas, kas paredzēja izmaiņu radītā ieņēmumu samazinājuma gadījumā pašvaldībām pilnu kompensāciju proporcionāli katra zaudētā procentpunkta vērtībai katrā nākamajā budžeta gadā.

Pagājušogad LPS 24. kongress ar **rezolūciju par vidēja termiņa budžetiem** aicināja Saeimu un valdību īstenot tādu valsts politiku un fiskālās disciplīnas stratēģiju, kas veicina ekonomikas izaugsmi un valsts parāda samazinājumu, bet pašvaldībām patstāvīgi iesaistīties fiskālās disciplīnas plānošanā, apvienojot katras pašvaldības ilgtermiņa stabilitāti ar mērķtiecīgu ilgtermiņa attīstību, kā arī ieviest savus vidēja termiņa budžetus, sasaistot attīstības programmas ar plānotajām finansēm. Ar **rezolūciju par 2014. gada pašvaldību budžetu** kongress pilnvaroja LPS Domi atbalstīt sarunās par 2014. gada valsts budžetu un trīs gadu budžeta ietvaru tikai tādus risinājumus, kas balstīti uz Eiropas Vietējo pašvaldību hartā nostiprinātajiem pašvaldību finanšu autonomijas principiem un izslēdz iespēju samazināt pašvaldību proporciju kopējos nodokļu ieņēmumos.

- Tāpat viena no sāpīgākajām problēmām, kas bieži radusi atspoguļojumu kongresu dokumentos, ir **ceļi**. 11. kongresā 2001. gada maijā ar **rezolūciju par ceļiem** LPS aicināja valdību atjaunot akcīzes nodokļa par naf-

tas produktiem sadalījumu: 60% – ceļiem un 40% – valsts pamatbudžetā un turpmāk katru gadu palielināt sadalījumu par labu ceļiem, kā arī nekavējotī atjaunot lauku ceļu attīstības programmas finansējumu un valsts investīciju programmas un ES strukturālo fondu līdzekļus izmantot ne tikai maģistrālo, bet arī reģiona un vietējo ceļu sakārtošanai. Pēc gada 12. kongress, pieņemot tāda paša nosaukuma rezolūciju, lūdza valdībai un Saeimai 85% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem novirzīt Valsts autoceļu fondam.

14. kongresā pirms desmit gadiem **rezolūcijas par valsts un pašvaldību autoceļiem** prasība valdībai bija pārskatīt lēmumu par speciālo budžetu iekļaušanu valsts pamatbudžetā; reizē ar grozījumiem 2004. gada budžetā noteikt, ka pašvaldību ceļu fonda ieņēmumu pieaugums ir proporcionāls akcīzes nodokļa par naftas produktiem pieaugumam un transportlīdzekļu nodevas pieaugumam; noteikt, ka autoceļu nozarei novirzāmi vismaz 85% no akcīzes nodokļa ieņēmumiem un transportlīdzekļu nodeva pilnā apmērā; nolūkā veicināt novadu infrastruktūras attīstību izstrādāt atsevišķu valsts atbalsta programmu valsts 2. šķiras autoceļu ar grants segumu un pašvaldību autoceļu sakārtošanai; rast risinājumu pašvaldību ceļu rekonstrukcijas un uzlabošanas projektu iekļaušanai investīciju piesaistē no ES fondu līdzekļiem.

Arī 15. kongress 2005. gadā (**rezolūcija par valsts un pašvaldību autoceļiem**) prasīja valdībai un Saeimai pirms izmaiņām 2005. gada valsts budžetā atbilstoši valdības deklarācijai apstiprināt valsts 2. šķiras autoceļu sakārtošanas programmu novadu atbalstam, paredzot tai pieaugošu ilgtermiņa finansējumu, un nodrošināt ceļu finansējumu tādā apmērā, kas nebūtu mazāks par 85% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem un 100% no transportlīdzekļu nodevas, kā arī kopējo ceļu nozares finansējumu no valsts un ES budžetiem sadalīt šādā proporcijā: valsts autoceļiem – 70% un pašvaldību autoceļiem – 30% no kopējā nozares finansējuma, tāpat no valsts budžeta nodrošināt valsts 2. šķiras ceļu uzturēšanu pienācīgā stāvoklī.

Tās pašas vai līdzīgas prasības paustas gan 17. kongresā 2007. gada maijā, pieņemot **rezolūciju par valsts un pašvaldību autoceļiem un ielām** un aicinot Saeimu un valdību turpmāk ik gadu izdalīt no valsts budžeta nepieciešamo finansējumu valsts 2. šķiras autoceļiem un pašvaldību ielām un ceļiem vismaz tādā pašā apjomā kā valsts galvenajiem un valsts 1. šķiras ceļiem, gan 18. kongresā 2008. gadā **rezolūcijā par ceļiem un ielām**, ar ko kongress aicināja Saeimu un valdību palielināt valsts budžeta finansējumu ceļu nozarei: 2009. gadā līdz 90%, 2010. gadā līdz 100%, 2011. gadā – līdz 110% no plānotā akcīzes nodokļa ieņēmumiem par naftas produktiem un turpmāk valsts autoceļu programmas finansējumu sadalīt proporcionāli uzturēšanas izmaksām jeb proporcijā 60:40 starp pašvaldību un valsts ceļiem, kā arī papildus izveidot atsevišķu valsts budžeta programmu pašvaldību ielu un ceļu attīstībai un atsevišķu valsts budžeta programmu valsts 2. šķiras ceļu attīstībai.

21. kongresā 2010. gada maijā LPS kongress pieņē-

ma **rezolūciju par autoceļu finansējumu** ar prasību nekavējoši īstenot ES projektos paredzēto autoceļu būvi; pildīt likumu, atjaunojot valsts autoceļu programmas piesaisti 80% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem; noteikt ekonomiski pamatotu valsts autoceļu programmas sadalījumu: 41% – valstij un 59% – pašvaldībām; iespēju robežās novirzīt ES līdzekļus valsts vietējiem un pašvaldību autoceļiem un ielām; gatavojot ES fondu apguves programmu 2014.–2020. gadam, paredzēt pašvaldību ceļiem un ielām lielāku kvotu nekā valsts autoceļiem. Diemžēl šīs pašas prasības nācās atkārtot arī nākamā gada kongresā 2011. gada maijā – LPS 22. kongresa **rezolūcija par ceļiem** uzsvēra nepieciešamību būtiski palielināt investīcijas visu nozīmju ceļiem, nekavējoties īstenot ES projektos un valsts programmās paredzēto autoceļu būvi, pildīt likumu, atjaunojot valsts autoceļu programmas piesaisti 80% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem, tāpat spēkā bija prasība par valsts autoceļu programmas sadalījumu: 41% – valstij un 59% – pašvaldībām, ES līdzekļu novirzīšanu valsts vietējiem un pašvaldību autoceļiem un ielām, 2007.–2013. gada ES fondu finansējuma pārdali un lielāku kvotu pašvaldību ceļiem un ielām salīdzinājumā ar valsts autoceļiem.

Pērn 24. kongresā pieņemta **rezolūcija par ceļiem un sabiedrisko transportu** atzīmēja, ka vēsturiski izveidotā ceļu un ielu struktūra Latvijā ir viens no visbūtiskākajiem faktoriem visas teritorijas apdzīvotībai, arī izglītības, veselības pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamībai. Lielākā daļa publiskās infrastruktūras autoceļu (65,8%) ir pašvaldību atbildībā, bet mazākā daļa (34,2%) – valsts atbildībā. Tajā pašā laikā pašvaldību ceļu un ielu finansējums, salīdzinot ar valsts ceļu finansējumu, ir nesamērīgi mazs. Kļūdainas infrastruktūras finansēšanas politikas rezultātā ceļu un ielu struktūra ir tuvu sabrukumam, turklāt valdības iecerētā sabiedriskā transporta administrēšanas reforma var strauji paātrināt daudzu līdz šim apdzīvotu teritoriju depopulāciju. Lai apturētu ceļu sabrukumu, Latvijas Pašvaldību savienības kongress atbalstīja Latvijas centienus panākt Eiropas Komisijas piekrišanu par vairāk nekā trešdaļas ES daudzgadu budžeta Latvijā izmantošanu autoceļu infrastruktūras attīstībai; aicināja Ministru kabinetu 2014. gada un 2015. gada valsts budžetā nodrošināt finansējumu pašvaldību ceļiem un ielām, kas saglabātu pasūtījumus ceļu nozarei jaunā ES daudzgadu budžeta

perioda ievadā. Un, lai atgrieztos pie ilgtspējīgiem risinājumiem ceļu un sabiedriskā transporta nozarē, kongress aicināja politiskās partijas, kas startēs 2014. gada Saeimas vēlēšanās, atjaunot ceļu fondu, kurā tiek novirzīti vismaz 80% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem, kā arī palielināt pašvaldību daļu ceļu fonda izlietojumā atbilstoši pašvaldībām piederošās infrastruktūras saglabāšanas un attīstības vajadzībām.

- Vairākreiz kongresos pieņemtas rezolūcijas saistībā ar **veselības aprūpi**. 10. kongresā 2000. gada maijā **rezolūcijā par situāciju veselības aprūpē** Latvijas Pašvaldību savienība konstatēja, ka no valsts budžeta iedalīto finanšu resursu nepietiekamība, veselības aprūpes centralizācija un pašvaldību ietekmes iespēju samazināšana radījusi kritisku situāciju medicīnisko pakalpojumu nodrošināšanā iedzīvotājiem. LPS pieprasīja nekavējoties nodrošināt no valsts budžeta ekonomiski pamatotu un izmaksām atbilstošu veselības aprūpes finansējumu un decentralizēt veselības aizsardzības finanšu vadību.

Turpmākajos divos gados – 11. kongresā 2001. gadā ar **rezolūciju par krīzi veselības aprūpē** un 12. kongresā 2002. gadā ar **rezolūciju par situāciju veselības aprūpē** LPS kongress aicināja valdību nodrošināt valsts budžetā ekonomiski pamatotu un izmaksām atbilstošu veselības aprūpes finansējumu; sakārtot primārās veselības aprūpes finansēšanas sistēmu, neuzvelot uz pašvaldībām atbildību par finanšu sadales institūciju neizdarībām; veikt steidzamus pasākumus pieejamu un kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu īstenošanai visā valsts teritorijā; paredzēt valsts budžeta līdzekļus mazo lauku slimnīcu pārprofilēšanai.

Lai gan jau LPS 11. un 12. kongresa rezolūcijās tika norādīts uz kritisko stāvokli medicīnā, arī gadu vēlāk nācās konstatēt, ka stāvoklis veselības aprūpē joprojām nav uzlabojies un veselības aprūpes sistēma nenodrošina iedzīvotājiem kvalitatīvus un pieejamus pakalpojumus, valstī turpinās neapstiprināta valsts veselības aprūpes attīstības plāna (masterplāna) ieviešana, daudzu pašvaldību veselības aprūpes uzņēmumu finansēšana tiek pārtraukta gada vidū. 14. kongresa **rezolūcija par neatliekamiem pasākumiem veselības aprūpē** aicināja Saeimu, Ministru kabinetu, Veselības ministriju un Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūru izstrādāt un pieņemt valsts veselības aprūpes attīstības plānu (masterplānu), nodrošinot tā realizācijai nepieciešamos valsts budžeta līdzekļus, sakārtot veselības aprūpes finansēšanas sistēmu, nenovirzot uz pašvaldībām atbildību par finanšu sadales institūciju neizdarībām, un mazo lauku slimnīcu (veselības aprūpes centru) pārprofilēšanai vai pēkšņas finansēšanas pārtraukšanas un slēgšanas gadījumos paredzēt valsts budžeta līdzekļus.

Vēl asāka bija 15. kongresa **rezolūcija par veselības aprūpi**, ar ko LPS aicināja Saeimu, valdību un visas atbildīgās valsts amatpersonas, īstenojot valsts veselības aprūpes struktūrplānu, kāpināt ikgadēju finansējuma pieaugumu veselības aprūpei, iekļaujot tajā arī stabilu apmaksu ārstniecības procesam nepieciešamo ēku uzturēšanai, remontiem un medicīnisko

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

tehnoloģiju modernizācijai; nodrošināt valsts budžeta finansējumu pašvaldību sociālās un veselības rehabilitācijas centriem, kas izveidoti vai tiks izveidoti valdības apstiprinātās programmas ieviešanas rezultātā slēgto vai reorganizēto slimnīcu vietā; pilnveidot ārstnieciskā procesa juridisko pamatojumu – radīt un pieņemt tādu likumu un to grozījumu paketi, kas sabalansētu pacientu tiesību un interešu aizsardzību, medicīnisko pakalpojumu reālu izmaksu nodrošinājuma garantijas un cilvēktiesību, īpaši bērnu tiesību visu aspektu ievērošanu.

Pirms četriem gadiem – LPS 20. kongresā 2009. gada augustā pieņemtā **rezolūcija par veselības aprūpi kā valsts prioritāti krīzes situācijā** aicināja noteikt veselības aprūpi par prioritāti, kurai budžeta samazinājums

ir mazāks nekā citās nozarēs; pārtraukt veselības aprūpes iestāžu centralizāciju un koncentrāciju, kas ir nepārdomāts process un diskriminē lielāko daļu Latvijas iedzīvotāju; valstij pilnībā nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību Latvijas iedzīvotājiem gan pirmsslimnīcu, gan slimnīcu, gan ambulatorajā etapā; saglabāt līdzšinējās lokālajās (pamatā – rajonu centru) slimnīcās neatliekamās palīdzības nodaļas gan terapeitiskajiem, gan traumatoloģiski ķirurģiskajiem pacientu profiliem ar reanimācijas un intensīvās terapijas sadaļu, traumpunktu, rentgena un vizuālās diagnostikas un laboratoriskās izmeklēšanas iespējām diennakts veselības aprūpes režīmā; finansēt jaunveidojamās aprūpes nodaļas tādā apjomā, lai pacientu stacionārā rehabilitācija un atveseļošana pēc ārstēšanās reģionālajās daudzprofilu slimnīcās, ārstēšanās plānveida kursu realizācija un paliatīvā ārstēšana būtu reāli iespējama, t.i., būtu pietiekams personāla, gultu, medikamentu, uzturēšanās, speciālo līdzekļu un materiālu nodrošinājums.

- Vairākos kongresos pieņemtas arī **rezolūcijas par izglītību** – gan 10. kongresā 2000. gadā, gan 15. kongresā 2005. gada maijā, gan 18. kongresā 2008. gada maijā.

20. kongresā 2009. gada augustā pieņemtā **rezolūcija par neatliekamiem pasākumiem izglītībā** aicināja Saeimu un valdību nodrošināt pedagoģisko darbinieku algas atbilstoši darbaspēka tirgum; krasi samazināt likumos un MK noteikumos iekļauto skolas darbību ierobežojošo normu skaitu un apjomu; atzīt, ka

valsts pienākums un atbildība ir nodrošināt lielāku izglītības finansējumu mazapdzīvotās teritorijās un valsts pierobežā, un nodrošināt papildu līdzekļus šā pienākuma īstenošanai; atbalstīt, nevis apkarot privāto līdzekļu piesaistīšanu un attīstīt skolu pašpārvaldi; kompensēt visām pašvaldībām atlaišanas pabalstus skolotājiem, kas tiek atlaisti krasa mērķdotāciju samazinājuma dēļ, valstij nepildot savus pienākumus; kompensēt pirmsskolas pedagoģisko darbinieku darba algas pieaugumu, kā to nosaka valdības saistības, kas nav zaudējušas spēku; pilnībā finansēt no valsts budžeta piecgadīgo un sešgadīgo pirmsskolēnu apmācību, kā to paredz likums; nesamazināt finansējumu mūzikas un mākslas skolām, sporta skolām un interešu izglītībai vairāk nekā proporcionāli valsts pārvaldes atalgojuma samazinājumam.

Arī 23. kongresā 2012. gada maijā pieņemtā **rezolūcija par izglītību** aicināja Saeimu un valdību nodrošināt bezmaksas izglītības apguvi, tajā skaitā mācību grāmatu un mācību līdzekļu iegādi, bezmaksas pusdienas piecgadīgajiem un sešgadīgajiem, kā arī 1.–9. klašu skolēniem, laiku ceļā uz skolu ne vairāk par vienu stundu un transporta izdevumu segšanu no valsts budžeta; pilnveidot principu “nauda seko skolēnam”; modernizēt speciālās izglītības iestādes un internātskolas; nepieļaut pirmsskolas izglītības sistēmas sagraušānu – decentralizēti risināt pirmsskolas izglītības problēmas, neradīt nepamatotas priekšrocības privātajiem bērnudārziem un atjaunot atalgojuma nodrošinājumu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem; panākt augstāku vispārējās un profesionālās izglītības kvalitāti nekā kaimiņvalstīs, veidojot šo sistēmu atbilstoši ekonomikas attīstības perspektīvai, pārskatīt profesionālās izglītības reformu un veikt to atbilstoši darba tirgus prasībām, nodrošināt, ka kompetenču centri gatavo speciālistus atbilstoši pašvaldību attīstības programmām un uzņēmēju pieprasījumam, nodrošināt vispārējās vidējās izglītības iestādēm iespēju realizēt profesionālās izglītības programmas, ja pašvaldības nolēmušas savās vidusskolās īstenot profesionālās programmas.

- 23. kongress 2012. gada 18. maijā notika ar moto – *Uzņēmēji/Pašvaldības/Latvijas nākotne*, un tajā tika pieņemta **rezolūcija par pašvaldību atbalstu vietējai uzņēmējdarbībai**, aicinot Saeimu un valdību nodrošināt nosacījumus, lai pašvaldība varētu attīstīt savu infrastruktūru vietējo uzņēmēju atbalstam, tajā

skaitā ieviešot un attīstot *de minimis* (maksimālais atbalsta apmērs, ko neierobežo ES regulas) nosacījuma piemērošanu, balstoties uz pašvaldību saistošajiem noteikumiem; nodrošināt nosacījumus, lai varētu reāli veicināt darbaspēka mobilitāti uzņēmējdarbības attīstībai, veicinot darba algu pieaugumu atbilstoši Latvijā sasniegtajai produktivitātei, sekmējot jaunu darbavietu radīšanu, uzlabojot ceļu kvalitāti un sniedzot atbalstu sabiedriskajam transportam; nodrošināt pašvaldībām iespēju izvēlēties vietējiem apstākļiem piemērotus pasākumus pabalstu saņēmēju atgriešanai darba tirgū – paaugstinot minimālo darba algu, diferencējot pabalstus atkarībā no līdzdalības apjoma, ieviešot darbu pašvaldības iedzīvotāju interesēs kā nosacījumu pabalstu saņemšanai, ar valsts un pašvaldību atbalstu izveidojot darba vietas, izmantojot darba vietas ar sociālu raksturu privātajos uzņēmumos; kopā ar pašvaldībām sekmēt inovatīvu uzņēmējdarbību katrā teritorijā, attīstot kooperāciju un dibinot jaunus uzņēmumus ar valsts un pašvaldību kapitālu; grozīt likumus, atceļot uzņēmējdarbību kavējošās normas Valsts pārvaldes iekārtas likumā, Publisko iepirkumu likumā, Valsts atbalsta kontroles likumā, Likumā par pašvaldībām un Likumā par valsts un pašvaldību mantas izšķērdēšanas novēršanu, tādējādi ļaujot pašvaldībām brīvi veidot uzņēmumus un rīkoties ar īpašumu, atvieglojot iepirkuma procedūras un paplašinot tiesības atbalstīt vietējos uzņēmējus ekonomikas izrāviena sekmēšanai.

Taču par **uzņēmējdarbību** Pašvaldību savienība domājusi jau dibināšanas kongresā 1991. gada decembrī, pieņemot **LPS Valdes aicinājumu uzņēmējiem un pašvaldībām**, mudinot noskaidrot iemeslus, kas kavē uzņēmējdarbību, aicinot uzņēmējus būt aktīviem un pašvaldībām atbalstīt uzņēmēju darbību un jebkura cilvēka privāto iniciatīvu, pārskatot visas savas teritorijas un atrodot katrā apdzīvotā vietā iespējas visu veidu uzņēmējdarbībām, savlaicīgi pieņemot lēmumus par telpām un vietām, kurās ir atļauta tirdzniecība, pamatojoties uz izdotajiem patentiem.

Beidzamajā – 24. kongresā 2013. gada augustā tika pieņemta **rezolūcija par pašvaldības tiesībām un spēju rīkoties ar pašvaldības īpašumu un veikt**

uzņēmējdarbību iedzīvotāju interesēs. Apstākļos, kad Eiropas Savienība pārdzīvo ekonomikas stagnāciju un visā tās teritorijā tiek īstenoti fiskālās disciplīnas pasākumi, krasi samazinās arī pašvaldību iespējas no budžeta finansēt attīstības pasākumus. Tāpēc pieaug nozīme vienam no Atmodas laika iekarojumiem – principam, ka pašvaldības ekonomiskais pamats ir pašvaldības īpašums. Tieši pilnvērtīgas tiesības rīkoties ar savu īpašumu, kas ir gadsimtos krāts pašvaldības iedzīvotāju kolektīvais īpašums, nodrošina gan pašvaldības autonomiju, gan demokrātiju. Tas pats attiecas uz uzņēmējdarbību, kuras mērķis ir uzlabot teritorijas iedzīvotāju dzīves un darba apstākļus. Ja pašvaldība ir atkarīga tikai no budžeta, tad centrālā valdība var vieglāk to ietekmēt, mainot likumdošanā nodokļu vai budžeta politiku. Pašvaldība, kas balstās tikai uz budžetu, nonāk neapskaužamā situācijā, kad grūtībās nokļūst kāds tās teritorijā esošs uzņēmums. Pašvaldības ilgtspējības nosacījums ir tās iedzīvotāju bagātības vairošana.

Iepriekšējā periodā ir pieņemti likumi, kas nesamērīgi ierobežo pašvaldību tiesības rīkoties ar īpašumu un veikt uzņēmējdarbību. Valdībā tiek skatīta likumprojektu pakete valsts un pašvaldību kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldīšanas jautājumos, kuras apspriešanas gaitā izvirzīti daudzi priekšlikumi pārkāpt pašvaldību administratīvo autonomiju vai pārkāpt pašvaldību īpašuma tiesības.

Tāpēc LPS kongress pieprasīja Saeimai un valdībai:

- atcelt likumos ierobežojumus pašvaldībai rīkoties ar savu īpašumu, kā vienīgo kritēriju atstājot rīcību savu iedzīvotāju interesēs, un pašvaldībām dot lielākas tiesības rīkoties ar publisko īpašumu vietējās sabiedrības kopējās interesēs;
- atzīt likumos, ka pašvaldība var brīvi dibināt kapitālsabiedrības, ja tas nepieciešams pašvaldības funkciju veikšanai, kā arī jomās, kur ir tirgus nepilnības, tajā skaitā gadījumos, kad pašvaldības piedalīšanās nodrošina vietējās sabiedrības sociālo mērķu sasniegšanu vai taisnīgāku publisko resursu izmantošanu vai jāpārvalda stratēģiski nozīmīgs pašvaldības īpašums;
- ļaut pašvaldībām brīvi izvēlēties, kādā formā nodrošināt vietējai sabiedrībai nozīmīgus pakalpojumus;
- ievērot, ka pašvaldība patstāvīgi pārvalda savu īpašumu un uzņēmumus, pieļaujama tikai šīs pārvaldīšanas likumības kontrole, bet par pārvaldīšanas lietderību pašvaldības dome atskaitās vēlētajiem;
- īstenot valsts pārvaldē un veicināt pašvaldībās jaunā *de minimis* nosacījuma izmantošanu valsts atbalstam 500 000 eiro apmērā.

• Nereti LPS kongresi pievērsušies arī **deputātu sociālajām garantijām un darbinieku motivācijai**. Tā 14. kongresā 2004. gada maijā pieņemta **rezolūcija par pašvaldības deputātu sociālajām garantijām**, aicinot valdību un Saeimu iestrādāt sociālās garantijas pašvaldību politiķiem kā pastāvīgu normu likumā "Par pilsētu domes, rajona padomes, novada domes

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

un pagasta padomes deputāta statusu"; attiecināt garantijas uz domju (padomju) priekšsēdētājiem, viņu vietniekiem un komiteju vadītājiem, kuri strādā pašvaldībā algotu darbu; par pamatu garantijām ņemt pašvaldības algotā darbā nostrādāto termiņu; nosakot garantijas, akcentu veltīt pārkvalificēšanās procesa nodrošināšanai.

Nākamajā – 15. kongresā 2005. gadā, pieņemot **rezolūciju par vēlēto pašvaldības amatpersonu sociālajām garantijām**, kongress aicināja Saeimu papildināt likumu par deputāta statusu ar tiesību normām, kas paredz bijušajām pašvaldības vēlētajām amatpersonām, kuras nostrādājušas vēlēta algotā pašvaldības amatā vismaz divus domes (padomes) pilnvaru laikus un sasniegušas pensijas vecumu vai tām noteikta invaliditāte, no attiecīgās pašvaldības budžeta izmaksāt ikmēneša piemaksu divu minimālo mēnešalgu apmērā; šādu piemaksu attiecīgajām amatpersonām maksāt arī piecu gadu periodā pirms pensijas vecuma sasniegšanas, ja tās nestrādā algotu darbu.

Ņemot vērā, ka šī rezolūcija pēc gada vēl nebija īstenota, 16. kongress 2006. gada maijā atbalstīja Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācijas izstrādātos priekšlikumus grozījumiem likumā "Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" un vēlreiz pieņēma **rezolūciju** ar tādu pašu nosaukumu kā pirms gada, aicinot Saeimu noteikt, ka ieteiktie grozījumi attiecas uz pašvaldības vēlētajām amatpersonām, kuras ieņēmušas vēlētos amatus pēc 1989. gada pašvaldību vēlēšanām.

24. kongresā, kas notika pagājušā gada augustā, LPS pieņēma **rezolūciju par pašvaldības darbinieku motivācijas sistēmu**, prasot Saeimai un valdībai atjaunot likumā "Par pašvaldībām" noteikto kārtību, ka pašvaldības darbinieku atalgojumus nosaka dome, tādējādi respektējot Latvijai saistošo pašvaldību administratīvās autonomijas principu un izslēdzot Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma normas, kas to attiecinā uz pašvaldībām. Savukārt pašvaldībām LPS kongress ieteica izstrādāt savas personāla motivācijas sistēmas, ievērojot vietējos apstākļus un maksimāli uzlabojot pašvaldības darba produktivitāti.

Sagatavojusi **Gunta Klimenta**

LPS KONGRESU LOMA

Māris Pūķis,
Dr.oec.,
LPS vecākais padomnieks

Politiskā lēmējinstītūcija

Pie LPS šūpuļa stāvēja Latvijas Tautas fronte (LTF). Šī organizācija veidojās kā tautas kustība, kas sāka ar negativismu pret tolaik pastāvošo totalitāro varas sistēmu un pakāpeniski nonāca pie savas būtības – atjaunot Latvijas valsti kā vietu, kur saglabāties un attīstīties latviešu tautai. Tautas kustība pēc savas būtības bija masu partija ar vienkāršiem principiem un skaidru mērķi. Īpaša loma bija ienaidnieka – interfrontes esamībai. Kamēr pastāvēja spēcīgs ienaidnieks, tikmēr pastāvēja tautu vienojošās saites.

LPS organizatorisko struktūru veidoja pēc LTF parauga. Atšķirībā no šālaika partijām LTF bija klasiska organizācija ar augstu iekšējās demokrātijas pakāpi. Citādi arī nevarēja būt, jo tālaika paaudze tikko bija dzīvojusi totalitārisma, kur visa oficiālā struktūra balstījās uz meliem – padomes tika “vēlētas”, nepastāvēt alternatīvām, šķietami valdošās padomes nekad bija. Vara bija koncentrēta elitāras slepenas izpildvaras rokās, kas piesedzās ar komunistiskās partijas it kā vadošo lomu un izlikās, ka lēmumus pieņem valdība.

Tautas frontes kongresa delegātus izvirzīja nodaļu sapulcēs pēc kvotu principa. Delegāti kongresā ievēlēja gan priekšsēdētāju, gan valdi. Nekādu iespēju priekšsēdētājam izvēlēties valdes locekļu pusi (šādu nedemokrātisku sistēmu Latvijas partijās ieviesa deviņdesmito gadu nogalē) toreiz nebija. Cilvēki tolaik pat iedomāties nevarēja, ka amatpersonas jāievēl atklātās vēlēšanās (šādu nedemokrātisku sistēmu “tiesiskuma koalīcija” ieviesa tikai nesen).

Pēc šāda parauga tika veidots LPS kongress, piešķirot katrai LPS dalībniecei – pašvaldībai vienu vietu. Tāda kārtība nepatika Rīgas pilsētas pašvaldībai (toreizējā pilsētas vadība dibināšanas kongresu otrajā dienā atstāja, bet Rīgas rajonu un priekšpilsētu pašvaldības, kas tāpat kā pilsētas pašvaldība darbojās pēc Pilsētu pašvaldību likuma, ar entuziasmu iesaistījās LPS darbā).

Ideja par pašvaldību kopīgu politiku tolaik šķita jaunums. Tautas frontes laikos izvēle bija vienkārša – la-

bie spēki (kas atbalstīja Latvijas neatkarību) un sliktie spēki (kas šai neatkarībai pretojās). Periodā starp augsta puču Maskavā un LPS dibināšanas kongresu trīs interfrontes vadīto padomju (Daugavpilī, Rēzeknē un Rīgas pilsētas Kurzemes rajonā) darbība tika apturēta, bet vara nodota valdēm ar LTF vairākumu.

Interesanti, ka, neraugoties uz 100% tautfrontiešu pārstāvniecību, dibināšanas kongress šādu praksi noraidīja, pieņemot rezolūciju pret tautas vēlētu pašvaldību atlaišanu. Rīga līdz pat 1994. gada vēlēšanām neiestājās Pašvaldību savienībā, uzskatīdama, ka var iztikt bez citu pašvaldību atbalsta. Rīgas LTF frakcijai bija labas attiecības ar Augstākās Padomes LTF frakciju un lielāka administratīvā un finanšu kapacitāte. Rīgas rajonu un priekšpilsētu pašvaldības domāja citādi un aktīvi iesaistījās Godmaņa valdības atbalstā, taču Rīgas vadība nereti pārstāvēja citus ekonomiskos grupējumus un citas intereses.

Līdz ar to kongress izveidojās kā politikas instruments, kurā katrai pašvaldībai neatkarīgi no pārstāvēto iedzīvotāju skaita ir viena balss. 1993. gadā (LPS 3. kongresā) Rīgas rajoni un priekšpilsētas lūdza pārējo pašvaldību atbalstu pret Rīgas centralizāciju, taču šo atbalstu nesaņēma, atstājot risinājumu jaunizveidotās Rīgas domes ziņā (pirmā dome tika veidota no visu mērogu Rīgas deputātiem – 30 deputātu no Rīgas pilsētas padomes un pa pieciem deputātiem no rajonu un priekšpilsētu deputātiem – kopā arī 30). Rajonu un priekšpilsētu pārstāvji jau toreiz norādīja uz sagaidāmo konfrontāciju starp centrālo valdību un Rīgu centralizācijas rezultātā. Kongress Rīgas rajonu un priekšpilsētu viedokli neatbalstīja. Tagad redzams, cik daudz Rīga un Latvija zaudē nevajadzīgas konfrontācijas dēļ, kas nebūtu tik izteikta decentralizēta modeļa gadījumā.

Tas bija piemērs, kā centrālās valdības kļūda ietekmē pašvaldības, kas jūtas piederīgas pie savas valsts, kuras atjaunošanā pašvaldībām bijusi izšķiroša loma. (1990. gada 4. maija Deklarācijas teksts, kur Augstākā Padome atsauca uz pašvaldību doto uzdevumu atjaunot valsti.)

Kongress un LPS transformācija no sabiedriskas organizācijas par biedrību

90. gadu sākumā un vidū tika pieņemti labāki likumi nekā tagad. Atjaunotā demokrātija bija jauna un radoša, un likumu tapšanā aktīvi piedalījās paši deputāti, kas lielā mērā pārstāvēja tautas intelektuālo potenciālu. Viņi centās likumos neieklaut normas, bez kurām varētu iztikt. Dažreiz pašā sākumā tika pieņemti

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

kodeksveida likumi, ko iedzīvotājiem bija vieglāk lasīt un saprast.

Tagad lielāko daļu likumu sagatavo ierēdņi, jau iepriekš ieprogrammējot cilvēka atsvešināšanu no likumdošanas. Sarežģītie likumi, kuros doti daudzi uzdevumi sekundārājai Ministru kabineta likumdošanai, padara likumu pielietojumu par šauri specializētu juridiskās sacensības jomu. Vienkāršas un skaidras normas sastopamas aizvien retāk.

Sākotnēji politiskās partijas, biedrības, nodibinājumus un dažāda rakstura NVO aprakstīja viens vienkāršs likums – “Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām”. Ar nolūku sarežģīt partiju un biedrību darbību organizācijas tika sadalītas pa tipiem un pieņemtas no jauna. Visos gadījumos ieviesa kavējošas normas, tā īpašu jaunumu nodarot politisko partiju attīstībai.

Attiecībā uz LPS kongresu nācās šo normāli izveidoto politisko pārstāvniecību noformēt kā īpašu institūciju, kuras darbību neregulē likums, bet LPS statūti.

Biedrībai likumā paredzēts, ka visi biedri ir vienlīdzīgi. Pēc būtības tas nozīmē demokrātisko centrālismu – ar 50% + vienu balsi var pieņemt lēmumu par sliktu mazākumam. LPS pieredze bija citāda – domājot par mazākuma interesēm, tika radītas veto tiesības katram no pašvaldību veidiem (administratīvi teritoriālās reformas (ATR) sākumposmā bija pieci pašvaldību veidi, pašlaik ir divu veidu vietējās pašvaldības). Šāda nostāja neatbilst no boļševiku laikiem pazīstamajam demokrātiskajam centrālismam, toties atbilst organizācijai, kas dibināta visu savu biedru interesēs.

Biedrības biedru sapulcē katru biedru pārstāv viens balsotājs. LPS attīstība noveda pie lielākas pārstāvniecības galvaspilsētai Rīgai – tās iedzīvotāju skaits ir lielāks nekā pārējām lielajām pilsētām kopā un vēsturiski LPS dibinātājas bija četru Rīgas rajonu un priekšpilsētu

pašvaldības. Vēlāk LPS iestājās visi seši galvaspilsētas rajoni un priekšpilsētas. Vienotajai Rīgas pašvaldībai, pārņemot saistības un tiesības, tika iedibināta Rīgas pārstāvniecība septiņu delegātu sastāvā.

Pēc ATR pirmās kārtas kongresā tika izveidota atšķirīga pārstāvniecības kvota, lai aktīvāk iekļautu politisko lēmumu pieņemšanā plašāku pašvaldību politiku loku un veidotu politisko lēmumu pēc iespējas iedzīvotāju interesēs.

Tādējādi katra kongresa laikā tiek sasaukta arī biedru sapulce, lai tajā apstiprinātu Biedrību likumā paredzētos jautājumus. Biedru sapulce neskata politiskus jautājumus – to izlemšanai ir domāts kongress.

Galvenā kongresu diskusiju dimensija – centralizācija/decentralizācija

Kā redzams no šajā “Loga” izlaidumā ievietotā kongresu saturiskā pārskata, kongresu politiskajās rezolūcijās un kongresos pieņemto pašvaldību attīstības vadlīniju tekstos ir skats ļoti plašs jautājumu loks.

Pašvaldības nekad nav pretstatījušas sevi valstij – tās aktīvi reaģējušas uz politisko dienaskārtību, nereti paužot pat ļoti aktīvu pozīciju par vēlamajiem risinājumiem. Valstī kungs ir ne vien tauta, kuras vārdā ļauts runāt Saeimas deputātiem, bet arī šīs pašas tautas teritoriālo interešu grupas, kuru vārdā uzstājas pašvaldību deputāti. Pašvaldība ir tuvāk iedzīvotājiem nekā valsts un tiešāk pauž iedzīvotāju intereses.

Mēs atgūvām neatkarību, balstoties uz pašvaldībām. Līdz pat Krievijas okupācijas karaspēka izvešanai centrā bija zināma divvaldība, bet pašvaldībās 1989. gada pašvaldību vēlēšanās (ar trīs izņēmumiem – Rīgas Kurzemes rajonā, Daugavpilī un Rēzeknē) uzvarēja Tautas fronte. Pēc puča Maskavā vara pašvaldībās pilnībā pārgāja Tautas frontes rokās – līdz ar to pārejas periods no totalitārās sistēmas uz kapitālismu tika īstenots ar pašvaldību starpniecību.

Pašvaldību rīcībā nonāca vairāk nekā trešdaļa publiskā kopbudžeta resursu un īpašumā – būtiska daļa valsts īpašumu un uzņēmumu, sadzīves pakalpojumu un ēdināšanas iestādes, siltumsaimniecība, ūdens un atkritumu saimniecība, ceļi un publiskās lietošanas infrastruktūra, slimnīcas un skolas. Divu gadu laikā strauji attīstījās likumdošana, un Latvijas pašvaldību autonomijas pakāpe ievērojami pārsniedza attīstītajās Rietumu demokrātijās sastopamo. Šo situāciju raksturo pirmo LPS kongresu rezolūcijas, kas prasīja nostiprināt pašvaldību demokrātijas iekarojumus.

Diemžēl jaunizveidotās vai atjaunotās politiskās partijas pēc 5. Saeimas vēlēšanām sāka gudrot, kā pašvaldībām atdotu varu atkal atņemt. Daži centralizācijas pasākumi, piemēram, skolotāju algu pārņemšana,

notika jau Augstākās Padomes laikā. Latvijā apstiprinājās visā pasaulē atzītā publiskās izvēles teorija, kas apgalvo, ka valsts ierēdņi un valsts politiķi darbojas personiskajās interesēs. Kā jau tas politikā pierasts, patiesā darbība tika piesegta ar apgalvojumiem, ka centrālā vara īsteno pretējo.

To, ka stiprai valstij vajadzētu balstīties uz stiprām pašvaldībām, bija neērti noliegt. Tāpat bija neērti atklāti runāt par centralizāciju (pašvaldību kompetenču nodošanu valstij) un koncentrāciju (totalitārisma laikmetam raksturīgās hierarhiskās sistēmas atjaunošanu). Vajadzēja paiet laikam, lai par to atļautos atklāti runāt, jo starptautiskie līgumi, kam Latvija pievienojās ik gadu, prasīja un apgalvoja pretējo.

Pirmā lielā centralizācija – pedagogu darba samaksas pārņemšana – pašvaldībās īpašu pretestību nesastāpa. 1992. gadā pašvaldību finansēm vēl trūka patstāvības, skolotāji tolaik nesaprata, kādas sekas būs nonākšanai centrālās valdības pārpalikuma finansējuma statusā. Vairums skolotāju vēl šobrīd nav sapratuši, ka tieši centralizācija izsauca mācību rezultātu pasliktināšanos un skolotāju grimšanu nabadzībā.

Otro lielo centralizāciju – valdības mēģinājumu likvidēt rajonu pašvaldības un nozīmēt gubernatorus – LPS 3. kongress noraidīja. Centrālistiem izdevās rajonus likvidēt tikai 16 gadus vēlāk, bet centieni ieviest gubernatorus (tie turpinās aizvien jaunās formās) nav vainagojušies ar panākumiem.

Trešo lielo centralizāciju – Rīgas rajonu un priekšpilsētu likvidāciju – LPS 3. kongress pieļāva. Valdība to arī izmantoja, un tagadējās Rīgas pašvaldības un Ministru kabineta attiecības ir toreizējās centralizācijas rezultāts.

Ceturto lielo centralizāciju – primārās un sekundārās veselības aprūpes pārņemšanu centrālās valdības atbildībā – LPS kongresi nespēja novērst. Process tika organizēts, aizbildinoties ar Pasaules Bankas ekspertu padomēm un pakāpeniski, sākumā atstājot pašvaldībām tiesības noteikt slimokasu reģionu politiku. Diemžēl vietējie jautājumi šķita svarīgāki un uz reģionālo slimokasu padomēm tika nosūtīti pašvaldību slimnīcu vadītāji, kas neprata aizstāvēt decentralizāciju.

Piektā lielā centralizācija – rajonu vēlēšanu atcelšana – notika slepeni, ar viltību iemānot šo jautājumu Saeimā uz trešo lasījumu. Kongresā to nācās vērtēt jau kā notikušu faktu, kas tika īstenots bez konsultācijām ar pašvaldībām. Tāpēc ilgāku laiku pastāvēja pagaidu variants tieši nevēlētu rajona padomju formā.

Sesto centralizāciju – izpildvaras un lēmējvaras atdalīšanu – pašvaldībās izdevās aizkavēt. Centrālā valdība regulāri nāk klajā ar centieniem pakļaut pašvaldības izpildvaru centrālajai valdībai, taču LPS balstās uz Ei-

ropas Vietējo pašvaldību hartas tēzi par pašvaldību izpildvaras atbildību vēlētajām domēm. Tomēr ar dažādiem ieganstiem šo totalitārisma sistēmai raksturīgo ideju izvirza arvien jauni centrālie politiķi un ierēdņi.

Saspringta situācija joprojām ir ar pašvaldību īpašumu un uzņēmējdarbību. Valdība kopš deviņdesmito gadu pirmās puses cenšas ierobežot pašvaldību īpašuma autonomiju un pašvaldību tiesības uz efektīvu uzņēmējdarbību savu iedzīvotāju interesēs. Talkā tiek ņemti gan ideoloģiski, gan no novecojušām ekonomiskajām teorijām ņemti argumenti, gan solījumi tādējādi (caur neko nedarišanu) apkarot korupciju.

Tikpat saspringts stāvoklis ir ceļu nozarē. Deviņdesmito gadu sākumā tika pieņemts stratēģiski nepareizs lēmums pašvaldību ceļus finansēt no vienota ceļu fonda. Uzpušot sociālos un birokrātijas paplašināšanas izdevumus, valsts izvēlējās samazināt izdevumus ceļiem, tādējādi liekot šķēršļus reģionu attīstībai un palielinot depopulāciju. Diemžēl joprojām turpinās strausa politika – paslēpt galvu smiltīs un gaidīt pilnīgu ceļu sabrukumu.

Atkal un atkal centrālā valdība piedāvā samazināt pašvaldību finanšu autonomiju, pretī solot "taisnīgāk" sadalīt uz centrālo kasi pārņemtus nodokļu ieņēmumus. Tāpēc par fiskālās centralizācijas apturēšanu jārunā arī 25. kongresā.

Kopš pašiem pirmajiem kongresiem dienaskārtībā ir jautājumi par pašvaldību demokrātiju un tās principiem. Centrālisti sāka ar sagrozītu Satversmes interpretāciju. Egils Levits centās saskatīt nepierādāmo un sagrozīt Satversmes 58. pantu – it kā no šā panta izrietot vienota hierarhiskā sistēma. Likumā par pašvaldībām jau pašā sākumā tika iestrādāta nepamatoti liela Ministru kabineta loma, ļaujot tam regulēt arī pašvaldību funkcijas.

Apkaunojoša ir atklāto balsojumu ieviešana par valsts un pašvaldību amatpersonām. Totalitārās sistēmas piekritēji izmanto katru izdevību, katru sabiedrības neinformētību, lai virzītos pretī PSRS laika vērtībām.

Centieni iegrozīt pašvaldības turpinās. Deviņdesmito gadu vidū pašvaldību darbiniekus mēģināja iekļaut valsts civildienestā. Pēdējos gados tiek kalti plāni par vienotas nomenklatūras (līdzīgi PSRS laiku "kadru rezervei") izveidošanu valsts un pašvaldību uzņēmumiem. Ik pa laikam kāds ierosina pašvaldības pakalpojumus sniegt vienotā veidā.

Pašvaldību demokrātijas pamatjautājumi detalizēti raksturoti 24. kongresa rezolūcijā. Arī šāgada kongresā Aizkrauklē risināmais pamatjautājums ir par to, kā apturēt centralizāciju un koncentrāciju, kas vienu reizi – 1940. gadā jau noveda pie brīvības un neatkarības zaudēšanas. Saglabāt stipras pašvaldības ir nacionālās drošības jautājums.

PAIET SOLĪTI PRETĪ

Guntas Klismetas
saruna ar
LPS priekšsēdi
ANDRI JAUNSLEINI

– Ar ko šis starpkongresu periods, kas ilga no pērnā gada augusta līdz šāgada maijam, atšķiras no citiem gadiem?

– Pirmkārt, ar to, ka šoreiz kārtējais darba cēliens starp kongresiem bijis īsāks – kopš iepriekšējā kongresa Aucē apritējuši tikai deviņi mēneši, nevis gads. Ierasts, ka Pašvaldību savienības kongresi parasti notiek maijā, bet 24. kongress pērn bija augustā, pēc pašvaldību vēlēšanām. Jauni spēki un jaunas sejas ienākušas gan pašvaldību domēs pilsētās un novados, gan LPS Valdē, komitejās un apvienībās. Otrkārt, šis gads ieies vēsturē ar to, ka Latvija pievienojās eirozonai un mūsu ikdienā un norēķinos latus nomainīja eiro. Sagatavošanās posmā pārejai uz eiro pašvaldības bija cieši iesaistītas. Trešā raksturīgākā iezīme 2014. gadā diemžēl saistīta ar notikumiem Ukrainā un valsts drošību.

– Savukārt ar ko pagājušā gada rudens, ziema un šis gads iezīmīgs Latvijas Pašvaldību savienības ikdienā?

– Viena no LPS jaunākajām prioritātēm ir atbalsts uzņēmējdarbībai – gan cenšoties panākt labvēlīgas izmaiņas likumdošanas jomā, gan praktiski. LPS izveidotais uzņēmējdarbības atbalsta tīkls šogad darbojas ļoti aktīvi un mērķtiecīgi, daudz esam darījuši, lai pašvaldību darbiniekus izglītotu par uzņēmējdarbības jautājumiem, un ar padomnieces Andras Feldmanes palīdzību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla pašvaldību pārstāvjiem rīkojam regulārus izglītojošus un informatīvus pasākumus. Līdzīgi mēģinām strādāt arī citās jomās – tā padomniece Ināra Dundure veido tīklveida struktūru izglītības speciālistiem, pamazām tiek aptverti arī pašvaldību jaunatnes lietu un sabiedrisko attiecību speciālisti. Sociālie darbinieki, no kuriem daudzus mūsu padomniece Silvija Šimfa pazīst vaigā, kopā pulcējas LPS paspārnē izveidotajās apvienībās – Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienībā (LPSAIA) un Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienībā (LPSDVA). Ar tīklā iekļauto speciālistu palīdzību iespējams operatīvi iegūt informāciju abām pusēm, tāpat noskaidrot viedokli par saskaņošanai izvirzītajiem jautājumiem. Tās ir jaunas darba formas, ko esam ieviešuši tieši šajā starpkongresu laikposmā, protams, neatmetot tradicionālās – Domes un Valdes sēdes, darbību komitejās, apakškomitejās un apvienībās, dažādu semināru un konferenču rīkošanu.

– Latvijas Pašvaldību savienībai ir jau ilggadēji sadarbības partneri, bet vai šogad tiem pievienojies vēl kāds?

– Ar tradicionālajiem sociālajiem partneriem – Latvijas Darba devēju konfederāciju un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, kā arī Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Latvijas Tirgotāju asociāciju un vēl citiem sadarbojamies jau gadiem, bet šogad laba sadarbība izveidojusies ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, rīkojot seminārus par uzņēmējdarbības tēmām. Šajā laikposmā vairāki informatīvi pasākumi rīkoti kopā ar Zinātņu akadēmiju, mēģinot izveidot ciešāku saistību starp zinātniekiem, pašvaldībām un uzņēmējdarbību. Tāpat arī LPS noslēgusi sadarbības līgumus ar reģionālajām augstskolām, mērķējot šo sadarbību pagriezt reģionālās attīstības virzienā un iesaistot šajā iniciatīvā arī pašvaldības, kuru teritorijā atrodas šīs augstskolas, un apkārtējos novadus.

– **Rīkojot dažādus pasākumus un seminārus, Pašvaldību savienība izmanto arī mūsdienīgas tehniskās iespējas.**

– Tehniskajā nodrošinājumā beidzamajos gados esam investējuši apzināti. To, ka rīkojam videokonferences, pašvaldības jau ielāgojušas, un daudzi tagad netērē tālo ceļu uz Rīgu, bet skatās pārraidi savā darba vietā pie datora. Līdz šim LPS komiteju sēdes pārraidījām slēgtajā LPS komiteju portālā, kur piekļuve bija nodrošināta visiem pašvaldību vadītājiem un izpilddirektoriem, kā arī pašvaldību deleģētajiem pārstāvjiem attiecīgajā komitejā. Šāgada jaunums ir tāds, ka komiteju dokumenti un lemjošā daļa pēc notikušās sēdes ir pieejami ne tikai šajā slēgtajā komiteju portālā, bet arī Pašvaldību savienības mājaslapā. Translējam un ierakstām arī publiskus pasākumus un tematiskus seminārus, kas tiek pārraidīti LPS mājaslapā internetā un kuru laikā iespējams arī uzdot jautājumus, bet tie, kam nav iespēju noskatīties tiešraidī, var to izdarīt vēlāk videoierakstā. Arī ministrijas sāk novērtēt šo videotiešraīžu iespēju un arvien biežāk organizē savus tematiskos seminārus konkrētiem pašvaldību speciālistiem, piemēram, Izglītības un zinātnes ministrija nesēn tādu rīkoja skolu un pašvaldību speciālistiem.

– **Kādas ir vēl neapgūtās vai iecerētās jomas, kam LPS pievērsīs uzmanību turpmāk?**

– Neesam sasnieguši apmierinošu rezultātu cīņai pret normatīvismu, kaut gan ceram, ka ar laiku izdosies labāk. Šogad pastiprinājām LPS juridisko dienestu, bet, protams, uzreiz tur nevar būt tādu redzamu rezultātu, ir jāpastrādā. Domāju, ka spēsim sagatavot konkurētspējīgus priekšlikumus dažādu normatīvu samazināšanai, kas mums ir viens no darba kārtībā veicamajiem uzdevumiem. Savu iespaidu atstājušas arī valdības un ministru maiņas, taču sadarbība ar jaunapstiprināto valdību sākusies diezgan cerīgi un pozitīvi un gribētos domāt, ka tādā veidā tā notiks līdz pat vēlēšanām. Pašvaldību ministra amatā šogad pabijuši jau divi, tomēr VARAM ministru maiņa nav atstājusi negatīvu ietekmi uz konstruktīvo sadarbību, risinot tās problēmas, kas pašvaldībām ir aktuālas. Veiksmīgs bijis pirmais mēģinājums uzsākt dialogu ar Valsts kontroli – gan organizējot tikšanos, gan npublicējot Valsts kontroles viedokli žurnālā “Logs”. Mēs lūdzām viņus jau laikus – vēl pirms kontrolēm – informēt par tām lietām, kam jāpievērš uzmanība, lai nebūtu nevajadzīgu pārmetumu pašvaldībām.

– **Katrā LPS kongresā pieņemtas kādas deklarācijas, arī Aucē. Kā šajos pēckongresa mēnešos veicies ar to izpildi?**

– LPS 24. kongresā pagājušā gada augustā pieņēmām sešas rezolūcijas, no kurām svarīgākā ir pašvaldību autonomijas deklarācija un Pašvaldību savienības kongresa aicinājums Latvijas sabiedrībai apzināties, ka mūsu valstiskums būs apdraudēts, ja tā pamatā nebūs stabilas pašvaldību demokrātijas. Par to runājam jau kopš organizācijas sākuma gadiem, taču aktuāli tas ir vēl joprojām. Tāpat pagājušās vasaras kongresā pieņemtajās rezolūcijās par 2014. gada pašvaldību budžetu un vidēja termiņa budžetu, par pašvaldību tiesībām veikt uzņēmējdarbību, par ceļiem un sabiedrisko transportu prasītais jāatkārto arī šogad. Finanšu jautājumi nav apieti nevienā kongresā, arī ceļu stāvoklis pēdējo desmit gadu laikā uzsvērts vairākkārt, jo pēc ceļu fonda likvidācijas šo jautājumu valsts faktiski nerisina. Droši vien pašvaldību vadītāji šīs problēmas uzsvērs arī kongresā Aizkrauklē. Šogad gan situācija ir mazliet citāda, jo 2015. gada budžetu jau nepieņems šī valdība, bet gan jaunā valdība un jaunais parlaments pēc ievēlēšanas.

– **Tā taču jau ir bijis arī agrāk.**

– Jā, ir bijis, ka budžeta pieņemšana aizvelkas līdz martam. Turklāt tagad klāt nākusi prasība budžeta projektu pirms pieņemšanas saskaņot ar Eiropas atbildīgo institūciju, jo esam eirozonā. Tas viss var ievilkties.

– **Pirms tam gan valdībai jāpanāk arī vienošanās ar LPS. Pērn bija tāds unikāls gadījums, ka Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokols netika parakstīts.**

– Unikāls šis fakts nav, jo protokolu neparakstīju jau otro reizi LPS vēsturē, bet nepatīkams gan. Protokola neparakstīšana nozīmē to, ka neviena no pusēm neuzņemas nekādas saistības par tām lietām, kas protokolā minētas. Taču valdība mums nepiedāvāja nekādu kompromisu, tā bija pilnīgi vienpusēja pieeja no iepriekšējās valdības puses, mums tas nebija pieņemami, tāpēc LPS Dome pieņēma lēmumu šādu protokolu neparakstīt.

– **Vai tas nozīmē, ka arī šogad, nākamgad vai aiznākamgad var neparakstīt? Kas no tā mainās – paraksta vai neparaksta?**

– Atšķirība ir tāda: ja protokolu paraksta, tad abas puses uzņemas kaut kādas saistības, bet, ja neparaksta, neuzņemas neviena. No valsts ilgtspējīgas attīstības viedokļa tas nav pareizi, un ceru, ka uz priekšu šāda prakse netiks pieņemta. Galu galā visi procesi, domāju, arī protokola neparakstīšana noveda pie tā, ka valdība krita. Katrā ziņā MK un LPS protokola neparakstīšana nestiprināja valdības

LPS 25. KONGRESU SAGAIĀDOT

pozīcijas. Neuzskatu, ka pie tā būtu vainojama pašvaldību puse, jo vienoties taču nevar, tikai nodiktējot savas prasības un pat nemēģinot rast citus risinājumus.

- Kas ir protokola sagatavošanā slidenākais punkts - vai ieņēmumu procentuālais sadalījums starp valsti un pašvaldībām?

- Raksturojot protokola sagatavošanas gaitu ar iepriekšējo valdību, tad jāsaka, ka, sākot ar procentuālo sadalījumu līdz valdības neieinteresētībai vispār ar kādu meklēt kompromisu un beidzot ar nespēju redzēt valsti kopumā un saprast, kādi līdzekļi ir pašvaldībām un kādi paliek valdībai. Būšu skarbs, bet teikšu tā: iepriekšējās valdības izturēšanās budžeta veidošanas gaitā liecināja par principu - es esmu priekšnieks, bet tu - muļķis. Mēs no savas puses darījām visu, lai vienotos, nevis lai nevienotos. Bet, ja protokolā nav neviena jautājuma, par ko varētu vienoties, ja vienošanos var panākt tikai tad, kad viena puse pilnībā, bez ierunām piekrīt visam tam, ko piedāvā otra puse, un nekā cita nav, tad nav jēgas šādu protokolu parakstīt un tādas vienošanās droši vien nekad arī nākotnē nebūs. Domāju, ka tā ir ļoti slikta īstermiņa politika un, iespējams, atstās iespaidu ne tikai uz valdības krišanu, bet arī uz parlamenta vēlēšanām.

- Ja likumā noteikts, ka valsts budžeta projekts

Saeimā jāiesniedz kopā ar LPS un Ministru kabineta vienošanās protokolu un pārējo dokumentu paketi, vai tad to var nodot bez šīs vienošanās?

- Likums paredz, ka jāiesniedz kopā ar budžeta projektu, bet tā jau ir parlamenta kompetence. Ja parlaments būtu iedziļinājies, viņi varēja nostāties arī LPS pusē un aicināt valdību tomēr vienoties ar pašvaldībām un šo protokolu parakstīt. Starp valdību un pašvaldībām viss bija izdarīts, tālāk tā ir parlamenta kompetence. Tāpēc jau arī saku, ka tas var atstāt savu ietekmi uz nākamās Saeimas vēlēšanām, jo viss jau atstāj kādas pēdas.

- Ja jūs ar toreizējo premjeru Dombrovski būtu mainītās lomās, vai tad protokols tiktu parakstīts?

- Es noteikti būtu atradis kompromisu. Bet pirms tam vajag paskatīties uz valsti kopumā, vienoties, ko gribam sasniegt un kādas ir mūsu prioritātes, un tad attiecīgi arī padalīties. Manuprāt, mazāk būtu jādod tām jomām, kur neredzu tiešu saistību ar uzņēmējdarbību vai kur finansējums nesekmē ekonomisko attīstību. Jebkurai jomai, sākot ar drošību vai izglītību, vai veselību - ikvienai jādod sava daļa, sava pievienotā vērtība, lai valstī notiktu ekonomiskā attīstība.

- Ko tad skolotāji vai ārsti var pievienot?

- Ļoti, ļoti daudz. Skolotāji var pievienot savu vērtību, dodot mūsu bērniem tādu izglītību, kas ir laba un konkurētspējīga. Diemžēl nevienā jomā mūsu valstī netiek nodrošināts adekvāts atalgojums. Taču lielākā kļūda ir tā, ka katra sfēra ir pati par sevi, teiksim, veselība un laba veselības aprūpe - ļoti nozīmīga, lai mēs būtu konkurētspējīgi, arī izglītība ir nozīmīga, pat kultūrai ir svars konkurētspējā. Jautājums, vai tas, ko mēs šajā sfērā darām, dos savu piensumu tautsaimniecībai un ekonomikai. Mēs, pašvaldības, esam spiestas risināt daudzus sasāpējušus jautājumus un saskaramies ar visām jomām, jo redzam teritoriju un cilvēkus. Es domāju, ka neizmantotais potenciāls ir tajā, ka valsts attīstību iztēlojamies caur nozarisko pieeju. Ja mūsu princips paliks "mans lauciņš, mana teritorija, mana valsts iekš otras valsts", tad nekur arī netiksim un tādēļ mums neveicas.

Bet tas viss ir atkarīgs no mums pašiem. Ja nemēģinām meklēt kopīgo un paziņojam: tikai man ir taisnība, turklāt domājam, ka tādā veidā var demonstrēt savu stingro pozīciju: sak', es nekad nekam nepiekāpjos un nekādus kompromisus nemeklēju, - tā ir īstermiņa stratēģija, kas vienmēr beidzas slikti. Savukārt pozitīvi - ja tiek meklēti kopīgi risinājumi un paiets pretī otram soli, nu, kaut pussolīti.

VALSTS BUDŽETA UN ĀRVALSTU FINANŠU PALĪDZĪBAS PROJEKTI PAŠVALDĪBĀS 1995.–2013. GADĀ

Lai nodrošinātu iespēju veidot pārskatus par valsts budžeta un ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības, tajā skaitā Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto aktivitāšu un lielo projektu īstenošanu, kā arī sniegtu iespēju analizēt šo informāciju pašvaldību griezumā, 2013. gadā Latvijas Pašvaldību savienība apkopoja visu centralizēti pieejamo informāciju par:

- valsts budžeta ieguldījumiem pašvaldību investīciju projektos 1995.–2013. gadā;
- ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības, t.sk. Eiropas Savienības fondu ieguldījumiem pašvaldību investīciju projektos 2000.–2013. gadā.

Tā kā informācija par valsts budžeta un ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības, t.sk. ES fondu, ieguldījumiem 1995.–2000. gadā centralizēti nebija pieejama, LPS to lūdza no atbildīgajām nozaru ministrijām, kā arī pēc tam datus precizēja no Likuma par valsts budžetu.

Pēc sākotnējās datu ievades Pašvaldību savienība aicināja pašvaldības pārbaudīt un precizēt centralizēti savāktu informāciju. Papildus iepriekš apkopotajiem datiem un balstoties uz pašvaldību iesūtīto informāciju, projektu saraksts tika papildināts ar 2013. gadā uzsāktajiem, bet vēl ekspluatācijā nenodotajiem pašvaldību investīciju projektiem.

LPS iniciatīvas mērķis

Šīs iniciatīvas mērķis bija apkopot informāciju par katras pašvaldības teritorijā veiktajiem valsts budžeta un neatmaksājamās ārvalstu finanšu palīdzības, tajā skaitā Eiropas Savienības fondu ieguldījumiem, kas realizēti ar pašvaldību, pašvaldību iestāžu un pašvaldību kapitālsabiedrību investīciju projektiem. Lūdzot pašvaldībām precizēt informāciju, tika uzsvērts, ka šajā sarakstā nav jāiekļauj pašvaldības, pašvaldības iestāžu un pašvaldības kapitālsabiedrību līdzfinansējums projektu īstenošanā.

Nākotnē būtu lietderīgi apkopot pilnīgi visu valsts budžeta un neatmaksājamās ārvalstu finanšu palīdzības, t.sk. Eiropas Savienības fondu, ieguldījumus katras pašvaldības teritorijā, jo tā būtu iespējams raksturot, piemēram, infrastruktūras stāvokli, investīciju vidi un uzņēmējdarbības infrastruktūru. Tomēr jau savāktā informācija liecina, ka ir problemātiski iegūt datus par pagājušo gadsimtu.

Iemesli LPS iniciatīvai

Dažādos gados ļoti dažādu iemeslu dēļ ir bijuši dažādi valsts budžeta, valsts investīciju programmas, Eiropas Savienības fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ieguldījumu mērķi un ieguldījumu principi dažādās Latvijas teritorijās. Šie ieguldījumi, nenoliedzami, lielākā vai mazākā mērā atstājuši ietekmi ne tikai uz infrastruktūras (šā vārda visplašākajā nozīmē) stāvokli konkrētās teritorijās, bet arī uz pašvaldības attīstību, tās potenciālajiem un pieejamajiem resursiem. LPS secina, ka precīzāka izvērtējuma veikšanu līdz šim apgrūtinājusi fragmentārā informācija un nereti arī tās trūkums.

Par valsts un pašvaldību investīciju efektivitātes galveno kritēriju bieži vien izvirza nosacījumu – vai tās veicina ekonomiskās aktivitātes, privāto investīciju un produktivitātes pieaugumu. Tomēr praksē ne vienmēr publisko investīciju apjoma pieaugums rada proporcionālu izaugsmes un produktivitātes palielinājumu. Lai noteiktu investīciju efektivitāti, jāsalīdzina sabiedriskās izmaksas ar sabiedriskajiem ieguvumiem, kur mikrolīmenī, izvērtējot atsevišķus investīciju projektus, tas ir iespējams, un tad makrolīmenī, nosakot efektivitāti visām valsts un pašvaldību investīcijām, salīdzina tās pa nozarēm vai ar alternatīvajiem izdevumiem – ir redzams, ka trūkst atbilstošas informācijas par visiem finanšu avotiem, lai noteiktu katras pašvaldības ekonomiskos un sabiedriskos ieguvumus. Investīciju apjoms un sektors pašvaldību ekonomiskajā attīstībā ir ļoti svarīgs rādītājs, jo tieši investīcijas bieži ietekmē uzņēmēju lēmumus investēt konkrētā teritorijā vai vietējiem uzņēmējiem attīstīt savu biznesu. LPS cer, ka apkopotā informācija varētu būt pirmais solis tālākas analīzes vai izvērtējuma veikšanā.

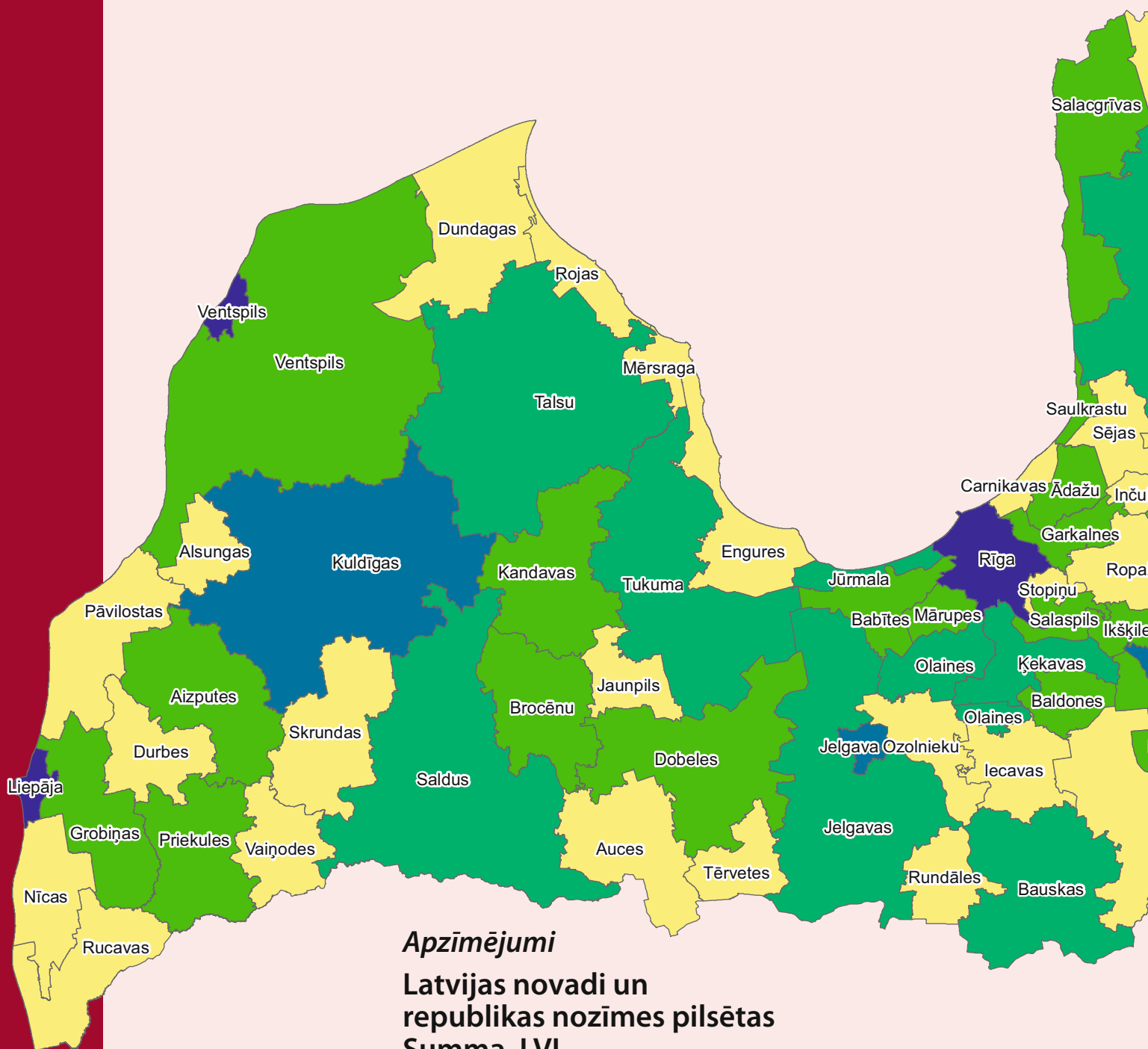
Datu vākšanas un precizēšanas pieeja

Datu vākšanas pamatā bija nepieciešamība noskaidrot, cik daudz investīciju katrā no pašvaldībām ienākušas, sākot ar 1995. gadu.

LPS centralizēti apkopoja datus no šādiem **avotiem un politikas iniciatīvām**, lūdzot pašvaldības precizēt un papildināt šo apkopojumu:

- no 1995. gada – valdības finansiāls atbalsts pašvaldību investīciju projektu īstenošanai, paredzot mērķdotācijas investīcijām;
- no 2000. gada – pašvaldībām pieejamais finansiālais atbalsts strukturālām reformām

Valsts budžeta un ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības apjoms Latvijas pašvaldību projektos

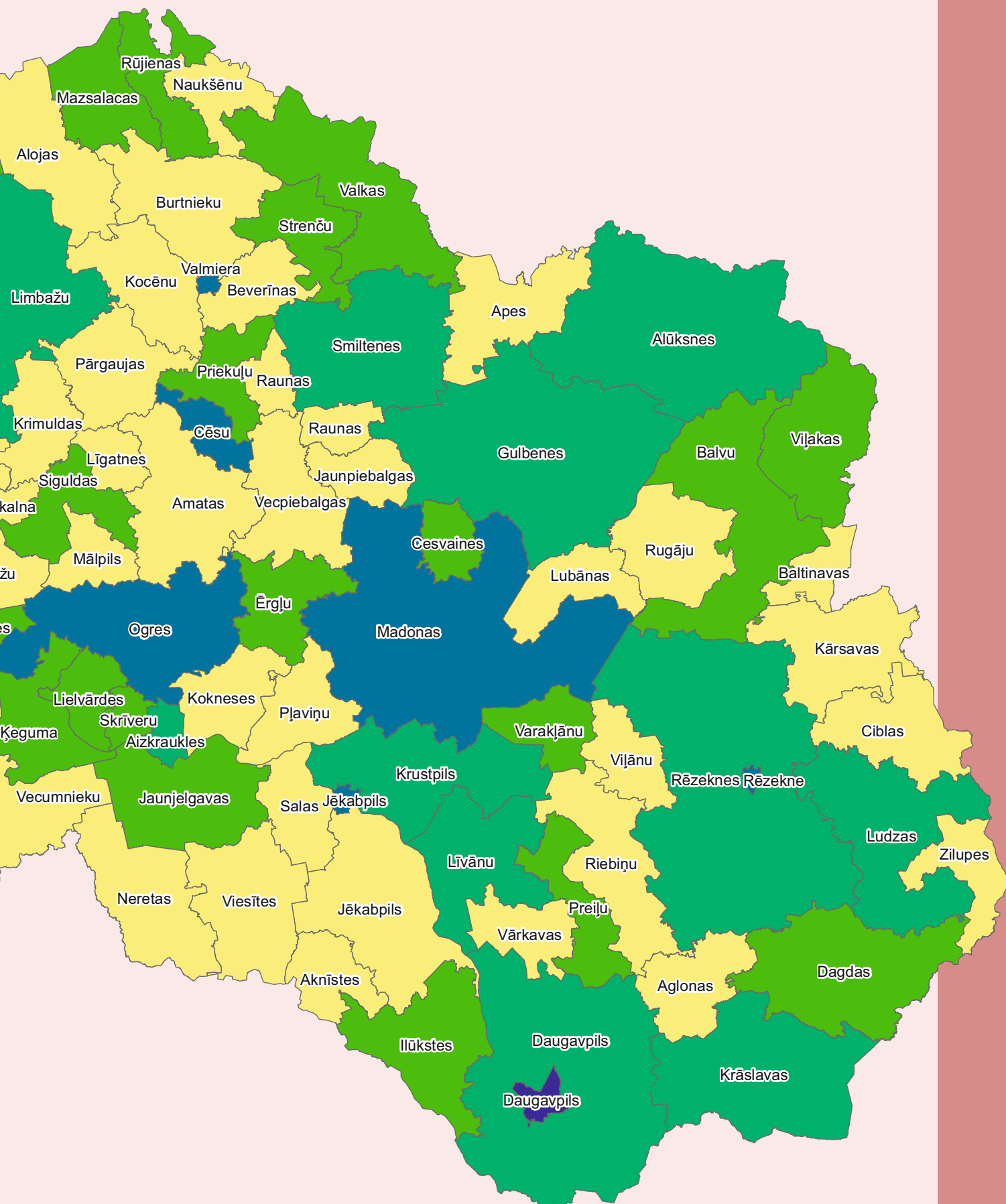

Apzīmējumi

Latvijas novadi un republikas nozīmes pilsētas
Summa, LVL

	296 532,14 - 6 335 363,98
	6 335 363,98 - 15 671 915,55
	15 671 915,55 - 33 633 859,78
	33 633 859,78 - 92 036 889,09
	92 036 889,09 - 191 874 758,17

Investīcijas, tajā skaitā Eiropas Savienības fondu investīciju, efektos no 1995. līdz 2013. gadam

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

- lauksaimniecības un lauku attīstībai – SAPARD (*Special Action Programme for Agriculture and Rural Development*);
- no 2001. gada – pašvaldību īstenotie projekti vides aizsardzības sektorā, kur bija pieejami finanšu līdzekļi no ISPA programmas (2000. gads – 2004. gada 1. maijs – strukturālās politikas pirmsiestāšanās finanšu instruments ISPA), tāpat īstenoja aktivitāte, kas bija vērsta uz sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem;
 - no 2004. gada – valsts investīciju programmas (VIP) sastāvdaļu, arī ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansētie projekti (lielākā daļa finansējuma investīcijām valsts budžetā bija plānotas kā priekšfinansējums un līdzfinansējums ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektiem);
 - 2004.–2007. gada finansēšanas periodā – ES fondi (Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Kohēzijas fonds (KF)), ieskaitot ES programmu palielinājumus;
 - 2007.–2013. gada finansēšanas periodā – ES fondi (ERAF, ESF un KF) pašvaldībās;
 - Latvijas–Šveices programma – Latvijas–Šveices sadarbības programma pašvaldību un pašvaldību kapitālsabiedrību un iestāžu investīciju projektiem;
 - INTERREG IVC – starpreģionu sadarbības programma, kas ir viena no Eiropas Savienības struktūrfondu 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmām;
 - INTERREG IVA – Centrālā Baltijas jūras reģiona INTERREG IVA pārrobežu sadarbības programma;
 - INTERREG IIIB – Baltijas jūras reģiona Kaimiņattiecību programma, kas ir viena no ES struktūrfondu 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmām;
 - URBACT II – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas administrētā Pilsētvides attīstības programma;
 - BSR – Baltijas jūras reģiona Transnacionālās sadarbības programma, kas ir viena no ES struktūrfondu 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmām;
 - Igaunijas–Krievijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2007.–2013. gadā ES struktūrfondu 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmā;
 - Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007.–2013. gadā ES struktūrfondu 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmā;
 - RAPLM t.s. reformu nauda – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas administrētā pašvaldību t.s. reformu nauda;
 - PB – Pasaules Bankas aizdevums, kas pārstrukturēts kā grants izglītības iestādēm;
 - EEZ/NFI – Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības Divpusējā finanšu instrumenta grants (dažās pašvaldībās lietots kā EEZ/Norvēģijas Finanšu instruments);
 - LEADER – Zemkopības ministrija, Lauku atbalsta dienesta administrētā lauku attīstības programma;
 - ELFLA – Zemkopības ministrija, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai;
 - EZF – Zemkopības ministrija, Eiropas Zivsaimniecības fonds;
 - PHARE – ES PHARE programma;
 - ZVFI – Zemkopības ministrija, Zivsaimniecības vadības un finanšu instruments;
 - ELVGF – Zemkopības ministrija, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds;
 - KPFI – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas administrētais Klimata pārmaiņu finanšu instruments;
 - ENPI – Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma;
 - NEFCO – Ziemeļvalstu Vides finanšu korporācija (*Nordic Environment Finance Corporation*);
 - citi avoti – *Town Twinning, Comenius, Leonardo da Vinci, Ziemeļu Ministru padomes grantu programma NordPlus, Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma “Valsts administrācija”, Grundtvig.*

Ierobežojumi

Savāktie dati par ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības, tajā skaitā ES fondu, ieguldījumiem 1995.–2000. gadā ir ar vislielāko neprecizitāti, jo tos nevarēja iegūt centralizēti un pašvaldību iespējas apkopot šo informāciju bija ierobežotas ne tikai to realizācijas gadu vēsturiskuma dēļ, bet arī tāpēc, ka ļoti daudzas pašvaldības tika apvienotas lielajos novados un apvienošanas brīdī vēsturiskās informācijas vienota apkopošana nevarēja būt prioritāte. Šo iemeslu dēļ daudzās pašvaldībās nav uzrādīti daudzi realizētie projekti, tomēr vienlaikus jāatzīst, ka visām pašvaldībām pieejamie ārvalstu finanšu palīdzības apjomi 1995.–2000. gadā vērtējami kā mazāk būtiski salīdzinājumā ar laikposmu pēc 2000. gada un jo īpaši pēc Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai.

Savukārt apkopotie dati par valsts budžeta ieguldījumiem vērtējami kā ļoti ticami, jo būtiskākie ieguldījumi visos gados apstiprināti ar normatīvajiem aktiem, kas tika izmantoti informācijas centralizētā apkopšanā. Taču jāatzīst, ka gadu gaitā bijuši arī citi valsts budžeta ieguldījumi, kas nav atrodami normatīvajos aktos, bet par ko liecina valsts un pašvaldību budžetu pārskati. Šāda veida ieguldījumi apkopotajā informācijā ir iekļauti tikai tādā gadījumā, ja pati pašvaldība šo informāciju sniegusi.

Lai nodrošinātu pēc iespējas precīzāku informāciju, apkopojumā iekļautie dati tika nosūtīti visām 119 pašvaldībām, un LPS pajāvusies uz pašvaldību iesniegtajiem precizējumiem. Katrai pašvaldībai nosūtītājā pavadvēstulē bija uzsvērts, ka atbildes nesapņemšanas gadījumā tiks uzskatīts, ka nosūtītā informācija ir

korekta un izmantojama datu analizē. Jāuzsver, ka ļoti daudzas pašvaldības norādījušas, ka informācijas precizēšana par tik ilgu laika periodu bijusi apgrūtināta, un tikai viena pašvaldība iebildusi pret jau apkopotās informācijas tālāku iespējamu izmantošanu pašvaldību savstarpējā salīdzināšanā.

Par informācijas apkopošanas mērķi tika uzstādīti ieguldījumi fiziskajā infrastruktūrā (šā vārda plašākajā nozīmē), bet, tā kā centralizēti savāktajā informācijā par ārvalstu neatmaksājamās finanšu palīdzības, t.sk. Eiropas Savienības fondu, ieguldījumiem 2000.–2013. gadā pašvaldību investīciju projektos virkne valsts institūciju uzrādīja projektus, kas, ļoti iespējams, nav ieguldījumi fiziskajā infrastruktūrā, LPS tomēr paļāvās uz pašvaldību sniegto informāciju un nav to izslēgusi. Apkopojot pašvaldību sniegtos precizējumus, nākas secināt, ka daudzas pašvaldības ir precīzi papildinājušas savu realizēto projektu sarakstus ar vēl citiem projektiem, kaut dažos gadījumos tie nav ieguldījumi fiziskajā infrastruktūrā. Šie projekti netika izslēgti no kopējā saraksta, balstoties uz apsvērumu, ka lielāks informācijas apjoms vienmēr ir noderīgāks un, publicējot pilnīgi visu pašvaldību iesniegto un precizēto

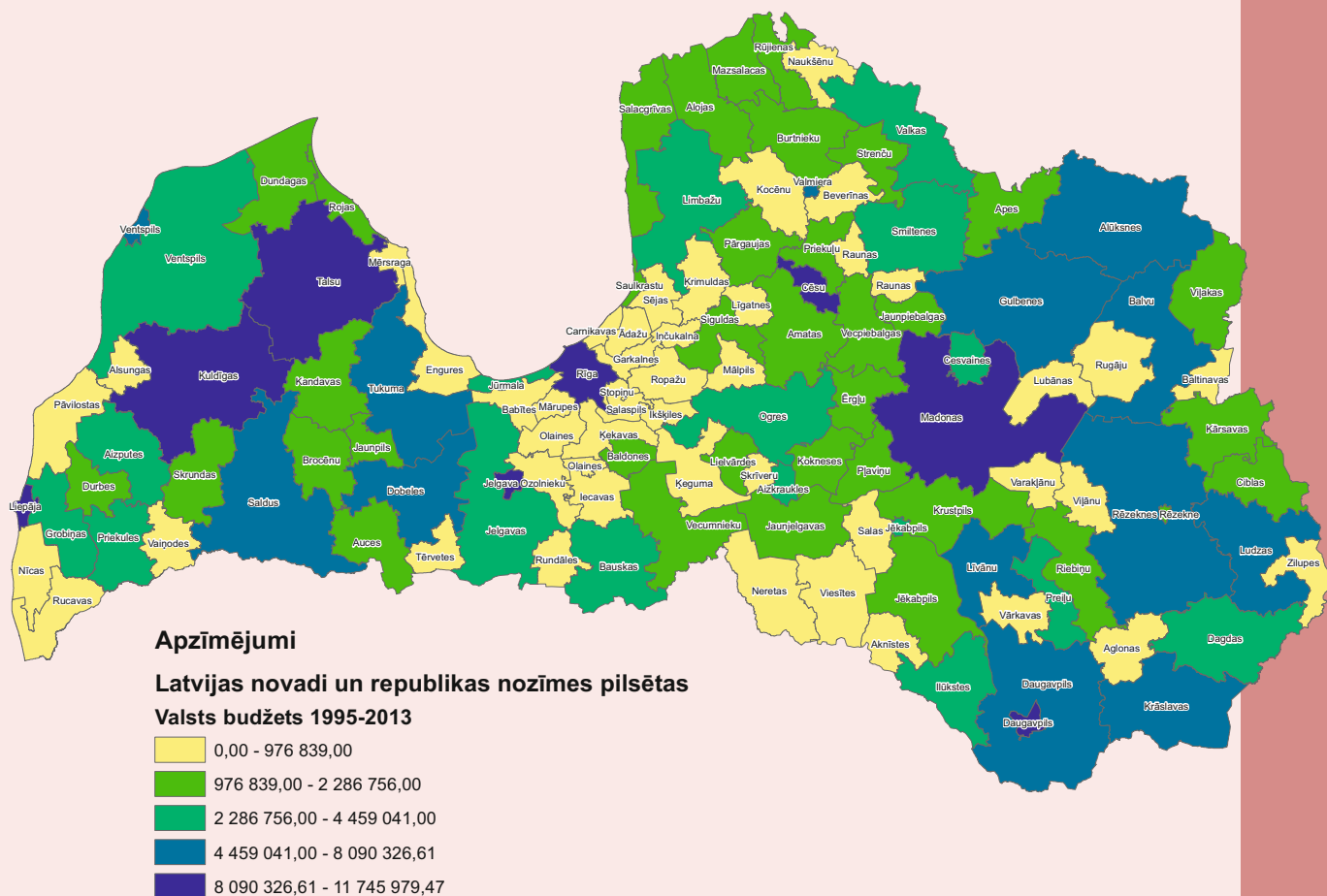
projektu sarakstu, katram šīs informācijas tālākam lietotājam pašam ir iespējams iedzīlināties informācijas detaļās.

Tā kā ieguldījumi absolūtos ciparos ir tikai viens no raksturlielumiem, lai uzsāktu un iedrošinātu šīs apkopotās informācijas tālāku izmantošanu, kā arī cerot uz tās precizēšanu un pilnveidošanu, LPS veikusi ieguldījumu robustu salīdzinājumu starp pašvaldībām, salīdzinājumiem izvēloties ieguldījumu atspoguļošanu uz vienu konkrētās pašvaldības platības kvadrātkilometru (Statistikas pārvaldes dati), kā arī ieguldījumu atspoguļošanu uz vienu konkrētās pašvaldības iedzīvotāju, iedzīvotāju skaita raksturošanai izvēloties 2013. gada sākumu (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, kas izmantoti 2014. gada pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķinā).

Ar LPS apkopoto informāciju un grafiskajiem attēliem varat iepazīties Latvijas Pašvaldību savienības mājaslapā: www.lps.lv.

Sagatavojuši **Sanita Šķiltere, Andra Feldmane, Zane Zvaigzne un Jānis Upenieks**

Valsts budžeta investīciju apjoms pašvaldību projektos no 1995. līdz 2013. gadam (latos)

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

No LPS vadības ziņojuma

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) atrodas Rīgā, Mazajā Pils ielā 1, LV 1050;
e-pasta adrese: lps@lps.lv;
tālruni: **67226536, 29446566**;
fakss: **67212241**.

Organizācija reģistrēta Rīgā 1993. gada 17. novembrī Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā ar numuru LV40008020804.

Andris Jaunsleinis ievēlēts par LPS priekšsēdi LPS 24. kongresā Aucē 2013. gada 9. augustā.

Latvijā pavisam ir 119 pašvaldības – deviņas republikas pilsētas un 110 novadu.

Latvijas Pašvaldību savienības biedres ir **118 pašvaldības**: deviņas republikas pilsētas un 109 novadi.
Viena pašvaldība – Krāslavas novads – nav LPS biedre.

LPS **galvenais uzdevums** ir pašvaldību interešu pārstāvēšana valdībā, kā arī citās Latvijas un starptautiskās institūcijās.

LPS Dome izvirza Latvijas pašvaldību pārstāvju Eiropas Vietējo un reģionālo varu kongresā (CLRAE) un Eiropas Savienības Reģionu komitejā (RK).

LPS ir arī Vispasaules pašvaldību organizācijas (IULA) dalībniece.

LPS izstrādā Pašvaldību savienības viedokli Latvijas pašvaldību politikā atbilstoši pašvaldību un to apvienību priekšlikumiem.

LPS sniedz juridisku un metodisku palīdzību pašvaldībām Latvijā un nodrošina tās ar nepieciešamo informāciju un pakalpojumiem.

LPS koordinē un palīdz pašvaldībām atrast sadarbības partnerus Eiropā un citās pasaules valstīs. LPS Ārējo sakaru nodaļa sniedz pašvaldību politiķiem un darbiniekiem gan konsultācijas, gan informāciju par citu valstu pašvaldībām, kā arī citu valstu pašvaldības var saņemt aktuālu informāciju par dažādiem jautājumiem, kas skar pašvaldību darbību Latvijā. LPS administrācijas darbinieki darbojas kā eksperti dažādu ES un citu starptautisku projektu īstenošanā.

LPS pārstāvēšana Briselē koordinē LPS lobēšanas aktivitātes Eiropas Savienībā un nodrošina sekretariāta funkcijas ES Reģionu komitejas locekļiem. Pārstāvēšana arī koordinē viedokļu izstrādi ES RK izskatāmajos jautājumos un līdzdalību Vietējo un reģionālo pašvaldību padomes (CEMR) darba grupās un priekšlikumu sagatavošanu CEMR izskatāmajos jautājumos.

LPS augstākais lēmējs – kongress – notika 2013. gada 9. augustā Aucē, un tas bija 24. pēc kārtas. LPS 24. kongress bija tiesīgs lemt, jo tajā bija pārstāvēta vairāk nekā puse LPS biedru. Kongresa lēmumus pieņēma ar klātesošo delegātu balsu vairākumu.

Kongresu starplaikos LPS darbu vada **Dome**, kas kopš 2013. gada 9. augusta pulcējusies četrās sēdēs. Dome pieņēmusi lēmumus ar klātesošo balsu vairākumu.

LPS **Valde** vada Pašvaldību savienības darbu Domes starplaikos. Laikposmā starp kongresiem Valde pulcējusies deviņās sēdēs. Valde pilnvarojusi LPS pārstāvjus pārstāvēt Pašvaldību savienību un paust viedokli konkrētos jautājumos LR Saeimā, Ministru kabinetā un citās valsts pārvaldes institūcijās.

Revīzijas komisija pēc kongresā apstiprinātā nolikuma kontrolē LPS Domes, Valdes un administrācijas finansiālo darbību, LPS kongresa, Domes un Valdes lēmumu izpildi un LPS statūtu ievērošanu. Revīzijas komisija sniegusi atskaiti LPS 24. kongresam.

Latvijas Pašvaldību savienībā pastāvīgi darbojas **piecas komitejas** – Finanšu un ekonomikas jautājumu komiteja, Tehnisko problēmu komiteja, Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja, Izglītības un kultūras jautājumu komiteja un Veselības un sociālo jautājumu komiteja un **trīs apakškomitejas** – Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomiteja, Sporta jautājumu apakškomiteja un Informātikas jautājumu apakškomiteja.

LPS ietvaros darbojas šādas **apvienības**: Latvijas Novadu apvienība, Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienība un Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija.

Latvijas Pašvaldību savienības **administrācija** darbojas pēc LPS Domes apstiprinātā nolikuma, aizstāvot pašvaldību intereses valsts varas un pārvaldes institūcijās un gatavojot atzinumus valdības izstrādātajiem tiesību aktu projektiem.

LPS administrācija organizē sarunu protokola sagatavošanu ar valdību, kā arī analizē problēmas pašvaldību darbības laukā un piedāvā to apspriešanu politiķiem.

Kongresu starplaikos LPS darbinieki 149 reizes devušies uz Latvijas pašvaldībām, kur tikušies ar pašvaldību vadītājiem, deputātiem un darbiniekiem, lai nodrošinātu pašvaldības ar tām nepieciešamo informāciju, izstrādātu LPS viedokli Latvijas pašvaldību politikā atbilstoši pašvaldību un to apvienību priekšlikumiem, kā arī lai iepazītos ar pašvaldību pieredzi dažādu jautājumu risināšanā un gatavotu publikācijas LPS žurnālam "Logs".

LPS dibināts uzņēmums ir SIA "PKC". LPS ir dalībniece biedrībā "Latvijas Pašvaldību mācību centrs".

Latvijas Pašvaldību savienība kongresu starplaikā īstenojusi vairākus **projektus**:

- saskaņā ar dāvinājuma (ziedojuma) līgumu VAS "Latvenergo" sociālās palīdzības programmas realizācija trūcīgajām un citām mazaizsargātajām ģimenēm ar bērniem;
- projekts "Iepazīstam koku visu reģionu pašvaldībās *Meža dienās 2013*" saskaņā ar līgumu ar Lauku atbalsta dienestu par valsts atbalsta saņemšanu;
- koordinēšanas darbs Lielās talkas organizēšanā;
- konkursa "Eiropas Gada pašvaldība 2013" organizēšana sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, Kultūras ministriju, Veselības ministriju, Labklājības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju ar mērķi veicināt pašvaldību atbalstu iedzīvotāju integrācijai, kultūrai, veselīga dzīvesveida popularizēšanai, kā arī Eiropas Savienības vērtību popularizēšanai un sabiedrības iesaistei starptautiskā sadarbībā;
- sadarbībā ar Nīderlandes fondu *Koninklijke Nederlandsche Heiderlandshe Heidemaatschappij* (KNHM) projekts "Sabiedrība ar dvēseli – Latvija";
- GRISI projekts – Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva (Eiropas Komisijas INTERREG IVC programmas 4. uzsaukuma ietvaros atbalstīts projekts), kura mērķis ir pilnveidot attīstības politikas lauku teritorijās, izmantojot ģeomātikas informācijas rīkus;
- 4POWER (*Policy and Public-Private Partnerships for Offshore Wind Energy*) projekts, kura mērķis – sagatavot ES piekrastes reģionus vēja enerģijas izmantošanas attīstībai, izmantojot zināšanu,

- labās prakses un pieredzes apmaiņu;
- projekts "Atbalsts vietējo pašvaldību attīstībai ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti lauku apvidos" Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007.–2013. gadā, kura mērķis – attīstīt ilgtspējīgu sadarbību starp Latvijas Pašvaldību savienību un asociāciju "Ļeņingradas reģiona pašvaldību padome", veicināt sociālo dialogu starp iedzīvotājiem un vietējām pašvaldībām lauku apvidos un paaugstināt vietējo pašvaldību kapacitāti, ceļot to kvalifikāciju ar apmācību un pieredzes apmaiņas palīdzību un izmantojot labas pārvaldības principus;
- projekts "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana" Norvēģijas Finanšu instrumenta ietvaros, kura mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālā līmenī;
- projekts "Working Together for Development", kura mērķis – stiprināt pašvaldību asociāciju lomu attīstības politikas īstenošanā un veicināt to darbību starptautiskā līmenī – gan Eiropā, gan ārpus tās;
- projekts "PLATFORMA", kura mērķis – pašvaldību un NVO lomas stiprināšana attīstības politikas īstenošanā, veicinot starpvalstu sadarbību un iepazīstinot ar labās prakses piemēriem;
- *Twinning* projekts "VIT – Ļoti nozīmīgā sadraudzība. Brīvprātīgais darbs pašvaldībās";
- *Twinning* projekts "'BEE" – Be European" – iedzīvotāju iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesā – labie piemēri.

Sagatavojusi **Mudīte Priede**,
LPS ģenerālsēkretāre

LPS DOMĒ

LPS Domes sastāvā ir **118 pašvaldību pārstāvji**.

Pārskatā periodā – no 2013. gada 9. augusta līdz 2014. gada 30. maijam – notikušas **četras Domes sēdes**.

2013. gada 25. septembrī LPS Domes sēde notika divās daļās. Sēdes atklātajā daļā piedalījās arī Ministru prezidents **Valdis Dombrovskis** un finanšu ministrs **Andris Vilks**.

LPS Dome izskatīja **Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola projektu** un vienbalsīgi nolēma **nepilnvarot** LPS priekšsēdi to **parakstīt**, taču turpināt dialogu ar valdību **kompromisa panākšanai iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadalē starp pašvaldībām un valsti**.

Par **pašvaldību budžetu ieņēmumiem vidējā termiņā** LPS uzskata, ka, lai pašvaldībām tiktu nodrošināti pietiekami un pienākumiem proporcionāli finanšu resursi, būtu jāpalielina tām piekritošā nodokļu daļa no visiem nodokļiem par vienu procentpunktu gadā, līdz 2020. gadā pašvaldību daļa sasniegtu 25% no tām piekritošo nodokļu daļas.

LPS arī turpinās prasīt **līdzekļu novirzīšanu valsts autoceļu fondam**, kas atbilstu 100% ieņēmumu no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un 30% ieņēmumu no akcīzes nodokļa par naftas produktiem.

18. decembrī Domes sēdē, apspriežot **ES struktūrfondu izlietojuma plānu 2014.–2020. gadam**, tika pieņemts LPS Domes lēmums par **Partnerības līgumu un līdzsvarotas attīstības iespējām**, neatbalstot ne Partnerības līguma Eiropas struktūrfondu un investīciju fonda 2014.–2020. gada plānošanas periodam, ne darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" projekta iesniegšanu Eiropas Komisijā

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

un aicinot Finanšu ministriju kā ES fondu vadošo iestādi sadarībā ar Latvijas pašvaldībām pārstrādāt ES struktūrfondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda plānošanas dokumentus.

Savā lēmumā LPS Dome **aicināja jaunveidojamo valdību un politiskās partijas veikt pasākumus**, kas kompensē Partnerības līguma ietvaros neiekļauto:

- nekavējoties izveidot valsts attīstības finansējuma programmu, kurā nodrošinātas tās nacionālās prioritātes, kas nav iekļautas ES uzdevumu sarakstā un tādējādi neietilpst Partnerības līgumā, tajā skaitā nodrošinot pašvaldību iesaisti nacionālo prioritāšu īstenošanā ar kvotām katrai pašvaldībai;
- atcelt normas, kas nepamatoti kavē valsts un pašvaldību tiešo atbalstu uzņēmējdarbībai;
- saglabāt valsts īpašumā finanšu institūciju, kas spētu kreditēt konkurētspējīgu ekonomiku, tajā skaitā rūpniecības pārstrukturēšanu arī tad, ja ārvalstu bankām tas nav izdevīgi;
- ik gadu palielināt pašvaldību daļu kopējos valsts budžeta ieņēmumos, līdz tā sasniegs 25%, radot iespēju pašvaldībām īstenot tās vietējās investīciju un uzņēmējdarbības atbalsta prioritātes, kas nav iekļautas ES vai valsts uzdevumu sarakstā.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** atgādināja jau LPS 22. kongresā 2011. gada 20. maijā Koknesē pieņemto rezolūciju “Par attīstības vadības principu maiņu”, kurā prasīta kvota katrai pašvaldībai, kas izmantojama ES2020 noteiktajiem virzieniem.

2014. gada 15. janvārī LPS Domes sēdē piedalījās arī tābrīža Ministru prezidenta amata kandidāte **Laimdota Straujuma**, un domnieki viņai pauda atbalstu kā premjera amata pretendentei un uzteica viņas vadītās Zemkopības ministrijas darbu Eiropas Savienības fondu līdzekļu apsaimniekošanā.

Apspriežot **ES līdzekļu izmantošanas plānu 2014.–2020. gadam**, pašvaldības vienojās, ka Partnerības līgumam un darbības programmām jāatbild uz diviem jautājumiem: kā konkrētais finansējums veicinās uzņēmējdarbības un ekonomikas izaugsmi un kāds ir finansējuma teritoriālais pārklājums, turklāt tam jābūt vienmērīgam visā Latvijas teritorijā.

Domes sēdē izskatīja arī **Būvniecības likuma sagatavošanas gaitu**, un LPS iestājās par termiņa pagarināšanu, jo vēl nav izstrādāti vairāki ar šo likumu saistītie normatīvie akti.

13. martā Domes sēdē piedalījās gan Ministru prezidente **Laimdota Straujuma**, gan finanšu ministrs **Andris Vilks**, toreizējais vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Einārs Cilinskis** un vairāku ministriju atbildīgie darbinieki.

Pirms tam LPS Valdes sēdē tika formulēti virkne jautājumu, uz kuriem pēc LPS lūguma Ministru prezidentes komanda bija gatava sniegt atbildes un skaidrojumus.

Aktuālākais jautājums pašvaldībām šobrīd ir **2015. gada budžeta sagatavošanas gaita un pašvaldību loma tajā**. LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis atgādināja, ka pašvaldības nav mierā ar to sarunu modeli,

kāds bijis iepriekšējos gados, kad valdība uzklaušīja Pašvaldību savienības priekšlikumus un vēlmes, bet palika pie savas pozīcijas. Viņš aicināja nākamā gada budžeta veidošanu balstīt uz kompromisu, uzsvērot, ka kompromiss ir tad, kad abas puses diskusijās panāk abām piemērotus risinājumus. Ministru prezidente konkrētus skaitļus un proporcijas nesolīja, taču apliecināja, ka valdība sadarbosies ar pašvaldībām nākamā gada budžeta izveidē.

Premjere atgādināja arī smagās sarunas ar LPS vadītāju saistībā ar **plānoto elektroenerģijas tirgus atvēršanu un kompensācijas mehānismu pašvaldībām** un uzsvēra, ka liberalizācijai, kaut pagaidām tā atlikta, ir jānotiek un jāsaģatavo iespēja elektroenerģijas tirgū ienākt citiem “spēlētājiem”.

Attiecībā uz **Eiropas Savienības fondiem un to plānošanu** Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieks ES fondu jautājumos **Armands Eberhards** uzsvēra, ka šoreiz mēģināts ieviest jaunu pieeju – nevis ieguldīt naudu kādā sektorā, bet lai sasniegtu uzņemtos mērķus – gan tos, ko par prioritāti noteikusi Eiropa, gan tos, kas izvirzīti mūsu valsts Nacionālajā attīstības plānā. Viens no lielākajiem ieguldījumiem paredzēts transporta infrastruktūras attīstībā (27%). Pašvaldību iniciatīvām no fondiem plānota aptuveni ceturtdaļa daļa (24%), nacionālajām iniciatīvām – 25% un uzņēmējdarbības attīstībai – 24%.

Pašvaldības gaida arī **valsts investīciju programmas atjaunošanu**, tomēr premjerministre to nesolīja tuvākajā laikā, vienīgi iespējams palielināt aizņēmumu limitus pašvaldībām.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Einārs Cilinskis** pateicās pašvaldībām par līdzšinējo sadarbību, ko gan no ministrijas puses vērtēja visai kritiski, toties solīja, ka turpmāk tā būs labāka. Viņš uzsvēra plānošanas reģionu nostiprināšanas nepieciešamību, uzteicot Latgales pieredzi.

Domes sēdē piedalījās arī Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāre **Sanda Liepiņa**, kura informēja par **profesionālās izglītības finansējumu un šo iestāžu pārņemšanu pašvaldību īpašumā**. IZM uzdevums ir izstrādāt pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansējuma modeli, tāpēc šogad ministrija aktualizēs programmu īstenošanas izmaksas profesionālajā izglītībā un nākamgad jau sniegs piedāvājumu, uzskatot, ka nepieciešams pāriet uz programmu finansēšanas principu.

Vēl LPS Dome apsprieda **veselības aprūpes finansēšanas likuma tapšanas gaitu**. Šobrīd tiek iesniegti priekšlikumi otrajam lasījumam Saeimā, kur speciāli izveidota darba grupa, kuras sastāvā ir arī LPS pārstāvji.

Tāpat Domes sēdē pārrunāja jautājumu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdali, par finansējumu pirmsskolas izglītībā nodarbināto pedagogu darba algām, par plānošanas reģionu attīstību un citus.

LPS Dome pieņēma lēmumu par **grozījumiem Novadu apvienības nolikumā**, paplašinot tās valdes sastāvu.

Sagatavojusi **Olga Kokāne**,
LPS priekšsēža padomniece

LPS VALDĒ

Pārskata periodā starp LPS 24 un 25. kongresu notikušas **deviņas Valdes sēdes**. Valde apspriedusi un izteikusi viedokli par pašvaldībām nozīmīgām tēmām, un ar ziņojumiem Valdē uzstājušies komiteju priekšsēdētāji, LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis un padomnieki.

2013. gada 26. augustā un 11. septembrī LPS Valde **tikās ar Finanšu ministrijas pārstāvjiem**, lai apspriestu nākamā gada budžetu un sāktu darbu pie Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola.

18. oktobrī Latvijas Pašvaldību savienības Valdes sēdē izskatīja sarunu rezultātus ar Finanšu ministriju par pašvaldību budžeta ieņēmumiem 2014. gadā, kā arī vidējā termiņā un lēma par MK un LPS 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola nostādņēm.

5. novembrī Valde apsprieda un pieņēma Izglītības un kultūras jautājumu komitejas sagatavoto lēmumu par atlaižu un privilēģiju karti daudz bērnu ģimenēm. Sakarā ar izmaiņām pilsonības iegūšanas kārtībā, paredzot solījuma nodošanu svinīgos apstākļos, Valde atbalstīja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Naturalizācijas pārvaldes aicinājumu pašvaldībām piedalīties ar telpu iznomāšanu un citām aktivitātēm tad, kad topošais pilsonis zvērēs uzticību Latvijas valstij.

Tāpat Valde aicināja pašvaldības piedalīties karogu alejas "Lepni zem Latvijas karoga" veidošanā festivāla "Staro Rīga" laikā.

Valde apsprieda un pozitīvi novērtēja konkursa "Eiropas Gada pašvaldība 2013" norisi un rezultātus, kā arī nolēma to turpināt 2014. gadā.

10. decembrī, apspriežot jautājumu par būvniecības procesu un valsts un pašvaldību atbildību, Valde uzdeva padomniekiem turpināt Saeimā uzturēt un akcentēt prasību par personīgās atbildības nodalīšanu būvniecībā, kā arī LPS Tehnisko problēmu komitejas sēdē izskatīt jautājumu par izglītības un prasību samērīgumu būvuzraugiem, pieaicinot pārstāvjus no RTU un Būvzinieņu asociācijas.

Valdes sēdēs piedalījušies arī pārstāvji no ministrijām. Tā, piemēram, **7. janvārī** ar LPS Valdi tikās Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieks ESSFK jautājumos **Armands Eberhards** un ES fondu stratēģijas departamenta direktors **Edgars Šadris**, kuri iepazīstināja ar Eiropas Komisijas uzstādījumiem un mūsu valsts pārstāvju iebildumiem.

Valde arī sagatavoja virkni priekšlikumu apspriešanai LPS Domes sēdēs, tajā skaitā par LPS ieņēmumu un izdevumu tām 2014. gadam, kā arī nozīmīgus

lēmumu projektus, piemēram, par Partnerības līgumu un līdzsvarotas attīstības iespējām.

4. februārī LPS Valdē notika saruna ar toreizējo vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru **Eināru Cilinski**, kurā apsprieda veselības aprūpes finansēšanas likumprojektu, Būvniecības un to pavadošo dokumentu paketes projektus, grozījumu projektu Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā, zemes pārvaldības likumprojektu, grozījumus likumā "Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" un atkritumu apsaimniekošanas problēmas.

4. marta sēdē Valde apsprieda un pieņēma lēmumu par Novadu apvienības valdes izstrādāto lēmuma projektu "Par atbalsta instrumenta nepieciešamību uzņēmējdarbības attīstībai", pamatojot to ar izaicinājumiem publiskās infrastruktūras kvalitātē un ar to saistītām loģistikas izmaksām, tāpat apzinoties, ka industriālās teritorijas, kam ir nesakārtoti pievadceļi un nepilnīgas inženierkomunikācijas, ir ne tikai nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās, bet arī pilnīgi visās pašvaldībās ārpus t.s. *9+27* modeļa. Valde, pamatojoties uz Novadu apvienības valdes lēmumu, pieņēma lēmumu par uzņēmējdarbības atbalstu novados, aicinot Ministru kabinetu izveidot valsts atbalsta mērķprogrammu uzņēmējdarbības atbalstam 2015.–2020. gadā un iekļaut tajā papildu līdzekļus esošo industriālo zonu pielāgošanai un ceļu un inženierkomunikāciju sakārtošanai līdz ražošanas objektiem.

Vairākās sēdēs Valde apspriedusi un diskutējusi par grozījumiem pašvaldību attīstības vadlīnijās, tāpat apspriedusi un akceptējusi LPS 25. kongresa rezolūcijas projektu par priekšlikumiem politisko partiju priekšvēlēšanu programmām.

8. aprīlī LPS Valde reģistrēja un uzņēma Latvijas Pašvaldību savienības sastāvā **Rīgas pilsētas pašvaldību**.

Sagatavojusi **Olga Kokāne**,
LPS priekšsēža padomniece

LPS FINANŠU UN EKONOMIKAS JAUTĀJUMU KOMITEJĀ

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis un komitejas priekšsēdētājs,
Sanita Šķiltere un Lāsma Ūbele,
LPS padomnieces finanšu un ekonomikas jautājumos

LPS Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejā darbojas vairāk nekā 100 pašvaldību politiķu un darbinieku. Komitejas priekšsēdētājs ir LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, priekšsēdētāja vietnieki – Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs** un Ogres novada domes deputāts **Edvīns Bartkevičs**. Komitejas darbu organizē LPS padomnieces **Sanita Šķiltere un Lāsma Ūbele**.

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejai **piekritīgo jautājumu loks** ir plašs un daudzveidīgs – tā nodarbojas ar nodokļu un nenodokļu politikas un ieņēmumu, valsts budžeta mērķdotāciju un dotāciju, pašvaldību aizņēmumu un galvojumu, grāmatvedības, pašvaldību finanšu izlīdzināšanas, sabiedriskā sektora atlīdzības politikas, Nekustamā īpašuma valsts kadastra, Zemesgrāmatas, nekustamo īpašumu kadastrālās vērtēšanas sistēmas, ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda un citiem jautājumiem, kas skar pašvaldību budžetu un finanšu jomu.

Komitejas **ikdienas darbs** saistīts ar pašvaldību priekšlikumu īstenošanu normatīvo aktu pilnveidošanai un ministriju sagatavoto normatīvo aktu projektu (likumprojekti un Ministru kabineta noteikumu projekti) izvērtēšanu un pozīcijas aizstāvēšanu – pašvaldību informēšana, priekšlikumu un iebildumu apzināšana, piedalīšanās starpinstitūciju saskaņošanas sanāksmēs, Ministru kabineta komitejas un Ministru kabineta sēdēs, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēdēs, līdzdarbošanās Saeimas un ministriju veidotajās darba grupās par pašvaldībām aktuāliem jautājumiem u.tml.

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejas uzmanības centrā šajā pārskata periodā bija jautājumi, kas saistīti ar prognozējamiem un pašvaldību pienākumiem atbilstošiem **pašu finanšu resursiem un Eiropas Savienības fondu finansējumu 2014.–2020. gada ES fondu plānošanas periodā**.

Jautājums par **publisko resursu sadali starp centrālo varu un pašvaldībām** bija viens no būtiskākajiem LPS un valdības sarunās par 2014. gada budžetu. **Pašvaldību savienība** atbilstoši 2013. gada 27. februāra LPS Domes rezolūcijai “Par stabilām valsts un pašvaldību budžeta proporcijām” prasīja noteikt pašvaldībām piekritošo nodokļu ieņēmumu daļu (proporciju) no kopējiem nodokļu ieņēmumiem valstī (ieskaitot valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 2. pensiju līmenī) un ik gadu, sākot jau no 2014. gada, palielināt pašvaldību nodokļu ieņēmumu daļu par vienu procentpunktu gadā, kamēr tā sasniegtu 25% no valsts konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem. LPS prasības izpilde nodrošinātu proporcionalitātes principa ievērošanu starp valsts un pašvaldību finanšu iespējām un darbotos ilgtermiņā – proti, palielinoties nodokļu ieņēmumiem valstī kopumā, pieaugtu arī pašvaldībām pieejamais līdzekļu apjoms; attiecīgi krīzes laikos, sarūkot kopējiem ieņēmumiem, pašvaldību budžeti samazinātos proporcionāli. Šāds princips ir ļoti vienkāršs, visiem ieinteresētajiem viegli aprēķināms un pārbaudāms. Vienlaikus tas rada stabilitāti un prognozējamību resursu sadalē gan centrālajai valdībai, gan pašvaldībām.

Atbildot uz pašvaldību prasību, **Finanšu ministrija** piedāvāja citu mehānismu valsts budžeta un pašvaldību budžeta salīdzināšanai, par pamatu ņemot pašvaldību budžeta ieņēmumu (nodokļu ieņēmumu un atsevišķu valsts budžeta transfertu) salīdzināšanu ar daļu no valsts pamatbudžeta izdevumiem pamatfunkcijām. Šāds ministrijas piedāvājums tika noraidīts, jo tam ir daudzas nepieņemamas nepilnības, kuru ietekmē abu budžetu salīdzināšanas formula ļauj valsts budžeta vidējo pieauguma tempu vidējā termiņā uzrādīt mazāku par patieso, kas savukārt nozīmē to, ka valdība apņēmtos palielināt pašvaldību budžetus mazākā mērā, nekā tas tiktu darīts valsts pusē.

Citu veidu, kā salīdzināt valsts un pašvaldību budžetus, valdība nepiedāvāja, bet arī neatbalstīja LPS priekšlikumu par proporcijas noteikšanu, līdz ar to jautājums par **pašvaldību budžetu ieņēmumiem vidējā termiņā** joprojām ir atklāts un risināms turpmākajās sarunās. Tas ir ļoti būtisks, jo iezīmējas tendence pašvaldībām piekritošo nodokļu ieņēmumu īpatsvaram valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumos (ieskaitot valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 2. pensiju līmenī) samazināties. 2013. gadā pašvaldību daļa kopējos nodokļu ieņēmumos bija 18,97%, 2014. gadā tā prognozēta 18,5%, bet 2015. un 2016. gadā saskaņā ar likumu “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014., 2015. un 2016. gadam” – attiecīgi 18,1% un 17,8%.

Sarunās par 2014. gada budžetu netika panākta vienošanās arī par **iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) pārdali pašvaldībām**. Lai kompensētu IIN pasākumu (palielināts neapliekamais minimums un atvieglojums par apgādībā esošu personu) fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetu, kas lēšama ap 48 miljoniem eiro, sākotnējā prasība bija pašvaldībām piekrītošo IIN ieņēmumu daļu palielināt no 80% uz 84%. LPS Domes sēdē tika izteikts kompromisa piedāvājums – kompensēt daļu no negatīvās fiskālās ietekmes pašvaldību budžetam un noteikt IIN ieņēmumu proporciju starp pašvaldībām un valsti attiecīgi 82% un 18%, kas nozīmētu proporcionālāku IIN pasākumu fiskālās ietekmes sadali starp valsts un pašvaldību budžetu. Šāda soļa rezultātā pašvaldības kopumā papildus iegūtu apmēram 27 miljonus eiro prognozētajos IIN ieņēmumos.

IIN pasākumu negatīvā fiskālā ietekme uz valsts un pašvaldību budžetu ir būtiski atšķirīga – iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir galvenais pašvaldību ieņēmumu avots un veido 85% no visiem nodokļu ieņēmumiem pašvaldību budžetā, bet valsts budžetā šis nodoklis sastāda tikai 5% no nodokļu ieņēmumu kopsummas. Līdz ar to jebkādām darbībām, kas samazina IIN ieņēmumus, ir liela ietekme uz pašvaldību ieņēmumiem kopumā, taču uz valsts budžeta ieņēmumiem – salīdzinoši maza. Nesaskaņas starp valdību un pašvaldībām par 2014. gada budžetu rezultējās LPS Domes vienbalsīgā lēmumā nepilnvarot LPS priekšēdi parakstīt Ministru kabineta un LPS 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola projektu, un tas uzskatāms par ārkārtēju gadījumu. Tikpat spraigas sarunas gaidāmas arī šogad par 2015. gada budžetu, jo nākamajā gadā plānots samazināt IIN likmi līdz 23%, bet 2016. gadā – līdz 22%.

Papildu drauds pašvaldību IIN ieņēmumiem ir Veselības ministrijas virzītais **veselības aprūpes finansēšanas likumprojekts**, kas Saeimā pieņemts pirmajā lasījumā. LPS izdevās panākt, ka Veselības ministrija atsakās no idejas noteikt valsts veselības apdrošināšanas obligātās iemaksas 3,65% apmērā, vienlaikus samazinot iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi vēl par četriem procentpunktiem (tas nozīmētu, ka IIN likme 2016. gadā varētu būt tikai 18%), taču neizdevās panākt, ka valsts veselības apdrošināšanas obligātās iemaksas vispār netiek saistītas ar IIN. Likumprojektā, kas iesniegts Saeimā, ir paredzēts, ka par valsts veselības apdrošināšanas obligātajām iemaksām uzskatāma valsts budžetam piekritīgā IIN ieņēmumu daļa.

LPS sagatavoja un iesniedza Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai un Sociālo un darba lietu komisijai (atbildīgajām komisijām) likumprojekta "Veselības aprūpes finansēšanas likums" otrajam lasījumam vairāk nekā desmit **priekšlikumus**, kā arī nosūtīja tos visām Saeimas frakcijām. LPS pozīcija šajā jautājumā ir nemainīga – līdzīgi kā Igaunijā valsts veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība ir jāsaisa ar valsts sociālās apdrošināšanas obligāto (VSAO)

iemaksu aprēķināšanas faktu vai veselības aprūpes sistēmai jānovirza nākamajos gados plānotais sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes pieaugums fondēto pensiju shēmā (2%), kas veselības nozarei papildus dotu vairāk nekā 100 miljonus eiro. Valsts budžetam piekritīgās IIN daļas iezīmēšana veselības aprūpes nozarei nedos papildu finansējumu, jo šī daļa tiek ievērtēta kopējā veselības budžetā, par kura lielumam plānots lemt katru gadu, izskatot nākamā gada budžetu. LPS savu pozīciju turpina aizstāvēt Saeimā izveidotajā darba grupā veselības aprūpes finansēšanas likumprojektam uz otro lasījumu iesniegto priekšlikumu izvērtēšanai.

Uzskatām, ka **valsts veselības apdrošināšanas obligāto iemaksu sasaiste ar VSAO iemaksām** ir virkne **priekšrocību**:

- valsts obligātā veselības apdrošināšana pēc savas būtības atbilst sociālās apdrošināšanas sistēmas raksturam un pamatprincipiem – apdrošināšanas sistēmas dalībnieku savstarpēja palīdzība (solidaritāte);
- vienlīdzības principa ievērošana (visi apdrošinātie tiesīgi saņemt vienāda līmeņa veselības aprūpes pakalpojumus tiem nepieciešamajā apjomā);
- pakalpojums tiek saņemts kā atbilde uz veiktajām iemaksām, vienlaikus iemaksas apjoms netiek diferencēts atkarībā no saslimšanas riska vai citiem faktoriem;
- valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā jau ir personificēta uzskaitē attiecībā uz iemaksu maksātājiem;
- sistēmā ir uzkrāta vēsturiskā informācija par katru iemaksu veicēju;
- valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā jau pastāv kārtība, kādā persona var brīvprātīgi pievienoties valsts sociālajai apdrošināšanai, līdz ar to nebūtu nepieciešams veidot paralelu brīvprātīgās pievienošanās shēmu valsts veselības apdrošināšanas sistēmai;
- sasaiste ar VSAO iemaksām nodrošinātu mazākas valsts veselības apdrošināšanas modeļa ieviešanas un administrēšanas izmaksas u.c.

Laikposmā kopš iepriekšējā LPS kongresa noritējis intensīvs darbs pie **2014.–2020. gada plānošanas perioda Eiropas Savienības struktūrpolitikas finansēšanas fondu plānošanas dokumentu projektu sagatavošanas**. Par Partnerības līguma projekta versijām (četras versijas ar vairākām apakšversijām), darbības programmas versijām (septiņas versijas ar vairākām apakšversijām) un darbības programmas papildinājuma versiju LPS kopumā izteikusi iebildumus vairāk nekā uz 110 lappusēm un piedalījusies šo iebildumu izskatīšanas sanāksmēs, aizstāvot pašvaldību viedokli gan Pagaidu uzraudzības komitejā, gan Ministru kabineta komitejā un Ministru kabinetā. Tāpat atzinumi sniegti par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda vadības likumprojektu, kā arī citiem ar fondu vadību saistītiem dokumentu projektiem.

LPS 25. KONGRESU SAGAIĀDOT

Lai arī Ministru kabinets plānošanas dokumentu projektos nav tiešā veidā ņēmis vērā LPS 22. kongresa rezolūciju "Par attīstības vadības principu maiņu" (2011. gada 20. maijā Koknesē), kā arī tikai daļēji ņemts vērā LPS 2013. gada 18. decembra Domes lēmums "Par Partnerības līgumu un līdzsvarotas teritorijas attīstības iespējām", tomēr pozitīvi jāvērtē gan Finanšu ministrijas veiktie uzlabojumi plānošanas dokumentos, gan **Ministru kabineta uzdotais ministrijām** (MK 2014. gada 4. februāra protokols Nr. 7, 48.§):

- specifisko atbalsta mērķu īstenošanai sagatavot vajadzību analīzi, no tās izrietošus kritērijus un sasniedzamos rādītājus teritoriālā sadalījumā;
- sagatavot teritoriālo kartējumu;
- noteikt indikatīvās rezultāta rādītāju vērtības, kurās tiks iekļauti mērījumi, kas raksturo valsts rīcībā esošo datu automatizētu izmantošanu pašvaldībās, valsts informāciju sistēmu datu savstarpējo savietojamību, nodrošināt tālāku sistemātisku datu uzkrāšanu un analīzi pašvaldību sadalījumā un paredzēt sasniedzamos rādītājus reģionālā sadalījumā u.c.

Šie Ministru kabineta uzdevumi pēc būtības atbilst LPS 2014. gada 21. janvāra **vēstulē** Nr. 0820131832/A272 **lūgtajam**:

- sagatavot detalizētu vajadzību analīzi teritoriālā līmenī/griezumā;
- no šīs analīzes izrietošos apsvērumus iekļaut specifiskā atbalsta mērķa īstenošanas aprakstā/pieņemumā;
- atbilstoši šai analīzei definēt nacionālajā līmenī sasniedzamos rezultātus un šo rezultātu sasniedzamās vērtības teritoriālā līmenī;
- atbilstoši šai analīzei noteikt indikatīvo/ilustratīvo katrā specifiskā atbalsta mērķa finansējuma teritoriālo sadalījumu;
- projektu iesniegumu atlases kritērijos un Ministru kabineta noteikumos ietvertajos ieviešanas nosacījumos ņemt vērā gan šo analīzi, gan teritoriāli sasniedzamos rezultātus;
- atbilstoši šai analīzei un teritoriāli sasniedzamajiem rezultātiem paredzēt datu tālāku vākšanu un sistemātisku analīzi.

Tomēr bažas joprojām raisa, vai Eiropas Savienības finansējuma sadalē tiks ievēroti divi principi – paties **atbalsts uzņēmējdarbībai** un **teritoriālais princips**. Joprojām nav veikts ministriju resorisko programmu teritoriālais kartējums pašvaldību līmenī, kā arī nav noteikti katrā specifiskajā atbalsta mērķī sasniedzamie rezultāti katras pašvaldības līmenī. Ļoti jācer, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) centieni nodrošināt ES fondus katrā pašvaldībā vainagosies ar panākumiem.

Joprojām aktuāla ir **jaunas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas izveide**, ko uzdots izstrādāt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai. Diemžēl **VARAM** sagatavotie **priekšlikumi** jaunam aprēķina modelim piedāvā izmaiņas, kas samazina

pašvaldību finanšu neatkarību, līdz ar to nav atbalstāmi. Tā, piemēram, viens no ierosinājumiem paredz būtiski mainīt līdzšinējo IIN ieņēmumu sadales principu – nodokļa maksājumus ieskaita tās pašvaldības budžetā, kur nodokļa maksātājs dzīvo (nodoklis nonāk teritorijā, kuras iedzīvotāji to ir samaksājuši). Tiek piedāvāts IIN dalīt arī pēc citiem kritērijiem – pēc pašvaldību izdevumus raksturojošiem kritērijiem, pēc izlīdzināto ieņēmumu līmeņa iepriekšējos gados u.tml. IIN ieņēmumu sadales maiņas rezultātā zūd saikne starp pašvaldības teritorijā dzīvojošo cilvēku nomaksāto nodokļa apjomu un pašvaldības ieņēmumiem, pēc būtības daļa no IIN ieņēmumiem kļūst par valsts budžeta dotāciju, kā rezultātā savukārt pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēma kļūst viegli ietekmējama no valdības puses.

LPS prasības VARAM, izstrādājot jaunu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmu, ir atbilstošas 2013. gada 27. februārī LPS Domes sēdē pieņemtajai rezolūcijā "Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas modeli" noteiktajām:

- saglabāt sistēmas pēctecību;
- finanšu nepieciešamību noteikt proporcionāli visu nodokļu kopsummai, ieskaitot valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 2. pensiju līmenī;
- papildus četriem demogrāfiskajiem izlīdzināšanas kritērijiem ieviest piekto objektīvo kritēriju – teritorija;
- ieviešot piekto kritēriju un palielinot kopējās pašvaldību finanšu nepieciešamības proporciju, vienādots aprēķina algoritms republikas pilsētām un novadiem;
- atteikšanās no pašvaldību dalījuma grupās (republikas pilsētas, novadi) un teritorijas kritērija ieviešana veicama, tikai nodrošinot pietiekamu valsts budžeta dotāciju, lai kompensētu novadu pašvaldību ieņēmumu samazinājumu.

Finanšu nepieciešamības piesaiste nodokļu ieņēmumiem valsts konsolidētajā kopbudžetā pasargātu pašvaldības no straujiem budžeta kritumiem, jo, samazinoties pašvaldību ieņēmumiem, attiecīgi būtu jāpaliek valsts budžeta dotācija izlīdzināšanas fondam.

Pēc vairāk nekā trīs gadu diskusijām Saeima beidzot atbalstīja LPS iniciatīvu un precizēja **nekustamā īpašuma nodokļa piemērošanu**, viennozīmīgi nosakot, ka komersantu īpašumā esošajām dzīvojamajām telpām, kas nav izīrētas fiziskām personām dzīvošanai, ir jāpiemēro 1,5% likme. Turklāt šīs normas administrēšanai nepieciešamos datus strukturētu datu lauku veidā pašvaldībām nodod Zemesgrāmata.

Tāpat pēc vairāk nekā divu gadu diskusijām **ar nekustamā īpašuma nodokli tiek aplikti** līdz šim neapliekamie **valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi**, ja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ir nosūtījusi pašvaldībai atzinumu, ka konkrētais nekustamais īpašums netiek uzturēts atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām.

Pērn pašvaldības pirmo reizi saņēma **valsts informāciju sistēmu savietotāja automatizēti savietotos datus**, kas nepieciešami, lai piemērotu nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi daudz bērnu ģimenēm. Savietotāja izstrāde "lieliski" uzrādīja gan valsts informāciju sistēmu tehniskās, gan juridiskās, gan datu korektuma problēmas, ko līdz šim iestādes netika atzinušas, bet ar ko ikdienā saskaras ikviens pašvaldība.

2013. gada beigās atbilstoši Ministru kabineta uzdevumam par nepieciešamību nodrošināt pašvaldības ar Valsts ieņēmumu dienesta (VID) rīcībā esošo informāciju par nodokļa maksātāja apliekamajiem un neapliekamajiem ienākumiem pašvaldības pirmo reizi ieguva reālu iespēju **tiešsaistē saņemt datus no VID**, tomēr jāatzīst, ka VID piedāvātais datu klāsts vēl ne tuvu neatbilst pašvaldību vajadzībām, kā arī neatbilst paša Ministru kabineta solītajam ikgadējā sarunu procedūrā.

Jāatzīmē arī tas, ka Valsts zemes dienests beidzot atzinis, ka tirgus analīze liecina par **būtiskām cenu atšķirībām starp dzīvokļiem** padomju laikā celtajās daudzdzīvokļu ēkās un ēkās, kas, izmantojot jau modernākus materiālus un tehnoloģijas, būvētas pēc 2000. gada, tomēr **kadastrālajās vērtībās** šīs atšķirības neatspoguļojas. LPS cer, ka šī neatbilstība tiks novērsta jau šogad un Valsts zemes dienests primāri nodrošinās kadastrālo vērtību tuvinājumu tirgus vērtībām ekskluzīvo īpašumu segmentā.

LPS lūgusi valdībai nodrošināt, lai valsts reģistri ievērotu Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 64. pantā noteikto, ka visu veidu norādēs uz kadastra objektu valsts informācijas sistēmās un dokumentos lieto tam piešķirto **kadastra apzīmējumu**. Tā, piemēram, Zemkopības ministrija jau attiecīgi sakārtojusi prasības veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem. Konceptuāla izpratne ir panākta no Finanšu ministrijas par nepieciešamību nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrācijā izmantot kadastra apzīmējumus, kā arī par nepieciešamību šāda veida informāciju tiešsaistē nodot pašvaldībām.

Zemesgrāmatas un Kadastra reģistra datu savstarpējās precizitātes nodrošināšanā gaidāmi uzlabojumi, jo Tieslietu ministrija beidzot uzsākusi šo divu reģistru likumdošanas un procedūru savstarpējo **salāgošanu**, kaut gan tās temps varētu būt daudz ātrāks.

Liels darba apjoms ieguldīts dažādās **Tieslietu ministrijas darba grupās** – gan par piespiedu dalītā īpašuma iespējamiem izbeigšanas scenārijiem, gan par apbūves tiesību iespējamo regulējumu, gan par nekustamā īpašuma nodokli piespiedu zemes nomas gadījumos, gan par iespējamo regulējumu, kas varētu kopīpašumu gadījumos atvieglot atsevišķā īpašuma – dzīvokļa īpašuma izdalīšanu un izveidi.

Diemžēl Finanšu ministrija joprojām nenodrošina visu valstij piekritīgo īpašumu savlaicīgu apsaimniekošanu un juridisko formalitāšu savlaicīgu (ne ilgāk par gadu)

nokārtošanu. Tāpat vēl nav izpildīts Ministru kabineta uzdevums par būvju klasifikācijas precizēšanu, lai mazinātu iespējas izvairīties no nekustamā īpašuma nodokļa atbilstošas nomaksas. Kadastrā aizvien nav reģistrētas visas ar nekustamā īpašuma nodokli apliekamās inženierbūves, tāpat kadastrā nav nodrošināts precīzs palīgēku dalījums dzīvojamo māju palīgēkās un nedzīvojamo ēku palīgēkās. Diemžēl šogad Valsts zemes dienests atkal sācis pieprasīt, lai pašvaldības apmaksā ēku datu deklarāciju reģistrēšanu kadastrā.

Pēc Joti ilgām diskusijām izdevies būtiski mazināt absurdu normu, ka gadījumos, kad vairāku zemes vienību robežplāni, kas katrs izgatavots uz atsevišķām lapām, bet ir cauraukloti un sašūti kopā vienā "juridiskā" dokumentā un fiziski vēlas sadalīt tikai vienu no šīm zemes vienībām, kamerāli pārzīmējami arī visu pārējo zemes vienību robežplāni, un to varēja veikt tikai zvērināti mērniki un pārzīmēšanas cenas bija ievērojamas. Kaut arī fiziskā pārzīmēšana pēc grozījumiem Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumos Nr. 263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" un MK 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" joprojām būs nepieciešama, tomēr to varēs pieprasīt veikt Valsts zemes dienestam un kopējā maksa nedrīkstēs pārsniegt **31,93 eiro** par visiem caurauklotajiem zemes vienību robežplāniem kopumā.

Citāts no MK noteikumu projekta anotācijas: "*Valsts zemes dienests gadījumos, kad zemes robežu plānā ir attēlotas divas vai vairākas zemes vienības, kas apvienotas (caurauklotas) vienā dokumentā, nodrošinās esošo zemes robežu plānu vietā katrai zemes vienībai atsevišķu jaunu zemes robežu plānu izgatavošanu, nepārsniedzot 31,93 eiro (22,40 LVL) kopumā par vienu cauraukloto dokumentu viena nekustamā īpašuma ietvaros neatkarīgi no zemes vienību skaita (samaksa par dokumentu sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumiem Nr. 896 "Valsts zemes dienesta maksas pakalpojumu cenrādis" – konkrēti pielikuma 43. punktu "Informācijas sagatavošana, arī speciāla datu atlase un apstrāde elektroniskā formātā (tajā skaitā programmēšanas laiks un datu atlasīšanas procesa ilgums, datu noformēšana un apstrāde) par vienu pieprasījumu" – 31,93 eiro (22,40 LVL))."*

Paldies visiem Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejas locekļiem par līdzdalību komitejas darbā, atsūtītajiem komentāriem un ierosinājumiem un par palīdzību dažādu aktuālu jautājumu risināšanā!

LPS TEHNISKO PROBLĒMU KOMITEJĀ

Aivars Okmanis,
komitejas priekšsēdētājs,
Aino Salmiņš,
LPS padomnieks,
un **Andra Miklucāne,**
padomnieka palīdzē

Aizvadītajā laikposmā starp kongresiem Tehnisko problēmu komiteja risinājusi jautājumus par autoceļu un ielu finansējumu, pasažieru pārvadājumu organizēšanu, enerģētiku, būvniecību, dzīvokļu un komunālo jomu un publiskajiem iepirkumiem. Komiteja sagatavojusi priekšlikumus LPS sarunām ar Ekonomikas ministriju, Aizsardzības ministriju, Satiksmes ministriju un Iekšlietu ministriju.

Mājokļu politika

LPS Tehnisko problēmu komiteja **nav atbalstījusi** Ekonomikas ministrijas priekšlikumu par **vienotiem nosacījumiem dzīvokļa pabalsta saņemšanai**, ja netiek paredzēts valsts līdzfinansējums.

Komiteja **neatbalstīja likumprojekta "Dzīvojamo telpu īres likums"** tālāku virzību, jo tas ievērojami ierobežo dzīvojamo māju īrnieku tiesības un pašvaldībām paredz pienākumu izveidot īres līgumu reģistru. Šāds reģistrs pašvaldībām būtu jāizveido no jauna un jānodrošina tā turpmākā uzturēšana, turklāt jāveic par saviem finanšu līdzekļiem, kas nav pašvaldību autonomā funkcija. Ignorēta pašvaldību ekskluzīvā kompetence īres maksu noteikšanā.

Komitejas viedokli esam izteikuši Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas Dzīvokļu apakškomisijā, un **likumprojekta tālāka virzība** pašlaik ir **apturēta**.

Dzīvojamo māju pārvaldīšana

Komiteja **iebilda** pret **grozījumiem Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā**, kas paredzēja obligātus tiešos norēķinus ar pakalpojuma sniedzēju un nerisināja jautājumu par pakalpojuma parādu samazinājumu. Valstī joprojām nav izstrādāts darbotiespējīgs parādu

apjoma kontroles un parādu piedziņas mehānisms. Neargumentēti pārkārtojot norēķinu kārtību, tiktu radīti papildu riski parādu apjoma pieaugumam. Grozījumi nerisina debitoru parādu apjoma samazināšanas problēmu, nenosaka juridiskās atbildības sadalījumu un nepamatoti rada apstākļus netiešam komercbanku atbalstam, kas veidotu papildu izmaksas iedzīvotāju maksājumos. Tiešo norēķinu administratīvās izmaksas par atsevišķiem pakalpojumu veidiem (elektrības patēriņš koplietošanas telpās un atkritumu apsaimniekošana) nereti var pārsniegt paša pakalpojuma izmaksas.

Komiteja **uzskata**, ka likumprojektā piedāvātais regulējums par tiešajiem norēķiniem starp pakalpojuma piegādātājiem un saņēmējiem būtu lietderīgs un sasniegtu izvirzīto mērķi tikai gadījumos, kad dzīvojamās mājas īpašnieki, dodot pārvaldīšanas uzdevumu pārvaldniekam, nevēlas tam uzticēt norēķinus ar pakalpojumu piegādātājiem un pieņem lēmumu par pakalpojumiem norēķināties tieši. Tehnisko problēmu komiteja uzsver, ka norēķinu kārtības unificēšana ir jāpiemēro vietējiem apstākļiem, jo katrā pašvaldībā izveidojusies sava komunālo maksājumu iekasēšanas prakse.

Esam panākuši, ka:

- no Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma izslēgts regulējums, kas definēja norīkotā pārvaldnieka darbību, jo praksē šādu institūciju nebija izveidojusi neviena pašvaldība;
- likumā ir noteikta kārtība pārvaldīšanas uzdevuma atsaukšanai un piedāvāto grozījumu normās precizēta dzīvokļa īpašnieka atbildība;
- tikai dzīvokļa īpašnieks var izvēlēties norēķinu veidu;
- norēķini par pakalpojumiem (sadalījums pa dzīvokļiem, rēķinu sagatavošana un piegāde, datubāzes izveidošana un uzturēšana, naudas iekasēšana un piedziņa) tiks izdalīti kā atsevišķs pakalpojums, par kuru saņemama atlīdzība.

Ūdenssaimniecība

Izskatot **Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumu**, Tehnisko problēmu komiteja nolēma izveidot pašvaldību pārstāvju **darba grupu**, lai definētu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas robežu un pakalpojuma sniedzēja izvēli, nodalot publisko iepirkumu ceļā izvēlētu komersantu no pašvaldības komersantiem.

Komiteja **aicina** ūdenssaimniecības objektu pieslēgumiem paredzēt finansējumu ne tikai no pašvaldību budžeta, bet arī no valsts budžeta un ES fondiem. Likumā skaidri jānodala publisko iepirkumu ceļā izvēlēta komersanta pakalpojumi no pašvaldības, tās iestādes un pašvaldības SIA ūdenssaimniecības

pakalpojumu nosacījumiem. Jādefinē, ka ūdenssaimniecības pakalpojumi ir stratēģiski svarīga nozare, lai izvairītos no riska, kas saistās ar ārzemju firmu vēlmi viegli nopelnīt, izmantojot esošo infrastruktūru, un saglabātu *in-house* principu šajā nozarē.

Latvijas Pašvaldību savienība atzinīgi vērtē, ka vairāki tās iepriekš likumprojekta saskaņošanas procesā izteiktie iebildumi un priekšlikumi ir ņemti vērā.

Esam panākuši, ka no likumprojekta izslēgts obligātais pienākums pašvaldībām organizēt gruntsūdens līmeņa pazemināšanu, kā arī to, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs var būt komersants vai pati pašvaldība.

Sabiedriskais transports

Komiteja izstrādāja **grozījumus Sabiedriskā transporta pakalpojuma likumā**. Tie nosaka, ka plānošanas reģionu un SIA "Autotransporta direkcija" kompetence jāapvieno Sabiedriskā transporta padomē, kas ir lemttiesīga, koleģiāla institūcija attiecībā uz sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu un maršrutu tīklu pārzināšanu reģionālajos starppilsētu un reģionālajos vietējas nozīmes maršrutos, kā arī dzelzceļa maršrutos. Likuma grozījumi Saeimā pieņemti 2013. gada 11. decembrī.

Esam panākuši, ka:

- plānošanas reģioniem jā saglabā kompetence sabiedriskā transporta plānošanā;
- Padome lemj par finansējuma apjomu – ne tikai par vietējo reģionālo maršrutu finansējuma lielumam, bet uz paritātes principiem arī par starppilsētu un dzelzceļa pārvadājumiem;
- Padome ir lemttiesīga par maršruta tīkla grozījumiem, dotāciju sadali un izmaksu starp pārvadājumu veidiem un pārvadātājiem, pieņem lēmumus par iepirkumu organizēšanu un apstiprina iepirkumu rezultātus gan starppilsētu, gan reģionālo vietējo un dzelzceļa pārvadājumu pakalpojuma nodrošināšanai, apstiprina braukšanas maksas tarifus un to izmaiņas u.c.;
- no likuma izslēgta antikonstitucionālā norma, kas paredzēja pilnā mērā segt ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus no pašvaldību budžetiem – reģionālo vietējas nozīmes maršrutu tīklu maršrutos par to sabiedriskā pakalpojuma pasūtījuma daļu, kas pārsniedz šo pakalpojumu nodrošināšanai paredzēto valsts budžeta līdzekļu ietvarus.

Sarunās ar Satiksmes ministriju šāgada 30. aprīlī norādījām, ka nav izpildīts Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2013. gada vienošanās un domstarpību protokolā fiksētais, ka, sagatavojot 2014. gada budžetu, Satiksmes ministrijai jādefinē minimālais sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoms atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam noteiktajam apjomam.

Satiksmes ministrijas valsts budžeta programmā 2011., 2012. un 2013. gadā plānotais **finansējums kompensācijām reģionālajam vietējas nozīmes maršrutu tīklam** tika apstiprināts bez ekonomiska pamatojuma. LPS norāda, ka šāda tendence turpinās, sastādot budžetu 2014. un 2015. gadam. Tā rezultātā valsts budžeta dotācijai zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem ar autobusiem šogad nepietiek 4,6 miljonu eiro, bet nākamgad – jau 5,2 miljonu.

Komiteja **atbalsta** Satiksmes ministrijas iesniegto pieprasījumu valsts jaunās politikas iniciatīvām 2015. gadam 24,056 miljonu eiro apmērā, tajā skaitā autobusiem kvalitātes prasību izpildei – 2 378 140 eiro un Latvijas Nacionālajā attīstības plānā minēto pasākumu izpildei – 4 410 903 eiro.

Satiksmes ministrija, piemērojot MK noteikumu Nr. 341 "Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu" 1. pielikumu par maksimāli kompensējamo izmaksu aprēķinu par 2013. gadu, formāli iekonomējusi 622 405 eiro starppilsētu pārvadājumos un 757 036 eiro vietējas nozīmes pārvadājumos. Tas nozīmē, ka par 2013. gadu zaudējumu kompensācija tiks samazināta par 1,4 miljoniem eiro.

Komiteja **uzskata**, ka saistībā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 341 piemērošanu maksimāli kompensējamo izmaksu kompensēšanas samazinājums par 1,4 miljoniem eiro ir pretrunā ar Eiropas Padomes un Parlamenta Regulas Nr. 1370/2007 prasībām.

MK noteikumi Nr. 341 diskriminē pārvadātājus, nosakot nesamērīgi zemu peļņas procentu – 1,5–2,5% no ieņēmumiem. Turklāt, aprēķinot peļņu no biļešu ieņēmumiem, tiek diskriminēti reģionālie vietējas nozīmes pārvadātāji, kam objektīvu iemeslu dēļ ir zemi biļešu ieņēmumi, un būtiski ietekmēts sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju ekonomiskais un finansiālais stāvoklis.

Izvērtējot aprīļa avansa maksājumus, kas pārrēķināti pēc šo noteikumu 1. pielikuma, daudzos gadījumos maksājumi ir būtiski samazināti. Līdz ar to vismaz 16 pārvadātājiem, kas nodrošina reģionālos vietējas nozīmes pārvadājumus Rīgas un Latgales plānošanas reģionā, rodas problēmas ar naudas plūsmas nodrošināšanu tuvākajos mēnešos un pastāv draudi par maksātnespējas iestāšanos.

Noslēgtajos koncesijas līgumos noteikts, ka zaudējumu kompensāciju aprēķina kā starpību starp ieņēmumiem nepieciešamajiem izdevumiem.

Esam vienojušies ar Satiksmes ministriju, ka:

- lai netiktu apdraudēta sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšana reģionālajos starppilsētu un vietējas nozīmes maršrutos, jau šogad

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

jāizdara grozījumi MK noteikumos Nr. 341 un 2015. gadā piemērojams jauns regulējums, kas mazinātu citu pārvadātāju vidējās pašizmaksas ietekmi uz pārvadātājam izmaksājamās dotācijas apjomu;

- līdz jauna regulējuma pieņemšanai tiks noteikts, ka uzņēmumiem, kuri pārsniedz aprēķināto pašizmaksu par vairāk nekā 5%, nekompensēs zaudējumus, kas pārsnieguši šo robežu.

Valsts vietējie un pašvaldību autoceļi

Tehnisko problēmu komiteja kopā ar LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komiteju izvērtēja VARAM, Zemkopības un Satiksmes ministrijas sniegto informāciju par **valsts vietējo un pašvaldību autoceļu finansējumu** un atzīmē, ka:

- lai sasniegtu *NAP2020* noteiktos mērķa sasniegšanas rādītājus, **finansējums valsts autoceļu atjaunošanai ir jāpalielina vismaz par 655,5 miljoniem eiro**, tajā skaitā valsts galvenajiem autoceļiem par 256,1 miljonu, valsts reģionālajiem autoceļiem par 281,3 miljoniem un vietējiem autoceļiem par 70,3 miljoniem eiro;
- lai īstenotu *NAP* uzstādījumu 2014.–2020. gadam par **vietējo autoceļu un pievadceļu sakārtošanu**, priekšroku dodot autoceļiem, kas savieno apdzīvotās vietas ar reģionālas nozīmes attīstības centriem, kā arī lauksaimniecības, pārtikas ražošanas un mežsaimniecības uzņēmumiem un uz kuriem ir lielāka satiksmes intensitāte, plānots finansējums **188,3 miljonu eiro** apmērā. Paredzētie līdzekļi no valsts budžeta (63,7 miljoni eiro) un no Lauku attīstības fonda (124,6 miljoni eiro) sedz tikai nepilnus **20%** no vietējo autoceļu uzturēšanas nepieciešamības;
- valdība, 2013. gada 21. maijā izskatot **valsts autoceļu sakārtošanas programmu 2014.–2020. gadam**, to pieņēma zināšanai, nesaistot šo programmu ar **autoceļu finansēšanas modeli**, kas paredz Valsts autoceļu fondam novirzīt 100% ieņēmumu no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un noteiktus procentus no akcīzes nodokļa ieņēmumiem par naftas produktiem;
- valdības jaunākais piedāvājums jeb **jaunās politikas iniciatīva** paredz piešķirt tikai **20% no akcīzes nodokļa par naftas produktiem** un nenodrošina autoceļu attīstību, īpaši tāpēc, ka līdz šim lielāko finansējuma daļu autoceļiem veidoja Eiropas Savienības līdzekļi. Tā dēvētā jaunā politikas iniciatīva pēc būtības izslēdz iespēju attīstīt valsts vietējos un pašvaldību autoceļus;
- ne Partnerības līguma, ne darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un tās papildinājuma teksti nenosaka **garantētu līdzekļu saņemšanu reģionālas nozīmes attīstības centriem**. Nosacījums, ka atbalsts plānots galvenokārt industriālajām zonām, nenodrošina pietiekamas garantijas, jo veidi, kā labāk sekmēt uzņēmējdarbību, dažādās teritorijās ir atšķirīgi. Tādējādi iespēja piedalīties vietējo autoceļu infrastruktūras sakārtošanā pašvaldībām, kas definētas kā reģionālas nozīmes attīstības centri, ir **apdraudēta**;

tūras sakārtošanā pašvaldībām, kas definētas kā reģionālas nozīmes attīstības centri, ir **apdraudēta**;

- ES fondu aktivitāšu īstenošana netiek balstīta uz vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, arī prioritātē **“Policentriska attīstība”**, kuras ietvaros finansējums tikai **daļēji** atbilst pašvaldību attīstības programmām, it īpaši **ceļa infrastruktūras sakārtošanai** (ielu rekonstrukcijai un autoceļu asfaltēšanai no novadu centru pilsētām līdz pagastu pārvalžu centriem);
- Latvija ir viena no retajām ES dalībvalstīm, kur autoceļu attīstībai paredzamo finansējumu plāno galvenokārt no ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļiem, **neparedzot adekvātu finansējumu no valsts budžeta**;
- pašvaldību reģionālā attīstība nav iespējama bez **valsts vietējo autoceļu attīstības programmas**.

Esam panākuši, ka:

- Latvijas lauku attīstības programmā 2014.–2020. gadam 6.1.14. aktivitātei “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos” tiks paredzēti finanšu līdzekļi **visām pašvaldībām** autoceļu attīstībai **kvotu** ietvaros, izņemot republikas pilsētas;
- šogad pašvaldību finansējums salīdzinājumā ar faktisko finansējumu pieaudzis par **31,1%** un salīdzinājumā ar 2013. gada budžeta bāzi – par vairāk nekā 60%. Taču jau **nākamgad finansējuma apjoms** autoceļiem un ielām **tiks samazināts par 13%** pret šāgada faktu, un vienošanās šajā jautājumā ar Satiksmes ministriju nav panākta.

Šāgada 30. aprīļa sarunās ar Satiksmes ministriju ir panākta vienošanās, ka tiks izstrādāta **valsts atbalsta programma valsts vietējiem un pašvaldību autoceļiem un valsts autoceļu sakārtošanas programmai 2014.–2020. gadā** paredzēs **adekvātu finansējumu**.

Būvniecības likums

Pēc traģiskajiem notikumiem Zolitūdē kārtējoreiz radās jauns uzstādījums Būvniecības likuma regulējumam – atbildīgās valsts amatpersonas centās norobežoties no atbildības par būvniecības procesu, visu atbildību noveļot uz pašvaldību un būvvalžu pleciem.

Komiteja **uzskata**, ka, ieviešot valsts uzraudzību būvniecībā, jānodrošina reāls valsts un pašvaldību kompetences sadalījums. Valstij nav jāveic papildu kontrole pār pašvaldībām, bet jāuzņemas atbildība par tehnisko projektu ekspertīzi, būvuzraudzības kontroli, būvju drošības un ekspluatācijas kontroli. Izvērtējot Būvniecības likuma pieņemšanas gaitu, komiteja uzsver, ka galvenie uzstādījumi bija administratīvo šķēršļu samazināšana un būvniecības procesa samērošana ar administratīvo procesu. Vairāk nekā četrus gadus laikā diskutējot par jauno Būvniecības likumu, uzsvars nepārprotami tika likts uz ārzemju investīciju pieejamību un *Doing Business* indeksa uzlabošanu,

kaut arī Būvniecības likumā kā viens no principiem izvirzīts inženiertehniskās kvalitātes princips, saskaņā ar kuru būves inženiertehniskajam risinājumam ir jābūt lietošanai drošam. Būvniecības likums šo regulējumu joprojām nosaka tikai daļēji.

Aicinājumu nepieņemt nesagatavotu Būvniecības likumu komiteja 2013. gada 2. decembrī nosūtīja **Valsts prezidentam**, uzsverot, ka galvenie uzstādījumi bija administratīvo šķēršļu samazināšana un būvniecības procesa samērošana ar administratīvo procesu. Vairāk nekā četrus gadus ilgajās diskusijās par jauno Būvniecības likumu uzsvāra tika likts uz ārzemju investīciju pieejamību, taču netika izvērtēti korupcijas riski arī privātajā sektorā (amatu pilnvaru izmantošana nevis uzņēmumu, bet personiskajās interesēs) un *Doing Business* indeksa uzlabošana kļuva par pašmērķi. Komiteja uzsvēra, ka jaunajam Būvniecības likumam jāstājas spēkā vienlaicīgi ar Latvijas Būvnoteikumiem (VBN), citiem būvniecību reglamentējošiem tiesību aktiem un Būvniecības informācijas sistēmu, kas izveidota atbilstoši jaunajam būvniecības regulējumam un ir ieviesta pašvaldību būvvaldēs.

Kaut arī sākotnēji Būvniecības likumam vajadzēja stāties spēkā 2014. gada 1. februārī, 11 normatīvie akti pirmoreiz apspriešanai tika nodoti tikai 2013. gada 19. decembrī. Neapšaubāmi, šie normatīvie akti nebija pienācīgi sagatavoti un tika izdoti steigā, paralēli tam Saeimā skatīja grozījumus vēl spēkā neesošajam Būvniecības likumam, tādēļ Tehnisko problēmu komitejas Būvniecības apakškomisijai jau gandrīz pusgadu vismaz divas reizes nedēļā jāpiedalās šo normatīvo aktu saskaņošanas procesā.

Komiteja īpaši pateicas **LPS Būvniecības apakškomisijai**: Ventspils domes priekšsēdētāja vietniekam **Jānim Vitolīnam**, Ventspils pilsētas domes Arhitektūras un pilsētībūvniecības nodaļas vadītājam **Mārim Božem**, Ventspils pilsētas domes Būvniecības administratīvās inspekcijas vadītājam **Jurģim Rasam**, Liepājas pilsētas Būvvaldes juristei **Dacei Arājai**, Liepājas reģiona novadu būvvaldes galvenajam arhitektam **Jānim Grundbergam**, Garkalnes novada pašvaldības Juridiskās daļas vadītājai **Margaritai Goroškovai**, Rīgas pilsētas būvvaldes Juridiskās nodaļas vadītājai **Agnijai Švalkovskai** un Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietniekam tautsaimniecības programmā **Jurijam Strodam**.

Esam panākuši, ka:

- jaunais Būvniecības likums stāties spēkā šogad 1. oktobrī;
- Ekonomikas ministrijas nekvalitatīvi izstrādātie normatīvie akti tika izskatīti starpministriju sanāksmēs atkārtoti, tajā skaitā Vispārējie būvniecības noteikumi un Ēku būvnormatīvi, un kopumā panākts kompromiss;
- vienojāmies par grozījumiem Būvniecības likumā, kas paredz izveidot Būvniecības kontroles biroju, kura kompetencē noteikta atbildība par būvprojektu

ekspertizēm, būvuzraudzību un būvuzraugu darbu un kompetence par ekspluatācijā esošu būvju drošības izvērtēšanu un to ekspluatācijas pārtraukšanu.

Šogad 11. aprīlī notika kārtējās **Ekonomikas ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības sarunas**, kurās apsprieda jaunā Būvniecības likuma problemātiku un ar to saistīto normatīvo aktu ieviešanu, valsts institūciju un pašvaldību kompetenci būvniecības procesa kontrolē, likuma spēkā stāšanās termiņu, Būvniecības informācijas sistēmu un pašvaldību būvvalžu apmācību.

Izskatot **nepieciešamos grozījumus Būvniecības likumā**, puses vienojās, ka:

- konceptuāli atbalstāms likumprojektā "Grozījumi Būvniecības likumā" noteiktais Būvniecības valsts kontroles biroja kompetences apjoms (t.sk. precizējot pašvaldību būvvalžu tiesības kopējā sadarbībā, paredzot būvinspektoriem tiesības apsekot būves pēc nodošanas ekspluatācijā);
- prioritāte ir Būvniecības likuma spēkā stāšanās termiņa pārcelšana un Būvniecības valsts kontroles biroja izveide.

Izskatot jautājumu par **valsts un pašvaldību kompetenci būvniecības procesa kontroles organizēšanā**, pašvaldību pārstāvji atzīmēja, ka:

- būvinspektoru kvalifikācijas problēma būtu jārisina, ieviešot pilnīgi atsevišķu, ar būvprakses sertificēšanu nesaistītu būvinspektoru atestācijas, reģistrēšanas un sistemātiskas kontroles kārtību, kuras laikā pārbauda tieši tās zināšanas, kas vajadzīgas būvinspektora darba pienākumu pildīšanai, nevis būvuzraugu un darbu vadītāju darba funkciju dublēšanai;
- jaunais regulējums noteikumos par būvinspektoriem pašvaldībām nedod iespēju pieņemt darbā jaunos inženierus kā būvinspektoru palīgus un piecu gadu laikā apmācīt un ievadīt darbā, kas ļāva sagatavot kvalificētus speciālistus būvinspektora darbam;
- obligāta prasība pašvaldību būvinspektoriem līdz 2017. gada 31. decembrim iegūt otrā līmeņa augstāko izglītību arhitekta vai būvinženiera studiju programmā radīs tādas sekas, ka 25% no pašvaldībās nodarbinātajiem būvinspektoriem būs jāatbrīvo no darba nepietiekamas kvalifikācijas dēļ;
- prasība, ka būvinspektoram ir aizliegts stāties darba tiesiskajās attiecībās ar būvkomersantu un sniegt būvniecības pakalpojumus arī citās administratīvajās

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

teritorijās, liedzot tiesības no amata pienākumiem brīvajā laikā veikt būvuzrauga darbu citā administratīvajā teritorijā, neapšaubāmi, radīs grūtības ar būvinspektoru nodrošinājumu pašvaldībās.

Vienojāmieš, ka:

- Ministru kabineta noteikumu projektā "Noteikumi par būvinspektoriem" jāiestrādā nosacījumi, ka izvirzītās prasības par paaugstinātu izglītību neattiecas uz pašlaik pašvaldību būvvaldēs strādājošiem būvinspektoriem;
- jāizvērtē būvinspektora palīga institūcijas izveide būvvaldēs atsevišķu ar būvniecības kontroli saistītu pienākumu izpildei;
- gada laikā jāizvērtē pašvaldību nodrošinājums ar būvinspektoriem, kā arī jā sagatavo prognoze par kvalificētu un sertificētu būvniecības speciālistu (t.sk. būvtehniķu) nodrošinājumu būvniecības nozarē;
- Būvniecības informācijas sistēma (BIS) jāievieš atbilstoši Būvniecības likuma regulējumam un pašvaldībās, tai jābūt savietojamas iespējai ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmu un būvniecībā radušos atkritumu uzskaiti.

Izskatot šo sadaļu, LPS pārstāvji atzīmēja, ka:

- pašlaik visi būvnoteikumi tiek izstrādāti tādā redakcijā, kas būvniecības procesu organizē bez sasaistes ar BIS, kas ir pretrunā ar jauno Būvniecības likumu;
- jānosaka reāls Būvniecības informācijas sistēmas ieviešanas termiņš;
- LPS norādījusi, ka BIS neparedz to savietot ar katras pašvaldības lietvedības sistēmu, BIS izstrādāta uz pašreizējās likumdošanas bāzes. Sistēma tiks ieviesta, taču tā būs jāpārstrādā, pamatojoties uz jauno Būvniecības likumu un balstoties uz vēl neizstrādātiem Ministru kabineta noteikumiem. Tāpat BIS nav paredzēta savietojamība ar VZD datiem par būvju tehniskās inventarizācijas lietām;
- joprojām nav skaidrs, kuri no valsts izstrādātajiem valsts reģistriem tiks integrēti BIS sistēmā.

Vienojāmieš, ka:

- jāveido darba grupa ar mērķi izstrādāt BIS ieviešanas rīcības plānu sistēmas ieviešanai pa posmiem un savietojamai ar pārējām informācijas sistēmām un datubāzēm;
- darba grupas izstrādātajam rīcības plānam jātop viena mēneša laikā pēc darba grupas izveides;
- darba grupā jābūt pārstāvjiem no Ekonomikas ministrijas un LPS, pieaicinot citas institūcijas, tajā skaitā Valsts zemes dienestu.

Par būvatļaujas nodevu pašvaldībās

Atbilstoši jaunajam regulējumam būvatļauja tiek izsniegta, pamatojoties uz būvniecības ieceres iesniegumu un būvprojektu minimālā sastāvā, kas izstrādāts atbilstoši teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktajām prasībām, tādējādi **būvvaldei nebūs jāizdod plānošanas un arhitektūras uzdevums**, kas pēc būtības dublē apbūves noteikumus.

Ekonomikas ministrijas sākotnējais piedāvājums – **pašvaldības nodeva par būvatļaujas izsniegšanu** tiks iekasēta daļēji: 40% no nodevas apmēra jāmaksā, saņemot būvatļauju, jo būvvaldei rodas izmaksas, to izsniedzot, un ne visas ieceres tiek īstenotas, savukārt 60% no nodevas apmēra ir jāmaksā pirms būvdarbu uzsākšanas.

Esam vienojušies, ka jaunais regulējums atbalstāms, vienlaikus nosakot, ka maksājums par būvniecības nodevu netiek dalīts un pašvaldības nodeva būvatļaujas saņemšanai jāiekasē kā vienreizējs maksājums 100% apmērā. Jāatzīmē, ka pašvaldības rosina ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem paredzēt kārtību, kādā nodeva tiek piemērota.

Par pašvaldību būvvalžu apmācību

Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvji norādīja, ka pašreizējā pašvaldību būvvalžu apmācība ir neefektīva.

Vienojāmieš, ka Ekonomikas ministrija sagatavos pašvaldību būvvalžu apmācību plānu par jaunā Būvniecības likuma un tā pavadošo Ministru kabineta noteikumu piemērošanu un BIS izmantošanu un nosūtīs to saskaņošanai LPS.

Publiskais iepirkums

Daina Dzilna,
LPS iepirkumu speciāliste

Aizvadītajā starpkongresu periodā LPS piedalījies un uzmanīgi sekojusi līdzi visām aktivitātēm publisko iepirkumu sakarā.

Lai gan tikai 2014. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunākie **grozījumi Publisko iepirkumu likumā**, jau 19. martā deputātu grupa Klāva Olšteina vadībā ierosināja jaunus grozījumus, kas faktiski maina nule iedibināto kārtību par nodokļu parādu neesamības pārbaudi tikai iepirkuma uzvarētājam un paredz, ka nodokļu nomaksas fakts jāpārbauda visiem pretendentiem piedāvājumu atvēršanas dienā un netiek atļauta konstatētā parāda nomaksas iespēja. Deputātu ieskatā tādējādi tikšot uzlabota nodokļu iekasēšana.

Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē LPS iebilda pret šādu sasteigtu un nepārdomātu grozījumu virzību. Grozījumu izstrāde un pilnveidošana tika uzdots Finanšu ministrijai, un izveidota **starpministriju darba grupa**, kurā piedalās arī LPS. Grozījumu teksts ir pilnveidots, taču nesaņemti palikuši grozījumu spēkā stāšanās iespējamie termiņi, jo no Valsts reģionālās attīstības aģentūras

(VRAA) nav saņemti konkrēti aprēķini par nepieciešamajiem finanšu un laika resursiem VRAA administrētās izziņu datubāzes tehniskai pārveidošanai nodokļu izziņu izdošanai grozījumos paredzētajā variantā.

Lai nodrošinātu publisko iepirkumu politikas pilnveidošanu un izstrādātu jaunu Publisko iepirkumu likumu, pārņemot jaunās Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas, kā arī apspriestu būtiskākās publisko iepirkumu problēmas pašreizējā tiesiskajā regulējumā, ar 2014. gada 17. marta rīkojumu Nr. 131 izveidota **darba grupa**, kas izstrādās jauno normatīvā akta projektu publisko iepirkumu jomā. Šajā darba grupā iekļauti pārstāvji no Finanšu un Tieslietu ministrijas, Valsts kancelejas, Latvijas Pašvaldību savienības, Iepirkumu uzraudzības biroja, Ārvalstu investoru padomes, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras un Latvijas Darba devēju konfederācijas. Darba grupa pirmo reizi sanāca Finanšu ministrijā 25. aprīlī.

Visām pašvaldībām izsūtīta **FM prezentācija par sākotnējo redzējumu un apspriežamie jautājumi**. Pašvaldību viedoklis un ierosinājumi ir ļoti nepieciešami, lai pašvaldību intereses varētu paust diskusijās ar ministriju un uzņēmēju pārstāvjiem.

Uzņēmējdarbība

Andra Feldmane,
LPS padomniece

LPS pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkls darbojas kopš 2013. gada 10. janvāra, un tajā pārstāvēti pašvaldību nominētie eksperti uzņēmējdarbības jomā. Pašvaldību savienības ideja par šādu uzņēmējdarbības atbalsta tīklu balstīta uz pašvaldību sadarbības veidošanu ar mērķi panākt produktīvu un saskanīgu sadarbību starp novadiem un pilsētām, lai, kopīgi apvienojot spēkus, rastu labāko veidu, kā stiprināt un attīstīt uzņēmējdarbību reģionā, pilsētā, lauku teritorijā un pagastā.

Pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla **diskusiju** laikā tiek skatītas tobrīd pašvaldībām aktuālākās tēmas, kur pēc prezentācijām seko analītiskas diskusijas. Tajās izskatīti virkne būtisku jautājumu. Tā, piemēram, diskusiju ciklā "**Pašvaldības loma uzņēmējdarbības attīstībā un investīciju piesaistes veicināšanā**" sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru apspriedām gan investīciju piedāvājumu gatavošanu investoriem, informācijas sniegšanu par investīciju projektiem un kā ar tiem būtu jāstrādā, gan

arī ES fondu iespējas jaunajā plānošanas periodā un LIAA sniegto atbalstu uzņēmējiem un pašvaldībām.

Tāpat notikušas diskusijas par **pašvaldības lomu un iespējām uzņēmējdarbības veicināšanā**, kur sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjiem analizējam uzstādījumus reģionālajā politikā un pašvaldību aktivitātes uzņēmējdarbības veicināšanā (plānošanā, infrastruktūrā, administratīvā sloga mazināšanā u.c.). Šajās diskusijās arī panācām konceptuālu izpratni par atbalsta instrumenta nepieciešamību uzņēmējdarbības attīstībai, pamatojot to ar izaicinājumiem publiskās infrastruktūras kvalitātē un ar to saistītām loģistikas izmaksām, gan veicot izejvielu piegādi, gan arī galaproduktu pārvadāšanu, tāpat apzinoties, ka industriālās teritorijas, kur nav sakārtoti pievadceļi un nepilnīgas inženierkomunikācijas (ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, gāze, nepietiekamas elektroenerģijas jaudas, interneta pieejamība u.tml.), ir ne tikai nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros, bet arī pašvaldībās ārpus tā dēvētā 9+27.

LPS, apzinoties, ka pašvaldību ģeogrāfiskās, sociāl-ekonomiskās un demogrāfiskās atšķirības neļauj identificēt vienu veiksmīgu uzņēmējdarbības atbalsta modeli un uzņēmējdarbības attīstības pamatā gan pilsētās, gan lauku teritorijās ir uzņēmēji, kuri pieņem lēmumu par uzņēmējdarbības turpināšanu un attīstīšanu vai jauna biznesa uzsākšanu, konkrētai pašvaldībai lielu nozīmi saredz ar šādu **pasākumu** palīdzību:

- pamata infrastruktūras un komunālo pakalpojumu nodrošināšana un ES fondu ieguldījums infrastruktūrā;
- pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde un īpašu atļaužu piemērošana saviem uzņēmumiem;
- pakalpojumu deleģēšana un iepirkuma principa "iegādājies vietējo ražojumu" izmantošana;
- pašvaldības aktīva iesaiste saimnieciskajā darbībā, ja ir pārliecība, ka atbalsts rada jaunas ekonomiskās darbības un bez pašvaldības atbalsta piešķiršanas nenotiktu citas saimnieciskās darbības.

Aktuāls ir jautājums, kā pašvaldība varētu darboties, lai palīdzētu vietējiem uzņēmumiem, izmantojot savus publiskos līdzekļus, un lai šis atbalsts saņēmējiem netiktu klasificēts kā negodīga priekšrocība. Citas ES dalībvalstis ir atradušas veidu, kā, izmantojot publiskus līdzekļus, atbalstīt savus pašvaldības uzņēmumus, kā arī vietējos pašvaldībā darbojošos pārstrādes uzņēmumus un pakalpojumu sniedzējus. Viņu atbalsta gadījumā netiek runāts par konkurences un tirdzniecības kropļošanu. Arī Latvijā būtu jātiek skaidrībā, kā pašvaldība var iesaistīties uzņēmējdarbības attīstībā un kā piesaistīt uzņēmējus savai teritorijai.

Atbalsta pasākumi var būt dažādi – sākot no ieguldījumiem publiskajā un privātajā infrastruktūrā un beidzot ar pašvaldības vienreizēju atbalsta mehānismu risku minimizēšanai, piemēram, paredzot vienreizēju finanšu dotāciju uzņēmumam, kas plāno attīstīties

LPS 25. KONGRESU SAGAIĀDOT

konkrētajā pašvaldībā. Katrai pašvaldībai noteikti ir savas idejas, kā varētu sekmēt uzņēmējdarbību, kā arī mērķis piesaistīt ārvalstu tiešās investīcijas.

Tāpēc ļoti svarīgs bija diskusiju cikls **“Par pašvaldību rīcības brīvību autonomo funkciju un uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu īstenošanā, balstoties uz komercdarbības atbalsta nosacījumiem”**. Sakām lielu paldies Finanšu ministrijas Komercdarbības atbalsta kontroles departamenta pārstāvjiem, jo ar viņu palīdzību diskusijā skārām patiesi nozīmīgus jautājumus – ko nozīmē valsts atbalsts un kādas ir tā piemērošanas jomas, *de minimis* noteikumi, valsts atbalsta nosacījumu piemērošana infrastruktūras projektos, tirgus nepilnību un pasākumu, kas rada ekonomiskas priekšrocības, skaidrojums, kā un ciktāl valsts un pašvaldība ir tiesīga atbalstīt komercsabiedrības, lai nepārkāptu ES noteikumus par valsts atbalstu, neizšķiestu līdzekļus un nekropļotu tirgu, un par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pašvaldību uzņēmumu gadījumā.

Papildus šiem diskusiju cikliem LPS pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkls risinājis jautājumus saistībā ar **pašvaldības lomu sociālās uzņēmējdarbības attīstībā**, definējot atbalsta funkcijas (infrastruktūra, izglītība, konsultācijas) un pašvaldības lomu tajā. LPS diskusijās secināja, ka pašvaldību redzējumā sociālā uzņēmējdarbība nozīmē pašvaldības konkrētus rīcības soļus, kā paaugstināt vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldes lomu uzņēmējdarbības veicināšanā un uzlabot uzņēmējdarbības vidi pašvaldībā, kā palielināt pašvaldību lomu demogrāfiskās situācijas uzlabošanā, kur rīcības virzieni ietver vairākas risināmas problēmas, piemēram, sekmēt pašvaldībā uzņēmējdarbības attīstību un darbavietu radīšanu, kā arī uzlabot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību.

Tāpat ar sociālo uzņēmējdarbību būtu svarīgi risināt jauniešu bezdarba problēmas un palīdzēt viņiem pievērsties uzņēmējdarbībai (apzinoties, ka lielākās grūtības jauna biznesa uzsākšanai ir sākotnējo līdzekļu trūkums), kā arī palīdzēt darba tirgū iekļauties mazkvalificētiem cilvēkiem un iedzīvotājiem pirmspensijas vecumā.

Visas LPS diskusijas tiek piedāvātas paralēli ar **video tiešraides translāciju internetā**. Tas nozīmē, ka dalībnieki, kuriem nav iespējams ierasties uz diskusiju klātienē, var vērot tās norisi internetā, kā arī piedalīties diskusijās un/vai uzdot jautājumus, izmantojot e-pastu: tiesraide@lps.lv. Diskusijas **videoieraksti** savukārt atrodami vietnē: http://www.lps.lv/seminars_un_video/videoieraksti/.

Enerģētika

Grozījumi Enerģētikas likumā

Spēkā esošā likuma 51. panta aktuālā redakcija par pašvaldībām likumā noteikto pastāvīgo funkciju organizēt siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā neuzliek par pienākumu, bet gan tikai dod tiesības noteikt siltumapgādes attīstību un izdot attiecīgus saistošos

noteikumus, pirms tam izvērtējot siltumapgādes drošumu un ilgtermiņa robežizmaksas. Likuma 50. pants paredz ēku un būvju īpašnieku tiesības izvēlēties izdevīgāko siltumapgādes veidu, vairs neparedzot nekādas atrunas par pašvaldības pienākumu kontrolēt, ierobežot un izvērtēt centralizētās siltumapgādes aizstāšanu ar lokālo siltumapgādi.

Pašvaldības, pildot likuma prasības, pastāvīgi veic centralizētās siltumapgādes uzlabojumus, rekonstrējot katlumājas un siltumtīklus un šim nolūkam investējot lielus līdzekļus gan no pašvaldību budžetiem, gan ES fondiem, gan ņemot kredītus. Pašreizējais likuma regulējums pieļauj atsevišķu patērētāju atslēgšanos centralizētās siltumapgādes zonās ar lielu siltuma patēriņu, radot situāciju, ka atsevišķu personu intereses netiek samērotas ar sabiedrības interesēm.

Komiteja iesniegusi Saeimas atbildīgajā komisijā **priekšlikumus grozījumiem likumā**.

Novērsām ierēdņu radītās problēmas darbības programmas 3.5.2.1. “Infrastruktūra un pakalpojumi” aktivitātē “Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”.

LPS vasarā konstatēja, ka vairākās pašvaldībās ir aizturēta jaunu LIAA apstiprinātu projektu ieviešana, kā arī Ekonomikas ministrija no valsts atbalsta viedokļa pārvērtējusi realizētos projektus, līdz ar to veicot finanšu korekciju vairākās pašvaldībās jau īstenotiem projektiem. Tā rezultātā kohēzijas finansējums 3.5.2.1. aktivitātē finanšu risinājumu nesekmīgumu dēļ bija apturēts. LPS uzskatīja, ka, lai izvairītos no nozīmīgiem zaudējumiem siltumapgādes sektorā pašvaldību uzņēmumiem un nepasliktinātu situāciju iedzīvotājiem pašvaldībās, kur plānota projektu īstenošana, Ekonomikas ministrijai steidzami jārod iespējas piesaistīt finansējumu no Valsts kases.

Tāpat būtisks aspekts šajā jomā bija neadekvāta atbalsta politika siltumapgādē. Komiteja pierādīja, ka siltumapgādes pakalpojums uzskatāms par sabiedrisko pakalpojumu, jo tas tiek sniegts iedzīvotājiem un atbalsta apjoms būtu piemērojams daudz augstākā līmenī (līdz 100%), un piedāvāja grozīt MK noteikumus Nr. 824 “Noteikumi par darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.5.2.1. aktivitāti “Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai””. Panācām, ka aktivitātē paredzētais atbalsts finanšu saņēmējam tiek uzskatīts kā sabiedriskais pakalpojums, par ko Ekonomikas un Finanšu ministrijas ieskatā saņemtā zemākā procentu likme nebūtu klasificējama kā valsts atbalsts un par šo procentu starpību nav jāsamazina atbalsta summa finanšu saņēmējam no Kohēzijas fonda apstiprinātā finansējuma. Jaunais regulējums stājās spēkā 2013. gada 29. novembrī.

Subsidētās enerģijas nodoklis

Komiteja izskatīja un sagatavoja **priekšlikumus informatīvajam ziņojumam “Komplekss risinājums elektroenerģijas tirgus problemātikai” un likumprojektam “Subsidētās enerģijas nodoklis”** un atzina, ka:

- paredzētie pasākumi tikai daļēji risina jautājumus saistībā ar elektroenerģijas tirgus liberalizāciju;
- plānotie pasākumi neveicina atjaunojamās enerģijas resursu attīstību;
- valsts sociālais atbalsts orientēts tikai uz iespējamo elektroenerģijas pieaugumu, nevis uz siltumenerģijas cenu pieaugumu un skar tikai daļu no trūcīgajiem iedzīvotājiem;
- nav pieļaujama situācija, ka pašvaldību ilgtermiņā izveidotā sociālā atbalsta sistēma tiek pakārtota tikai elektrības cenu pieaugumam un no 26,9 miljoniem eiro reducēta uz 7,1 miljonu eiro gadā;
- visas pazīmes liecina, ka obligātā iepirkuma komponente ir slēptais nodoklis, kura galvenais saņēmējs – “Latvenergo” lielāko daļu ienākumu samaksā “Gazprom” un peļņu ieskaita valsts budžetā. Piedāvātais risinājums aizstāv valsts, “Gazprom” un “Latvenergo”, nevis patērētāju intereses;
- subsidētā enerģijas nodokļa ieviešana ir cīņa ar sekām, taču pēc būtības netiek veikti pasākumi augstās elektroenerģijas iepirkuma cenas samazināšanai;
- akcīzes nodoklis dabasgāzei (23,9 miljoni eiro) netiek izmantots atbilstoši mērķim, bet budžeta palielināšanai, turklāt kopējais elektroenerģijas cenas pieaugums veidos papildu PVN maksājumus aptuveni 9,5 miljonu eiro apmērā gadā. Tas nozīmē, ka piedāvātais risinājums ir orientēts uz budžeta papildināšanu, nevis izvērīto mērķu sasniegšanu.

Esam panākuši, ka subsidētās enerģijas nodokļa attiecināšana uz augstas efektivitātes koģenerācijas stacijām ar uzstādīto elektrisko jaudu līdz 4 MW un atjaunojamās enerģijas koģenerācijas stacijām, kas pieslēgtas centralizētās siltumapgādes sistēmām, tiek noteikta, piemērojot nodokli 5%, nevis 10% apmērā, kā bija paredzēts sākotnēji, tādējādi samazinot iespējamo siltumapgādes maksājumu ietekmi 18 pašvaldībās.

Valsts atbalsta politika un elektroenerģijas tirgus problemātika

Komiteja savus **priekšlikumus un argumentus** šajā jautājumā vairākkārt darījusi zināmus gan Ekonomikas, Labklājības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, gan iepriekšējai valdībai un Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, taču vienots skatījums uz šo problēmu un tās risinājums pēc būtības nav panākts.

Pašreizējie sociālā atbalsta instrumenti attiecībā uz izmaksām par elektroenerģiju tiek pilnībā uzturēti no AS “Latvenergo” līdzekļiem – 26,88 miljonu eiro apmērā. Plānotais mērķdotācijas apjoms 2013. gada deviņos mēnešos bija 3,8 miljoni eiro, 2015. gadā – 5,12 miljoni eiro. Tas nozīmē, ka valsts atbalstu piecu eiro apmērā par pirmajiem 100 kW/h elektroenerģijas varēs saņemt tikai 11% mājsaimniecību. Nepietiekami kompensējot elektroenerģijas sadārdzinājumu, padziļināsies trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju nabadzība un pieaugs neapmierinātība ar valsts politiku.

Kaut gan trūcīgo iedzīvotāju skaits samazinās, taču joprojām pārsniedz pirmskrīzes līmeni – 2012. gadā tās

bija 185 146 personas, 2013. gadā, pēc LM informācijas – 158 490 personu. Pēc pašvaldību statistikas datiem, 2012. gadā 90 978 mājsaimniecības saņēma dzīvokļa pabalstus. Uzskatām, ka elektroenerģijas sadārdzinājuma kompensācijas kontekstā jāizmanto dati par mājsaimniecībām, jo kompensācija, loģiski spriežot, ir jāpiešķir mājsaimniecībai, nevis katrai personai, kura ietilpst mājsaimniecībā.

Latvijā mājsaimniecību izdevumi tikai siltumapgādē vien pārsniedz 16% no mājsaimniecību izdevumiem. ES valstīs, ja izdevumi par enerģijas patēriņu pārsniedz 10% no mājsaimniecību izdevumiem, šāda situācija tiek definēta kā enerģētiskā nabadzība, un tādā gadījumā gandrīz visas dalībvalstis sniedz valsts atbalstu iedzīvotājiem.

Ne Ekonomikas ministrija, ne Labklājības ministrija nav aprēķinājusi, cik elektroenerģijas pabalsta administrēšana izmaksās pašvaldībām. Balstoties uz pašvaldību iesniegtajiem aprēķiniem, kam par pamatu ņemti vispieticīgākie normatīvi, esam aplēsuši, ka mērķdotācijas administrēšanai pašvaldību līmenī nepieciešami 2,73 miljoni eiro gadā jeb 53% no paredzamā valsts atbalsta.

Lai apzinātu šos nesakārtotos jautājumus un vienotos par vienkāršāko, skaidrāko un izmaksu ziņā efektīvāko risinājumu, raugoties no administrēšanas viedokļa, pēc LPS priekšsēža iniciatīvas šāgada 28. janvārī notika labklājības ministra Ulda Auguļa, ekonomikas ministra Vjačeslava Dombrovska, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Eināra Cilinska un Andra Jaunsleiņa tikšanās. Dienu vēlāk labklājības ministrs iesniedza Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai priekšlikumus **likumprojekta “Grozījumi likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” otrajam lasījumam**.

3. februārī Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai **savus priekšlikumus** likumprojekta “Grozījumi likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” otrajam lasījumam iesniedza LPS, kā būtiskāko akcentējot un precizējot ministru un LPS priekšsēža panāktos vienošanos attiecībā par 25.1. panta redakciju, jo ne darba grupas, ne komisijas sēdē LM iesniegtais priekšlikums neguva atbalstu.

Mūsu **priekšlikums** bija šāds:

- mērķdotācijas administrēšanu veic Labklājības ministrija Ministru kabineta noteiktā kārtībā;
- pašvaldības nodrošina Labklājības ministrijas izveidotajā datubāzu savietojamības un informācijas apmaiņas sistēmā to kompetencē esošos datus par personām/mājsaimniecībām, kas atbilstoši tiesību aktiem ir tiesīgas saņemt valsts piešķirto mērķdotāciju.

Vēlāk tika sagatavots **likumprojekts “Par valsts atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām elektroenerģijas izmaksu segšanai”**, kas vēl jāapstiprina Saeimā. Kopumā **esam panākuši**, ka datus par personām, kam ir tiesības uz atbalstu elektroenerģijas rēķinu segšanai, apkopos pašvaldības, kas tos tālāk nodos elektroenerģijas tirgotājiem, tādējādi atslodot pašvaldības no liekiem finanšu izdevumiem.

PILSĒTU MĒRU PAKTAM PIEVIENOJUŠĀS JAU 17 LATVIJAS PAŠVALDĪBAS

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Gunta Klismeta

Lai pašvaldības iepazīstinātu ar Pilsētu mēru pakta kustību un energoefektivitātes veicināšanas iespējām, žurnāla "Logs" redakcijā kopā ar Vides investīciju fonda projektu vadītāju AIJU ZUČIKU (*vidū*) viesojās arī enerģijas eksperti PĒTERIS ŠIPKOVŠ un LANA MIGLA. Viņu stāstījums veidojās, vienam otru papildinot, tādēļ atbildēs apkopots kopējais skaidrojums.

– Kas tad īsti ir šis Pilsētu mēru pakts?

– Pilsētu mēru pakts 2008. gadā pēc Eiropas pašvaldību apvienības "Energy Cities" priekšlikuma ar toreizējā Eiropas enerģētikas komisāra Andra Piebalga personīgu atbalstu veidoja Eiropas Komisijas Transporta un enerģētikas ģenerāldirektorāts sadarbībā ar vairākām Eiropas ieinteresētām pašvaldībām, to skaitā Rīgu, kurā tolaik aktīvu darbu uzsāka Rīgas enerģētikas aģentūra. Enerģētikas komisārs bija pirmais Eiropas Komisijā, kurš saprata, ka pašvaldībām ir izšķiroša loma klimata pārmaiņu radītās ietekmes samazināšanā, īpaši ņemot vērā, ka 80 procentu enerģijas patēriņa un CO₂ izmešu saistīti ar norisēm pilsētās. Tā kā Pilsētu mēru pakts ir pirmais starptautiskais līgums, kur dalībnieki ir pašvaldības, nevis valstis un kas izveidojies par nopietnu kustību ne tikai Eiropas Savienībā, bet arī Austrumu partnerības valstīs un citās, apvienojot vietējās un reģionālās institūcijas Eiropas Savienības klimata un enerģētikas politikas mērķu sasniegšanai, Eiropas institūcijas šo iniciatīvu min kā izcilu vairāklīmeņu pārvaldes modeli. Pilsētu mēru pakts šobrīd parakstījuši jau 5547 dalībnieki, un pieaugošais parakstītāju skaits liecina, ka šo izaicinājumu pieņem aizvien vairāk vietējo pašvaldību, turklāt pārstāvētas dažādu lielumu teritorijas – sākot no maziem ciematiem līdz tādām lielpilsētām kā

Londona un Parīze. Kaut gan nosaukums šai kustībai ir Pilsētu mēru pakts, tas attiecas uz visām pašvaldībām un nevis tikai centru, bet visu pilsētas vai novada teritoriju.

– Ko pašvaldības uzņemas, parakstot šo dokumentu?

– Vietējās un reģionālās pašvaldības savās teritorijās brīvprātīgi apņemas paaugstināt energoefektivitāti un palielināt atjaunojamās enerģijas izmantošanu. Pakta parakstītāji ir gatavi ievērot un pārsniegt Eiropas Savienības mērķi līdz 2020. gadam samazināt CO₂ emisijas par 20 procentiem. Gada laikā pēc pakta parakstīšanas pašvaldībai jāizstrādā ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns, kurā noteikts esošais CO₂ emisiju līmenis un aprakstītas galvenās plānotās darbības, lai to samazinātu. Ir daudz un dažādu iniciatīvu, taču svarīgākās skar šādas jomas: sabiedriskās un privātās ēkas, transporta sektoru, elektrības un siltumapgādi.

– Vai tas ir Eiropas uzspiests solis?

– Eiropā pašlaik tiek apspriesta jauna pieeja, kas ļautu vairākām pašvaldībām apvienoties un izstrādāt vienu kopīgu plānu, jo viņi saprot, ka mazās lauku pašvaldībās ne teritorija, ne arī darbība nav tik liela kā pilsētās, tāpēc tas nebūtu efektīvi. Bet kas ir labi šajos plānos un ko atzinuši arī vairāku Latvijas pašvaldību vadītāji – tad, kad šādu plānu izstrādā, tiek savākti dati par pēdējiem gadiem un redzams, kāds ir elektroenerģijas patēriņš, cik pašvaldībā patērē siltumu, kādas un cik vecas ir automašīnas un cik līdzekļu ik gadu aiziet pašvaldības transportam.

– Kas šā gada laikā kopš pakta parakstīšanas pašvaldībai jāizdara?

– Tad, kad pašvaldība nolemj pievienoties šai kustībai un grib būt zaļi, uzlabot dzīves kvalitāti saviem iedzīvotājiem un tai ir svarīgi visi šie jautājumi, tad viņi pilnvaro savu vadītāju parakstīt Pilsētu mēru pakts, apņemoties gada laikā izstrādāt ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu. Tālākais ir katras pašvaldības ziņā, cik detalizēti šo plānu izstrādās un cik plaši un konkrēti minēs visas paredzamās aktivitātes. Parakstot pakts, pašvaldība uzņemas īstenot vēl vienu iniciatīvu – tai jāorganizē *Enerģijas diena*. Tēmas, ko pašvaldībās šajās dienās apspriež, ir visdažādākās, piemēram,

Latvijā pašlaik aktuāla ir ēku siltināšana, un vairākas pilsētas un novadi izvēlas todien aicināt energoekspertus un tikties ar iedzīvotājiem. Pērn *Enerģijas dienā* Balvos uzsvars tika likts uz transportu – runājām gan par elektrovelosipēdiem un elektromašīnām, gan par drošu un efektīvu braukšanu ar parastajiem automobiļiem, lai ietaupītu resursus.

– Ar ko pašvaldības parasti sāk, parakstot paktu un ķeroties pie enerģētikas rīcības plāna izstrādes?

– Jāsāk ar datu uzskaiti, lai apzinātu situāciju katrā sektorā. Pēc datu analīzes redzams, kur pašvaldībā ir vājie posmi un nepieciešami uzlabojumi. Daži pašvaldību vadītāji atzīmē, ka pirms tam viņiem bijusi aptuvena nojausma, cik tiek tērēts vienā vai otrā sektorā, bet pēc plāna izstrādes var konkrēti pateikt, ka, piemēram, transportā aiziet tik un tik līdzekļu un tas ir par daudz, tāpēc kaut kas jādara un jāmeklē risinājumi. Vai atkal siltumapgādē – pašvaldība patērē tik un tik, taču kaimiņpašvaldībā ar tikpat lielu teritoriju un tikpat daudz iedzīvotājiem divreiz mazāk, un tas nozīmē, ka jāuzlabo situācija. Diemžēl Latvijā ir problēmas ar datu pieejamību. “Latvenergo” ticamus elektroenerģijas patēriņa datus par pašvaldībām var iedot, tikai sākot no 2006. gada. Mūsu valstī par bāzes gadu bija jāizvēlas laiks ap gadsimtu miju vai vēl labāk – 1990. gadā, turklāt 2009. gadā notika novadu reforma, tāpēc daudzās pašvaldībās uzskaitē izveidota pavisam nesen.

– Kādas ir galvenās darbības un aktivitātes, ko pašvaldības iekļauj savā plānā?

– Pirmām kārtām siltināšana, taču ar to vien par maz, vislabāk veikt ēkas kompleksu renovāciju. Viena pati siltināšana maz ko dod un nereti rada pretēju efektu, ja nomaina logus, neierīko ventilāciju un neizdara citu nepieciešamo – jūs nosiltināt, bet, kad karsti, raujat vaļā logu, un siltums aiziet. Tur, kur novecojušās siltumapgādes sistēmas, teiksim, mazuta, dīzeļdegvielas vai ogļu katlus nomaina pret biomasas apkuri, CO₂ izmešu samazināšana tiek sasniegta ievērojamāk un ātrāk. Ļoti daudzas mājas ir jāsiltina, bet tas prasa ievērojamus līdzekļus, toties, ja nomaina vai modernizē vienu katlumāju, tas ir liels ieguvums. Tāpat vairākas aktivitātes, rīcības plānu izstrādājot, noteikti saistās ar transporta sektoru, piemēram, par mērķi izvirzot pašvaldības autoparka degvielas vidējā patēriņa samazināšanu, optimizējot pašvaldības transportu, lai tas nepārkļautos ar sabiedriskā transporta pārvadājumiem, mudinot vietējos iedzīvotājus braukšanai izvēlēties velosipēdu un uzstādot jaunas velonovietnes. Tās nav lielas lietas, bet kopā veido pamatīgus ietaupījumus nākotnē. Energoaplānā vieta arī apgaismojuma rekonstrukcijai, gan pārejot uz ekonomiskajām spuldzēm, gan modernizējot vadības sistēmu atkarībā no katras pašvaldības iespējām. Dažviet joprojām rīkojas pavisam vienkārši – atbildīgais cilvēks redz, ka ārā paliek tumšs, un ieslēdz

apgaismojumu. Bet iespējamas dažādas alternatīvas, teiksim, skvēros, kur vairāk nepieciešams apgaismojums, var uzstādīt kustību sensorus, tādā veidā optimizējot patēriņu.

– Kādas ir galvenās mācības, ko pašvaldības ieguvušas energoplāna sagatavošanas gaitā?

– Plāna izstrādes pēdējā posmā kopā ar ekspertiem un pašvaldības uzņēmumu pārstāvjiem apspriežam, ko viņi gribētu nākotnē savā teritorijā darīt un kādas ir lielākās problēmas. Mēs ieteicām, kā līdzīgas situācijas iecerējušas risināt citas pašvaldības un kādas ir jaunākās tehnoloģijas. Vairākām pašvaldībām devām idejas, kādā virzienā raudzīties, un daudzi par to nebija pat aizdomājušies. Ar šo plānu palīdzību pašvaldība var citādi palūkoties uz to, ko tā dara vai vēlas panākt un kādas ir viņu iespējas. Šāda viedokļu saskaņošana noved pie labākā rezultāta. Mēs jau nevaram pašvaldībai pateikt: ieviesiet tādu un tādu pasākumu, jo, vai tas ir reāli, zina tikai viņi paši. Vairāku pašvaldību pārstāvji arī atklāja problēmas, ar kādām nācies saskarties. Tā, piemēram, kādā bibliotēkā uzstādījuši jaunu ventilācijas iekārtu, bet tur strādā sieviete tuvu pensijas gadiem, kurai nav ne jausmas, kā ar šo ierīci apieties, tāpēc ventilators darbojas visu laiku, arī brīvdienās un tikai tērē un tērē elektrību. Tad pašvaldība nolēmusi, ka vairāk jāpievēršas izglītojošai jomai un jāpaaugstina atbildīgo darbinieku kompetence. Apmācības programmu savos rīcības plānos iekļāvušas visas paktu parakstījušās pilsētas un novadi.

– Cik Latvijas pašvaldību jau parakstījušas Pilsētu mēru paktu?

– Pilsētu mēru paktu parakstījušas 17 Latvijas pašvaldības. Pirmā bija Rīga, kas to parakstīja 2008. gada 30. septembrī, turklāt Rīga bija pirmā Eiropas valstu galvaspilsēta, kas apliecināja savu apņemšanos. Rīgas enerģētikas aģentūras izstrādāto pilsētas enerģētikas rīcības plānu 2010.–2020. gadam pamatā veido trīs svarīgas sadaļas: pilsētas CO₂ izmešu samazināšanas iespējas, energopatēriņa mazināšana un energoefektivitātes paaugstināšana un atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas. Rīgas piemēram 2009. gadā sekoja Jēkabpils pilsēta, Jelgavas pilsēta un Tukuma novads. 2011. gadā Pilsētu mēru paktam pievienojās Salaspils, Ikšķiles un Ogres novads, bet 2012. gadā arī Liepāja un Ķeguma, Balvu, Saldus, Kārsavas, Ludzas un Līvānu novads. Pērn paktu parakstīja Jūrmala un Viļānu un Valkas novads. Vairākās pašvaldībās tas bija iespējams, pateicoties Vides investīciju fonda projektam.

– Kas šis ir par projektu un vai tas darbosies vēl ilgi?

– Vides investīciju fonds Eiropas Savienības finansēšanas programmas “Intelligent Energy – Europe” projekta “Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāni – vienota

Eiropa enerģijas apsaimniekošanā” projekta SEAP-PLUS īstenošanu uzsāka 2012. gada aprīlī, un projekts ilgs diemžēl tikai līdz šāgada 30. septembrim. Tā vadošais partneris ir Grieķijas Tehniskā kamera, un projektā apvienoti partneri no II Eiropas Savienības valstīm. Projekta mērķis ir stiprināt Pilsētu mēru pakta idejas izplatību, veicinot pakta parakstošo iestāžu un atbalsta institūciju kvalitatīvo un kvantitatīvo kapacitāti. SEAP-PLUS projekta ietvaros izveidoti seši projekta partneru pāri, lai nodrošinātu labās prakses un zināšanu pārnesi no pieredzējušiem uz pieredzi pārņemošiem reģioniem. Vietējās pašvaldības tiek iesaistītas projekta aktivitātēs un pasākumos un saņem tehnisko palīdzību ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna izstrādē un ieviešanā. Latvijā SEAP-PLUS projekta aktivitātes tiek īstenotas piecās Latgales plānošanas reģiona pašvaldībās – Līvānu, Balvu, Ludzas, Viļānu un Kārsavas novadā. Projekta ietvaros esam organizējuši arī *Enerģijas dienu*, iztulkojuši ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna vadlīnijas latviešu valodā un ieguvuši praktiskas zināšanas par labās prakses piemēriem Zviedrijā.

– Miniet, lūdzu, kādu labās prakses piemēru no citām valstīm!

– Mūsu projekta partneri Zviedrijā – Jokmokas pašvaldība un “Nenet” uzņēmums sagatavojuši katalogu, kurā apkopoti dažādi pasākumi, pašvaldībām izstrādājot ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu. Zviedrijas nacionālā likumdošana nosaka, ka katrai pašvaldībai jāizveido energoplāns, un Jokmokas pašvaldība pirms četriem gadiem pieņēma lēmumu izstrādāt ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu un ieviest aktivitātes, kas veicina sabiedrības vides apziņu, prezentēt juridiskās saistības lēmuma pieņēmējiem un apvienot klimata stratēģijas ieviešanu ar stratēģijām, kas aptver vietējās pašvaldības attīstību. Jokmokas pašvaldība kā vienu no prioritātēm izvirzījusi jauniešu aktīvu iesaisti klimata pārmaiņu novēršanas aktivitātēs, piemēram, pašvaldības jaunieši un Jokmokas pilsētas mērs parakstījuši sadarbības memorandu ar mērķi veicināt resursu taupību reģionā. Savukārt partneri no Spānijas sagatavojuši metodoloģiju, sniedzot enerģijas patēriņa novērtējuma analīzi desmit nozīmīgākajās pašvaldības ēkās. Kipras partneru piemērs par ielu apgaismojumu parāda, kā, sadarbojoties pašvaldībai, enerģijas aģentūrai un uzņēmumiem, var sagatavot veiksmīgu projekta pieteikumu finansējuma piesaistei. Austrijas partneri vienotā datubāzē apkopojusi vairāk nekā 100 labās prakses piemēru no pašvaldību projektiem enerģijas efektivitātes, atjaunojamo energoresursu, mobilitātes un būvniecības jomā. Francijas aģentūra RARE izstrādājusi rokasgrāmatu enerģijas patēriņa uzskaites veikšanai reģionos. Projekta mājaslapā www.seap-plus.eu/lv/ var atrast vēl daudz labu piemēru un mācību materiālus gan Pilsētu mēru pakta pašvaldībām, gan ēku īpašniekiem.

– Kādi ir jūsu vērojumi Latvijas pašvaldībās?

– Projekta SEAP-PLUS ietvaros motivējām un izglītojam piecas Latgales pašvaldības – Līvānu, Balvu, Ludzas, Viļānu un Kārsavas novadu, lai viņi parakstītu Pilsētu mēru pakta, un sniedzām tehnisko atbalstu šīm pašvaldībām ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu izstrādē. Darba gaitā saskārāmies ar daudziem izaicinājumiem datu savākšanā un apstrādē, kā arī meklējām katrai pašvaldībai savu pieeju, lai šos plānus izstrādātu atbilstoši viņu vajadzībām un interesēm. Patīkami pārsteidza, ka pašvaldībās problēmas ir līdzīgas, bet situācijas un pieeja, kā tās risina – dažādas. Tā, piemēram, Ludzas novadā notiek aktīva ēku siltināšana – pašvaldība finansē daļu no energoaudita izmaksām, un iedzīvotājus pastāvīgi konsultē energoeksperts, kurš izstāsta, kādiem soļiem tad jāiet cauri, kur var saņemt atbalstu, kādās programmās jāpiesakās, palīdz aizpildīt nepieciešamos dokumentus. Laba pieredze uzkrāta pirms pieciem gadiem izveidotajā biedrībā “Zemgales reģionālā enerģētikas aģentūra”, kuras biedri ir Jelgavas, Jēkabpils, Auces, Bauskas, Ozolnieku un Krustpils novada dome, kā arī citas organizācijas. Par paraugu pārējiem var stādīt galvaspilsētu un tai atbalstu sniedzošo Rīgas enerģētikas aģentūru. Lielu ieguldījumu Zemgalē pašvaldībām dod Zemgales reģionālā enerģētikas aģentūra.

– Kā, jūsuprāt, turpināsies Pilsētu mēru pakta kustība Latvijā pēc projekta beigām?

– Ar šā projekta noslēgumu jau nekas nebeigsies, nākotnē noteikti būs citi projekti, kuru ietvaros atkal būs pieejami līdzekļi tehniskajam atbalstam un dažādām aktivitātēm. Tā kā katrā Eiropas valstī ir viena organizācija, kas konsultē pašvaldības šajos jautājumos, nupat tāda noteikta arī mūsu valstī – lai sniegtu stratēģisku un tehnisku atbalstu tām Pilsētu mēru pakta parakstījušām pašvaldībām, kurām trūkst nepieciešamo prasmju un/vai resursu šo prasību izpildei, par pirmo Pilsētu mēru pakta teritoriālo koordinātoru kļuvis Latvijas Vides investīciju fonds. Pašvaldības pēc konsultācijām var griezties arī Rīgas enerģētikas aģentūrā un Zemgales reģionālajā enerģētikas aģentūrā, kur strādā ziņoši un pieredzējuši eksperti.

– 17 pašvaldības, kas jau parakstījušas pakta, zina, kas darāms, bet ko jūs ieteiktu pārējiem Latvijas novadiem un pilsētām?

– Pievienoties Pilsētu mēru paktam! Lai pievienotos, pašvaldībai jāpieņem lēmums, ar kuru domes priekšsēdētāju pilnvaro parakstīt mēru pakta. Pēc tam šis domes lēmums jāaizsūta uz Briseli, un pašvaldības teritorija oficiāli skaitās pievienota šai kustībai. Tālāk pašvaldībai tiek dots viens gads, lai izstrādātu savu ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu. Nākamais solis – izveidot iekšējo struktūru vai komandu, kas izstrādās šo plānu. Tā var būt gan domes attīstības nodaļa, kas iesaista konkrētus cilvēkus, gan pieaicināt ārējos ekspertus, taču pašvaldībā noteikti jābūt vie-

nam atbildīgajam par šīs lietas koordinēšanu. Mūsu projektā visu piecu Latgales pašvaldību plānus koordinēja attīstības nodaļu vadītāji. Galvaspilsētā to dara Rīgas enerģētikas aģentūra, kas sadarbojas ar Rīgas pilsētas energoapgādes ekspertu konsultatīvo padomi, kurā ietilpst pārstāvji no daudzām zinātniskajām organizācijām, "Rīgas siltuma", "Latvenergo" un citiem uzņēmumiem un ko vada Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis profesors Pēteris Šipkovs.

- Jautājums profesoram – ko jaunu vai progresīvu izmantojat ikdienā pats un varat ieteikt arī citiem?

- Strādāju Fizikālās enerģētikas institūtā un vadu Enerģijas resursu laboratoriju. Uz institūta jumta Aizkraukles ielā esam uzstādījuši saules kolektoros, un mums ir pašiem savs siltais ūdens, tiesa, ne augu gadu, bet martā jau sākam lietot. Nereti saules kolektoros jauca ar saules baterijām, tāpēc uzsvēršu atšķirību – saules baterijas ražo elektrību, bet kolektori – silto ūdeni. Iesakām arī citām iestādēm padomāt par saules kolektoriem, jo, pēc mūsu aprēķina, ar tiem iespējams segt ap 60–70 procentu no siltā ūdens patēriņa, taču jāņem vērā, ka to atmaksājas darīt ēkām, kas tiek apdzīvotas visu gadu. Tāpēc piedāvājam saules kolektoros likt nevis uz bērnudārziem vai skolām, kas vasarā lielākoties paliek tukšas, bet, piemēram, uz pansionātiem, viesnīcām un slimnīcām, jo ir jābūt patēriņam vasarā. Piedaloties pašvaldību ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu izstrādē, iepazīstinām ar jaunākajām tehnoloģijām, taču katrai vietai ir sava specifika un atšķirīgas iespējas. Tagad modē nāk elektrotransports, tomēr, ņemot vērā mūsu klimatiskos apstākļus, kad akumulatori pie mīnus 30 grādu temperatūras nosēžas jau pēc 50–60 kilometriem, un nedaudzās uzpildes stacijas, tas pagaidām ir dārgs prieks. Toties elektropiedziņas velosipēdus vasarā gan izmanto jau daudzi – pastnieki, arī sociālie darbinieki un citi.

- Kur pašvaldības var iegūt vairāk informāciju par alternatīvās enerģijas iespējām un Pilsētu mēru paktu?

- Plašāka informācija atrodama interneta vietnē www.pilsetumerupakts.eu. Aicinām novadus un pilsētas iepazīties arī ar projekta "Ilgspējīgas enerģētikas rīcības plāni – vienota Eiropa enerģijas apsaimniekošanā" (SEAP-PLUS) ietvaros sagatavotajiem dokumentiem – gan SEAP-PLUS brošūru latviešu valodā, gan elektroniskajiem ziņu izdevumiem un rokasgrāmatu "Kā izstrādāt ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu (IERP)" latviešu valodā! Pašvaldībām, kuras vēlas pievienoties Pilsētu mēru paktam un izstrādāt enerģijas plānus, lūgums sazināties ar Latvijas Vides investīciju fondu un projekta vadītāju **Aiju Zučiku**, rakstot e-pastu: aija.zucika@lvif.gov.lv vai zvanot pa tālruni **67845111**.

Projekta laikā Latgales pašvaldībās.

Raksts tapis ar "Ilgspējīgas enerģētikas rīcības plāni – vienota Eiropa enerģijas apsaimniekošanā" projekta SEAP-PLUS IEE/11/978/SI2.615950 finansiālu atbalstu.

LĪVĀNU NOVADA ATSAUKSME

2012. gada rudenī SIA "Vides investīciju fonds" griezās pie vairākām Latgales pašvaldībām, tajā skaitā arī pie Līvānu novada domes, ar piedāvājumu piedalīties projektā "Ilgtspējīgi enerģijas rīcības plāni – vienota Eiropa enerģijas apsaimniekošanā" (SEAP-PLUS) ar mērķi sekēt ilgtspējīgas enerģijas pārvaldi reģionos, veicinot pašvaldību iesaisti Pilsētu mēru paktu kustībā, kā arī izstrādājot ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānus.

Sakarā ar to, ka Līvānu novada dome regulāri realizē dažādus energoefektivitātes veicināšanas un vidi saudzējošus projektus (ēku energoefektivitātes paaugstināšana, katlu nomaiņa no fosilā uz atjaunojamo kurināmo, ielu apgaismojuma uzlabošana, veloceliņu un novietņu ierīkošana u.tml.), projekta mērķis pašvaldībai likās saistošs, tāpēc nolēmām iesaistīties projekta piedāvātajās aktivitātēs. Pirms iesaistīšanās projektā pašvaldībai tika veikts arī kvalitatīvais novērtējums, jo iesaistīties gribētāju bija vairāk, nekā projekts spēja uzņemt.

Projekta gaitā viena gada ietvaros paveiktais:

- 2013. gada 7. janvārī parakstīts Pilsētu mēru pakts;
- 2013. gada 7. martā parakstīts sadarbības memorands starp SIA "Līvānu siltums" un pašvaldības domi;
- 2013. gada 19. decembrī apstiprināts Līvānu novada ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2013.–2020. gadam;
- organizēta Enerģijas diena;
- apmeklēti dažādi semināri, iepazīti labās prakses piemēri, iegūti jauni kontakti turpmākai sadarbībai;
- gatavotas preses relīzes iedzīvotāju informēšanai.

Projektam nebija nepieciešams paredzēt līdzfinansējumu, jo tā finansētos izdevumus un koordināciju nodrošināja Vides investīciju fonds, bet aktivitāšu veiksmī-

gai īstenošanai fondam pretī bija nepieciešams vienīgi aktīvs un sadarbībai atvērts pašvaldības personāls.

Neraugoties uz to, ka galvenie pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti ir ilgtspējīgas attīstības stratēģija, integrētās attīstības programma un teritorijas plānojums, tomēr svarīga loma ir arī pašvaldībā izstrādātajām nozaru attīstības stratēģijām, programmām un plāniem, jo tieši šajos dokumentos attiecīgā nozare tiek aplūkota jau krietni detalizētākā pakāpē, kā arī tajā ietvertu informāciju turpmāk iespējams integrēt attīstības plānošanas dokumentos, tādā veidā nodrošinot arī to savstarpējo sasaisti.

Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns kā dokuments nav apjomīgs, un paredzētais viens gads tā izstrādei, liekas, ir pat vairāk, nekā vajadzīgs. Taču sakarā ar to, ka atsevišķu datu apkopošana, kas bija nepieciešama novada energopatēriņa un CO₂ emisiju (laikposmā no 2006. līdz 2012. gadam) analīzes veikšanai, ieilga līdz pat pieciem mēnešiem, tad šķita, ka gada laikā šā dokumenta izstrāde nav paveicama. Tomēr, pateicoties pozitīvai attieksmei, augstai atbildības izjūtai, neatlaidīgam darbam un atsaucīgam gan pašvaldības, gan valsts iestāžu personālam, viss tika paveikts noteiktajā termiņā.

Šobrīd sekojam līdz aktuālajai informācijai par projektu konkursiem, jo Līvānu novada domes mērķis ir turpināt jau iesāktu darbu šajā un citās nozarēs, tomēr jāatzīst, ka plānotās rīcības, kas nodrošinātu ne tikai virzību uz ES klimata un enerģijas politikas uzstādīto mērķu sasniegšanu, bet panāktu arī lietderīgāku pašvaldības budžeta izlietojumu, iespējams īstenot, ja atrasti papildu ārējie finansu piesaistes instrumenti.

Iveta Dobeļe,

Līvānu novada domes Investīciju un projektu nodaļas vadītāja

EKONOMIKAS MINISTRIJAS KOMENTĀRS

Energoefektivitāte ir iespēja pašvaldībai uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un ietaupīt būtiskus finanšu resursus.

Ekonomikas ministrija pauž gandarījumu un atzinību tām 17 Latvijas pašvaldībām, kas jau pievienojušās Pilsētu mēru pakta kustībai, kas nolūkā mērķtiecīgi paaugstināt energoefektivitāti Eiropā kopumā jau apvienojusi vairāk kā 5500 dalībnieku.

Rīgas, Jēkabpils, Jelgavas, Tukuma, Salaspils, Ikšķiles, Ogres, Liepājas, Ķeguma, Balvu, Saldus, Kārsavas, Ludzas, Līvānu, Jūrmalas, Viļānu un Valkas novada pašvaldība, parakstot Pilsētu mēru pakta, apliecinājušas, ka apzinās energoefektivitātes nozīmi savas pilsētas un novada ilgtspējīgas izaugsmes sekmēšanā. Šīs pašvaldības ir piemērs pārējām Latvijas pašvaldībām, tāpēc aicinām citas pilsētas un novadus mācīties no šīm aktivākajām, konsultēties, kā arī izzināt citu valstu pašvaldību pieredzi, kā, īstenojot mērķtiecīgus un inovatīvus energoefektivitātes pasākumus, pašvaldības var paaugstināt savu iedzīvotāju dzīves kvalitāti un sasniegt būtisku finanšu resursu ietaupījumu.

Arī Latvijas Nacionālajā attīstības plānā energoefektivitātei ierādīta nozīmīga loma Latvijas ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanai. Plāns aicina pašvaldības būt radošām un īstenot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, tādējādi uzlabojot vides tīrību un dzīves kvalitāti. Lielo pilsētu pašvaldības kā pirmās tiek aicinātas izstrādāt enerģētikas rīcības plānus, paredzot īstenot dažādus pasākumus enerģijas ietaupījuma sasniegšanai. Savukārt mazākās pašvaldības, kuru kapacitāte ir ierobežotāka šādu plānu izstrādei, aicinām savās attīstības programmās integrēt atsevišķu sadaļu par energoefektivitāti, iekļaujot konkrētus pasākumus enerģijas ietaupījuma sasniegšanai. Augstākas energoefektivitātes sasniegšana no valsts puses nav abstrakts mērķis, tas ir šodienas aktīvas dzīves nostājas aicinājums katrai pašvaldībai – tās iedzīvotāju interesēs rūpēties par dzīves kvalitāti. Tikai kopā ar pašvaldībām mēs varam sasniegt energoefektivitātes palielināšanos visā Eiropas Savienībā, kas izvirzījusi mērķi līdz 2020. gadam par 20% paaugstināt energoefektivitāti.

Enerģētikas rīcības plānus (ERP) aicinām izstrādāt vairāku gadu (ne mazāk kā trīs gadi) periodam, veidojot tos kā atsevišķu pašvaldības dokumentu vai kā pašvaldības attīstības programmas sastāvdaļu vai pielikumu. Plānā būtu jāiekļauj ilgtspējīgi un precīzi formulēti mērķi un plānotie pasākumi, nodrošinot konkrētu un būtisku enerģijas ietaupījumu savā teritorijā. Plānam vajadzētu ietvert īsu informāciju par reģionā pieejamajiem elektroenerģijas, dabasgāzes, centralizētās siltumapgādes sadales tīkliem un galvenajiem enerģijas piegādātājiem.

Būtiskākais enerģijas patēriņš visbiežāk vērojams siltumapgādē, tāpēc šis sektors vispirmām kārtām gaida energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus. Sniedzot centralizētās siltumapgādes sistēmas (CSS) raksturojumu, ERP jāiekļauj informācija par:

- uzstādīto katlu iekārtu jaudu un lietderības koeficientu, CSS robežām, tīklu kopgarumu un siltuma zudumiem, CSS nodoto siltumenerģijas apjomu;
- pieslēgto māsaimniecību skaitu un īpatsvaru;
- pieslēgto uzņēmumu un institūciju skaitu un īpatsvaru;
- siltumenerģijas pieprasījuma raksturojumu un tendencēm;
- izmantotajiem energoresursiem – vietējiem un importētajiem un to izmantošanas apjomu;
- vietējo energoresursu izmantošanas paplašināšanas iespējām vai izmantošanas ierobežojumiem.

Daudzdzīvokļu ēkās īstenotie energoefektivitātes pasākumi ir tie, kur iedzīvotāji visātrāk redz ieguvumus – enerģijas un izmaksu ietaupījumu, tāpēc ERP būtiski iekļaut informāciju par pašvaldības īpašumā esošo ēku skaitu un raksturojumu (t.sk. enerģijas patēriņu uz m², ēku vecumu, tehnisko stāvokli, renovēto ēku skaitu un ēku energosertifikātu skaitu), kā arī plānoto pašvaldības atbalstu ēku energoefektivitātes uzlabošanai.

Ekonomikas ministrija aicina pašvaldības veidot enerģētikas rīcības plānus pēc iespējas detalizētāk un konkrētāk, plānojot energoefektivitātes pasākumus dažādos sektoros un balstoties uz pašreizējās situācijas analīzi.

Inguna Ozoliņa,

Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta
Atjaunojamās enerģijas un energoefektivitātes
nodaļas referente

LPS Tehnisko problēmu komitejas priekšsēdētāja AIVARA OKMAŅA vērtējums

Mūsu komitejas darbības spektrs ir visai plašs, un mierpilnu dzīvi nesola neviena no tām, jo visas ir vitāli svarīgas Latvijas laudim. Protams, katrā darba posmā kāda vai kādas no tām izvirzās priekšplānā. Aizvadītajā starpkongresu periodā nopietnākās kolīzijas skāra pasažieru pārvadājumus, mūžam sāpīgo autoceļu problēmu un būvniecību. Katru problēmu vispirms apspriežam komitejas sēdēs, ko – paldies Latvijas Pašvaldību savienībai! – iespējams vērot gan interneta tiešraidē, gan noskatīties videoierakstu pēc tam, paplašinot jau tā kuplo dalībnieku skaitu klātienē. Gribu cerēt, ka interese saglabāsies, turklāt pieaugs politiķu līdzdalība, jo galavārds tomēr sakāms viņiem. Izpildvara parasti gaida konkrētas norādes!

Lielākais gandarījums bija par to, ka atbalstu guva komitejas priekšlikums **izveidot Sabiedriskā transporta padomi**, kas lemj par pakalpojumu organizēšanu un reģionālo maršrutu tīklu ne tikai autobusu, bet arī dzelzceļa satiksmei. Vai modelis sasniegs mērķi, rādīs laiks. Līdz šim bija tā: reģioniem naudu sadalīja, bet drīz sākās pārvadātāju “šovi” – trūkst naudas! Valdība pārmeta reģioniem vajadzību un finanšu nesamērošanu, bet Finanšu ministrija prasīja trūkstošo segt pašvaldībām. Atskatoties pagātnē, skaidri redzams naudas trūkuma cēlonis – ik gadu atbalstu pasažieru pārvadātājiem budžetā samazina par 20 procentiem, pēc tam grozījumos 8–12 procentus izdodas atkarot. Elementāra matemātika ļauj izrēķināt, ka katru gadu zaudējam aptuveni astoņus procentus. Viss summējas! Tagad Finanšu ministrijas pārmetumiem nav pamata, jo visu izlemj kompetenta institūcija. Taču apgalvojums, ka budžeta grozījumu nebūs, vieš bažas jau par 2014. gada nogali. 30. aprīlī likās, ka sarunās ar Satiksmes ministriju izdevās pārliecināt, ka nepieciešams pārskatīt līdzšinējo sistēmu – aprēķināt dotāciju pēc iepriekšējā gada vidējās pašizmaksas. Tālākā darbība viņu ziņā, taču Sabiedriskā transporta padome turpina darbu vienota pasažieru pārvadājumu tīkla veidošanā valstī.

Otrs panākums – nemitīgi uzturot diskusiju par autoceļu katastrofālo stāvokli, **finansējums pašvaldību autoceļiem un ielām šogad pieaudzis par 31%**, salīdzinot ar 2013. gada bāzi, iznāk pat

60 procentu pieaugums! Apzināties gan, ka prieks var būt īslaicīgs.

Trešais komitejas darba sasniegums ir **Būvniecības apakškomisijas** izveidošana, kas trīs atzīstami sagatavotās un aizvadītās sanāsmēs sagatavoja dokumentus un iebildes par topošā Būvniecības likuma nepilnībām un absurdiem. Mazs piemērs – radās izjūta, ka ekonomikas ministrs tieši, uzklaustot mūsu skaidrojumu, izprata, cik absurdi pieprasīt augstāko izglītību pat tiem, kam “krūmos jāatrod kāda nelegāla būve”. Ceram, ka tiks izveidota būvinspektora palīga institūcija, lai nerastos jauni bezdarbnieki.

Aizvadītajā posmā īpaši gribas minēt kādu līdz šim nebijušu gadījumu – **24. septembrī notika Tehnisko problēmu komitejas un Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas apvienotā sēde**, kurā izskatījām daudzus tābrīža aktuālos jautājumus, kuros saskaras abu komiteju intereses. Pašvaldību pārstāvju aktivitāte bija tik liela, ka sanākums notika divās zālēs. Kāpēc to akcentēju? Komitejas vadītāja postenī esmu jau gadus 12, tāpēc ar atbildīgo LPS padomnieku Aino Salmiņu, kura stāžs ir tikpat ilgs, spriežam par jauninājumiem komitejas darbā, lai neieviestos rutīna. Varbūt vērts “lielo” sēdi organizēt reizi ceturksnī par kādu tiešām sāpīgu jautājumu. “Ierindas” sēdēs varētu veltīt uzmanību plašākam, bet ne tik nozīmīgu “kārtējo” problēmu lokam. Varbūt līdzīgi septembra sēdei “lielajā” varam paplašināt dalībnieku loku ar citu komiteju vai Novadu apvienības pārstāvjiem, uzaicinot konkrētās jomas atbildīgos visaugstākajā līmenī. Par to jādomā!

Sakot paldies visiem komitejas dalībniekiem, gribu uzteikt Aino Salmiņu par komiteju sēžu sagatavošanu, jo sanāsmēs ne tikai pačalojam un “pieņemam zināšanai”, bet pieņemam konkrētus lēmumus, turklāt pirms katras sēdes Aino sagatavo lēmuma projektu alternatīvos variantos. Uzsveršu, ka īsto lēmumu nepieņemam balsojot, tas izkristalizējas diskusiju gaitā. Tomēr nākotnē jācenšas sašaurināt jautājumu loku un diskusiju ilgumu, jo nereti sēdes pārsniedz paredzēto laika limitu.

RENAULT CAPTUR CAPTURE LIFE. TVER MIRKLI. BAUDI DZĪVI.

- **EASY-LIFE** ATVILKTNES NODALĪJUMS
- **100%** PERSONALIZĒJAMS
- **ENERGY** DZINĒJI AR ZEMU DEGVIELAS PATĒRIŅU
- **EDC** DIVSAJŪGU **AUTOMĀTISKĀ** PĀRNESUMKĀRBA
- MULTIVIDES **SKĀRIENJUTĪGS** EKRĀNS
- **ZIP COLLECTION** NOŅEMAMI SĒDEKĻU PĀRVALKI

5
GADU GARANTĪJA
100 000 km

www.renaultlatvija.lv

Renault rekomendē

DRIVE THE CHANGE

MŪSA MOTORS RĪGA SIA: KĀRĻA ULMAŅA GATVE 5, RĪGA, TĀLR. 67066111; **IMA SIGNĀLS SIA:** CENTRA IELA 4, LAZDONA, TĀLR. 64822024
INTRANSSERVISS SIA: AVIĀCIJAS IELA 30, JELGAVA, TĀLR. 63011667; **EURO-AUTO SIA:** SKANSTES IELA 2A, RĪGA, TĀLR. 67199998

VERSIJA AR PAPILDAPRĪKĀJUMU. DEGVIELAS PATĒRIŅŠ (KOMBINĒTAJĀ CIKLĀ) 3.7-5.4l/100km, Co2 IZMEŠI (KOMBINĒTAJĀ CIKLĀ) 95-125GM/KM.

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

UZTIĀCAMI AUTO JEBKURU PIENĀKUMU VEIKŠANAI

Iegādājieties ŠKODA un nosviniet to ar šampanieti un konfekšu kasti!

ŠKODA ir viens no pasaulē vecākajiem auto ražotājiem. Tā plašajā modeļu gammā ir automobili, kas izceļas ar savu ietilpību, praktiskumu, degvielas ekonomiju, zemu kaitīgo izmešu līmeni un uzticamību. Katrs pircējs, kas iegādāsies jaunu ŠKODA automašīnu, uzrādot šo žurnālu, tiks sveikts ŠKODA ģimenē ar šampanieti un konfekšu kasti. Akcija spēkā līdz 31.12.14.

www.skoda.lv

facebook.com/skoda

LPS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS UN SĀDARBĪBAS KOMITEJĀ

Gints Kaminskis,
komitejas priekšsēdētājs,
Sniedze Sproģe, Gunta Lukstiņa, Jānis Piešiņš un Ivita Peipiņa,
LPS padomnieki

Šoreiz pārskata periods no Latvijas Pašvaldību savienības 24. kongresa 2013. gada 9. augustā Aucē līdz 25. kongresam šāgada 30. maijā Aizkrauklē ir īsāks, tomēr arī deviņos mēnešos var izdarīt daudz. Reģionālās attīstības un sadarbības komitejai aizvadītajā laikposmā bija jālemj par tādiem jautājumiem, kas atstās ilgstošu iespaidu – tas saistīts ar jauno Eiropas Savienības daudzgadu budžetu, tā prioritātēm un atbilstību mūsu valsts prioritātēm. Tomēr vēl nevar uzskatīt, ka šis jautājums ir atrisināts – pie tā būs jāatgriežas vēl un vēlreiz.

Gluži tāpat pārskata periodā aktuāli izrādījās tādi jautājumi, kas it kā bija izšķirti jau agrāk. Tā, piemēram, nācās debatēt par administratīvi teritoriālās reformas turpinājumu, ko iniciatori gan maldīgi dēvēja citā vārdā – “nodrošināt iespēju pašvaldībām brīvprātīgi apvienoties”. Pēc vairākkārtējas pārstrādāšanas **likumprojekts “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”** nonācis Saeimā un konceptuāli pieņemts pirmajā lasījumā, taču, iespējams, pāries uz nākamo Saeimu pēc vēlēšanām. Otrs “ilgdzīvotājs” ir **Vietējo pašvaldību referenduma likumprojekts**, kas arī iestrēdzis Saeimā pēc pirmā lasījuma.

Vēl jāmin pašvaldībām svarīgais **Zemes pārvaldības likuma projekts**, kas kopā ar to saistīto vairāku citu likumu grozījumu projektiem ir tikai likuma pieņemšanas ceļa pašā sākumā. Interesanti, ka šis vēl nepieņemtais likumprojekts tiek uzskatīts par tik svarīgu, ka tā pieeju attiecībā uz publisku ūdeņu nodošanu pašvaldībām īpašumā daļēji (nododot valdījumā) izmanto Ministru kabinets, kas pakāpeniski, sākot ar 2012. gadā Burtņieku novadam nodoto Burtņieku ezeru un ar 2013. gadā tam pievienotiem lēmumiem par nodošanu valdījumā Ogres novadam ezeru un upes daļu, šogad pievienoja lēmumu, ar ko nodeva

valdījumā Carnikavas novadam gan ezerus, gan arī jūras pludmales daļu. Rindā stāv vēl vismaz septiņas pašvaldības.

Pašvaldībām nozīmīgs būs arī **Publisko pakalpojumu likuma projekts**, kas, cenšoties nozari sakārtot, var birokratizēt procesu un unificēt pašu pakalpojumu, līdz ar to nonivelējot mūsu daudzveidību.

Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja kopā ar LPS Tehnisko problēmu komiteju rūpīgi un detalizēti izvērtēja stāvokli tādā svarīgā katras pašvaldības attīstības priekšnoteikumā kā attīstīts un kvalitatīvs ceļu tīkls, turklāt vērtējām visu veidu ceļus (arī meža ceļus), protams, arī finansējumu un tā sadalījumu.

Vides investīciju fonda pārstāvji komiteju iepazīstināja ar Eiropas Savienības finansētās programmas “Intelligent Energy – Europe” realizēto projektu “Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāni – vienota Eiropa enerģijas apsaimniekošana” un ar Eiropas Pilsētu mēru pakta kustību, kā arī Ekonomikas ministrija informēja par sagatavoto informatīvo ziņojumu “Valsts energoefektivitātes rīcības plāns 2014.–2016. gadam”.

Komitejā iepazīnāties arī ar zinātnisku pētījumu par attīstības centru ietekmes areāliem un konstatējām – politiķu uzskats, ka attīstības centri ne vien paši attīstīsies, bet arī labvēlīgi iespaidos apkāmes attīstību, ir, maigi sakot, pārspīlēts.

Vides aizsardzības jomā komitejas dalībnieki izskatīja Ainavu politikas pamatnostādnes un ietekmes uz vidi novērtējuma problēmas un vērtēja pamatdokumentu – Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam ar tajās iekļauto ieceri vides aizsardzībā vairāk iesaistīt pašvaldības un nevalstiskās organizācijas un ietvertajām tēmām, sākot no augsnes un zemes dzi-

lēm un dabas aizsardzības līdz klimata pārmaiņām un ūdens resursiem.

Savas kompetences ietvaros komiteja izskatīja pašvaldībām būtisko ūdenssaimniecības pakalpojumu likumprojektu, kas šobrīd sāk savu virzību Saeimā, kā arī komitejas dalībnieki tika informēti par jauno Norvēģijas Finanšu instrumenta projektu "Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā", ko īstenos nākamo divu gadu laikā.

Latvijā jau novērojamas klimata pārmaiņas un iespējams, ka tuvāko gadu laikā tās kļūs plašākas un intensīvākas. Lai rosinātu pašvaldības iesaistīties šīs problēmas apzināšanā un risināšanā, VARAM informēja, ka šogad tiks uzsākts kapacitātes paaugstināšanas projekts, attīstot pielāgošanās klimata pārmaiņām politiku. Šā projekta ietvaros plānots izstrādāt nacionālo pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģiju ciešā sadarbībā ar pašvaldībām.

Liela uzmanība aizvadītajā laikposmā tika veltīta **atkritumu apsaimniekošanai**, jo mainās likums, spēkā stājies Augstākās tiesas spriedums par iepirkumiem atkritumu jomā un notiek gatavošanās jaunajam plānošanas periodam.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēma Latvijā (desmit atkritumu apsaimniekošanas reģionu) izveidota pirms gandrīz 20 gadiem, un vēl nav atmaksājušās pat pirmās investīcijas. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana ir pašvaldības autonomā funkcija, bet ar dažādu izņēmumu noteikšanu to izpildīt ir apgrūtināši, izņēmumi tikai kropļo sistēmu, nevis rada uzlabojumus.

Pašvaldībām katrā atkritumu apsaimniekošanas reģionā (AAR) jāatļauj kopā lemt par atkritumu savākšanu, dalītu vākšanu, šķirošanu, sagatavošanu pārstrādei, sagatavošanu apglabāšanai un apglabāšanu, kā arī lemt par infrastruktūras izvietojumu teritorijā un jāatļauj izvēlēties saimnieciski izdevīgāko apsaimniekošanas modeli (jau šobrīd lieliski līdzās pastāv gan privātā, gan publiskā uzņēmējdarbība) un finansēšanas kārtību. Lai sasniegtu Eiropas mērķus atkritumu apsaimniekošanas jomā, jāturpina strādāt pie sistēmas attī-

tības (pie visiem iepakojošu veidiem), t.i., definējot un regulējot ražotāja atbildības sfēras, nevis izceļot depozītu atsevišķi. Katrā AAR ir atšķirīga situācija infrastruktūras nodrošinājumā un izglītošanā par dalīto vākšanu. Nedrīkst jaukt sistēmu, bet jāļauj katrā reģionā to uzlabot!

Vēl turpinām diskusiju, lai visā Latvijā, tajā skaitā lauku iedzīvotājiem, būtu pieejams vienlīdzīgs pakalpojums pēc līdzvērtīgiem kritērijiem, jānosaka minimālās prasības pakalpojumu sniedzējiem. Līdz šim salīdzina cenu, kāda panākta iepirkumos, taču maz analizē reālo cenu, ko samaksā iedzīvotājs, un nesalīdzina pakalpojumus, ko par šo cenu operators garantē.

Pašvaldībām aktuāli ir arī ceļu servitūtu radīto problēmu risinājumi.

Komiteja iepazīs ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā programmu, Sporta attīstības vadlīnijām, jaunumiem medību regulējumā u.c.

Gatavojoties 25. kongresam, detalizēti pārskatījām Latvijas Pašvaldību attīstības vadlīnijas, tās aktualizējot un vienlaikus konstatējot, ka pamatā tās ir aktuālas arī patlaban. Tāpat izstrādājam gadskārtējo sarunu tematiku ar atbildīgo ministriju.

Lai gan piedalīties komitejas sēdē ir iespējams arī attālināti, priecē, ka pārskata periodā paplašinājies klātesošo dalībnieku loks – klātienē sēdēs piedalījušies seši lielpilsētu un 59 novadu domju priekšsēdētāji, viņu vietnieki vai deputāti (viņu īpatsvars aug!), arī citi darbinieki. Cik noskatījušies tiešsaistē – nezinām, taču parasti ir ap 20 pieslēgumu. Visiem, kuri piedalījušies komitejas darbā gan klātienē, gan neklātienē – paldies!

Lauku attīstība

Politiku un arī ekspertu viedokļi par to, kā attīstīt Latvijas reģionus, ir ļoti atšķirīgi. Diemžēl mums nav ne īpašu instrumentu, ne pašu politiku. Vai tas nozīmē, ka nav politiskās gribas? **Absolūti lielākā valsts daļa taču ir lauki – 97% no visas Latvijas teritorijas**

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

(deviņas republikas pilsētas aizņem tikai 1% un pārējās pilsētas izvietojušās vēl 2% teritorijas).

Gadiem ejot, tomēr nav saprotams, vai tā ir apzināta politika – pārvietot cilvēkus prom no laukiem un diemžēl arī no valsts vai tomēr tuvredzība – neplānot attīstību un tikai politiski sadalīt pieejamos ES līdzekļus. Nesamērīgi daudz uzmanības un enerģijas tiek šķiests normatīvu rakstīšanai un kontroļu dienestu stiprināšanai, iestādot, ka nevajag atbalstīt mazu un vidēju uzņēmēju veidošanos, ka pašvaldība nedrīkst reāli veicināt un atbalstīt uzņēmējus savā teritorijā, nonākot pat līdz tam, ka pašvaldība nevar izvēlēties, kā nodrošināt savas autonomās funkcijas.

Esam arī komitejā rosinājuši un virzījuši diskusijas par šo tēmu, bet ļoti maz mūs sadzird, un vēl mazāk ir to, kas būtu gatavi situāciju mainīt. Vai šis nav viens no pamatjautājumiem, kā risināt teritorijas apdzīvotību? Ar Zemkopības ministriju panācām vienošanos, ka no ELFLA līdzekļiem pamatpakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem un uzņēmējdarbībai 2007.–2013. gada plānošanas periodā tika sadalīta kvota 200 000 eiro apjomā katram pagastam četrus prioritāšus risināšanai – lauku ceļiem, saietu namiem, apkurei ar atjaunojamiem resursiem un labiekārtošanai. Arī jaunajā plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam lauku ceļu sakārtošanai katram novadam tiks iedalīta kvota. Mazo uzņēmējdarbību laukos var aktivizēt LEADER programmas ietvaros, un tas būs iespējams arī turpmāk. Labvēlīgi risinās sarunas ar VARAM par iespējām LEADER pieeju piemērot arī nelielam līdzekļu apjomam no ERAF, lai sakārtotu uzņēmējdarbībai nepieciešamo infrastruktūru novadu teritorijās. Kādēļ citas ministrijas mūs nesadzird?

Kopdarbība, kooperēšanās un sociālā uzņēmējdarbība ir jomas, par kurām diskutējam šajā periodā un turpināsim to darīt arī pēc kongresa. Prieks par pirmajiem “vēstnešiem” un labajiem piemēriem gan iepirkumu organizēšanā, gan tirgus vietu izveidē, gan kooperatīvu atbalstīšanā un veidošanā savā teritorijā. Atbalsts savējiem paceļ rocības latīņu teritorijā, un tādās vietās cilvēkiem patīk dzīvot un veidot ģimēni. Šādām vietām ir nākotne! Svešie jau nejūt vietējo vajadzības un tradīcijas, iztukšo mūsu kabatas un aizbrauc...

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā daudz laika esam veltījuši jautājumiem par zemes apsaimniekošanu, nomu un īpašumtiesībām un zemes reformas neveiksmīgajam noslēgšanas posmam. Šie jautājumi šobrīd daļēji tiek skatīti Saeimā, bet atrast kompromisu diametrāli pretējiem viedokļiem ir grūti. Arī pašvaldību iespējas un vēlmes ne vienmēr sakrīt! Ar prieku jāatzīmē, ka daudzi novadi meklē veidus, kā iznomāt zemi jauniem cilvēkiem, kuri vēlas palikt un saimniekot laukos. Zemes reformai un zemes dzīļu apsaimniekošanai būs jāpievēršas arī turpmākajā darbā.

Komitejas dienaskārtībā bija arī Meža likums, MK noteikumi un teritoriju plānošanas dokumenti, parki un mežaparki, pašvaldību meži, lauku ainavas veidošana un aizsargjoslas ap pilsētām. Veiksmīgi turpinās sadarbību ar “Latvijas valsts mežu” speciālistiem, un sadarbības līguma ietvaros uzsāks apmācību cikls Latvijas Pašvaldību mācību centrā (LPMC) par meža apsaimniekošanas jautājumiem.

Lielu atsaucību pašvaldību vidū ieguvušas *Meža dienas*, un katru gadu piesakās ievērojams skaits darbotiesgribētāju. LPS projekta ietvaros ar Meža attīstības fonda atbalstu Latvijā tiek sakārtotas daudzas vietas un vairota un popularizēta meža izzināšana.

Gada garumā aktuāls bijis Medību likums un tā deleģētie MK noteikumi, pašvaldībām atkal uzliekot jaunus pienākumus, piemēram, būt kā samierinātājam teritorijas atšķirīgo interešu grupu ķildās. Tas jādara, ievērojot Dzīvnieku aizsardzības likuma normas un novēršot neapzinīgo suņu īpašnieku radītās sekas. Par mūžam risināmiem jautājumiem var saukt mājas (istabas) dzīvnieku reģistru, klejojošos dzīvniekus un dzīvnieku tiesības, jo nav politiskās gribas iedalīt valsts budžeta līdzekļus pilnīgai sistēmas sakārtošanai. Diemžēl palielinājusies ne tikai valsts ierēdņu, bet arī dažādu sabiedrisko organizāciju vēlme pašvaldības vainot pat tādā problēmā kā savārgušu savvaļas dzīvnieku un putnu neapkopšana.

Nedaudz uz priekšu pavirzījusies publisko ūdeņu apsaimniekošanas sakārtošana, un katra pašvaldība, kas vēlas, var pārņemt šo nozīmīgo resursu savā valdījumā līdz zemes pārvaldības likuma pieņemšanai (tas gan “iestrēdzis” Saeimas gaitēnos). Komitejā diskutējām par publisko ūdeņu apsaimniekošanu un iespējām piesaistīt līdzekļus to sakārtošanai, kā arī zvejniecības un akvakultūras jautājumiem. Turpmāk liela vērība jāpievērš pārtikas drošībai, īso piegāžu ķēžu un iepirkumu problēmu risināšanai, iekļaujot ēdināšanu izglītības un sociālajās iestādēs, “Skolas pienu” un “Skolas augli”, programmu vistrūcīgākajiem un pašvaldību vēlmi un iespējas atbalstīt vietējos uzņēmējus.

Vēl pie aktualitātēm jāmin Meliorācijas likums, meliorācijas kadastrs un pašvaldību tiesību paplašināšana – diskusijas par to tiek turpinātas Saeimas komisijā.

Labs sasniegums un ilggadējas sadarbības rezultāts ir LPS klātbūtne Lauku attīstības plāna uzraudzības komitejā, Lauksaimniecības un vides konsultatīvajā padomē, Meža konsultatīvajā padomē, Medību saimniecības attīstības fonda padomē, EZF (EJZF) uzraudzības komitejā, Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē, Zivju fonda padomē, kur lemj par licencēšanu un kvotām, kā arī dažādās darba grupās.

Paldies visiem, kuri darbojas pašvaldību kopīgo interešu aizstāvībā un tur mūsu cunfetes karogu augstu!

LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas priekšsēdētāja GINTA KAMINSKA vērtējums

Vispirms gribu pateikt lielu paldies LPS padomniekiem, kuri organizē komitejas ikdienas darbu – pirmām kārtām līdzšinējam galvenajam padomniekam reģionālās attīstības jautājumos **Jānim Piešīnam**, tāpat padomniecēm **Guntai Lukstiņai**, **Sniedzei Sproģei** un **Ivītai Peipiņai**.

Paldies arī maniem kolēģiem, kuri regulāri brauc uz komitejas sēdēm! Visus nenosaukt, taču līdz ar komitejas priekšsēdētāja vietnieci Carnikavas novada pašvaldības vadītāju **Daigu Jurēvici** aktīvistu pulkam noteikti jāpieskaita vairāki pašvaldību vadītāji – Dobeles novada pašvaldības “galva” **Andrejs Spridzāns**, Skrundas novada domes priekšsēdētāja **Nellija Kleinberga**, Kārsavas novada domes priekšsēdētāja **Ināra Silicka** un citi, tāpat arī vairāki domju priekšsēdētāju vietnieki. Tas ir liels pluss, ka komiteju apmeklē pašvaldību vadītāji un vietnieki, jo tieši pēc viņu ierosmes daži izskatāmie jautājumi izvērtušies politiskā diskusijā.

Viens no tādiem saistās ar reģionu nākotni. Pateicoties Carnikavas novada domes priekšsēdētājas Daigas Jurēvicas ierosinātajai diskusijai, kurā piedalījās pašvaldību politiķi, mēģinājām noskaidrot, vai vispār vajadzīga otrā līmeņa pašvaldība. Diskusija bija vērtīga, un nonācām pie viedokļa, ka reģioniem jābūt, taču kā turpmāk iet uz priekšu – tas šobrīd nav vienā vārdā atbildams.

Īpaši saspringts laiks komitejai bija šomēnes, jo divas dienas pēc kārtas – 7. un 8. maijā notika gadskārtējās LPS sarunas ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, kam, protams, gatavojamies. Pagājušogad sarunas ar VARAM gaidījām diezgan ilgi, vairākus aktuālus jautājumus tajās pārrunājām, bet nekas netika panākts, un tas atstāja iespaidu uz komitejas darbu kopumā, jo grūti runāt par lietām, ja neredzi rezultātu. Šogad ar ministriju runājam jau konstruktīvāk, un šķiet, ka pašvaldību viedoklis tiek sadzirdēts. Man liekas, ka gan ministrijai, gan pašvaldībām risināmajās problēmās, apvienojot abus spēkus, tiksīm pie pozitīva rezultāta, kas vajadzīgs gan

novadiem, gan lielajām pilsētām, vai vismaz pavisam mazajām uz priekšu.

LPS un VARAM sarunu pirmajā dienā galveno uzmanību veltījām vides aizsardzībai, bet otrajā aktualizējām nepieciešamību veidot ilgtermiņa politiku pašvaldību sistēmas attīstībai un pašvaldības principa nostiprināšanai Satversmē. Apspriedām arī Eiropas Savienības fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda ieviešanas aktualitātes. LPS uzstādījums, ko allaž akcentējusi arī mūsu komiteja, ir tāds, ka Eiropas Savienības fondu sadalē nedrīkst vadīties tikai pēc nozaru principa, neveicot vajadzību analīzi teritoriālā griezumā. Finansējuma sadalē būtu jāiekļauj elementi, kas ļautu diferencēt atbalstu, ņemot vērā vietējos sociālekonomiskos un iekšzemes kopprodukta datus, īpaši Latgales reģionā un citās pašvaldībās ar zemākiem attīstības rādītājiem. Šajā kontekstā būtiski arī valsts budžeta attīstības un investīciju daļā ieviest jaunu sadaļu – “Reģionālā attīstība”. Patlaban ES struktūrfondu sadales principi paredz koncentrēšanos uz modeli “9+21”, atbalstot jau esošās uzņēmējdarbības saglabāšanu. Taču uzkrātās investīcijas Latvijā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā izvietotas ne tikai nacionālajos attīstības centros, bet arī pārējās 89 pašvaldībās, kas palikušas ārpus ES fondu finansējuma plāna, tāpēc uzskatām, ka paralēli ES struktūrfondu apgūšanai vienlaikus jāīsteno arī valsts investīciju programma uzņēmējdarbības atbalstam.

Tā kā komitejas nosaukumā ietvertie vārdi uzliek mums pienākumu turēt rūpi ne tikai par reģionālo attīstību, bet arī par sadarbību, tad komiteja pašvaldību vārdā sadarbojas ar ministriju, lai sekmētu reģionu attīstību. Daudzus jautājumus risinām kopā ar pārējām LPS komitejām, piemēram, par transportu un ceļiem, arī izglītību un sportu – faktiski tie visi saistīti ar reģionālo attīstību, un mērķis jau mums ir kopīgs – pārredzēt visu valsti un gādāt, lai Latvijas kartē, krāsās zīmējot, neviena teritorija nepaliktu balta, tā norādot, ka tur nekas nenotiek. Diemžēl LPS apkopotā informācija par iepriekšējos gados veiktajiem ieguldījumiem reģionos liecina, ka tie bijuši ļoti nevienmērīgi un teritoriju attīstība nenotiek samērīgi.

Pašvaldības ir daudz un dažādas – gan lieluma, gan iedzīvotāju skaita ziņā, taču visām jāveic uzliktie pienākumi un jābūt atbildīgām par saviem iedzīvotājiem. Mums jāmeklē kompromiss, kādā veidā iet tālāk un darboties savu cilvēku labā. Mūsu – Latvijas Pašvaldību savienības – spēks ir tikai tad, ja esam visi kopā – lielās pilsētas un novadi, lieli novadi un mazie, tā saucamie attīstības centri un pārējie. Nozīmīgi, ka Pašvaldību savienības sastāvā atkal ir Rīga, un, cerams, pievienosies arī vienīgais “baltais zvirbulis” – Krāslavas novads, jo LPS jau pārstāv visu Latvijas iedzīvotāju intereses, arī krāslaviešu, un tas, ko Pašvaldību savienība un arī mūsu komiteja dara un par ko iestājas, vajadzīgs ne jau pašām pašvaldībām, bet iedzīvotājiem, kas tur dzīvo, un arī teritorijām kopumā.

LPS VESELĪBAS UN SOCIĀLO JAUTĀJUMU KOMITEJĀ

Aivars Lācarus,
komitejas priekšsēdētājs,
un
Silvija Šimfa,
LPS padomniece

Laikposmā no LPS 24. kongresa līdz 25. kongresam (no 2013. gada 9. augusta līdz 2014. gada 30. maijam) notika komitejas vadības pārvēlēšanas.

Pārvēlēta komitejas vadība

Ilgus gadus komiteju vadīja Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājs **Guntis Libeks**. Jaunajā sasaukumā viņš izteica vēlmi atkāpties no līdera pozīcijas, un par komitejas jauno **priekšsēdētāju** komitejas dalībnieki ievēlēja **Aivaru Lācaru** – Talsu novada domes priekšsēdētāju, arī ilggadēju komitejas dalībnieku un šīs komitejas priekšsēdētāja vietnieku.

Gunti Libeku ievēlēja par viņa **vietnieku**. Pēc kāda laika komiteja izlēma par divu vietnieku nepieciešamību un ievēlēja vēl vienu vietnieku – Ogres novada domes priekšsēdētāja vietnieci, arī ilggadēju komitejas dalībnieci **Vītu Pūķi**.

Politisko akcentu vajadzētu spilgtāku

Komitejas darbs prasa tajā iekļāvušos politiķu un speciālistu lielu pašizliedzību – padarot savu ikdienas grūto darbu, viņi atrod vēl laiku un spēku, lai darbotos visu pašvaldību interešu labā. **Paldies visiem komitejas dalībniekiem**, jo katra ieguldījums ir svarīgs!

Laikā starp kongresiem LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas darbā sāka piedalīties vairāk pašvaldību politiķu, taču joprojām **aicinām nākt mūsu pulkā gan pašvaldību vadītājus, gan politiķus, kuri savās domēs vada veselības un sociālo jautājumu komitejas!**

Mūsu profesionāļi kļūst spēcīgāki

Aizvadītajā starpkongresu posmā LPS un mūsu komitejas paspārnē ļoti profesionāli, enerģiski un auglīgi turpināja darbu **Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienība (LPSAIA)**, ko vada Madlienas vispārējā tipa pansionāta direktors **Alvars Šteinbergs**, un jaunā pašvaldību profesionāļu organizācija – **Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienība (LPSDVA)**, kuras valdes priekšsēdētāja ir Skrīveru novada domes Sociālā dienesta vadītāja **Ilze Rudzīte**.

Abu organizāciju biedru skaits palielinās. No viņiem saņemam ierosinājumus tēmām, kas izskatāmas komitejas sēdēs un sarunās ar ministriņām, un argumentētu, profesionālu viedokli.

Veselīgo pašvaldību tīkls aug

Aizvadītais posms raksturīgs ar vēl vienu lielu LPS un mūsu komitejas ilggadējā darba vainagojumu – **Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla** izveidošanu un izaugsmi.

Tā ietvaros patiesi ieinteresēti un auglīgi sadarbojamies ar Veselības ministriju un jaunizveidoto Slimību profilakses un kontroles centru, kā arī Stradiņa Universitāti. Pašlaik šajā tīklā iekļāvušās jau 30 pašvaldību.

Komitejas sēdēs spriežam par aktuālāko un būtiskāko

Pārskata periodā komiteja savās sēdēs aicināja piedalīties Labklājības un Veselības ministrijas valsts sekretārus un viņu vietniekus, departamentu direktorus, citu valsts institūciju atbildīgos speciālistus, un izskatījām ministriju izstrādājamo un realizējamo politiku dokumentus, likumprojektus, Ministru kabineta noteikumu projektus un pašvaldībām aktuālos jautājumus.

Komitejas sēdēs tika izskatīti šādi **svarīgākie jautājumi**:

- Goda ģimenes kartes projekts, tā realizācijas problēmas un risinājumi;
- komitejas priekšlikumi Latvijas Pašvaldību savienības attīstības vadlīniju grozījumu projektam;
- MK noteikumu projekts “Kārtība, kādā valsts piešķir pašvaldībām mērķdotāciju dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai”;
- Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma “Valsts administrācija” – par valsts un paš-

- valdību speciālistu pieredzes apmaiņas vizītēm uz Ziemeļvalstīm, kā arī Ziemeļvalstu kolēģu aicināšana uz semināriem Latvijā;
- likumprojekta “Grozījumi likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” priekšlikumi otrajam lasījumam un ar to saistītais Ministru kabineta noteikumu projekts par valsts mērķdotācijas administrēšanu;
- valsts Sociālās politikas monitoringa informācijas sistēma (SPOLIS) un Ministru kabineta noteikumu projekts “Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmas noteikumi”;
- veselības aprūpes finansēšanas likuma projekts;
- likumprojekts “Par valsts atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām māsaiņniecībām elektroenerģijas izmaksu segšanai”;
- jautājumi sarunām ar Labklājības ministriju;
- jautājumi sarunām ar Veselības ministriju;
- eiro ieviešana – kas jāzina sociālajam darbiniekam;
- sociālās jomas (gan valsts, gan pašvaldību) informācijas (datu) ievākšana, uzkrāšana, analīze, apmaiņa un izmantošana;
- sociālās palīdzības sistēmas reforma (tajā skaitā LM viedoklis par Ekonomikas ministrijas izstrādāto dzīvokļa pabalstu);
- sociālo pakalpojumu “grozs”;
- asistenta pakalpojuma nodrošināšana;
- visaptverošas kvalitātes vadības sistēmas ieviešana ārstniecības iestādē;
- preventīvo piespiedu līdzekļu koncepcija un topošais likumprojekts;
- Eiropas Sociālā fonda projekta “Atbalsta programmu izstrāde un īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveidei” rezultāti un iespējas tā ieviešanai visās Latvijas skolās;
- bērnu aktuālākās problēmas “Bērnu un pusaudžu uzticības tālruņa 116111” ikdienas praksē;
- bērnu un pusaudžu pašnāvības un pašnāvnieciskā uzvedība Latvijā: situācija un tendences;
- Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienības (LPSAIA) kopsapulces rezolūcija “Par sociālo pakalpojumu attīstību”;
- Latvijas Samariešu apvienības (LSA) darbības vir-

- zieni, pakalpojumi un sadarbība ar pašvaldībām;
- unikālais, modernais mobilās aprūpes mājās pakalpojums un tā tehniskais aprīkojums;
- likumprojekts “Veselības aprūpes finansēšanas likums”;
- likumprojekts “Grozījumi Ārstniecības likumā”.

Par struktūrfondiem cīnījāties kā lauvas

Viens no īpaši svarīgiem jautājumiem, kas prasīja lielu spēku piepūli, bija piedalīšanās **Eiropas Savienības jaunā struktūrfondu plānošanas perioda 2014.–2020. gadam dokumentu izstrādē**. Arī veselības un sociālajā sektorā sarunās un sarakstē ar ministrijām centāties panākt kopējo LPS uzstādījumu, ka pašvaldībām ir jābūt maksimāli pieejamiem struktūrfondu līdzekļiem un ministrijām visas aktivitātes jāplāno un jāīsteno pašvaldību griezumā.

Daudzi komitejas un mūsu profesionālās apvienības – Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienības (LPSAIA) un Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības (LPSDVA) dalībnieki devuši ļoti lielu pienesumu gan jaunu ideju, gan praktiskajā darbā smeltas argumentācijas veidā, aizstāvot un pārstāvot šo pašvaldību prasību, jo ministrijas kategoriski nevēlējās uztvert pašvaldības kā reālu, adekvātu, tām līdzvērtīgu valsts publiskās pārvaldes sastāvdaļu.

LPS neatlaidīgi prasīja no ministrijām izstrādāt Partnerības līgumu ar Eiropas Komisiju par ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā un darbības programmu, kā arī, vadoties pēc tiem, ministrijām gatavot politikas plānošanas dokumentus, pamatojoties uz plānoto investīciju teritoriālo kartējumu, kas balstās uz datu analīzi par nabadzības līmeni visos Latvijas reģionos un pilsētās. Tika iesniegti vairāki desmiti konkrētu priekšlikumu. Daudzi tika ņemti vērā.

Nekaitīgi deinstitutionalizācijai vajag naudu un loģiku

Kā liels LPS un komitejas sasniegums vērtējama **ievērojama finansējuma pārdale par labu pašvaldībām**

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

LM iecerētā stratēģiskā atbalsta mērķa īstenošanai – valsts sociālās aprūpes centros mītošo 700 klientu deinstitucionalizācijai. Mēs prasījām līdzekļus, lai varētu šiem cilvēkiem sagatavot mājokļus, nodrošināt sociālā darba speciālistus un palielināt viņu skaitu, kā arī nodrošināt psihiatrijas pakalpojumu pieejamību.

Neatlaidīga un uzstājīga darba rezultātā tas lielā mērā ir izdevies. Kopā ar profesionālajām organizācijām LPS panāca ievērojamus uzlabojumus atbilstoši pašvaldību vajadzībām un interesēm divos konceptuālos politikas plānošanas dokumentos sociālajā jomā – “Pamatnostādnēs sociālā darba attīstībai 2014.–2020. gadam” un “Pamatnostādnēs sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020. gadam”, tomēr ne visās pozīcijās.

Pašvaldību pansionātus nedrīkst atstāt vienus!

LPS iebilda pret to, ka valsts politikas plānošanas dokumenta projektā tiek diskriminētas pašvaldības, to iestādes un šo iestāžu klienti. Specifiskais politikas mērķis – pilnveidot klienta individuālajām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu sniegšanu sociālās aprūpes institūcijās, uzdevums Nr. 17 – izveidot sociālās aprūpes institūcijās tādu pakalpojuma infrastruktūru, lai nodrošinātu klientam ērtu un draudzīgu vidi un uzdevums Nr. 18 – nodrošināt sociālās aprūpes institūciju klientu vajadzībām atbilstošu sociālo aprūpi un funkcijas stabilizējošus pakalpojumus, tajā skaitā palielinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, definēts pareizi, jo aprūpe institūcijās ir neatņemama sociālo pakalpojumu struktūras sastāvdaļa un tai jābūt kvalitatīvai. Taču nav pieņemams, ka Labklājības ministrijas ieskatā valsts budžeta līdzekļi šā mērķa un uzdevumu realizēšanai ir jāiegulda tikai valsts sociālās aprūpes institūcijās, ignorējot pašvaldību ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas, kam ir tieši tādas pašas problēmas un vajadzības kā VSAC.

Demogrāfiskie un sociāli ekonomiskie procesi, kas norisinās valstī, ir valdības realizēto politiku rezultāts, taču to sekas jāmazina un jānovērš pašvaldībām. Šādi to autonomās funkcijas tiek paplašinātas un padziļinātas un to realizēšanai nepieciešams papildus arvien vairāk finanšu, kas netiek ņemts vērā, veidojot pašvaldību budžetu ieņēmumu daļu. Visvairāk tas attiecas uz sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sfēru. Mēs prasījām, lai projektā tiktu iekļautas pašvaldību ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (PSAC), kuru precīzi aprēķinātie izdevumi tiktu segti vai nu no struktūrfondu, vai valsts budžeta līdzekļiem.

Specifiskais politikas mērķis: pilnveidot klienta individuālajām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu sniegšanu sociālās aprūpes institūcijās	
Izveidot aprūpes institūcijās tādu pakalpojuma infrastruktūru, lai nodrošinātu klientam ērtu un draudzīgu vidi	LVL 16 853 920, VB

17.1. Veikt ēku sakārtošanas darbus (ēku renovācija vai rekonstrukcija, ūdensapgādes un apkures sistēmu renovācija, iekšējo elektrotīklu sistēmas sakārtošana)	2015/1-2020/IV	LM	PSAC	LVL 13 617 505, VB
17.2. Veikt pasākumus higiēnas prasību un vides pieejamības nodrošināšanai	2014/1-2014/IV	LM	PSAC	LVL 1106 324, VB
17.3. Veikt ugunsdrošības sistēmas sakārtošanas darbus	2014/1-2020/IV	LM	PSAC	LVL 504 248, VB
17.4. Nodrošināt materiāli tehnisko bāzi (t.sk. auto-transporta) klientu sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un brīvā laika pavadīšanas nodrošināšanai	2014/1-2020/IV	LM	PSAC	LVL 1 625 843, VB
Nodrošināt aprūpes institūcijās dzīvojošo klientu vajadzībām atbilstošu aprūpi un funkcijas stabilizējošus pakalpojumus, tajā skaitā palielinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību				LVL 2 268 206, VB
18.1. Iekārtot veselības punktus PSAC	2014/1-2020/IV	LM	PSAC	LVL 158 041, VB
18.2. PSAC papildus izveidot ārstniecības personu amata vietas	2014/1-2020/IV	LM	PSAC	LVL 2 110 165, VB

Taču valdības nostāju šajā jautājumā mums neizdevās izmainīt.

Komiteja savā sēdē, kā arī LPS Valde izskatīja un atbalstīja **2013. gada 16. oktobra Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienības (LPSAIA) kopsapulces rezolūciju “Par sociālo pakalpojumu attīstību”**, kurā teikts:

“Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienība (LPSAIA) vērs uzmanību uz to, ka kopš 2009. gada reģionālās reformas, kas sākās vienlaicīgi ar ekonomisko krīzi, Latvijas pašvaldību sociālās aprūpes institūcijas ir strādājušas “izdzīvošanas” režīmā – mums nav resursu attīstībai.

Redzot Igaunijas, Lietuvas un Polijas pašvaldību sociālo aprūpes institūciju attīstību, izaugsmi un pakalpojuma sniegšanas kvalitātes nodrošinājumu, kas balstās uz labas un mūsdienīgas iekšējās infrastruktūras bāzi (funkcionālās gultas, pacēlāji, ēdināšanas galdi, mobilās vannas utt.), kuras izveidei izmantoti Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi, ir neizpratne par mūsu valsts sistēmu, kas paredz sociālās aprūpes institūcijās izveidot tādu pakalpojuma infrastruktūru, kas nodrošinātu klientam ērtu un draudzīgu vidi, vajadzībām atbilstošu sociālo aprūpi un funkcijas

stabilizējošus pakalpojumus, tajā skaitā palielinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, neparedzot šiem mērķiem ne valsts budžeta, ne Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. Igaunija, Lietuva un Polija ir sniegušas atbalstu un novirzījušas Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus šiem mērķiem. Latvija arī ir Eiropas Savienības dalībvalsts, bet nav saprotams, kāpēc mūsu politiķi šo jautājumu ignorē – gan šajā, gan nākamajā plānošanas periodā nav plānots novirzīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēju iekšējās infrastruktūras atjaunošanai un sociālās aprūpes pakalpojumu uzlabošanai. Latvijas iedzīvotājiem, kuri ar saviem nodokļiem pildījuši un pilda valsts budžetu, ir tiesības saņemt kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus.

Situācijā, kad valsts rūpējas tikai par Labklājības ministrijas pārziņā esošajiem valsts sociālās aprūpes centriem, kuru darbinieku algas tika paaugstinātas jau 2013. gada janvārī, mēs vēšam Latvijas pašvaldību uzmanību uz to, ka arī pašvaldību aprūpes institūcijās strādājošie dara tikpat svarīgu un atbildīgu darbu. Arī pašvaldību aprūpes institūciju darbinieki tāpat kā valsts aprūpes centru darbinieki ir pelnījuši atalgojuma paaugstināšanu. Kvalificēta personāla trūkums ir tieši saistīts ar atalgojuma līmeni, un tuvākajos gados situācija var kļūt katastrofāla. Jau šobrīd mums ir grūtības izpildīt prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem atbilstoši kvalificētu darbinieku nodrošināšanai aprūpes institūcijās.

Latvijas Pašvaldību sociālās aprūpes institūciju apvienības kopsapulce aicina Latvijas pašvaldības:

- **ieplānot 2014. gada budžetos finansējumu pašvaldību sociālās aprūpes institūciju darbinieku atalgojuma paaugstināšanai vismaz valsts sociālās aprūpes centru atalgojuma līmenī;**
- **iespēju robežās rast finansējumu tādas pakalpojuma infrastruktūras izveidei Latvijas pašvaldību sociālās aprūpes centros, kas nodrošinātu klientam ērtu un draudzīgu vidi, vajadzībām atbilstošu sociālo aprūpi un funkciju stabilizējošu pakalpojumu.”**

Šī rezolūcija tika adresēta arī valdībai un Saeimai. Jautājumu par pašvaldību pansionātu drošības un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai nepieciešamo finansējumu izskatīja Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas sēdēs, taču risinājumu neguva. Komiteja un LPS turpinās darbu šajā jomā, jo jāveido loģisks, līdzsvarots, iedzīvotāju sociāli ekonomiskajai situācijai atbilstošs pakalpojumu tīkls, kurā ir cilvēka dzīves dažādos posmos un dažādiem veselības un pašaprūpes līmeņiem atbilstošs pakalpojumu klāsts gan mājās, gan institūcijās. Pašvaldībām nav pieņemama dažu NVO dogmatiskā nostāja pret institucionālo aprūpi kā tādu. Jo mūsu valsts realitāte – nepietiekami daudzveidīgi sociālās aprūpes un medicīniski sociālās rehabilitācijas pakalpojumi iespējami tuvu klientu dzīvesvietai, ierobežotā paliatīvās aprūpe pieejamība, neattīstītā psihiatriskā primārā veselības aprūpe, kā arī iedzīvotāju zemie ienākumi rada paaugstinātu pieprasījumu gan pēc valsts, gan pašvaldību finansē-

tiem ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumiem, nevis pašvaldību nevēlēšanās, kā to mēģina traktēt gan šis dažas NVO, gan dažkārt arī ministrijas ierēdņi.

Bez adekvāta atalgojuma un sociālajām garantijām paliksīm bez sociālajiem darbiniekiem

LPSAI rezolūcijā viens no diviem svarīgākajiem jautājumiem, kam nepieciešams nekavējot risinājums, ir arī sociālā darba speciālistu un sociālās jomas institūcijās strādājošo darba smagumam un sarežģītībai atbilstošs atalgojums. Šis jautājums noteikti jārisina

pašvaldībām kā darba devējām, bet valstij tās politikas realizēšanai sociālajā jomā arī ir pienākums atbalstīt sociālā darba speciālistus. Šāda prakse nelielā apmērā bija līdz krīzes sākumam, kad valsts līdzfinansēja sociālos darbiniekus, kuri strādāja ar bērniem un ģimenēm. Krīze beigusies, bet uz tās laiku apturētais līdzfinansējums netiek atjaunots.

Tādēļ LPS nesaskaņoja Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījums Ministru kabineta 2009. gada 26. maija noteikumos Nr. 484 “Noteikumi par valsts mērķdotāciju apmēru un nosacījumiem sociālo darbinieku amatalgu paaugstināšanai”, jo nepieņemami Labklājības ministrijas viedoklim, ka nav racionāli atjaunot pasākumu, kas konsolidācijas rezultātā bijis iesaldēts kopš 2009. gada 1. jūlija, tādēļ ka pieņemtas Pamatnostādnes sociālā darba attīstībai 2014.–2020. gadam.

Mērķdotācija atalgojumam sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar ģimeni un bērniem, tika ieviesta ar īpašu mērķi – palielināt darbinieku skaitu, kuri strādā ar šo mērķa grupu, un uzlabot darba kvalitāti. Un progress tika panākts. Krīze šo progresu pārtrauca, taču demogrāfiskā situācija valstī prasa, lai darbs ar ģimenēm un bērniem notiktu vēl aktīvāk un mērķtiecīgāk. Pamatnostādnes nav paredzēts finansējums sociālo darbinieku atalgojuma palielināšanai, kā arī specializācijas veicināšanai. Tas nozīmē, ka būtībā Labklājības ministrija ir atteikusies no šā sociālā darba kā specializēta prioritārā virziena veicināšanas. LPS šādu nostāju neatbalsta un uzskata, ka tad, ja valsts savā politikā ir noteikusi prioritātes, to īstenošanā jāiegulda arī nepieciešamais finansējums.

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

Ļaujiet pašvaldībām saimnieciski darboties!

Vēl viens ļoti svarīgs jautājums, kurā atšķiras mūsu nostāja un Labklājības ministrijas, kā arī valdības nostāja, ir pašvaldību tiesības nodarboties ar uzņēmējdarbību un šajā gadījumā tieši ar sociālo uzņēmējdarbību. LPS nesaskaņoja koncepcijas projektu "Par sociālās uzņēmējdarbības ieviešanas iespējām Latvijā", jo nepiekrita LM darba grupas viedoklim, kas iezīmēts koncepcijas projektā, ka sociālās uzņēmējdarbības risinājumi ir iespējami tikai privātajā sektorā.

LPS uzskata, ka jāparedz iespēja sociālajā uzņēmējdarbībā realizēt publisko un privāto partnerību, kas ir plašsadarbības mehānisms ES vecajās dalībvalstīs. Tāpat LPS uzskata, ka pašvaldības nodrošinātajiem pakalpojumiem ir būtiska nozīme saimnieciskās darbības attīstībā, nodarbinātības un ar to saistīto sociālo problēmu risināšanā tās teritorijā. Situācijā, kad privāta sektora aktivitāte (spēja/vēlme) iesaistīties kādā no saimnieciskajām aktivitātēm daudzās pašvaldību teritorijās Latvijā ir ļoti zema un redzama tirgus nepilnība, nepieciešama pašvaldību inovatīva un vieda iesaiste dažādu ekonomisku un sociālu jautājumu risināšanā, tostarp arī – izveidojot un nostabilizējot sociālu uzņēmumu, ko perspektīvā var nodot privātai pārvaldīšanai.

Mēs uzsvērām, ka pašvaldībām ir būtiska loma sociālo uzņēmējdarbību sekmējošas vides veidošanā un šādu uzņēmumu attīstībā, kur pašvaldības savu ieguldījumu var nodrošināt ar vairāku atbalsta instrumentu palīdzību. Pašvaldības, balstoties uz normatīvā regulējuma iespējām attiecībā uz pašvaldību tiesībām rīkoties ar savu mantu (nekustamo īpašumu), varētu kustamās mantas nomas līgumu sociālās uzņēmējdarbības gadījumā noslēgt uz laiku ne tikai līdz pieciem gadiem, zemes nomas līgumu uz laiku līdz 30 gadiem un cita nekustamā īpašuma nomas līgumu līdz 12 gadiem. Pašvaldībām sociālās uzņēmējdarbības atbalstam iespējams izmantot arī nekustamā īpašuma nodokļa atlaides piemērošanu un aizdevumu un galvojumu (uzņēmumiem, kuros pašvaldības kapitāla daļa pārsniedz 50%) piešķiršanu.

LPS piekrita, ka nepieciešams tāds tiesiskais ietvars, kas ļautu efektīvi ietvert visas sociālajam uzņēmumam raksturīgās iezīmes, un atbalstīja LM darba grupas sociālās uzņēmējdarbības attīstībai priekšlikumu izstrādāt jaunu likumu, kurā būtu iekļauti bezpeļņas uzņēmuma principi.

Valdība nevēlas vai nespēj nodrošināt pašvaldību darbam nepieciešamo informāciju

Vēl viens aktuāls jautājums, ko daudz risinājām arī komitejas sēdēs šai starpkongresu laikā, ir datubāzes un to savietošana un efektīva izmantošana ātrai un kvalitatīvai lēmumu pieņemšanai, lai sniegtu palīdzību un pakalpojumus iedzīvotājiem.

Latvijas Pašvaldību savienība nesaskaņoja Labklājības ministrijas sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu "Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmas noteikumi", jo svarīgākie iebildumi bija šādi:

- nav definēts projekta nepieciešamības mērķis;
- projekta izdošanas pamatojums ir Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 14. panta trešā daļa, bet tajā nav noteikts pašvaldībām nodot datus Labklājības ministrijai par pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem;
- nav paredzēts finansējums starpsistēmu moduļa izstrādei, ar kura palīdzību plānots iegūt datus no pašvaldību datubāzēm tiešsaistē (iespējams, ka izstrādes ir paredzētas LM pusē, bet tādas pašas izstrādes jāparedz pašvaldību pusē trīs programmatūrām, kas tiek izmantotas Kandavas novada, Daugavpils pilsētas un pārējās pašvaldībās);
- nav paredzēts finansējums un apzināts izstrādes darbu apjoms pašvaldību programmatūru pielāgošanai, kāds radīsies, lai nodrošinātu tiešsaistes datu nodošanu LM sistēmai;
- nav paredzēts finansējums un apzināts izstrādes darbu apjoms pašvaldību programmatūru pielāgošanai, kāds radīsies, lai ieviestu LM sistēmas jaunievedumus, kas tiek plānoti 2015. un 2016. gadā;
- nav paredzēts finansējums pašvaldību programmatūru pielāgošanas (izstrādes) darbu uzturēšanai, kas veido 10–15% no izstrādes izmaksām – šie uzturēšanas izdevumi radīsies kā papildu izdevumi pašvaldībām, ja tiks īstenoti veicamie darbi;
- visi izstrādes darbi ir LM iecerētie, nevis pēc pašvaldību iniciatīvas ieviešamie, tāpēc uzskatām, ka LM ir jāparedz līdzekļi šo darbu veikšanai pašvaldībās un jānodrošina arī turpmākā to uzturēšana;
- neatbalstām LM ieceri datu apmaiņu ar 119 pašvaldībām veikt, apejot Valsts informācijas sistēmu savietotāju.

Pagaidām problēmu pārlīkt uz pašvaldībām neizdevās. Kas tālāk?

Vēl viens jautājums, kas radīja milzu spriedzi gan sabiedrībā, gan pašvaldībās, gan LPS un mūsu komitejā, bija saistīts ar valdības negatīvu elektroenerģijas tirgus atvēršanai māsaimniecībām šāgada 1. jūlijā. Tika izcīnītas ļoti smagas cīņas, lai nepieļautu, ka valdība ar vieglu roku pārlikt visu atbildību – gan morālo, gan finansiālo – par šā lēmuma sekām uz pašvaldībām. Neiedzilīnīties šo sarežģīto un pretrunīgo diskusiju un cīņu atspoguļojumā, mūsu nostājas kvintesence ir **vēstulē Ministru prezidentei Laimdotai Straujumai**, pēc kuras viņa personīgi iesaistījās šā jautājuma risināšanā.

Par elektroenerģijas tirgus atvēršanas ietekmi uz iedzīvotājiem un pašvaldībām

Ļoti cienītā L. Straujumas kundze!

Latvijas Pašvaldību savienība atzinīgi vērtē Jūsu nostāju jautājumā par elektroenerģijas tirgus atvēršanas laika pārskatīšanu un iespējamo attālināšanu.

Neraugoties uz to, ka šis jautājums valdībā un politikajās aprindās ir apspriests vairākus gadus, tagad, kad līdz 1. aprīlim palicis mazāk par diviem mēnešiem, nākas konstatēt, ka šajā jautājumā iesaistītās ministrijas nevar piedāvāt iedzīvotājiem un pašvaldībām skaidri saprotamu, izmaksu ziņā efektīvu un finansiāli pamatotu elektroenerģijas sadārdzināšanos kompensējošu mehānismu.

LPS savus priekšlikumus un argumentus šajā jautājumā vairākkārt darījusi zināmus Ekonomikas ministrijai, Labklājības ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, iepriekšējai valdībai un Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, taču vienots skatījums uz šo problēmu un tās risinājums pēc būtības nav panākts.

LPS nevar piekrist un noraida vēlmi pieņemt lēmumus, kas pēc 1. aprīļa izraisīs lielus sabiedrības protestus, vērsanos pret valdību, bet pirmām kārtām pret pašvaldībām, ja tām atbilstoši noteikumiem būs jāadministrē kompensācijas izmaksas iedzīvotājiem.

LPS redzējums par situāciju

Pašlaik pastāvošie sociālā atbalsta instrumenti attiecībā uz izmaksām par elektroenerģiju tiek pilnībā uzturēti no AS "Latvenergo" līdzekļiem – 26,88 miljonu eiro apmērā. Plānotais mērķdotācijas apjoms 2013. gada deviņos mēnešos ir 3,8 miljoni eiro, 2015. gadā – 5,12 miljoni eiro. Tas nozīmē, ka valsts atbalstu piecu eiro apmērā par pirmajiem 100 kW/h elektroenerģijas varēs saņemt tikai 11% mājsaimniecību.

Nepietiekami kompensējot elektroenerģijas sadārdzinājumu, padziļināsies trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju nabadzība, pieaugs neapmierinātība ar valsts politiku.

Lai gan trūcīgo iedzīvotāju skaits samazinās, taču tas joprojām pārsniedz pirmskrīzes līmeni – 2012. gadā – 185 146 personas, 2013. gadā, pēc LM informācijas – 158 490 personu. Pēc pašvaldību statistikas datiem, 2012. gadā 90 978 mājsaimniecības saņēma dzīvokļu pabalstus. LPS uzskata, ka elektroenerģijas sadārdzinājuma kompensācijas kontekstā ir jāoperē ar datiem par mājsaimniecībām, jo kompensācija, loģiski spriežot, ir jāpiešķir mājsaimniecībai, nevis katrai personai, kura ietilpst mājsaimniecībā.

Latvijā mājsaimniecību izdevumi tikai siltumapgādē pārsniedz 16% no mājsaimniecību izdevumiem. Vēršam Jūsu uzmanību uz to, ka ES valstīs, ja izdevumi par enerģijas patēriņu pārsniedz 10% no mājsaimniecību izdevumiem, šāda situācija tiek definēta kā enerģētiskā nabadzība, un tādā gadījumā gandrīz visas dalībvalstis sniedz valsts atbalstu iedzīvotājiem.

Ne Ekonomikas ministrija, ne Labklājības ministrija nav aprēķinājusi, cik elektroenerģijas pabalsta administrēšana izmaksās pašvaldībām. Balstoties uz pašvaldību iesniegtajiem aprēķiniem, par pamatu ņemot vispietiecinākos normatīvus, LPS aplēsusi, ka mērķdotācijas admi-

nistrēšanai pašvaldību līmenī nepieciešami 2,73 miljoni eiro gadā jeb 53% no paredzamā valsts atbalsta.

Lai apzinātu šos nesakārtotos jautājumus un vienotos par vienkāršāko, skaidrāko un no administrēšanas viedokļa izmaksu ziņā efektīvāko problēmas risinājumu, pēc LPS priekšsēža Andra Jaunsleiņa iniciatīvas šāgada 28. janvārī notika labklājības ministra U. Auguļa, ekonomikas ministra V. Dombrovskas, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra E. Cilinska un A. Jaunsleiņa tikšanās. 29. janvārī LM sagatavoja, un ministrs U. Augulis iesniedza Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai priekšlikumus likumprojekta "Grozījumi likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"" otrajam lasījumam.

3. februārī arī LPS iesniedza Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai savus priekšlikumus likumprojekta otrajam lasījumam, kur būtiskākais bija akcentēt un precizēt ministru un LPS priekšsēža panākto vienošanos par 25.¹ panta redakciju, jo ne darba grupas sēdē, ne komisijas sēdē LM iesniegtais priekšlikums neguva atbalstu.

LPS priekšlikums

25.¹ pants. Valsts piedalīšanās elektroenerģijas cenas kompensēšanā

Atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajiem līdzekļiem valsts piešķir mērķdotāciju elektroenerģijas cenas pieauguma kompensēšanai iedzīvotājiem. Mērķdotācijas administrēšanu veic Labklājības ministrija Ministru kabineta noteiktā kārtībā.

Pašvaldības nodrošina Labklājības ministrijas izveidotajā datubāzu savietojamības un informācijas apmaiņas sistēmā to kompetencē esošos datus par personām/mājsaimniecībām, kas atbilstoši tiesību aktiem ir tiesīgas saņemt valsts piešķirto mērķdotāciju.

Taču arī šis priekšlikums tika noraidīts.

LPS uzskata, ka:

- precīzi nosakot, kuri iedzīvotāji/iedzīvotāju grupas būs tiesīgas saņemt valsts palīdzību elektroenerģijas sadārdzinājuma kompensēšanai,
- precīzi nosakot, kāds būs kompensācijas apmērs, tās izmaksas periodiskums un ilgums,
- paredzot adekvātu finansējumu,
- maksimāli izmantojot valsts un pašvaldību IT datubāzes un savietotājsistēmas un ievērojami samazinot administrēšanas izdevumus,
- iestrādājot likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" LPS piedāvāto 25.¹ panta redakciju, ir iespējams nepieļaut būtisku lielas iedzīvotāju daļas nabadzības padziļināšanos un novērst sabiedrības neapmierinātību ar valdības politiku.

Visu šo cīņu rezultātā tika izstrādāts jauns likumprojekts – "Atbalsts trūcīgām un maznodrošinātām personām laikā no 2014. gada 1. aprīļa līdz 2017. gada 31. decembrim pēc elektroenerģijas tirgus atvēršanas", kas atrodas Saeimā.

Veselības aprūpes sistēma joprojām hroniski slima

Veselības aprūpē situācija šai laikposmā palikusi nemainīgi neapmierinoša, un īpašas grūtības

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

turpinājās slimnīcu darbā. Šajā jautājumā mūsu komiteja sastrādājās ar Latvijas Slimnīcu biedrības valdi. Mūsu nostāju pauž 2013. gada 25. oktobra **vēstule Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim.**

Par ārkārtas situāciju neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā

Godātais Ministru prezidenta kungs!

Latvijas Pašvaldību savienība vērsas pie Jums ar lūgumu ietekmēt un pārtraukt ilgstošo nepieļaujamo situāciju, kādā atrodas pašvaldību slimnīcas, kas sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību (NMP). Jau ceturto gadu slimnīcas spiestas sniegt neatliekamo palīdzību lielākam skaitam valsts iedzīvotāju, nekā tam plāno līdzekļus Veselības ministrija, nosakot šā veselības aprūpes pakalpojuma kvotas.

Valsts deklarējusi, ka neatliekamo medicīnisko palīdzību ir tiesīgi saņemt un saņemt visi cilvēki, kuriem tā nepieciešama. Slimnīcām, gan pildot šo valsts uzdevumu, gan mediķu morālo un juridisko pienākumu, ir jāsniedz šī palīdzība, un tās to arī dara – neatkarīgi no kvotām, bet gan reāli glābjot pacientus un dzīvības.

Tas ik gadu noved slimnīcas ļoti smagās finanšu krīzēs, kas izslēdz iespēju normāli plānot darbu un risināt citus iestādēm aktuālus jautājumus. Par pārstrādāto kvotu atmaksu nākas burtiski cīnīties, iesaistot masu medijus un sabiedrību. Laikā, kamēr izdodas izkarot no Veselības ministrijas samaksu par reāli izdarīto darbu – sniegtajiem NMP pakalpojumiem iedzīvotājiem, slimnīcas kredītē ministriju, valdību, paliekot parādā tiem preču un pakalpojumu sniedzējiem, kuru preces un pakalpojumi nepieciešami normālai ārstniecības iestādes funkcionēšanai.

Latvijas Pašvaldību savienība aicina valdību:

- nekavējoties apmaksāt visus slimnīcu līdz šim brīdim jau sniegtos neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumus, jo pretējā gadījumā slimnīcas novembrī būs spiestas paziņot, ka nevar pieņemt pacientus neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai;
- ne vēlāk kā 2014. gada 1. janvārī atcelt kvotas neat-

liekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem;

- pārskatīt un 2014. gada 1. janvārī ieviest veselības aprūpes pakalpojumu tarifus, kas atbilst reālajām pakalpojumu izmaksām, jo, neraugoties uz Sabiedrisko pakalpojumu regulatora noteikto dažādu pakalpojumu cenu pieaugumu, tas vairākus gadus netiek ņemts vērā, nosakot tarifus, kā arī izstrādāt tarifu pārskatīšanas mehānismu, mainoties sabiedrisko pakalpojumu cenām;
- nekavējoties informēt pašvaldības un to ārstniecības iestādes par valdības plānu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju institūciju izvietojumā un attīstībā valsts teritorijā primārajā un sekundārajā līmenī.

Komiteja atbalstīja arī **Latvijas Slimnīcu biedrības atklāto vēstuli valsts vadītājiem**, kurā faktiski ir šīs jomas problēmu kvintesence, ko ik dienas vairāku gadu garumā izjūt iedzīvotāji un pašvaldības, tādēļ to iekļaujam atskaites tekstā.

“2013. gada 12. novembrī

LR Valsts prezidentam Andrim Bērziņam

LR Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim

LR Saeimas sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētājai Aijai Barčai

LR veselības ministrei Ingrīdai Circenei

LR finanšu ministram Andrim Vilkam

ATKLĀTA VĒSTULE

Par veselības ministres Ingrīdas Circenes demisiju

Veselības ministrija joprojām ignorē kritisko situāciju slimnīcu sektorā ārpus Rīgas – netiek piešķirts pietiekams finansējums neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai pacientiem, tiek kvotēta iedzīvotāju ārstēšana un dzīvību glābšana, bet pārstrādes netiek kompensētas. Saistībā ar nespēju risināt ārkārtas situāciju mēs, zemāk parakstījušies Latvijas slimnīcu vadītāji, aicinām veselības ministri Ingrīdu Circeni atkāpties no sava amata.

Jau ceturto gadu Latvijas slimnīcas tiek novestas līdz finansu krīzēm, jo Veselības ministrija neņem vērā reālo situāciju un finansējumu piešķir mazāka pacientu skaita ārstēšanai, nekā nepieciešams. Pagājušā gada dati liecina, ka mūsu valstī slimnīcās ievieto vidēji 10,3% no iedzīvotāju skaita. Taču valsts finansējums nodrošina tikai 9,6% iedzīvotāju hospitalizāciju. Tādējādi slimnīcām stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai jau gada sākumā tika piešķirts mazāks finansējums, nekā nepieciešams.

Latvijas slimnīcām uz sava rēķina nākas sniegt neatliekamo palīdzību lielākam pacientu skaitam, nekā Veselības ministrija ir plānojusi, piešķirot kvotas, neraugoties uz valsts deklarēto, ka neatliekamo medicīnisko palīdzību ir tiesīgi saņemt visi iedzīvotāji. Jāuzsver, ka arī Hipokrāta zvērests mediķiem uzliek par pienākumu sniegt medicīnisko palīdzību visiem, kam tā nepieciešama, nevis vadoties pēc Veselības ministrijas noteiktajām kvotām. Turklāt jāņem vērā, ka iedzīvotāju veselības stāvoklis arvien pasliktinās, tādēļ pacienti slimnīcās aizvien biežāk nonāk ar smagākām un ielaistākām saslimšanām, kuru ārstēšana izmaksā dārgāk. Rezultātā slimnīcām rodas pārstrādes, taču tās netiek kompensētas.

Šāgada otrajā pusē veselības aprūpei divas reizes piešķirts papildu finansējums kopumā 12,2 miljonu latu apmērā. Taču šis finansējums neparedz segt divu miljonu latu deficītu neatliekamās palīdzības sniegšanai pacientiem slimnīcās. Veselības ministrijas prioritātes ir mākslīgā apaugļošana, veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras uzlabošana, tajā skaitā labi pelnošām privātām klīnikām, neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļu noma un tamlīdzīgi. Tikmēr slimnīcas ir grūtībās un līdz maksātspējai nav nonākušas tikai tāpēc, ka neatliekamo medicīnisko palīdzību sniedz uz medicīniskā personāla atalgojuma un izdegšanas rēķina, jo tieši darbaspēka izmaksas veido visaugstāko izdevumu īpatsvaru. Tāpat zaudējumi tiek segti uz slimnīcu attīstības rēķina, kā arī nodarbojoties ar blakus saimniecisko darbību, sniedzot maksas pakalpojumus, lai spētu nodrošināt kvalitatīvu un Veselības ministrijas izvirzītajām obligātajām prasībām atbilstošu pakalpojumu sniegšanu. Tajā pašā laikā Veselības ministrijas noteiktie pakalpojumu tarifi jau vairākus gadus neatbilst reālajām izmaksām, kaut arī standarti un prasības nav mazinātas, bet tieši otrādi – tās paaugstinās un prasa vislielākos izdevumus no slimnīcām.

Diemžēl arī slimnīcu vadītāju tikšanās ar premjerministru Valdi Dombrovski nav nesusi augļus. Tā arī nav pildīti premjera solījumi rast risinājumu papildus piešķirtā finansējuma pārdalei par labu slimnīcu pacientiem ārpus Rīgas.

Jau vairākkārt esam lūguši Veselības ministriju ieviest finansēšanas principu, kas balstīts uz godīgu un vienlīdzīgu finansējuma sadali atbilstoši iedzīvotāju skaitam, lai nodrošinātu visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgas tiesības uz neatliekamās medicīniskās palīdzības saņemšanu. Veselības aprūpes pakalpojumu tarifi nav pārrēķināti kopš 2009. gada, kad tie tika samazināti par 20%. Šobrīd tie neatbilst reālajām pakalpojumu izmaksām. Tā, piemēram, pacienta dzīvības glābša-

na reanimācijā izmaksā ap 1200 latiem, bet slimnīcām tiek samaksāti 186 lati par pacientu. Slimnīcām nav kompensēti ne elektroenerģijas, siltumenerģijas un medikamentu cenu pieaugums, ne PVN samazinātās likmes atceļšana, ne radušies izdevumi minimālās algas paaugstinājuma sakarā 2010. gadā.

Aicinām pārtraukt neētisko praksi kvotēt cilvēku dzīvību glābšanu un pieprasām nodrošināt veselības aprūpi pilnīgi visiem mūsu valsts iedzīvotājiem, kā to paredz cilvēktiesības un Latvijas likumi!"

Uz pašvaldību rēķina sistēmu nesakārtosiet!

Otrs būtiskākais jautājums, kas izraisījis ne vien pašvaldību, bet arī mediķu un visas sabiedrības aktīvu protestu, ir likumprojekts "Veselības aprūpes finansēšanas likums". **LPS konceptuāli iebilst pret valsts veselības apdrošināšanas obligāto iemaksu sasaisti ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN).** LPS neatbalsta likumprojektā paredzēto valsts veselības apdrošināšanas obligāto iemaksu ietveršanu iedzīvotāju ienākuma nodoklī.

Ņemot vērā, ka jau ir pieņemta virkne lēmumu, kas samazina IIN ieņēmumus nākotnē (IIN likme līdz 2016. gadam saruks līdz 22%; ir palielināts ar IIN neapliekamais minimums un IIN atvieglojums par apgādībā esošu personu, to paaugstināšanas iespējas plānots izvērtēt arī turpmākajos gados), līdz ar to būtiski samazinot arī pašvaldību potenciālos ieņēmumus, uzskatām, ka vēl papildu uzstādījums – daļu no IIN ieņēmumiem novirzīt veselības aprūpei – var radīt situāciju, kad pašvaldībām finansu resursu nepietiks, lai kvalitatīvi nodrošinātu pamatfunkciju izpildi.

IIN ieņēmumi ir galvenais ienākumu avots pašvaldību budžetā. Uzskatām, ka veselības aprūpe Latvijā līdzīgi kā Igaunijā ir daļēji finansējama no valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām vai finansējama pilnībā no vispārējiem valsts budžeta ieņēmumiem. Pašlaik šis likumprojekts atrodas Saeimā, kas izveidojusi darba grupu projekta sagatavošanai tālākai virzībai. Šajā darba grupā turpinām aizstāvēt un argumentēt mūsu nostāju.

Esam atvērti un pieejami

Ar protokoliem, kā arī citu informāciju par komitejas darbu var iepazīties LPS mājaslapā, infolapā un žurnālā "Logs".

Jautājumiem un ieteikumiem cenšamies būt maksimāli pieejami. Sadarbojamies arī ar profesionālajām organizācijām un nevalstisko sektoru.

Norādot uz darīto un darāmo, saprotam, ka darba, protams, joprojām būs daudz. Tāpēc atkārtoti aicinām pašvaldību politikus un veselības aprūpes un sociālā darba profesionāļus vēl vairāk iesaistīties mūsu komitejas darbā – **tas viss mūsu kopējās lietas labā!**

LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja AIVARA LĀCARUS vērtējums

Runājot emocionāli: es būtu slikts komitejas vadītājs, ja savu komiteju neatzītu par pašu labāko. Tajā darbojas cilvēki, kuru pārziņā ir sociālais darbs un veselības aprūpe, un viņiem domāšana ir citādāka nekā vairumam cilvēku. Gan mediķi, gan jo īpaši sociālās jomas pārstāvji tendēti uz to, kā otram palīdzēt, un tā ir īpaša cilvēku grupa. Ja visi domātu tā kā, teiksim, biznesa cilvēki vai tie, ko mēs saucam par pragmatiskiem, tad sociālo darbinieku un mediķu mūsu valstī, iespējams, nebūtu vispār.

Beidzamajā laikā dzirdētas runas par izdegšanas sindromu, attiecinot to pirmām kārtām tieši uz sociālajiem darbiniekiem. Protams, tas ir galējais stāvoklis, taču diskusijas par izdegšanu radījušas sociālā darba supervīzijas, kas nozīmē profesionālo izaugsmi un arī citādāku pieeju, lai celtu sociālā darbinieka lomu un prestižu.

Veselības un sociālo jautājumu komitejas rūpju lokā ir visdažādākie jautājumi, kas skar mūsu visu ikdienu, un pašvaldību, LPS un arī mūsu komitejas uzdevums ir gādāt par to, lai mūsu pieņemtie lēmumi uzlabotu cilvēku labklājību, dotu visiem iespēju saņemt veselības aprūpes un medicīnas pakalpojumus, neatstātu vienus ar savām problēmām grūtā brīdī.

Aizvadītajos mēnešos komitejā pamatīgi analizējām stacionāru finansējumu un nepieciešamību izdarīt korekcijas, lai slimnīcas ar tām pieejamajiem līdzekļiem spētu sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību un lai kvotas, kas paredzētas plānveida medicīniskajai aprūpei, tiktu nodalītas no neatliekamajai palīdzībai atvēlētā finansējuma daļas. To darījām kopā ar Latvijas Slimnīcu biedrību un citām institūcijām, rakstījām kopīgas vēstules, savu viedokli paudām arī diskusijā Latvijas Radio.

23. aprīlī Pašvaldību savienības sarunās ar Veselības ministriju vēlreiz akcentējām šo jautājumu par stacionāriem nepieciešamo finanšu nodrošinājumu. Patīkami bija dzirdēt ministrijas pausto, ka tas vairs neesot aktuāli, jo slimnīcu vadītāji apgalvojot, ka tagad ar līgumiem viss esot kārtībā. Taču ir vēl daudz neatrisinātu problēmu – pagaidām cīnāmies par tuvākās nākotnes iespējām, bet jādomā arī par amortizācijas maksājumiem, jo līdz šim tie maksājumus netiek iekļauti. Slimnīcas, sniedzot pakalpojumus un ārstējot cilvēkus, izmanto dažādas iekārtas un tehnoloģijas, kam ir noteikts kalpošanas laiks. Lai spētu arī nākotnē nodrošināt vismaz stabilitāti, ir jāzina, vai būs iespējas saņemt kredītus, vai būs pieejami kādi Eiropas Savienības fondi vai valsts finansējums, vai tiks paredzēta kāda īpaša programma vai citas papildu iespējas. Ja par to nav skaidrības, tad ar amortizācijas atskaitījumiem uzņēmums kaut nedaudz, tomēr spēj sevi finansiāli stiprināt.

Jaunais veselības aprūpes likumprojekts patlaban joprojām ir sagatavošanas stadijā. Lai gan tiek solīti vairāki uzlabojumi, uzskatu, ka pirms tā pieņemšanas

būtu nepieciešamas vēl nopietnas diskusijas gan ar LPS, gan slimnīcu vadītāju apvienību, ģimenes ārstiem un citām institūcijām. Liela sabiedrība daļa no šīm organizācijām un asociācijām gaida daudz kareivīgāku nostāju! Sarunās ar Veselības ministriju pašvaldību pārstāvji ieteica meklēt citu veselības aprūpes finansēšanas ceļu. Turklāt nav normāli, ka līdzekļus veselībai plāno pēc Finanšu ministrijas piešķirtā finansējuma, nevis pēc reālajām iedzīvotāju vajadzībām saņemt veselības aprūpes pakalpojumus.

Sarunās ar Veselības ministrijas pārstāvjiem atgādinājām to, kas mums bija jau agrāk, bet diemžēl netiek nodrošināts patlaban – nobraukto kilometru skaits “ātrajiem” palielinājies, jo pacienti jāved tālākus gabalus, ceļi neredzi nav izbraucami un iekļauties normatīvos paredzētajās palīdzības minūtēs bieži nav iespējams. Bet ko tas var nozīmēt konkrētam pacientam, katram skaidrs.

Šobrīd mums ar valsti par daudzko jārunā no “ierakumu pretējām pozīcijām”, taču būtu jāpanāk, lai nevajadzētu ne ar vienu karot. Krīzes laikā daudzas lietas tika sakārtotas, bet vēl labāk, ja nevis dzīve mūs piespiež, bet paši to veidojam.

14. maijā mūsu komitejas pārstāvji devās uz sarunām ar Labklājības ministriju. Pēc šīs tikšanās jāatzīst, ka uzstādījumi sociālajā jomā kļūst citādāki nekā līdz šim. Sarunās galvenais jautājums bija par garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmeni un GMI pabalsta piešķiršanas nosacījumiem. Labklājības ministrija pirmoreiz cēla priekšā jauno koncepciju, ko valdība varētu izskatīt augusta beigās.

Koncepcijā paredzēta garantētā minimālā ienākuma līmeņa paaugstināšana līdz 60 eiro. Šobrīd izmaksas sociālajai palīdzībai pašvaldībām jāsedz no saviem līdzekļiem, bet situācija un iespējas uz vietām ir atšķirīgas. LPS un pašvaldības jau nekad nav piekritušas, ka GMI būtu pašvaldībām maksājama pabalsta veids, jo tas ir pabalsts, kas vienāds visā Latvijā un principā nozīmē, ka te pašvaldību lomas nav. Tas ir aplami, ka garantētais minimālais ienākums, uzsveru – garantētais (to garantē valsts), ir jāsedz pašvaldībai, kas nav ne bijušais darba devējs, kam varbūt vajadzētu ko garantēt, ne VSAA, kas arī kaut ko garantē. Bet dzīvē ir tā, kā ir. Tagad mums jāizlemj, vai esam gatavi piekrist tam, ka šis līmenis tiek paaugstināts. Protams, domājot par trūcīgajiem cilvēkiem un maznodrošinātajiem, gribētos atbalstīt, bet mums stingri jāērķina līdzī, vai visas pašvaldības to var atļauties un cik smagi tas atsauktos uz mazākajām pašvaldībām.

Mūsu komitejā katru jautājumu cenšamies risināt pamatīgi, tomēr tajos “rāmjos”, kādos esam ielikti. Arī aizvadītajā starpkongresu periodā strādājām tik labi, cik esam varējuši. Cenšoties risināt sociālās problēmas, mēģinām visu skatīt kopsakarībā. Man radusies pārlicība, ka pašvaldības jautājumus skata pat valstiskāk nekā atsevišķi valsts resori. Tam ir savs pamats, jo tieši pašvaldības – pilsētas un novadi – veido valsti – bez kādas no tām mūsu valsts nebūtu tā Latvija, ko, labāk – kuru, mīlam.

LPS IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS JAUTĀJUMU KOMITEJĀ UN BĒRNU, JAUNATNES UN ĢIMENES JAUTĀJUMU APAKŠKŌMITEJĀ

Ligita Gintere, komitejas priekšsēdētāja,
Inta Purviņa, apakškomitejas priekšsēdētāja,
Ināra Dundure un **Olga Kokāne**, LPS padomnieces,
un **Lelde Vazdiķe**, jaunatnes lietu speciāliste

Izglītība ir svarīga ikvienam cilvēkam, ģimenei, sabiedrībai un valstij kopumā. Tā ir ceļš uz cilvēka individuālās dzīves kvalitāti, zināšanu sabiedrības veidošanos un valsts ekonomisko izaugsmi un labklājību. Ieguldījumi izglītībā un mūžizglītībā ir būtisks priekšnoteikums tautsaimniecības attīstībai un valsts konkurētspējas veicināšanai, kā arī augstāka labklājības līmeņa sasniegšanai.

Izglītības politika ir visaptveroša un cieši saistīta ar citām nozarēm, īpaši Ekonomikas, Kultūras, Veselības, Iekšlietu, Aizsardzības, Zemkopības, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Labklājības ministrijas kompetencē esošajām politikām.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejas redzeslokā ir jautājumi, kas aktuāli un skar valsts izglītības politiku, demogrāfijas ietekmi uz izglītības sistēmas institucionālo tīklu, izglītības pieejamību, pirmsskolas, pamatskolas, vidējo vispārīzglītojošo un profesionālo izglītību, mūsdienu prasībām atbilstošu mācību vidi un saturu, izglītības programmu "Iespējamā misija" u.c. Patlaban dienaskārtībā ir pedagogu motivācijas un profesionālās pilnveides sekmēšana, pedagogu darba samaksa 2014. gadā un ilgtermiņā, mācību līdzekļu izdošana, iegāde un mācību grāmatu satura atbilstība standartam.

Gan komitejas, gan LPS Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejas darbā kārtībā ir plašs un daudzpusīgs jaunatnes jautājumu loks – jaunatnes politika, jauniešu dzīves kvalitāte, jauniešu brīvprātīgais darbs, jauniešu un mūžizglītības atbalsta politika valstī, jauniešu nodarbinātības aktualitātes, iniciatīva jauniešu bezdarba novēršanai "Jauniešu garantija", neaktīvo jauniešu (NEET) iesaiste pašvaldībās, karjeras izglītība u.c.

Izglītības un kultūras jautājumu komiteja savā uzmanības lokā patur arī tēmas, kas aktuālas un skar ģimenes politiku, demogrāfiju, bērnu tiesību aizsardzību, bērnu un jauniešu sociālo atstumtību un sociālo iekļaušanu, pirmsskolas izglītības iestāžu nodrošinājumu pašvaldībās. Šobrīd svarīga ir bērnu ārpusģimenes alternatīvā aprūpe (deinstitutionalizācija), kas būs dienaskārtībā arī turpmāk.

Komiteja savās sēdēs, pieaicinot Kultūras ministrijas pārstāvjus, analizējusi Latvijas Vispārējo XXV dziesmu un deju svētku rezultātus un uzdevumus nākamo dziesmu un deju svētku sagatavošanai, apspriedusi Ineses Galantes fonda sadarbību ar pašvaldībām un iepazinusi ar Kultūras ministrijas aktualitātēm un plāniem kultūras attīstībā valstī.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejas un Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejas ikdienas darbs saistīts ar ministriju sagatavoto normatīvo aktu projektu (likumprojektu un Ministru kabineta noteikumu projektu) un Saeimas deputātu iesniegto likumprojektu izvērtēšanu, pašvaldību pozīcijas aizstāvēšanu un pašvaldību priekšlikumu īstenošanu normatīvo aktu pilnveidošanai.

Komiteja nodarbojas ar pašvaldību informēšanu un iesaistīšanu darba grupās, piemēram, jauna pedagogu darba samaksas aprēķināšanas modeļa un pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika izstrādei, tāpat darba grupā, kuras pārzina ir darbs ar NEET grupas jauniešiem "Jauniešu garantijas" iniciatīvas īstenošanā. LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas pārstāvji piedalās ministriju normatīvo aktu izstrādes grupās, ES fondu uzraudzības komitejā, atzinumu sagatavošanā,

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

starpinstitūciju saskaņošanas sanāksmēs, Ministru kabineta komitejās un Ministru kabineta sēdēs.

Starpkongresu periodā komitejas un apakškomitejas sēdes notikušas regulāri un atbilstoši plānotajam grafikam. Aktīvi komitejas darbā piedalījušies arī Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas un nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Lai aktuālā informācija, piemēram, Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam un par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu pārņemšanu pašvaldību padotībā, nepastarpināti būtu pieejama plašākam interesentu lokam – pašvaldību izglītības pārvalžu vadītājiem un skolu direktoriem, svarīgākās komitejas sēdes tika organizētas atklātu videokonferenču veidā.

Komitejas sēdēs tika uzsākta labās prakses popularizēšana, dodot iespēju pašvaldībām *mācīties – salīdzinot*.

2014. gada sarunās starp Latvijas Pašvaldību savienību un Izglītības un zinātnes ministriju (IZM) tika apspriesti vairāki pašvaldībām svarīgi jautājumi.

• LPS kā vienu no pirmajiem apspriešanai virzīja jautājumu par **izglītības kvalitāti un pieejamību**, akcentējot, ka šie abi faktori veicina izglītotas, inteligēntas un ražotspējīgas sabiedrības attīstību.

Aicinājums pašvaldību deputātiem

Uzrunāju tieši jūs, jo deputāti vīrieši allaž, bet it sevišķi patlaban rūpējas galvenokārt par mūsu Tēvzemes ekonomiku un drošību, kamēr jūs, kā tas jau gadu gadiem ir noticis, esat gādājušas pa mūžīgām lietām. Un viena no tām ir latviešu kultūra.

Kultūras nesējas mūsdienu Latvijā vispirms jau ir bibliotēkas. Kultūras avots ir grāmata, kas tikai ar bibliotēku starpniecību var kļūt pieejama katram Latvijas iedzīvotājam – mazam un lielam, mazturīgam un pārtikušam, lauciniekam un pilsētniekam.

Mūsu zelta fonds ir 20. gadsimta pirmās puses rakstnieku Rūdolfa Blaumaņa, Raiņa, Aspazijas, Andreja Upīša, Kārļa Skalbes, Annas Brigaderes un Jāņa Jaunsudrabiņa

- LPS un IZM vienojās par turpmāko sadarbību izglītības vides kvalitātes paaugstināšanā, veicot izglītības satura pilnveidi un attīstot atbilstošu infrastruktūru. Svarīgs izglītības kvalitātes faktors ir pedagogu cieņīgs atalgojums, tāpēc darba kārtībā ir **pedagogu algu paaugstināšana**. Pēc rezultātu apkopošanas IZM informēs par darba grupas izstrādāto pedagogu darba samaksas jauno aprēķināšanas modeli un pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku.
- Izglītības kvalitātes nozīmīgs aspekts ir **indivīda kompetence**, iekļaujošas izglītības principa īstenošana un sociālās atstumtības riska mazināšana. Šim nolūkam svarīgi īstenot preventīvus un kompensējošus pasākumus priekšlaicīgi izglītības sistēmas atstāšanas riskam pakļautajām grupām. LPS un IZM uzskata, ka skolās jābūt atbalsta personālam (psihologam, logopēdam, sociālajam pedagogam, karjeras speciālistam), tāpēc tiks turpinātas sarunas par valsts mērķdotāciju piešķiršanu šo darbinieku algošanai.
- LPS izteica viedokli, ka ir nepieciešams izveidot vienotu pirmsskolas, pamatskolas, vispārējās izglītības un vispārējās profesionālās izglītības datubāzi skolu agri pametušo jauniešu prevencijai un monitoringam, kā arī skolu beigušo jauniešu turpmāko gaitu monitoringam (turpmākā izglītība vai nodarbinātība), un vienojās, ka IZM nodarbosies ar šo jautājumu.

• Par **izglītības pieejamību LPS un IZM vienojās**: izglītības iestāžu tīkla sakārtošana plānota, veidojot jaunu pieeju iestāžu pakalpojumu piedāvājumam:

- **pirmsskolas izglītība** – maksimāli tuvu dzīvesvietai neatkarīgi no ģeopolitiskiem kritērijiem;
- **sākumskolas izglītība** (1.–6. klase) – maksimāli tuvu dzīvesvietai neatkarīgi no ģeopolitiskiem kritērijiem vai arī pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, nodrošinot pakalpojuma pieejamību vietējas nozīmes autoceļu tuvumā; nozīmīgi vērtēt arī pirmsskolas (5–6 gadus vecu bērnu) izglītības integrāciju šajās iestādēs;

- **vispārējā vidējā izglītība** (10.–12. klase) – 2014.–2015. mācību gadam netiek noteikts 10. klases piepildījuma normatīvs; vispārējā vidējā izglītība tiek skatīta kontekstā ar profesionālās izglītības prestiža un pieejamības paaugstināšanu, internātu pieejamības nodrošināšanu un pēc sabiedriskās apspriešanas pašvaldībās;
- **profesionālā vidējā izglītība** – atbilstoši katra reģiona attīstības scenārijiem; vērtējama arī profesionālo izglītības programmu integrācija vispārējā izglītībā, konsolidējot iestāžu pārvaldību un izmaksas; lēmumu par katru konkrēto pašvaldībā esošo profesionālās izglītības iestādi IZM pieņemt, sadarbojoties ar pilsētu un novadu pašvaldībām, nozaru asociācijām un ekspertiem.
- Latvijas Pašvaldību savienība un Izglītības un zinātnes ministrija vienojās, ka arī turpmāk, IZM, īstenojot Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, pašvaldībām svarīgos jautājumus izglītības jomā apspriedīs ar pašvaldībām, lai meklētu katrai problēmai labāko risinājumu.

Komiteja un apakškomiteja izsaka pateicību visiem dalībniekiem un LPS pārstāvjiem darba grupās par piedalīšanos un ieguldījumu normatīvo aktu izstrādē!

darbi, bez kuriem nav iedomājams latviešu ceļš uz pasaules kultūru. Bez viņu kopotajiem rakstiem neviena bibliotēka nevar savus krājumus uzskatīt par pietiekamiem.

20. gadsimta otrās puses latviešu dzejas, prozas un dramaturģijas klasiķi ir Ojārs Vācietis, Vizma Belševica, Gunārs Priede, Regīna Ezera un Imants Ziedonis. Arī bez viņu rakstiem ikviena bibliotēka būs nepilnīga. Ja nav iespējas izziņāt klasiku, kāda gan var būt kultūra nākotnē?

Protams, grāmatmīļiem bija iespējams iegādāties šos rakstus saviem grāmatu plauktiem. Bet vai ar tiem dažiem simtiem vai augstākais – pāris tūkstošiem ģimeņu, kam ir iespēja lasīt šīs grāmatas, pietiks latviešu kultūras uzturēšanai?

Tāpēc aicinu jūs, mūsu pašvaldību deputātes, pārbaudiet, vai katrā jūsu pagasta un pilsētas publiskajā un skolas bibliotēkā ir šie kopotie raksti! Un, ja nav, panāciet, lai domes ikgada budžetos būtu nauda to iegādei!

Aicinu arī jūs, cienītās bibliotekāres, parūpējieties, lai deputāti neaizmirst gādāt par jūsu bibliotēkas pamatkapitālu! Savukārt izdevniecības labprāt nāks pretī jūsu vajadzībām.

Un, protams, jūs – cienījamās latviešu valodas skolotājas! Māciet bērniem latviešu kultūras bagātību!

Laba sēkla labā zemē vienmēr nesīs labus augļus!

Bruno Otersons,
“Loga” pastāvīgais lasītājs un “grāmatmīlis”

LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas priekšsēdētājas LIGITAS GINTERES vērtējums

Mūsu komitejai aizvadītais periods bija pārmaiņu laiks, jo abās jomās – gan izglītībā, gan kultūrā – mainījās ministri. Tātad atkal bija jāgatavojas jauniem pavērsieniem. Tikāmiem ar Inu Druvieti un Daci Melbārdi. Likumsakarīgi, ka kultūras dzīvē starpkongresu periods bija mierīgāks, jo lielais saspringtā darba un garīgā pacilājuma kopbrīdis – dziesmu un deju svētki – bija aiz muguras. Komiteju sēdēs vairāk diskutējām par izglītības problēmām, kas ir viens no aktuālākajiem jautājumiem visu pašvaldību dzīvē. Tomēr arī kultūra raisa pārdomas.

Uzskatu, ka nepieciešams precīzi sistematizēt pašvaldību kultūras iestādes – noteikt, kas ir kultūras nams, kas tautasnams, kas kultūras centrs, bet kas aģentūra. Ja nosaukumi tik dažādi, kaut kādai atšķirībai vajadzētu būt. Protams, vietējie var pat mazu istabiņu dēvēt par kultūras centru, tomēr kultūras sistēmas profesionāļiem būtu jānoprecizē katras iestādes funkcijas un finansējums. Tam nav jābūt obligāta diktāta, bet ieteikumu formā. Sabiedrībā valda uzskats, ka katrs pats labi zina, kā jāaudzina bērni, kā jāārstē slimības un kā jāorganizē kultūras dzīve. Bet tad jau velti garus gadus vadīt augstskolās, lai šajās jomās apgūtu **profesionālas zināšanas**. Kultūrā nemitīgi ienāk jaunas un interesantas tendences, piemēram, radošums. Ja vēlamies piesaistīt jaunus cilvēkus, tad gadu desmitos ierastais kolhoza kultūras nama līmenis nelīdzēs. It kā visi piekrīt, ka nepieciešams mainīties, bet, kā to izdarīt, īsti nav skaidrs. Un tieši te vajadzīgs profesionāļu padoms.

Izglītībā pašlaik diskutējam par pamatnostādņu periodam no 2014. līdz 2020. gadam. Veiksmīga bijusi sadarbība ar Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietnieci, Izglītības departamenta direktori Eviju Papuli, kura vairākas reizes piedalījies komitejas sēdēs, kopā ar speciālistēm skaidrojot un precizējot jaunākās nostādnes. Pamatproblēma ir un paliek skolu tīkla optimizācija – cik to būs Latvijā, cik lielam jābūt skolēnu un skolotāju skaitam. Nostādnes kā karstu kartupeli viņām gadiem, tomēr uzskatu, ka

skolu tīklu valstī nevar noteikt novads. Nepieciešamas pamatnostādnes – ko vēlamies iedot saviem bērniem, kādā līmenī gribam viņus redzēt pēc skolas beigšanas. Novads nekad nespēs pārredzēt valsts laukumu, tikai savējo. Ministrija it kā sagatavo nostādnes, taču tālāko lemsanu uztic pašvaldībām, kam “viss labāk redzams”. Tam nevar nepiekrīt, tomēr pašvaldības nespēj būt objektīvas – bērnu skaits samazinās, pedagogu – ne. Finansējuma dažviet pietiek, dažviet ne, citur pašvaldības piemaksā. Katrs ķepurojas, kā spēj un prot, bet aizmirst galvenais – bērna un skolēna nākotnes perspektīva. Tā nedrīkstētu palikt “pašvaldību izpildījumā”. Pašvaldību atšķirības lieluma un finansējuma ziņā visjūtāmāk parādās izglītības jomā. Lielajām pilsētām ir savi uzstādījumi, lielākie novadi vēl būtu gatavi daudz maz pielāgoties citu novadu interesēm, tomēr kopaina ir peripetiju pilna. No apakšas sakārtoties nevar!

Saprotams, ka lēmums slēgt skolu, lai cik niecīgs būtu audzēkņu skaits tajā, vietējam politiķim zināmā mērā draud ar politisko pašnāvību. Lielākoties pašvaldības vadītājs nespēj pieņemt tādu lēmumu, kas nodrošinās izglītības kvalitāti, vienīgi tādu, kas garantēs “mīlo mieru”. Stratēģija nav labvēlīga jēgpilnam risinājumam. Piekrītu, ka pirmo klašu mazuļiem ir labvēlīgi mācīties tuvu mājām, taču lielākos – tagad, kad visiem ir skolu autobusi, nav problēmu pārvarēt. Diemžēl cilvēki negrib mainīties. Nereti bērni ir daudz reālāk domājoši par vecākiem un skolotājiem. Viņiem svarīgāk, ka novada centra skolā būs pieejami dažādi pulciņi un sporta novirzieni, kādi mazā lauku skolīņā nevar būt. Vai drīkstam “izsist” sev politisko kapitālu, skaidri apzinoties, ka, turpinot visu ierastajā režīmā, mandāta devēju dzīve nekad neuzlabosies? Es atbalstu pedagogu algu paaugstināšanu, lai sistēmā strādātu izcilnieki, arī vīrieši. Bet nedrīkst tikai ar šo problēmu muļļāties gadu gadiem.

Izglītības pamatakmenim jābūt nevis tikai konkrētas vielas iemācīšanai, bet katra bērna spēju saskatīšanai un to attīstīšanai. No katra bērna var uztaisīt meistarību kādā jomā. Manuprāt, ar slavēšanu no jebkura cilvēka iespējams “dabūt ārā” viņa spēju maksimumu. Mēs sadalām vienkāršoti – labie un sliktie, gudrie un dumjie. Vai mums acis šķeltas kā Pēram Gintam, ka, tiecoties pēc labā, spējam saredzēt tikai slikto? Sakām: ir jau labi, bet tomēr tu neizdarīji to un to. Tā mēs mīcāmiem pa pārmetumiem. Visuma likumi māca dzīvot pateicībā. Kamēr mēs caur sevi laižam slikto, zūd spēki pateikties par visu labo, kas ir mums apkārt. Arī mediji, priekšplānā izvirzot slikto un nebūšanas, neveicina sabiedrības progresu. Mūsu tautai ir tik krāšņs un sens garīgais mantojums, kas katru spēj vērst pašapzinīgāku, lepnāku. Vai tiešām to spēj dot tās uzvaras, ko gūsti, “stipro skrējienā” pa dubļiem mīcoties?

Paldies visiem pašvaldību vadītājiem un speciālistiem, kuri brauc uz mūsu komitejas sēdēm un aktīvi iesaistās domu apmaiņā! Videotiešraides dalībnieku loku vēl paplašina.

LPS SPORTA JAUTĀJUMU APAKŠKOMITEJĀ

Andrejs Spridzāns,
apakškomitejas priekšsēdētājs,
un **Guntis Apinis,**
LPS padomnieks sporta jautājumos

Pagājušā gada 23. jūlijā pirmo reizi uz sēdi sanāca LPS Sporta jautājumu apakškomitejas jaunais sastāvs, tika ievēlēta vadība, kā arī apakškomiteja vienojās par turpmākās darbības virzieniem.

Daudz kas paveikts kopš tās dienas, turpinās un attīstās pašvaldību un LPS sadarbība ar sporta organizācijām, pašvaldības iespēju robežās atbalsta dažādu līmeņu sportiskās aktivitātes un pasākumus, LPS un pašvaldību pārstāvji tiek uzaicināti un piedalās svarīgākajos sporta nozares forumos un likumdošanas izstrādes darba grupās. Tomēr divas problēmas – **sporta infrastruktūras attīstība un profesionālās ievirzes sporta pedagoģu (treneru) algas** joprojām nav atrisinātas un pašvaldības nevar būt apmierinātas ar pašreizējo situāciju.

Iepriekšējā gada nogalē Ministru kabinets apstiprināja **Sporta politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam**, un tajās par prioritātēm nosaukti bērnu un jauniešu sports, kā arī “sports visiem” jeb tautas sports. Pamatnostādņu izstrādes gaitā bija vienošanās, ka pēc to pieņemšanas izstrādās valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepciju, bet ar 2013. gada nogalē pieņemto MK lēmumu darbība pie tās izstrādes diemžēl apturēta. Vienlaikus tika pieņemti sabiedrībā neizdiskutēti lēmumi par finansējuma piešķiršanu atsevišķu sporta objektu attīstībai. Līdz ar to turpinās līdzšinējā prakse, kad valstī kopumā sporta infrastruktūra tiek finansiāli atbalstīta haotiski, bez sistēmiskas pieejas un saistības ar nozares stratēģiju. Lai arī sporta politikas pamatnostādnes pieņemtas, nav skaidrības, kāds ir valsts pasūtījums sportā, kā plānots (un vai vispār plānots) attīstīt sporta infrastruktūru kopumā valstī un pašvaldībās, kā izmantot uzceltos Olimpiskos centrus, kā mūsdienu situācijā turpināsies Murjāņu Sporta ģimnāzijas darbība, kā tiks veidota sporta internātu sistēma utt.

2013. gada Izglītības un zinātnes ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības sarunās par jautājumiem, kas attiecas uz sportu, LPS pārstāvji prasīja atjaunot pro-

fesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu atalgojuma nodrošinājumu no valsts 100% apmērā, kā tas bija pirms krīzes. Valsts dotācija joprojām nodrošina vien nedaudz vairāk par 50%, un, neraugoties uz LPS un Latvijas Sporta Izglītības iestāžu direktoru padomes (LSIIDP) aktivitātēm, IZM sola nonākt līdz pilnīgi apmaksātām sporta skolu treneru algām tikai vairāku gadu laikā.

Turpinās LPS sadarbība ar sporta nozarē iesaistītajām institūcijām un organizācijām. Tāpat kā līdz šim bieži viesi apakškomitejas sēdēs ir **Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta departamenta** pārstāvji. Diemžēl IZM un tās Sporta departaments, kas valstī atbild par sporta nozari, nav pietiekami ietekmīgi un līdz ar to nozarei svarīgi lēmumi parasti tiek pieņemti citos kabinetos. LPS un pašvaldības tradicionāli atbalsta **Latvijas Sporta veterānu – senioru savienības (LSVS)** rīkotās sporta spēles, jo tās palīdz īstenot likumā “Par pašvaldībām” noteikto uzdevumu pašvaldībām sporta jomā – veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu. Šogad notiek jau 51. LSVS spēles, un to dalībnieku – pašvaldību skaits arvien pieaug. Šāgada 3. martā tika parakstīts Latvijas Pašvaldību savienības un **Latvijas Sporta federāciju padomes** sadarbības memorands. 6. maijā LPS Sporta jautājumu apakškomitejas sēdē **Latvijas Speciālās olimpiādes (LSO)** valdes priekšsēdētāja Gaļina Kaņējeva un LSO valdes locekle Gaismas internātskolas direktore Vita Felsberga informēja par LSO darbību un problēmām, kas saistītas ar finanšu piesaisti, LSO lomas noteikšanu valsts likumdošanā un iespējamajām sadarbības formām ar pašvaldībām un LPS.

No 2013. gada 15. līdz 21. augustam gar Latvijas robežu caur 50 Latvijas pašvaldībām norisinājās **lāpu skrējiens “Apkārt Latvijai”**, kas noslēdzās ar skrējienu no Torņakalna stacijas uz Esplanādi, kur pie pulkveža Oskara Kalpaka pieminekļa notika svinīgs lāpu sagaidīšanas pasākums. Pēdējā etapā no Brīvības pieminekļa, simbolizējot skrējienu dalībnieku vienotību un saliedētību, skrēja Nacionālo bruņoto spēku, Valsts robežsardzes, Latvijas Pašvaldību savienības, Valsts un pašvaldības policijas, VAS “Latvijas Dzelzceļš” un Latvijas Olimpiskās komitejas pārstāvji. LPS pārstāvēja Carnikavas novada domes priekšsēdētāja **Daiga Jurēvica** un Engures novada domes priekšsēdētājs **Gundars Važa**.

Līdzīgi kā pagājušajā gadā, pašvaldībām sadarbojoties ar **Nacionālo bruņoto spēku štābu**, šāgada **23. augustā** notiks “Baltijas ceļa” 25 gadu jubilejai veltīts **velobrauciens**.

Pērnā **pašvaldību darbinieku sporta spēles** notika Jūrmalā, un tajās komandu kopvērtējumā uzvaru izcīnīja Olaines novada pašvaldības komanda. Pašvaldību darbinieku sporta diena būs arī šovasar – **9. augustā Ādažu novadā**.

LPS IT JAUTĀJUMU APAKŠKOMITEJĀ

Gunārs Kurlovičs,
apakškomitejas priekšsēdētājs,
un **Guntars Krasovskis,**
LPS padomnieks

LPS Informātikas jautājumu (IT) apakškomitejas klātienes tikšanās nav bijušas tik daudzskaitlīgas kā citām LPS komitejām, taču daudzas aktuālas problēmas risinātas, izmantojot IT līdzekļus – gan sarakstoties ar e-pastiem, gan sniedzot informāciju plašākā izklāstā IT jautājumu blogā: <http://lpsguntars.blogspot.com>.

Lielu rezonansi valstī izsauca **Valsts kontroles (VK) ziņojums par nelegālās programmatūras izmantošanu pašvaldībās**. Tas nevarēja palikt neapspriests arī IT apakškomitejā, kur Valsts kontroles pārstāvji iepazīstināja ar ziņojuma būtību un ieteikumiem pašvaldībām, kā labot situāciju. VK ziņojumā minētas vairākas tiešām satraucošas lietas IT jomā, kam vērts pievērst lielāku uzmanību, piemēram, vidēji katrs trešais lietotājs izmanto vienādu lietotājvārdu (*administrator, lietotājs, user*) un piekļuve nav ierobežota ar paroles nepieciešamību vai netiek izmantota antivīrusa programmatūra datortehnikas aizsardzībai pret datorvīrusiem. Noteikti jāatgādina, ka pašvaldību vadītājiem jānodrošina atbildīgā darbinieka par IT drošības pārvaldību dalība drošības incidentu novēršanas institūcijas organizētajās apmācībās IT drošības jautājumos – tā ir viena no Informācijas tehnoloģiju drošības likuma prasībām. Vērts arī iepazīt citu pašvaldību pieredzi, lai pārņemtu to savējā. Tā, piemēram, atzinīgi vārdi Valsts kontroles ziņojumā vēltīti Līvānu novada pašvaldībai. IT apakškomiteja noteikti centīsies popularizēt šādus labās prakses piemērus.

LPS, pārstāvot pašvaldību intereses, aktīvi darbojas dažādās IT padomēs valsts pārvaldē. Kiberdrošības jomā pie Aizsardzības ministrijas darbojas Nacionālā IT drošības padome, kur Pašvaldību savienību pārstāv Jelgavas pilsētas IT pārvaldes vadītājs **Dainis Ruments**. Visaktuālākais padomē apspriestais jautājums saistīts ar tuvo Latvijas prezidentūras laiku un IT apdraudējumiem, ko pārrunāsim nākamajā IT apakškomitejas sēdē.

VARAM paspārnē darbojas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) vadītāju forums, kurā iekļau-

tas atbildīgās amatpersonas IT drošības jomā no katras ministrijas. Pašvaldību intereses un viedokļus tajā pārstāv LPS padomnieks **Guntars Krasovskis**. IKT vadītāju forums ir jaunveidojums, kura nozīmi un statusu vislabāk varēs novērtēt nākamajā ES struktūrfondu ieviešanas periodā, kad šim forumam būs “liela teikšana”, sniedzot savu vērtējumu par IT projektu realizāciju un koordinēšanu.

Šis gads iesācies ar ļoti aktuāliem jautājumiem, kas vēl tikai gaida risinājumu. Būtiskākais ir nākamā plānošanas perioda struktūrfondu finansējums IT jomā pašvaldībām. Šo jautājumu LPS izvirzīja arī kā vienu no svarīgākajiem sarunās starp LPS un VARAM.

Tāpat jāturpina aktīvs darbs likumdošanas izmaiņu jomā. Tā, piemēram, šāgada 20. maijā Ministru kabineta sēdē tika apstiprināts iesniegšanai Saeimā likumprojekts “Par valsts atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām mājāsaimniecībām elektroenerģijas izmaksu segšanai”. Likumprojekts ir unikāls no tā viedokļa, ka pirmo reizi ir paredzēti līdzekļi ne tikai elektroniska datu apmaiņas rīka izveidošanai starp pašvaldībām un komersantiem un datu apmaiņai izmantot valsts informācijas sistēmu savietotāju, bet arī izveidotā rīka uzturēšanai visā tā dzīves ciklā (trīs gadus). Līdzīga finansējuma principa noteikšana ir viens no galvenajiem uzdevumiem tuvākajiem gadiem, un tas jāpanāk ne tikai īslaicīgiem projektiem, bet valsts un pašvaldību sekmīgai sadarbībai IT jomā.

Atgādinājumam vēl dažas IT iespējas, ko nodrošinām pašvaldībām. Turpinām labi iesāktās tradīcijas un nodrošinām **videotiešraides** gan LPS komitejām, kas tiek pārraidītas slēgtajā LPS komiteju portālā, gan **tiešraides no tematiskiem semināriem**, kas tiek pārraidīti LPS mājaslapā. Slēgtajā komiteju portālā piekļuve nodrošināta visiem pašvaldību vadītājiem un izpilddirektoriem, kā arī pašvaldību deleģētajiem pārstāvjiem attiecīgajā komitejā. Pie katras no komitejas sēdēm tiek pievienots sēdes videoieraksts un izskatītie dokumenti (prezentācijas), kā arī pēc sēdes katra jautājuma lemjošā daļa. **Jaunums**, kas tiek nodrošināts kopš šāgada sākuma – komiteju dokumenti un lemjošā daļa pēc notikušās sēdes ir pieejami ne tikai slēgtajā komiteju portālā, bet ikvienam LPS mājaslapas apmeklētājam sadaļā “LPS – Komiteju dokumenti” (http://www.lps.lv/LPS/Komiteju_dokumenti), tikai atšķirībā no slēgtā komiteju portāla šeit nav pieejams sēdes videoieraksts.

Sēžu laikā ir iespēja nosūtīt jautājumus, rakstot uz e-pastu: tiesraide@lps.lv. Ja videotiešraide notiks LPS mājaslapā, tad videoieraksts un prezentācijas ir atrodamas LPS mājaslapas sadaļā “Semināri un Video – Videoieraksti” (<http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti>).

LPS ĀRĒJO SAKARU NODAĻĀ

Mudīte Priede, LPS ģenerālsekretāre,
Elita Kresse un Ligita Pudža, LPS padomnieces ārējo sakaru jautājumos,
Kristīne Kūlīte, LPS ārējo sakaru speciāliste,
un Ilze Mutjanko, projektu un komunikācijas speciāliste

LPS Ārējo sakaru nodaļas galvenie darbības virzieni:

- sekmēt pašvaldību starptautisko sadarbību;
- aizstāvēt un pārstāvēt pašvaldību intereses gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā un starptautiskās institūcijās;
- izstrādāt un vadīt projektus.

Aktuālie LPS īstenojamie projekti

“Eiropas pilsonis”

Eiropa
pilsoniem

Pagājušais gads Eiropas Savienībā tika pasludināts par Eiropas Pilsoņa gadu, un LPS tas aizsākās ar jaunu sadraudzības projektu “**Eiropas pilsonis**” (*Being European*). Projektā tika iesaistīti jau ilgāka laika partneri – Igaunijas un Rumānijas pašvaldību asociācijas un pieaicināts pavisam jauns partneris – Milānas provinces pašvaldība Itālijā.

Projekta galvenais mērķis bija veicināt iedzīvotāju piederības izjūtu ES pilsoņu kopai un sekmēt aktīvu Eiropas pilsonību. Lai sasniegtu šo mērķi, ciešā partneru sadarbībā tika ieviestas vairākas aktivitātes – tematiskie semināri katrā no dalībvalstīm, iedzīvotāju aptauja un dokumentālā filma “ES identitātes attēls”.

Viena no nozīmīgākajām projekta gaitā notikušajām aktivitātēm bija **iedzīvotāju aptauja**, lai noskaidrotu, vai iedzīvotāji attiecīgajā valstī (Latvijā, Rumānijā, Itālijā un Igaunijā) jūtas piederīgi ES pilsoņu kopai un vai zina savas ES pilsoņa tiesības.

Mudīte Priede, vadot projekta noslēguma konferenci Rīgā.

Katrās partnervalsts iegūtie aptaujas rezultāti tika prezentēti projekta noslēguma konferencē, kas norisinājās pagājušā gada oktobrī. Spriežot pēc rezultātiem, nākas secināt, ka kopumā iedzīvotāji jūtas piederīgi ES kopai, tomēr savas ES pilsoņa tiesības zina tikai daļēji.

Otra nozīmīga aktivitāte šā projekta laikā bija **dokumentālā videomateriāla “ES identitātes attēls”** sagatavošana, kur projekta partneriem tika dota brīva satura izvēle un rezultātā iegūti četri dažādi ES identitātes attēlojumi. LPS sagatavoto video iespējams apskatīt *YouTube* vietnē: <http://www.youtube.com/watch?v=PP7mgzCP9oI>.

Projekts veiksmīgi noslēdzies pagājušā gada nogalē, un rezultāti nosūtīti Eiropas Komisijai.

“Eiropas reģioni sociālajai iekļaušanai”

Taču LPS dalība programmas “Eiropa pilsoņiem” projektos nav noslēgusies. Pēc Lodzas vojevodistes (Polija) aicinājuma kopš šā gada janvāra Latvijas Pašvaldību savienība iesaistījies jaunā projektā “**Eiropas reģioni sociālajai iekļaušanai**”.

Martā notika projekta uzsākšanas seminārs Lodzas pilsētā, savukārt maija sākumā Madridē – starptautisks seminārs “**Pilsoniskās sabiedrības organizāciju loma vietējā, reģionālajā un ES attīstībā**”. Lai dalītos labās prakses piemēros, uz semināru bija ieradušies projekta partneri no 12 ES valstīm, tajā skaitā divi no Latvijas – LPS un Krāslavas novada.

LPS ārējo sakaru speciāliste **Kristīne Kūlīte** semināra dalībniekiem pastāstīja par veiksmīgo Talsu novada iedzīvotāju forumu, kas ik četrus gadus pulcina iedzīvotājus, lai kopīgi plānotu novada attīstību. Jāpiebilst, ka šis ir viens no pirmajiem iedzīvotāju forumiem Latvijā, jo savu darbību uzsāka 2002. gadā.

Projekta laikā iekļauti vēl vairāki starptautiski un vietēji pasākumi, kā arī mākslas darbu konkurss, lai risinātu sociālās iekļaušanas problēmas Eiropā.

European Union
European Regional Development Fund

Kristīne Kūlīte, projekta koordinatore, un
Ilze Mutjanko, projekta komunikācijas speciāliste

“GRISI PLUS” (Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva PLUS) ir starpreģionu sadarbības programmas INTERREG IVC projekts, kas tika uzsākts 2012. gada 1. janvārī un noslēgsies šāgada 31. decembrī. Projekta vadošais partneris ir Žēras provinces (Francijā) Tirdzniecības un rūpniecības kamera. Projekta partnerību veido 14 partneri no 11 valstīm – Francijas, Īrijas, Latvijas, Kipras, Maltas, Čehijas, Slovēnijas, Rumānijas, Bulgārijas, Igaunijas un Grieķijas. No Latvijas projektā iesaistījusies **Latvijas Pašvaldību savienība** un **Vidzemes plānošanas reģions**.

Diemžēl daudzās Eiropas Savienības valstīs lauku teritorijās samazinās iedzīvotāju skaits, iedzīvotāji noveco, ekonomiskā situācija pasliktinās, pietrūkst informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanas iespēju un inovāciju. GRISI PLUS projekta mērķis ir risināt šos jautājumus, ieviešot jauninājumus ES valstu teritorijās, izmantojot ģeogrāfiskās informācijas un ģeomātikas rīkus.

Lai sasniegtu šo mērķi, partneri projekta laikā dalījies ar daudziem vērtīgiem labās prakses piemēriem, kas veicina lauku teritoriju pievilcību, jaunu iedzīvotāju piesaisti un popularizē vietējos produktus. Partneru tikšanās reizēs bijusi iespēja dažus no tiem apskatīt klātienē un izvērtēt, vai šādu labo praksi būtu lietderīgi ieviest arī Latvijā.

Sadarbībā ar Vidzemes plānošanas reģionu noritējis darbs pie labo prakšu “Made in Galway” un “Soho

“GRISI PLUS”

Solo” ieviešanas plāna izstrādes. “Made in Galway” jeb “Ražots Galvejā” piemērs tika aplūkots klātienē, kad notika kārtējā **projekta partneru tikšanās Īrijā šāgada martā**.

Tā ir informācijas platforma, kurā vietējie ražotāji un pakalpojumu sniedzēji var ievietot informāciju par saviem produktiem un bez maksas popularizēt savu uzņēmumu.

Īrijā arī iepazīnāmies ar labās prakses piemēru – **“Connemara Smokehouse” lašu kūpinātavu**.

Ģeomātika ir salīdzinoši jauns zinātnes un prakses virziens, tāpēc LPS kopš pagājušā gada augusta organizējusi divus informatīvos seminārus pašvaldību pārstāvjiem – **“Ģeomātikas loma pašvaldību attīstībā”** un **“Vietas pievilcības veicināšana caur komunikāciju”**, kurā ar interesi uzklausiņām Vidzemes augstskolas pasniedzēju **Andri Kleperu**.

GRISI PLUS projekta mērķis ir izpētīt un pilnveidot lauku teritoriju attīstības politiku, izmantojot ģeomātikās informācijas rīkus, tādējādi veicinot lauku teritoriju kā potenciālo dzīvesvietu pievilcību un paplašinot iespējas tajās dzīvojošajiem cilvēkiem strādāt attālināti.

GRISI PLUS ir Eiropas Komisijas INTERREG IVC programmas 4. uzsaukuma ietvaros atbalstīts projekts. Projekta vadošais partneris ir Žēras (Francijā) provinces Tirdzniecības un rūpniecības kamera. No Latvijas projektā iesaistīti divi partneri – Latvijas Pašvaldību savienība un Vidzemes plānošanas reģions. Projekta partnerību veido 14 partneri (reģioni, vietējās pašvaldības un organizācijas) no 11 Eiropas valstīm – Francijas, Īrijas, Latvijas, Kipras, Maltas, Čehijas, Slovēnijas, Rumānijas, Bulgārijas, Igaunijas un Grieķijas.

Informācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Par publikācijas saturu atbild tās autore.

European Union
European Regional Development Fund

“4POWER”

Kristīne Kūlīte,
projekta vadītāja

Starpreģionu sadarbības programmas INTERREG IVC projekts “4POWER” tika uzsākts 2012. gada janvārī un noslēgsies šāgada decembrī, kopumā ilgstot trīs gadus.

Projektā darbojas 11 partneri no jūras vēju enerģijas (JVE) līdervalstīm – Vācijas, Nīderlandes un Lielbritānijas, kā arī no iesācējvalstīm – Itālijas, Maltas, Polijas, Portugāles un Latvijas. Projekta vadošais partneris ir Groningenas province Nīderlandē.

Projekta mērķis ir sagatavot Eiropas Savienības piekrastes reģionus jūras vēja enerģijas izmantošanas attīstībai, izmantojot zināšanu, labās prakses un pieredzes apmaiņu.

Ciešā partneru sadarbībā projekta ietvaros notiek darbs pie **divām tēmām**:

- efektīvas reģionālās politikas ietvara izveide;
- labvēlīgas uzņēmējdarbības un inovāciju vides izveide.

Projekta rezultātā ES Reģionu komitejai tiks piedāvāti projektā iegūtie secinājumi, ieskaitot nelielu ceļvedi reģioniem, kā sagatavoties JVE attīstībai, kā arī praktiski ieteikumi ES politikas veidotājiem, kā padarīt reģionus ziņošākus un labāk sagatavotus, lai izveidotu ES līdzvērtīgus konkurences apstākļus jūras vēju enerģijas īstenošanā.

Latvijas Vēja enerģijas asociācijas “dižvīri” Uldis Johansons, Paulis Barons un Aivars Nātre.

Pārskata periodā projekta ietvaros notikušas divas **partneru tikšanās** – **Gdaņskā (Polijā)** un **Rimini (Itālijā)**, kurās piedalījās Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvji un projektā iesaistītie **Paulis Barons** un **Kristīne Kūlīte**.

Projekta ietvaros jau sagatavoti divi dokumenti, kuros iekļauti labās prakses piemēri, kas tikuši identificēti projekta laikā. Šie dokumenti ietver divas atskaites – **“JVE tiesiskais ietvars”** un **“JVE projektu ieviešana”**. Pamatā atskaitēs iekļautas to partnervalstu labās prakses, kur uzkrāta krietna pieredze jūras vēju enerģijas jomā – Nīderlandē, Vācijā un Lielbritānijā.

Darbs projektā turpinās, un šobrīd katrs no projekta partneriem gatavo labo prakšu ieviešanas plānu, balstoties uz pašreizējo situāciju un iespējām attiecīgajā reģionā.

Projekta partneri “Crist” kuģu būvētavā Gdaņskā.

Informācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Par publikācijas saturu atbild tās autore.

“LIETPRATĪGA PĀRVALDĪBA UN LATVIJAS PAŠVALDĪBU VEIKTSPĒJAS UZLABOŠANA”

Ligita Pudža,
projekta vadītāja,
un **Ilze Mutjanko,**
projekta sabiedrisko attiecību
eksperte

2013. gada 10. decembrī tika uzsākta projekta “Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veiktspējas uzlabošana” īstenošana. Projekta partneri ir Latvijas Pašvaldību savienība (LPS),

Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (*Kommunesektorens organisasjon – KS*) un Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Projekts ilgs līdz 2016. gada 30. aprīlim.

Projekta laikā tiks izveidota ilgspējīga “mācīties salīdzinot” sistēma, kas ļaus pašvaldībām efektīvāk izmantot savus resursus darba organizēšanā un pakalpojumu sniegšanā un palīdzēs vadīt pašvaldības darbu, balstoties uz faktiem, datu analīzi un citu

pašvaldību pieredzi konkrētu problēmjautājumu risināšanā. “Mācīšanās salīdzinot” ir process, kā uzlabot savu praktisko darbību, daloties zināšanās un informācijā ar citām pašvaldībām.

Projekta ietvaros tiks izveidota **datu bāze pašvaldību veiktspējas analizēšanai, novērtēšanai un uzlabošanai.** Tajā būs apkopoti gan sākotnējie dati par pašval-

dību darbu, gan indikatori, kas ļaus salīdzināt dažādu pašvaldību veiktspēju, gan arī tematiskie pieredzes apraksti.

Savukārt **pašvaldību sadarbības tīkli** kalpos kā diskusiju platforma tajos iesaistītajām pašvaldībām iegūto datu analīzei un katrai pašvaldībai piemērotākā risinājuma meklēšanai.

Projekta gaitā tiks veidoti **četri pašvaldību tematiskie sadarbības tīkli:**

- pašvaldību stratēģiskās vadīšanas tīkls,
- pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīkls,
- pašvaldību sabiedrisko pakalpojumu un mājokļu politikas tīkls,
- pašvaldību izglītības un kultūras tīkls.

Jau izveidots un sācis darboties pirmais tīkls **TI**. Tā dalībnieki ir deviņas pašvaldības – Amatas novads, Gulbenes novads, Jaunpils novads, Mālpils novads, Preiļu novads, Skrundas novads, Valmieras pilsēta, Ventspils novads un Ventspils pilsēta. Projekta gaitā katra no šīm pašvaldībām izstrādās sava novada vai pilsētas mārketinga stratēģiju.

Notikuši arī projekta dalībnieku pirmie pieredzes apmaiņas braucieni – uz **Poliju** un **Norvēģiju**, lai iepazītos ar šo valstu pašvaldību “mācīties salīdzinot” pieredzi.

Sohačevas pašvaldībā Polijā un Norvēģijā.

Šobrīd TI pašvaldībās notiek **mārketinga stratēģijas izstrādes uzsākšanas sanāksmes**. Tajās piedalās pašvaldības deputāti, nozaru speciālisti un pašvaldības sadarbības partneri. Sanāksmes vada LPS padomnieki – projekta eksperti. Sanāksmes dalībnieki tiek iepazīstināti ar pašvaldības mārketingu kā stratēģiskās vadīšanas formas specifiku un mārketinga stratēģijas lomu novada attīstībā. Dalība TI tīklā nodrošinās stratēģijas izstrādes procesam nepieciešamo palīdzību un iespēju procesa gaitā izmantot projekta datubāzes atbalstu.

Dalībai pārejos tīklos – pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīklā (T2), pašvaldību sabiedrisko pakalpojumu un mājokļu politikas tīklā (T3) un pašvaldību izglītības un kultūras tīklā (T4) – pašvaldības varēs pieteikties **reģionālo diskusiju** laikā, kas notiks **12. un 13. jūnijā** un **25. un 26. augustā**.

29. aprīlī notika **projekta uzsākšanas sanāksme**, kurā tika prezentēta un nodota apspriešanai Latvijas “mācīties salīdzinot” sistēmas modeļa pirmā redakcija. Sanāksmes dalībnieki guva ieskatu Norvēģijas “mācīties salīdzinot” pieredzē, kā arī pašvaldību efektivitātes tīklu darbības rezultātos.

Dalībnieki iepazīnās ar RAIM informācijas sistēmas izmantošanu pašvaldību darba analizē un stratēģiskajā vadīšanā. Seminārā tika prezentēta Ventspils pilsētas pieredze mārketinga stratēģijas veidošanā,

savukārt ar savu pieredzi vietas pievilcības veicināšanā dalījās Jelgavas novads. Semināra noslēgumā tika apspriesta LPS pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla nozīmes apzināšana, izvērtējot sadarbības modeļus un līdzdalību valsts pārvaldē.

Projekta aktualitātēm varat sekot līdzi arī LPS mājaslapā – http://www.lps.lv/Projekti/NFI_projekts/.

Projekts “Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana” tiek īstenots, izmantojot 2,12 miljonu EUR piešķirumu no Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas “Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm”.

Projekta mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālā līmenī, izveidojot ilgtspējīgu “mācīties salīdzinot” sistēmu, kas ir balstīta uz salīdzināmās bāzes metodes principiem un izmanto salīdzināmo datu bāzi pašvaldību veikspējas uzlabošanai.

Lai nostiprinātu pašvaldību lietpratīgu pārvaldību, “mācīties salīdzinot” sistēmas ietvaros tiks iekļauta arī pašvaldību stratēģiskās vadīšanas ieviešana, par pamatu izvēloties pašvaldību mārketingu kā vienu no stratēģiskās vadīšanas formām.

“ATBALSTS VIETĒJO PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAI AR MĒRĶI UZLABOT DZĪVES KVALITĀTI LAUKU APVIDOS”

Elita Kresse,
LPS padomniece ārējo sakaru jautājumos,
un Kristīne Kociņa,
Rundāles novada domes
sabiedrisko attiecību speciāliste

Latvijas Pašvaldību savienība sadarbībā ar Ļeņingradas reģiona pašvaldību padomi un Gulbenes novada domi 2013. gada jūnijā uzsākusi projekta “Atbalsts vietējo pašvaldību attīstībai ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti lauku apvidos” (ELRII-269) īstenošanu. Projektu līdzfinansē Latvijas-Igaunijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007.–2013. gadam. Programma finansiāli atbalsta kopīgus pārrobežu attīstības pasākumus, lai uzlabotu reģiona konkurētspēju, izmantojot tā potenciālu un izdevīgo atrašanās vietu krustcelēs starp Eiropas Savienību un Krievijas Federāciju. Programmas mājaslapa: www.estlatrus.eu.

Projekta ietvaros īstenotas Gulbenes novada deputātu un pārvalžu vadītāju apmācības, veiktas iedzīvotāju aptaujas un pašreizējās situācijas izpēte, organizēti labās prakses apmaiņas semināri un tīklošanās pasākumi, kā arī mācību vizītes Krievijā un Latvijā ar mērķi veicināt pārrobežu sadarbību.

2013. gada decembrī mācību vizītē Latvijā bija ieradies Ļeņingradas apgabala pašvaldību delegācija. Viesi apmeklēja **Gulbenes novada pašvaldību**, kur iepazinās ar domes un pašvaldības iestāžu darbu. Ļeņingradas apgabala pašvaldību pārstāvjus īpaši interesēja Gulbenes novada pārvalžu darba organizācija pēc administratīvi teritoriālās reformas. Savukārt **Latvijas Pašvaldību savienībā** priekšsēdis Andris Jaunsleinis un vecākais padomnieks Māris Pūķis iepazīstināja ar Latvijas pieredzi finanšu decentralizācijas jomā.

Vizītes ietvaros astoņas Latvijas pašvaldības – **Balvu novada dome, Skrundas novada dome, Apes novada dome, Daugavpils novada dome, Rundāles**

novada dome, Madonas novada dome, Amatas novada dome un Pārgaujas novada dome parakstīja nodomu protokolus ar Ļeņingradas apgabala pašvaldībām par turpmāko sadarbību.

Šāgada aprīlī Rundāles novada pašvaldības vadītājs **Aivars Okmanis** uzņēma Ļeņingradas apgabala Lomonosova rajona Ropšas pašvaldības vadītāja pienākumu izpildītāju **Fjodoru Jegorovu**. Šī bija pirmā oficiālā Ropšas pašvaldības vadības vizīte Rundālē.

Nodomu protokols paredz tālāku sadarbības attīstību kultūras, sociālajā, izglītības un ekonomikas jomā. Rundāles novada domē notika diskusija par iespējamajiem sadarbības veidiem un abu pašvaldību darba specifiku. Krievijā ir divu līmeņu pārvalde – rajona un vietējā. F. Jegorovs uzsvēra, ka viņš pārstāv izpildvaru un viņa vadītās pašvaldības pārziņā atrodas komunālie un saimnieciskie jautājumi – teritorijas labiekārtošana, apzaļumošana, zemes uzmērīšana. Izglītības jomu pārvalda Lomonosova rajona administrācija. Abi partneri sprieda arī par kultūrvēsturisko pieminekļu saglabāšanu un aizsardzību, jo Ropšā atrodas Ropšas pils un parka ansamblis, kas ir ļoti sliktā stāvoklī – pils divas reizes degusi, un jumta segums ir pilnībā nopostīts. Kolēģi diskutēja arī par sadarbības iespējām Latvijas–Krievijas programmas ietvaros, kas perspektīvā paredz sadarbības attīstību dabas un kultūrvēstures vērtību un resursu ilgtspējīgā attīstībā un popularizēšanā, vides izglītības attīstībā reģionos, uzņēmējdarbības veicināšanā, kultūras un izglītības jomā.

Pēc diskusijas sekoja novadu objektu apskate. Fjodors Jegorovs apmeklēja Pilsrundāles vidusskolu un jaunuzcelto stadionu, pirmsskolas izglītības iestādi “Mārpuķīte”, Saulaines profesionālo vidusskolu, Saulaines Sociālo centru un zemnieku saimniecību “Līdakas”, kur Inese Ceplīte ar kungu audzē labību un rapsi un kopj govju ganāmpulku. Viesim tika parādīts arī novada kultūrvēsturiskais mantojums – Rundāles pils muzeja ansamblis.

Saulaines profesionālajā vidusskolā viesis no Krievijas tika iepazīstināts ar skolas darbību, programmu klāstu un iekārtotajām telpām. Profesionālā vidusskola piedāvā apgūt arī ar lauksaimniecības nozari saistītas specialitātes, un studenti mācībās var izmantot modernu tehniku un aprīkotas mācību klases. Bet vidusskolas vēstures muzeja vadītāja **Marina Kazanceva** ciemiņam pastāstīja par skolas 105 gadu ilgo pastāvēšanas vēsturi.

Interesanta saruna, apmeklējot Saulaines katlumāju, Fjodoram Jegorovam (*no kreisās*) izvērtās ar trim tehniskiem vīriem – Rundāles novada domes priekšsēdētāju Aivaru Okmani, kurš ir arī LPS Tehnisko problēmu komitejas vadītājs, Saulaines profesionālās vidusskolas direktoru Jānis Beķeri un Saulaines katlumājas kurinātāju Anatoliju Afanasjevu, jo ciema teritorijā esošās daudzdzīvokļu mājas un iestādes tiek apkurinātas ar salmiem.

Šis raksts izveidots ar Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007.–2013. gadam finansiālo atbalstu. Par tā saturu pilnībā atbild autores, un tas neatspoguļo Programmas, iesaistīto valstu un Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

ATTĪSTĪBAS SADARBĪBA

Latvijas Pašvaldību savienība iesaistījusi attīstības sadarbības un attīstības izglītības projektu īstenošanā.

Attīstības sadarbība ir atbalsta sniegšana trūcīgām un mazākattīstītām valstīm, veicinot šo valstu ilgtermiņa sociālo un ekonomisko izaugsmi. Attīstības sadarbība atšķiras no humānās palīdzības, kas palīdz likvidēt katastrofas vai situācijas sekas, bet ko nevar uzskatīt par ilgtermiņa risinājumu. Attīstības sadarbība nozīmē pārtikušo valstu sadarbību ar trūcīgākām valstīm, savstarpēji vienojoties par vislabāko atbalsta veidu to attīstībai. Tā valstis izvairās no nevajadzīgas palīdzības uzspiešanas, un abas puses uzņemas atbildību par sadarbības efektivitāti. Eiropas Savienība un tās dalībvalstis kopā sniedz aptuveni 60% no visas pasaules attīstības palīdzības un ir pasaulē lielākais donors, attīstības sadarbībai atvēlot desmitiem miljardu eiro.

Īstenojot attīstības sadarbības politiku, Latvija nesniedz tikai tiešu finansiālu palīdzību, bet daļas pieredzē par valsts pārvaldes reformu īstenošanu, demokrātiskas sabiedrības un sociālās attīstības veicināšanu, vides aizsardzību, izglītības sistēmas uzlabošanu un citām jomām. Latvijas ekspertu zināšanas un praktiskā pieredze ir līdzekļi, ar kuriem Latvija

dod savu ieguldījumu stabilitātes un attīstības veicināšanā.

Latvijas Pašvaldību savienība ir līdzdarbojusies pašvaldību sistēmas attīstībā Baltkrievijā, Tadžikistānā, Moldovā, Kirgīzijā, Ukrainā, Gruzijā un citās attīstības valstīs. Pēdējos gados LPS uzņēmusi **mācību un pieredzes apmaiņas vizītēs** pašvaldību pārstāvjus no Moldovas, Azerbaidžānas, Ukrainas, Baltkrievijas, Gruzijas, Kirgizstānas, Tadžikistānas un citām valstīm.

Latvijas pašvaldības aktīvi meklē sadarbības partnerus attīstības sadarbības valstīs. Tā pērnā gada novembrī LPS organizēja Latvijas pašvaldību vadītāju vizīti uz Baku, lai tiktos ar Azerbaidžānas pašvaldību asociāciju un pašvaldību pārstāvjiem un pārrunātu turpmākās sadarbības iespējas. Delegāciju vadīja Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. Latvijas pašvaldību delegācija – Latgales plānošanas reģiona Administrācijas vadītāja **Iveta Majina-Tabūne**, Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Bartaševičs**, Rēzeknes novada domes priekšsēdētājs **Monvīds Švarcs**, Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs **Indulis Trapiņš** un Gulbenes novada domes priekšsēdētājs **Nikolajs Stepanovs** vizītes laikā Azerbaidžānā tikās ar potenciālajiem sadarbības partneriem.

“SADARBOTIES ATTĪSTĪBAI: JAUNS IZAICINĀJUMS PAŠVALDĪBU ASOCIĀCIJĀM UN NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU TĪKLIEM”

Kopš 2012. gada 1. janvāra Latvijas Pašvaldību savienība īsteno Eiropas Komisijas *EuropeAid* programmas līdzfinansētu attīstības sadarbības projektu “Sadarboties attīstībai: jauns izaicinājums pašvaldību asociācijām un nevalstisko organizāciju tīkliem” (“WTD – Working Together for Development: a New Challenge for Local Authorities Associations and Civil Society Networks”).

Jāpiemin, ka, iesniedzot projektu Ārlietu ministrijas izsludinātajam **grantu konkursam “Atbalsts Eiropas**

Komisijas un citu starptautiskās palīdzības finansētāju finansētiem attīstības sadarbības un attīstības izglītības sabiedrības izpratnes veicināšanas projektiem Latvijas Republikā un Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs”, šis projekts saņēmis finansiālu atbalstu arī no Latvijas valsts.

Projekta mērķis ir stiprināt vietējo pašvaldību un nevalstisko organizāciju lomu attīstībā, ceļot to kapacitāti un izplatot labo praksi attīstības jomā gan projektā iesaistītajās valstīs, gan Eiropas Savienības līmenī. Projekta vadošais partneris ir ALDA (*Association of Local Democracy Agencies*), un projektā kopumā iesaistījušies partneri no 16 dažādām valstīm – gan pašvaldību asociācijas, gan nevalstiskās organizācijas.

Projekta ietvaros Latvijas Pašvaldību savienība aicināja ikvienu pašvaldību piedalīties **grantu konkursā pašvaldībām**. Prioritāte bija sadarbībai ar Gruzijas, Baltkrievijas, Armēnijas un Azerbaidžānas pašvaldi-

bām, un atbalstāmās aktivitātes – iespējas organizēt pieredzes apmaiņas braucienus, informēšanas kampaņas par attīstības sadarbību u.c.

Minigrantu projektu konkursā ar mērķi paaugstināt vietējo pašvaldību un NVO kapacitāti attīstības sadarbības jomā, sabiedrības izpratni un zināšanas tika apstiprināti un veiksmīgi īstenoti **Bauskas novada, Jelgavas novada un Gulbenes novada projekti attīstības sadarbības jomā.**

Bauskas novada pašvaldības projekts **“Attīstības sadarbības iespējas caur informācijas apmaiņu, apmācību un sadarbību”** tika īstenots Bauskas novada svētku laikā 2013. gada jūlija beigās – augusta sākumā. Bauskas novada pašvaldības partneri ir Gruzijas Republikas Hašuri pašvaldība. Delegācija, ko vadīja priekšsēdētāja vietniece Irine Gelašvili, bija pirmā Hašuri pašvaldības vizīte Latvijā.

Vizītes laikā viesi tika iepazīstināti ar Latvijas un Bauskas novada ievērojamākajām vietām, tikās ar pašvaldību pārstāvjiem un piedalījās konferencē par attīstības sadarbības jautājumiem. Bērnu un jauniešu centrā bija organizētas radošas nodarbības. Viesi iepazīs ar Bauskas novada pašvaldības darbu, kā arī piedalījās Bauskas novada svētkos un apmeklēja mākslas plenēra “Bauskas vasara” noslēgumu.

TANDEM II

Latvijas Pašvaldību savienība jau vairāk nekā 20 gadus sadarbojas ar Leona Sapiegas organizāciju Baltkrievijā demokrātijas veicināšanas jautājumos. Nozīmīgs papildinājums

šai sadarbībai ir projekts **TANDEM II**, kura vadošais partneris ir ALDA (*Association of Local Democracy Agencies*).

Šā projekta mērķis ir stiprināt nevalstiskās organizācijas un vietējās iniciatīvas grupas Baltkrievijā, tādējādi veicinot vietējo grupu un NVO attīstību un sadarbību ar pašvaldībām. Projekta ietvaros tika izsludināti granti vietējo iniciatīvas grupu un nevalstisko organizāciju atbalstam.

Šāgada martā Minskā notika projekta atklāšanas konference, kuras ietvaros LPS dalījās pieredzē, kā mūsu valstī pašvaldības iesaista iedzīvotājus, nevalstiskās organizācijas un vietējās iniciatīvas grupas lēmumu pieņemšanas procesā.

Šogad septembrī Baltkrievijas grantu konkursa uzvarētāji (kopumā 20 cilvēku delegācija) apmeklēs Latvijas pašvaldības un mācīsies, kā mūsu pašvaldības sadarbojas ar nevalstiskajām organizācijām.

“PLATFORMA”

Šobrīd Latvijas Pašvaldību savienība iesaistījusies arī **attīstības sadarbības projektā “Platforma”** – Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību platformā attīstības sadarbībai. Tas ir *EuropeAid* finansiāli atbalstīta projekta ietvaros izveidots sadarbības tīkls, kura galvenie mērķi – koordinēt Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību darbību attīstības sadarbības jomā, īpaši Eiropas līmeņa attīstības sadarbības politikas definēšanā un ieviešanā, veicināt informācijas un pieredzes apmaiņu, sekmēt Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanos ES attīstības sadarbības programmu īstenošanā un stiprināt saites ar nevalstiskajām organizācijām, tajā skaitā CONCORD – Eiropas NVO konfederāciju attīstības sadarbībai.

Attīstības sadarbības projektu galvenais ieguvums – tie sagatavo augsni nākotnes sadarbībai arī citās jomās, no kurām svarīgākās ir ekonomika un kultūra.

Tuvākajos gados pašvaldību iespējas īstenot Eiropas Savienības līdzfinansētus projektus pieaugs arvien vairāk – par to liecina Eiropas Komisijas pieņemtais paziņojums “Partnervalstu vietējo pašpārvalžu ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus”. Tajā uzsvērts, ka ES būtu jācenšas iesaistīt vietējo pašvaldību asociācijas prioritāšu plānošanā valsts un vietējā līmenī, kā arī attiecīgo ES finansēto programmu īstenošanā.

Latvijas Pašvaldību savienība sadarbībā ar Latvijas Republikas Pastāvīgo pārstāvniecību ES paudusi Latvijas pašvaldību intereses, ko esam aicinājuši ņemt vērā Eiropas Komisijas turpmākajā likumdošanas darbā, lai mazinātu šķēršļus pašvaldību potenciāla atraisīšanai un sadarbībai attīstības sadarbības un izglītības ietvaros.

Pēdējā gada laikā dažādu forumu ietvaros, kur piedalījušies Eiropas Komisijas un Eiropas Savienības dalībvalstu un Austrumu partnerības valstu pašvaldību pārstāvji, LPS aizstāvējusi viedokli par nepieciešamību palielināt arī pašvaldību no “jaunajām Eiropas Savienības dalībvalstīm” iespējas īstenot attīstības sadarbības projektus, jo līdz šim projektu pieteikumu izvērtēšanā mūsu pašvaldībām cīņā ar pieredzējušām “vecajām dalībvalstīm” bijis gandrīz neiespējami izturēt konkurenci.

Jaunāko informāciju par konkursiem attīstības sadarbības jomā varat atrast interneta vietnē http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm, kur publiskoti ģeogrāfisko un tematisko instrumentu klāstā aktuālie projektu konkursi.

EIROPAS PADOMES VIETĒJO UN REĢIONĀLO PAŠVALDĪBU KONGRESĀ (CLRAE)

Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress (CLRAE) ir viena no Eiropas Padomes (EP) institūcijām līdzās Ministru komitejai un Parlamentārajai asamblejai. CLRAE ir konsultatīva Eiropas Padomes institūcija. Tajā darbojas 636 vēlēti vietējo un reģionālo pašvaldību deputāti un to vadītāji, kuri pārstāv 47 EP dalībvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības. Kongresa pārstāvji sanāk kopā divreiz gadā plenārsēdēs Strasbūrā, kur atrodas kongresa pastāvīgais sekretariāts.

Latvijas pašvaldību delegācija Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresā piedalās kopš 1995. gada, kad Latvija iestājās EP.

Pārskata perioda ietvaros Latvijas delegācijas pārstāvji piedalījušies divās CLRAE plenārsēdēs, vienā monitorin-

ga komitejā, kā arī CLRAE organizētajā Pasaules demokrātijas forumā un konferencē "Ieguldījums jaunatnē: izglītība ir atslēga". Abās plenārsēdēs piedalījās LPS priekšsēdis un delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis**, Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš** un Priekuļu novada domes priekšsēdētāja **Māra Juzupa**.

2013. gada 29.–31. oktobra kongresa 25. plenārsēdes tēma bija – Eiropa krīzes laikā – izaicinājumi vietējai un reģionālajai demokrātijai. Plenārsēdē tika pieņemti ziņojumi par vietējo un reģionālo demokrātiju Dānijā, Ukrainā, Īrijā, Albānijā un Ungārijā. Latvijas delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis** kopā

ar Turcijas pārstāvi **Meritu Žegeni Jildizu** Vietējo pašvaldību palātā ziņoja par **vietējo un reģionālo demokrātiju Īrijā**.

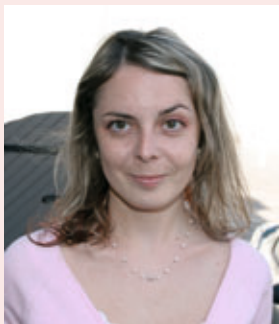
Ziņojums atspoguļo divu monitorinģa vizīšu rezultātā gūto informāciju par demokrātijas situāciju Īrijā vietējā un reģionālajā līmenī. Lai arī situācija attiecībā uz pašvaldībām Īrijā kopš iepriekšējā kongresa ziņojuma 2001. gadā krietni uzlabojusies, tomēr joprojām valstī vērojama centralizēta publiskās pārvaldes sistēma.

Vēl šajā plenārsēdē tika pieņemti ziņojumi par krīzes ietekmi uz pašvaldībām, reģionalizāciju un decentralizāciju Eiropā, politiskā ekstrēmisma apkarošanu, perspektīvām efektīvai pārrobežu sadarbībai Eiropā, kā arī par migrantu integrāciju ar pašnodarbinātības palīdzību.

2014. gada 25.–27. marta kongresa 26. plenārsēde iezīmējās ar ievērojamu spriedzi, jo, neraugoties uz to, ka plenārsēdei bija jāfokusējas uz jauniešu iesaisti vietējā un reģionālā līmenī, to aizēnoja plašas diskusijas par situāciju Ukrainā. 25. marta pēcpusdienā notika ārkārtas debātes, kuru rezultātā tika pieņemta deklarācija "Par situāciju Ukrainā". Deklarācijā tiek nosodīta Krievijas veiktā Krimas pievienošana, kas pārkāpj starptautiskās tiesības. Pseudoreferendums, kas norisinājās šāgada 16. martā, nekādā gadījumā nedrīkstēja rezultēties ar robežu maiņu starp Krieviju un Ukrainu.

Kongresa birojs atcēlis Monitorinģa un Aktuālo jautājumu komiteju sanāksmes, kuru norise iepriekš tika plānota Krievijā. Birojs uzskata, ka turpmāk Krievijā var notikt tikai tās kongresa sanāksmes, kuru mērķis ir politiskais dialogs par krīzes novēršanu Krimā un Ukrainas teritoriālās integritātes atjaunošanu.

EIROPAS SAVIENĪBAS REĢIONU KOMITEJĀ UN LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ

Agita Kaupuža,
LPS Pārstāvniecības Briselē
vadītāja

Dažādos dzīves posmos mēneši, ko sevī iekšēji esam definējuši kā jauna gada vai jauna atskaites posma sākumu, mainās. Tā, piemēram, skolas laikā tas, nenoliedzami, sākas septembrī. Savukārt tiem, kas aktīvi darbojas Latvijas Pašvaldību savienībā, jauns gads sākas ar katru nākamo Latvijas Pašvaldību savienības kongresu, kurā tiek izvērtēts paveiktais, plānotas ieceres un izvēlēti jauni uzdevumi. Tāpēc šoreiz atskatam par pagājušo gadu "no kongresa līdz kongresam" LPS Pārstāvniecībā Briselē un Eiropas Savienības Reģionu komitejā (RK) esam izvēlējušies kaleidoskopa formātu, piedāvājot "Gada notikumu apskatu" un atskatoties uz notikumiem, laika atskaiti sākot no pagājušā gada kongresa, kas notika 2013. gada 9. augustā.

Uzziņai

Aktīva darbība ES Reģionu komitejā ir veids, kā aizstāvēt vietējo un reģionālo pašvaldību intereses un ietekmēt Eiropas Komisijas sagatavotos likumdošanas projektus. ES RK ir viena no Eiropas Savienības institūcijām ar konsultatīvu lomu. Gluži kā vienā nedēļā septiņas dienas, arī Latvijas delegācijā Reģionu komitejā ir septiņi pastāvīgie pārstāvji, kuru darbs mijas ar septiņu aizvietotāju darbu. Kopumā ES Reģionu komitejā darbojas 353 pastāvīgie locekļi un 353 aizvietotāji.

Latvijas delegācijā kā pastāvīgie pārstāvji darbojas: delegācijas vadītājs LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, Grobiņas novada domes deputāts **Jānis**

Neimanis, Saldus novada domes priekšsēdētāja **Indra Rassa**, Jēkabpils pilsētas domes priekšsēdētājs **Leonīds Salcevičs**, Rīgas domes deputāts **Dainis Turlais** un Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks infrastruktūras jautājumos **Jānis Vitoliņš**. Tāpat aktīvi komisiju sanāksmēs darbojas septiņi aizvietotāji: Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks pilsētas attīstības un sadarbības jautājumos **Gunārs Ansiņš**, Ogres novada domes deputāts **Edvīns Bartkevičs**, Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs **Inesis Boķis**, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere**, Skrundas novada domes priekšsēdētāja **Nelliņa Kleinberga**, Balvu novada domes deputāts **Jānis Trupovnieks** un Rīgas domes deputāte **Olga Veidiņa**.

RK Latvijas delegācijas pārstāvji darbojas **sešās komisijās**: Pilsoniskuma, pārvaldības, institucionālo lietu un ārlietu komisijā (CIVEX), Izglītības, jaunatnes, kultūras un pētniecības komisijā (EDUC), Dabas resursu komisijā (NAT), Vides, klimata pārmaiņu un enerģētikas komisijā (ENVE), Teritoriālās kohēzijas politikas komisijā (COTER) un Ekonomikas un sociālās politikas komisijā (ECOS), kā arī Pagaidu budžeta komisijā. Tāpat delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis** pārstāv Latviju Eiropas Savienības valstu reģionālo un vietējo pašvaldību konferencē (CORLEAP), gan tādējādi mēģinot panākt ES atbalstu pašvaldību attīstībai Armēnijā, Azerbaidžānā, Baltkrievijā, Gruzijā, Moldovā un Ukrainā, gan arī vienlaikus iepazīstinot plašāku auditoriju ar Latvijas pašvaldību un LPS veiksmīgo pieredzi, ko būtu vērtīgi izmantot arī Austrumu partnerības valstīs.

Gada notikumu apskats 2013/2014 Latvijas pašvaldības ES Reģionu komitejā un Briselē

Septembris 2013

ES Reģionu komitejas Teritoriālās kohēzijas politikas komisijas diskusiju krustpunktā **ostas – Eiropas Komisijas regulas priekšlikums, kas paredz izveidot tirgus piekļuvi ostas pakalpojumiem un ostu finanšu pārredzamības sistēmu**. Latvijas delegācijas pārstāvis COTER komisijā **Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks infrastruktūras jautājumos Jānis Vitoliņš** asi kritizē regulas priekšlikumu, vērsot uzmanību uz ostu dažādību un nepārdomātu lēmumu iespējamo negatīvo ietekmi uz Latvijas ekonomiku. *"Jāņem vērā ostu dažādība gan pārkrauto kravu apjomā, gan atšķirībā kravu segmentos un tirgos. Tā, piemēram, Ventspils brīvosta gadā pārkrauj 30 miljonu tonnu dažādu kravu, taču tas nav nekas, ja salīdzina ar Roterdamas ostu, kur tiek pārkrauti vairāk nekā 300 miljoni tonnu kravu gadā. Šobrīd jau katrā valstī pastāv nacionālais*

LPS 25. KONGRESU SAGAI DOT

regulējums, kas vērsts uz ostu konkurētspējas paaugstināšanu. Tāpat ir bažas, ka šāds jauns regulējums negatīvi ietekmēs Baltijas ostu konkurētspēju ne tikai tāpēc, ka mūsu ostas ir vidējas vai mazas, bet arī tāpēc, ka mums jākonkurē vēl ar ostām mūsu kaimiņvalstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts,” uzsvēra J. Vītoliņš.

Oktobris 2013

Atvērtajās dienās jeb **Eiropas Reģionu un pašvaldību nedēļā** Vidzemes plānošanas reģiona uzņēmējdarbības attīstības speciālists **Kristaps Ročāns** seminārā “Viedie klasteri jaunai industriālajai revolūcijai” iepazīstināja ar **reģiona koordinēto pirmo reģionālo pārtikas klasteri Latvijā – Vidzemes Pārtikas klasteri**. “Latvijas tirgus ir ļoti mazs, un uzņēmumiem, kas ražo veselīgus produktus ar augstu pievienoto vērtību, vietējā tirgū ir grūti pārdot produkciju par atbilstošu cenu zemās iedzīvotāju pirktspējas dēļ,” norādīja K. Ročāns. Viņa paustā ideja par integrēšanos plašākā “klasteru klastera” tīklā kā priekšnoteikums sekmīgai attīstībai guva atzinīgu novērtējumu 150 klausītāju auditorijā.

Novembris 2013

Gatavojoties trešajam Austrumu partnerības samitam 28. un 29. novembrī Viļņā, Briselē tika organizētas vairākas **Austrumu partnerības** tematikai veltītas sanāksmes, kurās jau varēja just priekšvēstnešus vēlākajiem traģiskajiem notikumiem Ukrainā. 18. novembrī Reģionu komitejā notika diskusijas par Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa (CLRAE) pieņemto monitoringa ziņojumu par vietējo un reģionālo demokrātiju Ukrainā, kurā vērtētas valdības uzsāktās teritoriālās reformas. Sanāksmes laikā bija jūtama ļoti saspīlēta atmosfēra starp Ukrainas delegācijas CLRAE pārstāvi Natāliju Romanovu un CLRAE neatkarīgo ekspertu Berndu Zimmelrogenu. Romanova uzstāja, ka valdība aktīvi iesaistās rekomendāciju īstenošanā, bet Zimmelrogens savukārt uzskatīja, ka tas ir pilnīgi skaidrs, ka līdz tolaik vēl 2015. gadā plānotajām Ukrainas prezidenta vēlēšanām nekādas reformas netiks īstenotas.

Decembris 2013

Decembra sākumā Latvijas delegācijas pārstāvji ES Reģionu komitejā un ENVE komisijā **Ogres novada domes deputāts Edvīns Bartkevičs un Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs Inesis Boķis** diskutēja ar Eiropas Parlamenta deputātiem par Eiropas Komisijas publicēto **2030. gada klimata un enerģētikas stratēģiju**. Viens no ES klimata un enerģētikas politikas mērķiem ir veicināt konkurētspējīgas enerģijas cenas un lielāku enerģētisko drošību. Tāpēc Inesis Boķis izmantoja iespēju vērst Eiropas Parlamenta un Reģionu komitejas pārstāvju uzmanību uz enerģētiskās drošības jautājuma aktualitāti Latvijas gadījumā, ņemot vērā gada aukstākā perioda ilgumu un atkarību no Krievijas gāzes piegādes. “Eiropas Savienībai būtu jāatīsta vienots enerģijas tirgus un ideālā gadījumā jāiepērk enerģija kopā, tādējādi nodrošinoties pret nelabvēlīgām cenu svārstībām un pārtraukumiem piegādē,” norādīja I. Boķis. Viņa viedokli atbalstīja Eiropas Parlamenta deputāts no Vācijas Jo Leinens, uzsverot, ka Eiropai absolūti nepieciešami ir atjaunojamie energoresursi,

kas ļautu samazināt energoresursu importa apjomu, tostarp arī Krievijas piegādātajai dabasgāzei.

Janvāris 2014

Līdz ar janvāri sākās ne tikai jauns gads, bet arī jaunais septiņus gadus ilga ES struktūrfondu plānošanas periods. Arvien saspringtāks kļuva dalībvalstu, tostarp Latvijas, darbs pie **Partnerības līguma un darbības programmu projektiem**. Par reģionālo un pilsētpolitiku atbildīgais Eiropas komisārs **Johanness Hāns** 16. janvārī Briselē organizētajā diskusijā ar vietējo un reģionālo pašvaldību biroju pārstāvjiem Briselē sacīja iedvesmojošus vārdus: “Tieši šobrīd ir tas laiks, kad galvenās idejas no vārdiem jāpārvērš reālos darbos un investīcijās. Tāpēc tieši vietējām un reģionālajām pašvaldībām šajā posmā jāspēlē galvenā loma!” Viņa janvāra sākumā izteiktās prognozes izrādījās pārlieku optimistiskas – Hāns izteica iespējamību, ka Eiropas Komisija apstiprinās Partnerības līgumus, darbības programmas, kā arī kohēzijas politikas īstenošanas likumdošanu līdz Lieldienām, taču darbs pie plānošanas dokumentiem notiek joprojām.

Februāris 2014

Joprojām aktuāls ir **jauniešu nodarbinātības jautājums**, taču šoreiz Reģionu komitejā tas aplūkots no cita skatpunkta, jo ECOS komisijas sanāsmē tika diskutēts par Eiropas Komisijas piedāvāto stažēšanās kvalitātes sistēmu jeb jauniešu stažēšanās iespējām pēc mācību beigšanas vai meklējot darbu, vienlaikus nepalielinot birokrātisko slogu darba devējiem. **Latvijas delegācijas pārstāvis ECOS komisijā Andris Jaunsleinis** aicināja vienlaikus neaizmirst par atbalsta pasākumiem pašvaldībām un uzņēmējiem. “Mums jāļauj darboties katram uz vietas, mudinot izmantot kaimiņu pieredzi, kuri jau sasnieguši labus rezultātus. Taču līdztekus šiem pasākumiem būtiski ir ekonomiskie atbalsta pasākumi uzņēmējiem, lai viņi būtu

ieinteresēti nodrošināt prakses vietas,” sanāksmē norādīja A. Jaunsleinis. Nav noslēpums, ka stažieri joprojām saskaras ar virkni problēmu, piemēram, tiem bieži vien liek darīt “melnos darbus”, kas nebūt neveicina profesionālo izaugsmi. Tāpat nereti stažieri par darbu nesahņem nekādu atalgojumu un nav sociāli apdrošināti.

Marts 2014

Pirmais pavasara mēnesis iesākās ar Reģionu komitejas rīkoto **6. Reģionu un pilsētu Eiropas samitu**, kurā **Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Žozē Manuels Barozu** savā uzrunā kā pozitīvu piemēru izcēla Latviju, kas pievienojusies eirozonai, pierādot, ka krīzi iespējams pārvarēt. Barozu tāpat uzsvēra, ka pašvaldību tuvums iedzīvotājiem ir liela priekšrocība vietējo vajadzību un interešu pārzināšanā. *“Subsidiaritāte nav luksusa prece, bet gan demokrātijas pamata princips! Vietējās un reģionālās pašvaldības ir ļoti svarīgas, lai sasniegtu “Eiropa 2020” mērķus. Mums būtu jāstrādā kopā visos līmeņos un jāstrādā investīcijām,”* uzsvēra Eiropas Komisijas priekšsēdētājs.

Aprīlis 2014

Austrumu partnerība izvēlēta par vienu no prioritātēm Latvijas prezidentūras laikam ES Padomē, tāpēc aprīļa beigās notikušajā Eiropas Savienības valstu reģionālo un vietējo pašvaldību konferences (CORLEAP) sanāksmē tika aicināti uzstāties gan **CORLEAP Biroja loceklis Latvijas delegācijas vadītājs Andris Jaunsleinis**, gan arī **Latvijas Republikas Pastāvīgās pārstāvniecības ES padomniece Ineta Celmiņa**. Decentralizācijas jautājumiem veltītajā diskusijā A. Jaunsleinis norādīja, ka Austrumu partnerības valstīs, lai tās veiksmīgi attīstītos, vajadzīgas ne tikai spēcīgas pašvaldības, kam priekšnoteikums ir finanšu, politiskā un administratīvā decentralizācija. Vienlaikus nepieciešams īstenot arī reformas uzņēmējdarbības un nodokļu politikas jomā, lai tādējādi veidotu vidussķiru, kas ar saviem ienākumiem spējīga uzturēt sevi un valsti. 2015. gada martā Rīgā plānotā Reģionu komitejas CORLEAP Biroja sanāksme un ikgadējā konference būs viens no Reģionu komitejas pasākumiem, ko Latvijas Pašvaldību savienība līdzorganizēs Latvijas prezidentūras ES Padomē ietvaros. CORLEAP Biroja sanāksmes ietvaros pieņems CORLEAP rekomendācijas valstu un valdību vadītājiem, kuri tā paša gada maijā Rīgā pulcēsies jau ceturtajā Austrumu partnerības samītā.

Maijs 2014

“Maizes svētki” Šūmaņa aplī atgriezušies, un tāpat arī Briselē atgriezās mums jau pazīstamais maizniekmeistars Jānis Dāvids, kurš ir viens no “Svētes maizes” izveidotājiem! Tikai šoreiz viņš bija ieradies kopā ar vēl vairākiem uzņēmējiem no Latvijas – “Bekubodi”, Latgales “Špeka veiru”, “Līgas medu” un zemnieku saimniecībām “Blūdži” un “Vainadzīņi”. Latvijas pārstāvji piedāvāja Briseles iedzīvotājiem un pilsētas viesiem nobaudīt un iegādāties Latvijā gatavotu maizi, sieru, medu un kūpinātu gaļu. Viņu dalība tik kuplā skaitā bija iespējama, pateicoties Zemkopības ministrijas atbalstam, kā arī Latvijas Lauku tīkla un uzņēmēju pārstāvēto pašvaldību – Jelgavas, Lielvārdes, Rēzeknes un Tērvetes novada līdzfinansējumam. Mēs ceram

Latvijas vietējās produkcijas ražotājus redzēt Briselē arī nākamgad, iespējams, jau citā formātā, jo daudzi pircēji uzdeva viņiem vienu un to pašu jautājumu: *“Vai šo var nopirkt arī kaut kur Briselē?”*

Sekojiēt arī turpmāk RK Latvijas delegācijas un LPS Pārstāvniecības Briselē aktivitātēm ne tikai ikgadējā kaleidoskopā, bet regulārā formātā LPS mājaslapas sadaļā “Darbība Eiropā” (www.lps.lv/Darbiba_Eiropa) un LPS iknedējas ziņu lapā! Par tām jūs informē LPS Pārstāvniecība Briselē, īstenojot gan RK Latvijas delegācijas sekretariāta funkcijas, gan arī visos iespējamajos veidos cenšoties palīdzēt mūsu pašvaldībām – informējot, atbalstot un veicinot atpazīstamību un popularitāti Eiropas Savienībā.

Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību padomē (CEMR)

Eiropas Vietējo pašvaldību un reģionu padome pēdējā gada laikā, ņemot vērā gatavošanos nākamajam finanšu plānošanas periodam, joprojām turpināja aktīvu pašvaldību viedokļu aizstāvību Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā saistībā ar ES Kohēzijas politikas regulu priekšlikumiem 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Tostarp tika gatavotas pozīcijas par Vienoto stratēģisko satvaru un Partnerības līgumu, ietverot arī Latvijas piemēru par pašvaldību un LPS iesaisti Partnerības līgumu un darbības programmu projektu gatavošanā.

Jāizceļ LPS pārstāvju aktīvā līdzdalība fokusgrupā “Pašvaldības kā darba devēji” un līdzdalība Sociālā dialoga sanāksmēs, kas notiek sadarbībā ar Eiropas Sabiedrisko pakalpojumu arodbiedrību federāciju (EPSU). Tajā notikusi aktīva domu apmaiņa par dažādām Latvijā aktuālām tēmām, piemēram, par jauniešu bezdarbu un veselības aprūpi, ļaujot salīdzināt mūsu valsts pieredzi ar Igauniju un Skandināvijas valstīm, tādējādi gūstot jaunas ierosmes efektīvām un interesantām aktivitātēm Latvijā.

Šogad LPS iesaistījies arī jaunizveidotajā Atkritumu apsaimniekošanas fokusgrupā, ņemot vērā jautājuma nozīmīgumu Latvijas pašvaldībās. Fokusgrupas mērķis ir aizstāvēt pašvaldību intereses saistībā ar plānoto trīs nozīmīgu atkritumu apsaimniekošanas jomas direktīvu pārskatīšanu 2014. gadā, proti, pamatdirektīvu par atkritumiem, direktīvu par atkritumu poligoniem un direktīvu par iepakojumu un izlietoto iepakojumu.

Gints Kaminskis,
apvienības priekšsēdētājs,
un **Olga Kokāne,**
LPS padomniece

Pārskata periodā notikušas **septiņas valdes sēdes**, kur apspriestas vairākas svarīgas tēmas – uzņēmējdarbības atbalsts novados, Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu īstenošanas termiņa pagarinājums, priekšlikumi valsts vietējo un pašvaldību autoceļu finansējumam un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas izpilde Latvijā.

Pēc tam, kad Latvijas Pašvaldību savienības Dome nepilnvaroja priekšsēdi parakstīt Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2014. gada vienošanās un domstarpību protokolu, Novadu apvienības valde pieņēma aicinājumu Ministru kabinetam atsaukties uz LPS Domes sēdē piedāvāto kompromisu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadali – 82% pašvaldību budžetā un 18% valsts budžetā un parakstīt MK un LPS vienošanās un domstarpību protokolu.

Valde savās sēdēs noklausījusi un apspriedusi LPS padomnieku ziņojumus par aktuālām tēmām. Tā, piemēram, padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salmiņš** iepazīstināja ar priekšlikumiem valsts vietējo un pašvaldību autoceļu finansējumam. Tehnisko problēmu komitejā izstrādātos priekšlikumus LNA valde atbalstīja un pēc tam tos iesniedza LPS Valdē apstiprināšanai un iesniegšanai Satiksmes ministrijā un Ministru kabinetā.

Tāpat apvienībā apspriests jautājums par iedzīvotāju parādiem siltumenerģijas ražotājiem. Novadu apvienības valde vairākus savās sēdēs lemto jautājumu un

problēmu iespējamo risinājumu priekšlikumus pēc tam iesniegusi LPS Valdē, rosinot par šīm tēmām izteikt LPS viedokli, piemēram, par uzņēmējdarbības atbalstu novados. Novadu apvienība nolēma aicināt Ministru kabinetu izveidot valsts mērķprogrammu uzņēmējdarbības atbalstam 2015.–2020. gadā un pārdalīt ES struktūrfondu līdzekļus uzņēmējdarbības veicināšanai.

Novadu apvienības valde kopā ar Valsts kontroles padomes locekļiem **Aivaru Ērgli** un **Ievu Braunfeldi** apsprieda Valsts kontroles pārbaūžu rezultātus un nepilnības likumdošanā, kas savukārt rada nepilnības pašvaldību finansiālajā darbībā. Diskutējami vienojās par turpmāko sadarbību, kas izpaustos viedokļu apmaiņā un ierosinājumu izstrādē, lai veiktu grozījumus normatīvajos aktos.

25. martā Novadu apvienības valdes sēdē piedalījās vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Romāns Naudiņš**. Tikšanās laikā tika diskutēts par aktualitātēm VARAM organizētajā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas darba grupā, kur Novadu apvienību pārstāv Mālpils novada pašvaldības domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, Mārupes novada pašvaldības domes priekšsēdētājs **Mārtiņš Bojārs** un Tukuma novada pašvaldības domes priekšsēdētājs **Juris Šulcs**, kā arī LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis**.

Vienā no sēdēm valde tikusi ar Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) pārstāvjiem, lai pārrunātu pagājušajā vasarā notikušo Dziesmu un deju svētku norisi un pēc tam rudenī notikušās konferences secinājumus, kā nodrošināt dziesmu un deju svētku nepārtrauktību. Visā šajā procesā, neapšaubāmi, liela loma ir pašvaldībām, tādēļ Novadu apvienības valde nolēma sadarboties ar LNKC.

14. maijā Melngalvju namā Novadu apvienības valde tikās ar **Valsts prezidentu Andri Bērziņu**. Apvienības priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** iepazīstināja valsts pirmo amatpersonu ar novadu attīstības iespējām, uzsverot, ka uzņēmējdarbība attīstās visos novados, bet neatmaksājami finansu līdzekļi tiek sadalīti nevienmērīgi – gan teritoriāli, gan uz vienu iedzīvotāju, gan rēķinot uz vienu kvadrātkilometru.

Valde uzskata, ka visa Latvijas teritorija jāattīsta mērķtiecīgi un līdzsvaroti, tāpēc nepieciešama valsts investīciju programma, turklāt tā jāpieņem vienlaicīgi ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma plānu, lai iztrūkstošais finansējums novadiem, ko nevar nosegt ar ES līdzekļiem, tiktu papildināts ar finansējumu no valsts budžeta.

PIEKRASTES PAŠVALDĪBU APVIENĪBĀ

Māris Dadzis,
apvienības priekšsēdētājs,
un **Gunta Lukstiņa,**
LPS padomniece

Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienībai (LPPA) 2013. gada rudens posms bija nozīmīgs ar to, ka apvienība noslēdza savas darbības otro posmu, izvirzot turpmākos politiskos izaicinājumus un pārvēlot apvienības vadību.

Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības valdē tika ievēlēti:

- **Māris Dadzis** (Ventspils novads),
- **Ligita Maziņa** (Jūrmala),
- **Ervīns Grāvītis** (Saulkrastu novads),
- **Dagnis Straubergs** (Salacgrīvas novads),
- **Uldis Kristapsons** (Pāvilostas novads).

Par LPPA priekšsēdētāju ievēlēja **Māri Dadni** un par vietnieci – **Ligitu Maziņu**.

Savukārt 2014. gada sākums iezīmējas ar cīņu par Eiropas Savienības 2014.–2020. gada plānošanas perioda fondu atbalsta iespējām piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai.

LPPA darbības pirmajā posmā apvienībai nācās risināt “visdegošākos” jautājumus (peldvietas, kāpu izbraukāšana, teritorijas plānošanas problēmas u.c.), bet otrajā posmā notika piekrastes “pamatu veidošana”, kopīgi izstrādājot Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes un iezīmējot piekrasti kā nacionālu vērtību.

Tagad, trešajā posmā, jāpanāk, lai uz pamatiem veidotos jauna attīstība – pēc iespējas optimāls **ES fondu atbalsts piekrastei**. Tā kā Eiropa Komisija pauda noraidošu attieksmi par atsevišķu piejūras aktivitāti, tika pieņemts lēmums to iekļaut citā, šoreiz Kultūras ministrijas pārziņā esošajā ES fondu specifiskajā atbalsta mērķī SAM 5.5.1., kas paredz veicināt reģionālo attīstību, sekmējot starptautiski nozīmīga kultūras un dabas mantojuma un ar to saistīto pakalpojumu ilgtspējīgu attīstību, jaunajā mērķī būtiski samazinot piekrastei iespējamo atbalsta apjomu.

LPPA valdes locekļi konsekventi aizstāvēja atsevišķas piekrastes aktivitātes nepieciešamību un vairākās sarunās gan ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru, gan Finanšu un Kultūras ministrijas pārstāvjiem uzsvēra piekrastes publiskās infrastruktūras atbalsta fonda vajadzību. Sekojoši ES fondu dokumentu sagatavošanas procesā notika nepārtraukta komunikācija ar Vides aizsardzības un reģionālās

attīstības ministriju (VARAM), meklējot labākos risinājumus piekrastei jaunajā mērķī (Partnerības līgumā, darbības programmā) un izvirzot piekrasti kā tā apakšaktivitāti. Tagad jāturpina kopīgais darbs un panāktais jānostiprina, piedaloties darbības programmas papildinājuma sagatavošanā.

Diemžēl arī piekrastes pašvaldību tik ilgi gaidītais Zemes pārvaldības likumprojekts ar tajā iekļauto risinājumu par pludmales nodošanu pašvaldību valdījumā ir “iestrēdzis” Saeimā un, ņemot vērā pašreizējās Saeimas darba apjomu, visticamāk, tiks skatīts tikai nākamās Saeimas laikā. Taču, negaidot uz likumu,

Carnikavas novada un Jūrmalas pašvaldība izmantojušas Ministra kabineta doto iespēju sagatavot pieņemumus publisko ūdeņu, tajā skaitā pludmales, pārņemšanai savā valdījumā. Šobrīd Ministru kabinets ir pieņēmis rīkojumu par publisko ūdeņu nodošanu Carnikavas novada valdījumā.

Nākamie divi lielle izaicinājumi turpmākajos gados saistās ar LPPA līdzdalību piekrastes **publiskās infrastruktūras tematiskā plānojuma** un **jūras plānojuma** izstrādē, kam VARAM sagatavojusi darba uzdevumus, un tie atrodas dažādās izsludināšanas stadijās, lai rudenī sāktos reāls darbs.

BUFERZONĀ NOLIKTIE

Guntis Kalniņš,
LPIA priekšsēdētājs,
un **Sniedze Sproģe,**
LPS padomniece

Laikā kopš pērnā augusta līdz šāgada maijam Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija (LPIA) piedzīvojusi pārmaiņas – iecelti 39 jauni izpilddirektori, jo 11 izpilddirektori kļuvi par politiķiem (seši ievēlēti par domju priekšsēdētājiem, pieci – par priekšsēdētāju vietniekiem, tajā skaitā divi LPIA valdes locekļi), un deviņās pašvaldībās līdz vēlēšanām izpilddirektora pienākumus pildīja priekšsēdētājs, dažās gan izpilddirektors tika nomainīts pēc pašvaldību vēlēšanām.

LPIA ir visas 119 pašvaldības, un regulāri ikmēneša sanāksmēs piedalās 90–140 dalībnieku.

Par LPIA dalībnieku var kļūt pašvaldības izpilddirektors un pilsētas vai pagasta pārvaldes vadītājs, šo amatpersonu vietnieks. Iestāšanās LPIA un izstāšanās no tās notiek, pamatojoties uz pašvaldības rakstveida pieteikumu.

Decembrī atskaites sapulcē asociācija ievēlēja jaunu priekšsēdētāju – **Gunti Kalniņu** no Vecumnieku novada, un savu darbošanos enerģiski uzsāka jaunā valde.

Paldies valdei un **Normundam Tropiņam**, kurš lieliski darbojās četrus iepriekšējos gadus!

Izpilddirektoru sanāksmes notiek gan **Rīgā**, gan izbraukumos. Jaunajiem izpilddirektoriem, darbu uzsākot, septembrī tika organizēta īpaša iepazīšanās sanāksme, kur pārrunājām organizācijas pamatjautājumus. 2013. gada otrajā pusgadā LPIA izbraukuma sanāksmes rīkojām **Carnikavā**, kur izskatījām meliorācijas un atkritumu apsaimniekošanas jautājumus,

Jaunpiebalgā, kur spriedām par atbalstu uzņēmējdarbībai, preču zīmēm un tikāties ar zemkopības ministri, un seminārs **Siguldā**, kas bija veltīts darbinieku novērtēšanai un KNAB viedoklim par interešu konfliktiem.

Šāgada pirmajos mēnešos LPIA izbraukuma sēdes bijušas **Ķegumā** (ar iebrukšanu **Lielvārdē**, kur diskutējām par meža apsaimniekošanu) un **Alūksnes novadā**, kur tāsdienu uzmanības centrā bija publisko ūdeņu apsaimniekošana.

Par ikmēneša sanāksmēs un valdes sēdēs lemto var izlasīt Latvijas Pašvaldību savienības mājaslapā un pēc katra notikuma – žurnālā “Logs”. Tomēr gribas padalīties ar kolēģu atziņām. Uzdodot jautājumu “ko tev nozīmē četri burti – LPIA?”, atbildes ir ļoti līdzīgas.

- **Zināšanas** – svarīgi, ka uzzinām jaunumus no zinošiem speciālistiem un **informāciju** saņemam nepastarpināti. Šobrīd pār mums veļas vesela informācijas gūzma, arī ikdienā darāmo darbu ir ļoti daudz, tādēļ vēl jo svarīgāk, ka mums nepieciešamo atlasa un piegādā zinoši speciālisti. Daudz vērtīgas informācijas paslīdētu garām, ja kāds to neatlasītu, un tas “kāds” esam mēs paši, cits citu papildinot ar zināšanām! Un, protams, regulāri mūsu e-pastos atsūtītais no LPS!

- Regulāri un ātri uzzinām novitātes un **normatīvo aktu izmaiņas**. LPIA sniedz iespēju piedalīties likumdošanas procesā – iesniegt priekšlikumus, izvērtēt, kā likumu un MK noteikumu normas darbosies dzīvē, izteikt viedokli. Iknedējas izdevums

Informācijai un darbam ļoti atvieglo dzīvi, ja tikai vienmēr būtu laiks izlasīt!

- Sekmīgam darbam nepieciešami labi **kontakti** un vērtīgs **padoms** ikdienā. To sniedz ikmēneša sanāksmēs pieaicinātie ministriju speciālisti, taču ļoti svarīga loma ir Latvijas Pašvaldību savienības padomniekiem, kuriem vienmēr pie rokas profesionāls padoms ikvienā jautājumā. Patīk, ka izjūtam tendences un varam paredzēt, kas notiks, un vieglāk plānot ikdienas soli... Priecē, ja kolēģi, kuri piedalās sanāksmēs un komiteju darbā, painformē, kas aktuāls un ko saklausījuši. Tagad cits citu izjautājam par kontrolieru prasībām, lai kopīgi veidotu aizstāvības viedokli, jo ne vienmēr inspicējošo organizāciju pārstāvji izprot pašvaldības darba specifiku.
- **Pieredze** un “skats no malas” ir neatsverams ieguvums! Kolēģi brauc ciemos, un iespējams redzēt vai visu Latviju, uzzināt, kā citur veicas, kādus projektus īsteno, kā kārtu saimnieciskos jautājumus, kā organizatoriski strukturējas...
- **Kolēģu atbalsts** un “drauga plecs” līdzās – cilvēciski kontakti starp kolēģiem, kas neslēpj savus veiksmes stāstus un problēmas, atklāj māku iziet no kļūdainām situācijām. Nav “jāizgudro velosipēds no jauna”, jo kāds cits kolēģis jau ar līdzīgu problēmu ticis galā un nežēlo padomu biedram. Protams, uz sava “grābekļa” savureiz gadās uzkāpt vai visiem, bet to vieglāk pārdzīvot, ja zini, ka katram gadās tādas reizes un no tā visa var tikt laukā. Kolēģi, kas darbojas asociācijā un tiekas katru mēnesi, dalās savās problēmās. Tikšanās reizēs allaž valda humors, esam vaļsirdīgi un cits citam uzticamies, līdz ar to vieglāk rast risinājumu smagos brīžos. Izjūta, ka savās problēmās neesi viens, ka esi notikumu virpuļi, ka domājam līdzīgi, jo kopā izspriežam, kas būtu jāizskata sanāksmēs vai kuri problēmjautājumi jāizdiskutē pamatīgāk semināros – tā ir sajūta, darbojoties LPIA valdē. Tā, protams, ir papildu slodze. Bet ikdienā, kad noslo-

dze liela, informācija paskrien garām... Ikmēneša valdes sēdēs un sanāksmēs to kompensējam.

- LPIA ir vienīgā institūcija, kas sniedz pilna spektra **atbalstu izpilddirektoriem**. Nozīmīga ir informācija, ko regulāri saņemam. Svarīgi, ka paši plānojam savu darbu, atlasām svarīgāko un vairumam nepieciešamāko un problēmas, kas būtiskas daudziem. Labi, ka novārtā nav atstāti pārvalžu vadītāji, arī viņi aktīvi piedalās LPIA pasākumos – tas nozīmē, ka jautājumi, ko skatām ikmēneša tikšanās reizēs, ir “pareizie”.
- **Jaunam izpilddirektoram** sevišķi nozīmīgs ir kolēģu atbalsts, padoms, tiešie kontakti un iespēja uzdot jautājumus LPIA sanāksmēs uzaicinātajiem ministriju un LPS speciālistiem. Ļoti daudz dod pie kolēģiem redzētais – pozitīvā un kļūdu pieredze.
- Ļoti svarīga LPIA valdošā labestīgā gaisotne – brīnumlietas var izrunāt un ātri apgūt daudzpusīgu informāciju. Vienmēr var pajautāt kolēģim, ko pats nezini, LPS dod padomus un iesaka pašvaldību, kas jau paveikuši ko līdzīgu, ja paši neesam dzirdējuši, kur kas noticis...

Sekmīgi turpinās asociācijas starptautiskā darbība. Labākie kontakti un veiksmīgākā kopdarbība kopš 1999. gada 3. jūnija, kad tika parakstīts asociāciju sadarbības līgums, ir ar **STMOU Čehijā**. Nupat delegācija atgriezās no Prāgas, kur mūsu kolēģi svinēja

LPIA izbraukuma sēdes dalībniei 16. maijā Alūksnes ezera krastā.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

asociācijas 20 gadu jubileju Patiess prieks, ka vairākreiz tika pieminēta mūsu sadarbība 15 gadu garumā. Deleģācijas sastāvā iekļāvām mūsu asociācijas "vēstures grāmatu" **Bruno Otersonu**, kurš ļoti daudz savas enerģijas veltījis LPIA.

Pagājušogad LPIA valde vienojās par sadarbību ar

čehu un slovāku kolēģiem, kas šogad īstenojas II valstu asociāciju kopprojektā programmas "Eiropa pil-

soņiem" ietvaros. LPIA pārstāvji jau piedalījās pirmajā konferencē Podbanskā.

Šogad vēl notiks konferences Vīnē un Bratislavā jūnijā un noslēguma konference Podbanskā oktobrī. Vērtīgākā ir kolēģu pieredzes apmaiņa par vietējo demokrātiju, sarežģīto iepirkuma procedūru un vienošanās par nākamo projektu.

Mēs sakām lielu paldies visu novadu izpilddirektoriem par aktivitāti, par atsaucību, apkopojot viedokļus un problēmjautājumus, par iespēju saņemt praktiskus un vērtīgus priekšlikumus mūsu kopējā darba uzlabošanai. Esam gandarīti, ka labi apmeklētas ir gan ikmēneša sanāksmes, gan diskusijas un semināri. *"Zinošs un darbīgs izpilddirektors ir labs pamats veiksmīgam vietējo politiku reitingam, lai gan bieži arī "buferis" politiku neizdarībai iedzīvotāju acīs,"* kādā tikšanās reizē teica viens no pašvaldības vadības pārstāvjiem.

Veidosim savu organizāciju arī turpmāk kopā, lai ikviens tajā justos vajadzīgs un piederīgs!

ATLIKŠANAS NEZŪDAMĪBAS LIKUMS

Daina Oliņa

Dienu pēc lielās Joku dienas – 2. aprīlī Latvijas pašvaldību izpilddirektori pulcējās ierastajā Rīgas Austrumu izpilddirekcijas zālē, lai pieliktu punktu februārī atliktajam tematam – jaunā Būvniecības likuma ieviešanas peripetijām, kas šķietami bija izgājušas finiša taisnē, lai 1. maijā sāktu darboties. Taču 31. martā mediji daudziem negaidīti pavēstīja, ka valdošās koalīcijas partijas vienojušās atlikt dokumenta spēkā stāšanos uz 1. oktobri.

Būvniecības likums Saeimā tika pieņemts **2013. gada 9. jūlijā**, deleģējot Ministru kabinetam sagatavot nepieciešamos normatīvos aktus līdz **1. februārim** (šo datumu vēlāk aizstāja **1. maijs**, mudinot pārcelt arī LPIA sanākumi, nu – **1. oktobris**). Pēc pārdesmit dienām šo lēmumu akceptēja arī Saeima, lai *"pusgada laikā sabiedrība un būvniecības nozare varētu iepazīties ar jauno regulējumu, turklāt nebūtu korekti mainīt "spēles noteikumus" sezonas laikā"*. Sanāksmē gan izskanēja komentārs, ka **līdz Saeimas vēlēšanām laikam tiks atcelts jebkurš lēmums, kurš varētu nebūt tīkams potenciālajiem vēlētājiem un sponsoriem**. Elektrības tirgus atvēršana nebūs vienīgais piemērs.

Būtu aplami noliegt, ka savā ziņā pašvaldības, ieskaitot izpilddirektoru pulku, lēmums par atlikšanu priecēja, paverot iespējas likuma nianses vēl uzlabot un grozīt. LPIA sanāksmē vien pār Ekonomikas minis-

trijas Būvniecības un mājojumu departamenta direktori **Ilzi Ošu** nobira jautājumu lēmums. Tomēr tikai rudenī, "cāļus pārskaitot", varēsime secināt, cik lielā mērā daudzskārtējā atlikšana nākusi par labu nozarei, kuras pastāvēšanas vēsturē uz laiku laikiem melniem burtiem paliks ierakstīts 2013. gada 21. novembris, kad Zolitūdes "Maximu" vis nesabrucināja stihiska zemestrīce vai postošs cunami, bet celtniecībā iesaisīto visdažādāko nozaru speciālistu paviršā attieksme pret to, kuru priekšvēlēšanu laikā malumalās atceras daudzinaīt kā galveno – **cilvēku!**

Pamatreferātu sanāksmei bija sagatavojis Būvniecības likuma eksperts, LPIA Goda biedrs **Bruno Otersons**. Viņa izklāsts bija tik dziļš un daudzpusīgs, ka pat no šīs nozares tālu stāvošas personas varēja gūt priekšstatu, kas ir būvniecība, kādas izmaiņas to Latvijā skārušas

laika ritumā, bet īpaši – atjaunotās valsts periodā. Zinātniska darba cienīgi tika definēti galvenie pamatprincipi (atļaujoties arī pa kādam visai dzēlīgam, bet patiesam komentāram, kas pa spēkam tikai cilvēkam, kurš ar šo jomu tā vai citādi bijis saistīts visu darba

mūžu). Būvniecības nozare ir **bīstama dzīvībai, veselībai un videi**, tādēļ tai nepieciešama sevišķi skrupuloza uzraudzība, ko ietvēra un, cerams, vienmēr ietvers Būvniecības likums. B. Otersons analizēja arī dažādo iesaistīto "interesu grupu" visai atšķirīgās intereses. Iedzīvotāji, nebūdami eksperti, uztic gādāt par nule minēto drošību Eiropas Savienībai, valsts pārvaldei un pašvaldībām. Katrs no tiem pieņem attiecīgus lēmumus. Runātājs raksturoja arī dažādu speciālistu amata pienākumus un komentēja jēdzienu "investors". Lietišķi tika formulēti pašvaldībām tuvās būvvaldes uzdevumi, definēti arhitekta, projekta autora, būveksperta, būvuzrauga un citu būvniecībā iesaistīto pienākumi. B. Otersons atskatījās uz Būvniecības likuma ne visai veiksmīgo stāstu otrās brīvvalsts laikā, kad 90. gados tika atcelti padomju laika būvnormatīvi, to vietā radās jaunas būvnormas, diemžēl – nepietiekamā apjomā! Turklāt steidzamības dēļ Ministru kabinets tos pieņēma Satversmes 81. panta kārtībā. Līdz 2013. gada jūnijam iepriekšējais likums ir grozīts 15 reizes, diemžēl nereti tas notika tāpēc, lai pakļautu Būvniecības likumu dažādām savtīgām vēlmēm. Arī jaunajā likumā sākotnēji liels uzsvars bija likts uz ierobežojumu atcelšanu, aizmirstot par pašu galveno – jau minēto drošību.

Uzskatāmās tabulās referents bija izdalījis katra likuma panta iepriekšējo versiju, jaunā likuma normu un paša ierosinātos precizējumus un labojumus. Ar sev raksturīgo rūpību Bruno Otersons bija izsvēris pat katru likuma teikumu no valodniecības viedokļa, precizējot nianšes un novēršot iespējamus pārpratumus (diemžēl pašiem likumu rakstītājiem attieksme pret vārdu visbiežāk ir daudz paviršāka).

Tomēr šā diždarba atstāsts raksta ietvaros grūti paveicams, daudz precīzāk visi ieinteresētie to var novērtēt ierastajā LPS interneta vietnē: http://www.lps.lv/lzpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1517.

LPIA priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** rosināja klātesošos turpināt analizēt sanāksmē uzklautāto un savus priekšlikumus sūtīt LPS padomniekiem Sniedzei Sproģei vai Aino Salmiņam, jo Latvijas Pašvaldību savienības Tehnisko problēmu komitejai tieši Būvniecības likuma dēļ izveidota Būvniecības apakškomisija.

Nākamā runātāja bija viena no šīs apakškomisijas locekļēm – Rīgas pilsētas būvvaldes Juridiskās nodaļas vadītājas vietniece **Agnija Švalkovska**, kura turpināja B. Otersona vērtējumu, akcentējot pašvaldību viedokli. A. Švalkovska likuma grozījumu

izstrādei sekojusi arī Saeimas Tautsaimniecības komisijā, turklāt viņa uzsvēra, ka, pretēji nelielām pašvaldībām, galvaspilsētai bieži nākas iesaistīties tiesvedības procesos, kas skar visdažādākās būvniecības jomas, tāpēc rīdziniekiem uzkrāta ievērojami lielāka pieredze. Iepriekšējais Būvniecības likums stājās spēkā 1995. gadā, bet Administratīvā procesa likums, kam pakļauta šī nozare – tikai 2004. gadā. Tāpēc visa darbība notika mazliet ačgārnī. Būvniecības likums jau pats par sevi neko neregulē, tas ir "jumta likums", kam būtiski ir normatīvie akti. Saistībā ar jauno likumu līdz LPIA sanāksmes dienai bija saņemti jau 70 priekšlikumu Būvniecības likuma grozījumiem.

Būvniecības procesam pārmet saskaņošanas ilgumu un birokrātiskumu. Tam var piekrist, jo Latvijā 187 dienu laikā ir jānokārto 25 procedūras. Dānijā šie skaitļi ir 69 dienas un sešas procedūras. Diemžēl mūsu sabiedrība vēl nav izaugusi līdz tādām atbildības līmenim, lai iztīktu bez pašvaldības kontroles, uzticot visu atbildību speciālistiem. Agnijas Švalkovskas prezentācijā iepriekšminētajā interneta vietnē var izpētīt likuma būtiskākos trūkumus (piemēram, kā rīkoties, ja būvinspektors neielaiž objektā, lai pārtrauktu patvaļīgu būvniecību u.tml.), kā arī konkrētus ierosinājumus to novēršanai. Viņa piekrita tam, ka līdzšinējā veidolā pašvaldību būvvaldes bijušas mazefektīvs veidojums. Paredzēts, ka pašvaldību būvvaldes turpmāk daļu objektu grupu uzraudzību nodalīs jaunizveidotajam Būvniecības kontroles valsts birojam – ja jaunbūve vai pārbūve notiks publiskā ēkā, kurā vienlaikus varētu uzturēties vairāk nekā simts cilvēku; objekti, kuriem nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums; pašvaldību būvējamie vai pārbūvējamie objekti, kuros līgumcena pārsniedz 1,2 miljonus eiro. Pagaidām vēl neskaidra ir informācijas apmaiņa ar jauno biroju, sevišķi tālu no Rīgas esošām pašvaldībām. Šis mājasdarbs ir obligāti veicams līdz likuma spēkā stāšanās brīdim. A. Švalkovska arī neslēpa pašvaldību gandarījumu par termiņa kārtējo atcelšanu, jo normatīvie akti vēl nav sagatavoti atbilstošā līmenī, turklāt triecientempā nebūtu iespējams apmācīt pašvaldību speciālistus; darbu un laiku, savietojot dažādās informācijas sistēmas, prasīs arī jaunās Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) ieviešana.

Šajā materiālā lielākā vieta atvēlēta LPIA sēdes diskusiju daļai, kurā apkopoti izpilddirektoru jautājumi **Ilzei Ošai**. Viņa arī uzreiz atzinās, ka, to paredzot, prezentāciju nav gatavojusi. Ekonomikas ministrijas pārstāve skaidroja līdz šim saņemto iebilžu tālāko likteni. Respektēts LPS viedoklis – būvvaldes sastāvu atstāt pašvaldību ziņā.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

Nacionālās intereses objektu problēma būs aktuāla tikai svarīgiem infrastruktūras objektiem, kur strīdniekiem citas prasības, citādi viss paliks, kā ierasts. Inženierizpētes tāpat kā līdz šim noteiks būvnormatīvi.

Pretenzijas saistījās ar Valsts būvinspekciju un neatkarīgiem būvinspektoriem, jo katra papildu institūcija prasa papildu naudu. Šā iemesla dēļ bija paredzēts, ka būvinspektori paliek pie pašvaldībām. Zolitūdes tradējija tomēr lika noteikt, ka būs Valsts būvinspekcija, kas atbildēs par ļoti konkrētām lietām un objektiem, bet noteikti nedublēs un nepārbaudīs viena otras darbu. Būvniecības uzraudzības problēmu jau precīzi izskaidroja Rīgas pārstāve. Žēl, ka iebildumi parādījās tikai pēc Būvniecības likuma pieņemšanas. Būvinspektoriem būs paredzēta līdzīga represīvo piespiedu līdzekļu kārtība un tiesības kā VID amatpersonām.

Ilze Oša izskaidroja arī MK noteikumu gatavības pakāpi. Bija jāizstrādā 19 MK noteikumi, un termiņi bija ļoti īsi. Nebija ierēķināts priekšlikumu apjoms un laiks, lai tos visus izdiskutētu, jo daži bija visai pretrunīgi – atvieglot vai sarežģīt būvniecības procesu utt. Aprīļa sākumā par 90% izstrādāti visi. Paldies pašvaldību pārstāvjiem, kas palīdzēja ar labām idejām un priekšlikumiem!

Kad beidzas priekšlikumu iesniegšanas termiņš? – Jau beidzās 12. janvārī, bet darba grupā rodas arvien jauni precizējumi, turklāt top redakcija Rīgas priekšlikumam par būvvaldes iekļūšanu telpās u.c.

Būvvalde izsniedz būvatļauju, un cilvēks būvē, tad kāpēc vēl trīsreiz jānāk? – Saeima šo kārtību saskaņoja, protams, pie jaunā grūti pierod. Pagaidām nemainīsies.

Cik lielas tiesības ir būvvaldēm pirmās būvatļaujas izsniegšanā un cik daudz no iecerēs drīkst mainīt sabiedriskā apspriešana? – Cilvēks nāk ar ieceru un konkrētu metu. Tālākajā procesā vairs nevarēs mainīt trīs pamatlīnijas: būves vietu, stāvu skaitu un dzīvojamo ēku nomainīt pret komercietelpu vai otrādi. Šajā ziņā iepriekšējais modelis bija elastīgāks, jo līdz būvatļaujas izsniegšanai varēja vēl veikt korekcijas. Varbūt pēc

Saeimas balsojuma mainīsies un atsevišķās sadaļās atjaunos publisko apspriešanu.

Ja dzīvojamo māju rajonā grib būvēt bērnodārzu, bet iedzīvotāji protestē – vai arī tad indivīdu tiesības ir svarīgākas? – Nē, pašvaldībām jāspēj precīzi piemērot likuma normas. Sabiedrības kopuma vajadzības ir svarīgākas, taču tās jāpamato. Paredzēts, ka turpmāk lēmumu pieņems būvvalde, nevis politiķi.

Vai komunikāciju izmaiņām, piemēram, kanalizācijas iekārtošanai nepieciešama visu iedzīvotāju piekrišana? – Ja kaut ko jaunu būvē uz privātas zemes, saskaņot vajadzēs arī turpmāk. Speciālā likumdošanā ir noteikts, ko drīkst darīt bez saskaņošanas.

Kā izvērtēt riskus renovācijas laikā un vai tās laikā var atstāt audzēkņus bērnodārzā un iedzīvotājus mājā? – Priekšlikumos uz otro lasījumu to risinām. Projektā jābūt izvērtētiem riskiem. Tā ir projektētāju atbildība.

Ja nav projektā paredzēts, kas vērtē? – Vai gribat vērtēt paši? Paaugstināta riska objektos noteikti nevajag atļaut, piemēram, metināt bērnu tuvumā.

Saprāts to pieņemt, turpretim iedzīvotāji piketē, ja bērnodārzu slēdz uz trim mēnešiem! Arī viņus var saprast. – Kamēr nekas nenotiek, tikmēr liekas, ka labi, bet jāraugās, lai nekas nenotiktu!

Daļa normatīvu nav latviešu valodā, turklāt tulkojums jāpērk par naudu! – Eiropas normu tulkojums šogad būs, bet vēl nevaru apgalvot, ka tie būs bez maksas.

MK noteikumu projektā paredzēts, ka būvvalde neizdod būvatļauju par autoceļu būvniecību. – Saglabāts viss, kā bija līdz šim – autoceļu, dzelzceļu, aizsardzības un vēl citas speciālās būves saskaņo attiecīgās institūcijas. Būvvalde reģistrē būvatļaujas. Būvnieki tai nosūta informāciju par darbu uzsākšanas laiku.

Sertifikāciju veic asociācijas. Ja mēs redzam, ka projekts nav drošs, ko varam darīt? Vārna vārnai acī neknābj... – Sākotnējā izvērtēšana paliek iestādei, kas sertificējusi speciālistu. Turpmāk informāciju saņems arī ministrija. Līdz šim sertificēšanas institūcijas bija visai neatkarīgas – saņēma akreditāciju un darbojās. Jaunā kārtība paredz, ka akreditāciju papildina deleģēšanas līgums ar valsti. Ceram, ka papildizvērtēšana uzlabos situāciju un būs motivējoša, taču jaunums satrauc akreditētās iestādes, jo tām svarīgi saņemt valsts deleģējumu. Ekspertīzes plānots izņemt no privātā sektora un uzticēt valsts birojam.

Būvniecības likuma otrreizējā atlikšana notikusi oficiāli. Vai, tuvojoties 1. oktobrim, izpildidirektori vēlreiz analizēs Būvniecības likuma jaunākās izmaiņas? Varbūt pieredzēsim vēl kādu atlikšanas atlikšanu? Dzīvosim, redzēsim. Taču LPS un izpildidirektori ir apņēmiņas pilni turēt rūpi par tā uzlabošanu.

Eiropas 2014
Gada pašvaldība

KONKURSS “EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2014”

Ilze Mutjanko,
LPS projektu sabiedrisko speciāliste

2013. gada 18. oktobrī Liepājā jau otro reizi tika sumināti konkursa “Eiropas Gada pašvaldība” uzvarētāji un dalībnieki. Apbalvošanas ceremonijā godināja un apbalvoja ne tikai pašvaldības, bet arī Eiropas Gada cilvēkus. Konkursa komisija, viesojoties pašvaldībās, vērtēja paveikto gan iedzīvotāju integrācijas un kultūras jomā, gan veselīga dzīvesveida popularizēšanā, Eiropas Savienības vērtību popularizēšanā un iedzīvotāju iesaistē starptautiskajā sadarbībā, kā arī lūkoja pēc cilvēkiem katrā pašvaldībā, kuri devuši lielu ieguldījumu savas pilsētas vai novada attīstībā un popularizēšanā, palīdzējuši līdzcilvēkiem un no sirds dara savu ikdienas vai brīvprātīgo darbu.

Noslēguma pasākumā apbalvoja pavisam 15 pašvaldības un 45 cilvēkus pasludināja par Eiropas Gada cilvēkiem. 2013. gada Eiropas Gada pašvaldības tituls pienācās **Iecavas novadam** un **Liepājas pilsētai**.

sētai. Savukārt par nominācijas “Pašvaldība kultūrai” ieguvējiem tika atzīta Valmieras pilsēta un Talsu novads, kā arī atzinību saņēma Rēzeknes novads un Preiļu novads. Labākie nominācijā “Pašvaldība integrācijai un iekļaušanai” bija Jelgavas pilsēta un Kandavas novads. “Visveselīgākās” pašvaldības godā tika Jūrmala un Siguldas novads, bet par Eiropas Savienības vērtību popularizēšanu uzteica Amatas novadu un Rēzeknes pilsētu, un atzinību šajā nominācijā ieguva arī Alūksnes novads. Savukārt abi pārējie finālisti – Rucavas novads un Jēkabpils novads saņēma speciālbaldas.

Šogad Latvijas Pašvaldību savienība 14. martā deva pieteikšanās startu pašvaldībām konkursam “Eiropas Gada pašvaldība 2014”. Šajā reizē tiks noteikti gan

uzvarētāji – Eiropas Gada pašvaldības, gan laureātes divās nominācijās – “Pašvaldība izglītotam, radošam un aktīvam iedzīvotājam” ar apakšnomināciju “Pašvaldība veselam iedzīvotājam” un laureātes nominācijā “Pašvaldība iedzīvotāju iesaistīšanai” ar apakšnomināciju “Pašvaldība ES vērtību un iespēju popularizēšanai”. Tāpat arī otrās kārtas vērtēšanas laikā pašvaldībās tiks meklēti Eiropas Gada cilvēki, kuri daudz darba, pūles un brīvā laika ieguldījuši gan izglītības, gan veselīga dzīvesveida, kultūras un iedzīvotāju iesaistīšanas jomā.

Konkurss, kā ierasts, noritēs divās kārtās. Pirmā tiek organizēta sadarbībā ar Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Latgales un Vidzemes plānošanas reģionu. Katrā plānošanas reģionā izveidotā vērtēšanas komisija vērtēs pašvaldību pēc iesniegtās pieteikuma anketas un citiem kritērijiem. Trīs labākās pašvaldības no katra reģiona tiks izvirzītas otrajai kārtai valsts mēroga konkursā. Otrajā kārtā sacentīsies 15 izvirzītās pašvaldības, un **26. septembrī** notiks **svinīgā apbalvošanas ceremonija**. Šogad pašvaldības vērtēs trīs kategorijas: lielās pilsētas, novadu pašvaldības ar iedzīvotāju skaitu līdz 7000 un ar iedzīvotāju skaitu virs 7000.

Jau zināms, ka par dalību konkursa otrajā kārtā spēkiem mērosies Jelgavas novads, Rundāles novads, Jelgavas pilsēta un Jēkabpils pilsēta Zemgales plānošanas reģionā, Pāvilostas novads, Nīcas novads un Ventpils pilsēta Kurzemes plānošanas reģionā, Valmieras pilsēta, Burtnieku novads, Smiltenes novads, Priekule novads, Valkas novads, Cēsu novads un Raunas novads Vidzemes plānošanas reģionā, Tukuma novads, Stopiņu novads, Baldones novads, Jaunpils novads un Jūrmalas pilsēta Rīgas plānošanas reģionā un Daugavpils pilsēta, Dagdas novads, Viļakas novads un Līvānu novads Latgales plānošanas reģionā.

Latvijas Pašvaldību savienība konkursu rīko sadarbībā ar plānošanas reģioniem un Kultūras ministriju, Labklājības ministriju, Veselības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā un Eiropas Parlamenta Informācijas biroju Latvijā.

Konkursa ģenerālsponsors ir AS “Swedbank”. Konkursa sadarbības partneri ir Latvenergo concerns, SIA “Lattelecom” un VAS “Latvijas Dzelzceļš”. Konkursu atbalsta AS “Grindeks”, Taipejas misija Latvijas Republikā, AS “Valters un Rapa”, AS “Latvijas valsts meži” un SIA “Tirdzniecības nams Kurši”. Konkursa informatīvie atbalstītāji ir “Latvijas Avīze”, Latvijas Radio 1, portāls DELFI un žurnāls “Logs”.

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

Maija Pētermane,
LPS padomniece sabiedrisko
attiecību jautājumos

www.lps.lv

Sarunās ar ministrijām daudz aktuālu un strīdīgu jautājumu

Aprīlī un maijā LPS norisinājās intensīvs sarunu maratons ar ministrijām par vairākiem aktuāliem un strīdīgiem jautājumiem. Ar **Iekšlietu ministriju** tika diskutēts par atkarību izraisošo vielu apkaršanu un pašvaldību iespējām iesaistīties ātrumpārkāpēju kontrolē; sarunās ar **Izglītības un zinātnes ministriju** tēmu lokā bija gan izglītības kvalitāte, gan skolotāju algas un mazo skolu liktenis. Visplašākās sarunas notika ar **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju**. Sarunu ievadā LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** atzīmēja: lai gan ministrijas un LPS sadarbībā ir arī vairāki strīdīgi jautājumi, šo sarunu uzdevums ir rast kompromisus un kopīgi strādāt pie problēmu risināšanas. Sarunās piedalījās pašvaldību pārstāvji un ministrijas speciālisti, tās vadīja A. Jaunsleinis un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Romāns Naudīņš**. Diskusijās ar ministrijas speciālistiem aktualizēta nepieciešamība veidot ilgtermiņa politiku pašvaldību sistēmas attīstībai, kā arī nostiprināt pašvaldību principus Satversmē. LPS un ministrijas speciālisti bija vienprātīgi, ka pārmaiņas pašvaldību sistēmā nedrīkst virzīt bez ilgtermiņa stratēģijas, ekspertu un arī pašu pašvaldību sniegta detalizēta izvērtējuma.

Sarunās ar **Labklājības ministriju** pašvaldību pārstāvji tika iepazīstināti ar ieceri palielināt garantētā minimumā ienākuma līmeni, savukārt **Veselības ministrijas** pārstāvji informēja par e-veselības projekta attīstības gaitu.

Rīga atgriežas LPS sastāvā

8. aprīlī notika **LPS Valdes sēde**. Tajā apsprieda LPS 25. kongresa programmu un apstiprināja kongresa ienākumu un izdevumu tēmas, kā arī akceptēja kongresa dokumentu tēmas, sarakstu vēl nenoslēdzot. Valde ierosināja LPS 25. kongresā veidot dokumentus par šādām tēmām: pašvaldību attīstības vadlīnijas; par ārzemju juridiskām personām piederošiem zemes īpašumiem pierobežā; pašvaldību tiesības uzņēmējdarbībā; uzdevumi partijām, kas kandidē uz Saeimu; Valsts pārvaldes iekārtas likuma grozījumi; par atalgojumu pašvaldībās. Balstoties uz Rīgas pilsētas domes lēmumu un iesniegto vēstuli, **Valde reģistrēja un uzņēma LPS sastāvā Rīgas pilsētas pašvaldību**.

8. aprīlī notika LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas sēde

Jautājumā par Latvijas klimata politiku 2014.–2020. gadam un turpmāk, par tās mērķiem un saistību ar pašvaldībām (jomas, plānotā rīcība, iespējamais finansējums) komitejas locekļi nolēma ieteikt VARAM pastiprināti kontrolēt “zaļā iepirkuma” priekšrocības normatīvajos dokumentos un organizēt seminārus par šiem jautājumiem.

Komitejā arī informēja par Eiropas Ekonomiskās zonas instrumenta programmu “Nacionālā klimata politika” – aktualitātes, pašvaldību iespējas šobrīd un nākotnē piedalīties tās konkursos.

Komitejā skatīja jautājumu par “Valsts energoefektivitātes rīcības plānu 2014.–2016. gadam”. Nolēma atbalstīt LPS atzinumu par šo ziņojumu.

Izglītības un kultūras komitejas sēde

22. aprīlī notika LPS Izglītības un kultūras komitejas sēde. Tajā skatīja šādus jautājumus: par pieaugušo neformālās izglītības programmas licencēšanu pašvaldībās; par izglītības sistēmai pieejamajiem atbalsta instrumentiem nākamajā ES fondu plānošanas periodā; darbs ar NEET grupas jauniešiem “Jauniešu garantijas” iniciatīvas ieviešanā.

Dažādi novadi, līdzīgas raizes – LPS priekšsēdis viesos Tērvetē un Mērsragā

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** 17. maijā apmeklēja Tērvetes un Mērsraga novadu, lai ar to vadību pārrunātu pašvaldību attīstības iespējas, to raizes un nākotnes ieceres.

Sarunās ar **Tērvetes novada domes priekšsēdētāju Daci Reiniku** un **Mērsraga novada domes priekšsēdētāju Lauri Karlsonu** izskanēja vienota nostāja – arī

novadi, kas nav definēti kā attīstības centri, spēj paši attīstīties, piesaistīt investīcijas un vēlas pretendēt uz Eiropas Savienības fondu līdzekļiem arī nākamajā plānošanas periodā.

“Mums nevajag neko dāvināt, galvenais, lai ir iespēja konkurēt,” atzina L. Karlsons. Viņš piebilda – nav tālredzīgi vienkārši pieturēties pie kritērija, ka mazs automatiski nozīmē – ar sliktām attīstības iespējām. Mērsragā attīstās osta, darbojas veiksmīgi uzņēmumi, kas sniedz ieguldījumu gan valsts, gan pašvaldības budžetā.

Līdzīgi izsakās Tērvetes novadā – lai arī oficiāli Tērvete ir ārpus definēto attīstības centru loka, uzņēmēji izvēlas investēt prāvus līdzekļus ražotnēs novada teritorijā.

Arī LPS sarunās ar amatpersonām dažādos līmeņos uzsver, ka nav pieņemami ES fondu sadalē vadīties tikai pēc nozaru principa, neveicot vajadzību analīzi teritoriālā griezumā. Ir būtiski finansējuma sadalē iekļaut elementus, kas ļautu diferencēt atbalstu, ņemot vērā vietējos sociālekonomiskos un iekšzemes kopprodukta datus.

LPS Valdes sēdē diskutē par investīciju piesaisti un izglītības kvalitāti

6. maijā notika LPS Valdes sēde, kurā galvenās diskusijas bija par pašvaldību iespējām pretendēt uz Eiropas Savienības fondu investīcijām, kā arī par ieguldījumu izlietojumu iepriekšējos gados. Saistībā ar gaidāmajiem skolotāju protestiem Valdes locekļi pievērsās jautājumam par izglītības darbinieku algām, mazajām lauku skolām un izglītības kvalitāti – kā nodrošināt jauniešu gatavību darba tirgum un konkurētspēju.

Novadu apvienība viesojas pie Valsts prezidenta

Latvijas Novadu apvienības valde 14. maijā, tiekoties ar **Valsts prezidentu Andri Bērziņu**, uzsvēra vienmērīgas reģionu attīstības nozīmi un aicināja pieņemt “Valsts investīciju programmu uzņēmējdarbības atbalstam 2014.–2020. gadam”.

Pārsprīžot Eiropas Savienības fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda aktualitātes, Novadu apvienības valdes priekšsēdētājs Auces novada domes vadītājs **Gints Kaminskis** pauda, ka investīciju sadalē ir būtiski ņemt vērā katras teritorijas individuālās vajadzības un izsvērt, kāda būs reālā atdeve, labums iedzīvotājiem un uzņēmējiem no veiktajiem ieguldījumiem.

Apkopojot informāciju par iepriekšējos gados veiktajiem ieguldījumiem reģionos, ir skaidri redzams, ka tie ir bijuši ļoti nevienmērīgi un neļauj runāt par vienmērīgu visas valsts teritorijas attīstību, atzīmēja Kaminskis.

Novadu apvienības pārstāvji sarunā pieturējās pie nostājas, ka nav pieņemami vadīties tikai pēc nozaru principa, neveicot vajadzību analīzi teritoriālā griezumā. Ir būtiski finansējuma sadalē iekļaut elementus, kas ļautu diferencēt atbalstu, ņemot vērā vietējos sociālekonomiskos un iekšzemes kopprodukta datus, īpaši pašvaldībās ar zemākiem attīstības rādītājiem.

Lai visas teritorijas attīstītos mērķtiecīgi un līdzsvaroti, līdz ar ES struktūrfondu finansējumu apguvi jāpieņem “Valsts investīciju programma uzņēmējdarbības atbalstam 2014.–2020. gadam”, lai trūkstošais finansējums novadiem, ko nevar nosegt ar ES līdzekļiem, tiktu papildināts ar finansējumu no valsts budžeta.

Sarunā tika diskutēts arī par ceļu, mobilitātes un iekļaujošās izaugsmes jautājumiem, un kā svarīgus mērķus pašvaldību pārstāvji minēja to, lai katram bērnam būtu iespēja nokļūt skolā no mājām ne ilgāk kā 45 minūtēs ar vienu sabiedrisko transportu vai skolas autobusu visos gadalaikos; lai tuvākā sabiedriskā transporta pietura būtu ne tālāk kā 2 km attālumā no dzīvesvietas un lai katram iedzīvotājam darbības vecumā būtu iespējams ar sabiedrisko transportu katru dienu nokļūt uz darbu un no darba mājās.

Valsts prezidents sarunas noslēgumā uzsvēra, ka pašvaldību loma nākotnē tikai pieaugs un valsts loma mazināsies, tādēļ būtu jāraugās arī uz lielāku novadu veidošanu, ja tas veicinātu attīstību un uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Astotie ģerboņu svētki

Ģerboņu svētkos Valsts prezidenta kancelejā 15. maijā tika pasniegti ģerboņi **Brocēnu** un **Beverīnas novadam**, kā arī diviem pagastiem – **Rankas pagastam Gulbenes novadā** un **Liezēres pagastam Madonas novadā**. Sveicam pašvaldības ar sava ģerboņa saņemšanu!

2011. gada nogalē Valsts prezidents Andris Bērziņš iedibināja tradīciju svinīgi pasniegt novadu un pagastu ģerboņus. Uz svētkiem tiek aicināti tie novadi un pagasti, kas izstrādājuši un likumā noteiktajā kārtībā saskaņojuši savas pašvaldības ģerboni. Pasākumā pašvaldības pārstāvji isā prezentācijā vai priekšnesumā iepazīstina klātesošos ar savu pašvaldību.

Beverīnas novads

Brocēnu novads

Madonas novada Liezēres pagasts

Gulbenes novada Rankas pagasts

Foto: Toms Kalniņš, Valsts prezidenta kanceleja

Latvijas e-indeksa memorands

9. aprīlī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Romāns Naudiņš** ar sabiedriskā sektora partneriem – *Lattelecom* valdes priekšsēdētāju **Juri Gulbi**, LPS priekšsēdi **Andri Jaunsleini**, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas (LLPA) izpilddirektoru **Māri Kučinski** un Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas (LIKTA) prezidenti **Signi Bāliņu** noslēdza sadarbības memorandu, kas paredz izstrādāt nacionāla mēroga valsts iestāžu un pašvaldību e-pārvaldes mērījumu *Latvijas e-indeks*s.

*Latvijas e-indeks*s sniegs priekšstatu par to, cik aktīvi un atbilstoši valsts iestādes un pašvaldības izmanto mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegtos risinājumus un e-pakalpojumus.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Romāns Naudiņš uzsver: “E-pārvaldes iespējas ļauj iestādēm strādāt efektīvāk, kā arī nodrošināt pakalpojumu pieejamību iespējami tuvāk katrā mājām. Tās ļauj samazināt birokrātiskās procedūras un piedāvā ikvienam no mums iesaistīties lēmumu pieņemšanā valstī un savā pašvaldībā.”

Lattelecom valdes priekšsēdētājs **Juris Gulbis** skaidro: “Lai arī Latvijā interneta lietotāju skaits arvien pieaug, internets ir viens no ātrākajiem Eiropā un pieejams plašs bezmaksas WiFi pārklājums, Latvijas iedzīvotāji ir ievērojami mazaktīvāki valsts un pašvaldību e-pakalpojumu lietošanā salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Latvijas e-indeks skaidri parādīs, vai par pamatu šai tendencei ir iespēju trūkums, esošo iespēju sarežģītība vai sabiedrības kūtrums.”

LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis uzsver mērījuma kritēriju izstrādes nozīmi: “Latvijas e-indeksa izveidei ir jāpalīdz objektīvi novērtēt e-vides attīstību katrā pašvaldībā.”

Savukārt **LLPA izpilddirektors Māris Kučinskis** norāda uz lielo pilsētu nozīmi Latvijas e-vides attīstībā: “Latvijas lielās pilsētas vienmēr uzsvērušas savu lomu valsts attīstības virzībai un ir bijušas e-vides attīstības mezglī.”

LIKTA prezidente Signe Bāliņa: “LIKTA biedri par savu prioritāti noteikuši IKT attīstību arī reģionos, lai veicinātu uzņēmējdarbības un iedzīvotāju labklājības pieaugumu ārpus lielajiem valsts centriem.”

Partneru sadarbības memorands noslēgts, ņemot vērā Eiropas Komisijas “Digitālo programmu Eiropai” ar vienu no galvenajiem darbības mērķiem – lai 2015. gadā e-pārvaldes sniegtās iespējas izmantotu 50% iedzīvotāju.

*Latvijas e-indeks*s ir jaunā iniciatīva *Lattelecom* sociālās atbildības projektā *Pieslēdzies, Latvija!*, kur sešu gadu laikā ir izveidojusies cieša sadarbība ar pašvaldībām. *Pieslēdzies, Latvija!* iesaistoties 88 no 119 Latvijas pašvaldībām, datorprasmes apguvuši vairāk nekā 20 tūkstoši senioru vecumā virs 50 gadiem. Mūsdienu tehnoloģijās apmācītiem senioriem, tāpat kā citiem valsts iedzīvotājiem un uzņēmējiem, ir būtiski, lai vietējā pašvaldība sniegtu mūsdienīgas saziņas iespējas.

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Teterevu fonds un Mākslas akadēmija palīdz izdaiļot Rīgu

30. aprīlī Rīgas mērs Nils Ušakovs un mecenāti Boriss un Ināra Teterevi parakstīja vienošanos par sadarbību fonda programmas “**Māksla publiskajā vidē**” aizsākšanā un īstenošanā Rīgas pašvaldības teritorijā līdz

2017. gadam. Programmas mērķis ir īstenot publiskajā telpā sistemātisku un programmatisku augsta līmeņa mākslas darbu klāstu, kas bagātinās kultūras vidi Rīgā un veicinās tās popularizēšanu un pazīstamību Latvijā un ārvalstīs, kā arī sekmēs pilsētvides kvalitāti, palielinot Rīgas kā reģiona metropoles konkurētspēju.

“Uzņēmēji, kas šajā kabinetā piedāvā, nevis prasa, ir reāli gadījums. Mēs redzam, ka idejas, ko Teterevu fonds jau realizējis, ir ārkārtīgi interesantas, drosmīgas un dažreiz pat labā nozīmē provokatīvas, turklāt šis būs mūsu reģiona valstīs vēl nebijis mūsdienu mākslas projekts,” teica Nils Ušakovs.

“Māksla publiskajā telpā ir visiem cilvēkiem pieejams mūsdienu mākslas darbs. Veidojot interesantus un pārsteidzošus mākslas darbus, kas liek cilvēkiem pie tiem apstāties, padomāt un tos izbaidīt, vēlamies ne tikai valsts simtgadē dāvināt unikālas un paliekošas kultūras vērtības, kas pietuvinās mūsu galvaspilsētu mūsdienu kultūras metropolēm, bet arī aktivizēt Latvijas māksliniekus un sniegt tiem platformu ideju realizācijā,” akcentē mecenāts Boriss Teterevs.

Programmā “Māksla publiskajā telpā” paredzēts realizēt trīs skates uzvarētāju darbus – Ērika Boža “Soliņus”, kas atradīsies Bastejkalnā, Brigītas Zelčas-Aispures

“Kluso dabu”, kas tiks novietota LU Botāniskajā dārzā, un Ojāra Pētersona “Lielo vāzi” pie Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas. Mākslinieku Kriša Salmaņa un Lienas Mackus mākslas objektiem no programmas sērijas “Uz soliņu!” sadarbībā ar Rīgas domi šobrīd tiek meklētas atbilstošas vietas Rīgas pilsētvidē.

14. maijā **Latvijas Mākslas akadēmijas studentu darbu skatē** bija iespēja apskatīt 24 autoru izstrādātās vairāk nekā 30 fasāžu krāsojuma un dekoratīvās apdares koncepcijas Rīgas pilsētas izglītības iestāžu ēkām. *“Projekta ideja ir veicināt labu praksi sadarbībai starp augstskolu un pašvaldību. Studenti vēlas piešķirt izglītības iestāžu fasādēm māksliniecisku individualitāti, tā radot bērniem un ģimenēm draudzīgāku vidi. Studentu darbi ir iztēles un krāsām bagāti. Man ir liels prieks, ka sadarbībā ar Rīgas domes Īpašuma departamentu studentu ideju priekšlikumi tiks realizēti arī dzīvē,”* stāsta LMA rektors **Aleksejs Naumovs**.

Rīgas domes Īpašuma departaments jau vairākus gadus mērķtiecīgi īsteno koncepciju – renovēt pilsētas pašvaldības izglītības iestādes kā mikrorajona dominantes. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa šo iestāžu ēku būvētas pēc 20. gs. sešdesmito un septiņdesmito gadu tipveida projektiem, to vienveidīgajai arhitektūrai, siltinot ēkas, iespējams piešķirt pievienoto vērtību – mākslinieciski augstvērtīgu dekoratīvo apdari, kas gan atsvaidzina apkārtesošo arhitektūru, gan uzsver izglītības iestādes saturisko un sabiedrisko nozīmi.

2014. gadā pašvaldības budžetā paredzēti līdzekļi 22 Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestāžu ēku fasāžu renovācijai un siltināšanai.

Gruzijā atklāts Jūrmalas bulvāris, Jūrmalā – kūrortsezona

5. maijā Zugdidi (Gruzijā) pašvaldības kūrortpilsētā **Anaklijā**, piedaloties Latvijas vēstniecei Gruzijā **Elitai Gavelei**, Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētājam **Gatim Truksnim** un Zugdidi pilsētas mēram **Levanam Kondžarijam**, tika svinīgi atklāts Jūrmalas bulvāris. Jūrmalas pilsētas mērs savā uzrunā atzina, ka Gruzijas iedzīvotāji un pilsētas vadība izrādījusi cieņu visai

Latvijas tautai, apliecinot vēsturiski ciešās un draudzīgās abu valstu attiecības. Savukārt viņa Zugdidi kolēģis apsveica ciemiņus Latvijas neatkarības atjaunošanas svētkos 4. maijā un uzsvēra, ka Jūrmalas bulvāra atklāšana maija sākumā ir izvēlēta, atzīmējot abu pilsētu – Jūrmalas un Zugdidi – sadraudzības līguma stāšanos spēkā pirms diviem gadiem un atklājot kūrorta sezonu Anaklijā. Zugdidi mērs izteica cerību, ka arvien vairāk Latvijas tūristu ieinteresēsies par atpūtas iespējām kūrortpilsētā Anaklijā.

Jūrmalā jauno vasaras kūrorta sezonu atklāja 17. maijā ar vairāku tūkstošu jūrmalnieku svētku gājienu pa

Jomas ielu un daudzpusīgu koncertprogrammu dienas garumā. Šovasar atpūtniekus priecēs jauni apstādījumi un rotaļlaukumi. Aktīvās atpūtas cienītāji varēs iznomāt velosipēdus piecos automātiskās velonomas punktos un izmēģināt trīs jaunus veloekskursiju maršrūtus. Līvu akvaparkā jūnija sākumā viesus sagaidīs šīs sezonas jaunums – āra peldbaseins ar pretstraumiem, kas vēlas sportiskāku izklaidi.

Tukuma novadā jauns kopienas centrs Irlavas pagastā

Tukuma novada Irlavas pagastā durvis vērīs Irlavas kopienas centrs. Tajā izbūvētas četras telpas un sanitārais mezgls, kas pielāgots cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kā arī iegādāts aprīkojums – mēbeles,

virtuves iekārta, rotaļlietas, galda spēles un portatīvais dators. Irlavas kopienas centrā ikviens pagasta iedzīvotājs var iesaistīties dažādās aktivitātēs un praktiskajās apmācībās. Mazajiem irļavniekiem iespējams rotaļāties spēļu istabās, bet pieaugušie var radoši darboties nodarbību telpā. Centrā ir iekārtota virtuve, kur mācīties, kā gatavot ēst. Patlaban tiek izziņātas pagasta iedzīvotāju vēlnes, lai izveidotu nodarbību programmas, kurās iegūtās zināšanas būtu praktiski noderīgas visai kopienas attīstībai. Irlavas kopienas centra izmaksas ir 19 000 eiro, kas segtas no Tukuma novada domes budžeta līdzekļiem.

Latvijas zēnu kori piedziedājuši “Zaļo bumbu”

30. aprīlī Talsu sporta hallē, gatavojoties 11. Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, jau piekto reizi notika zēnu koru saiets “Zaļā bumba”. Koncertā “Ripo. Rāpo. Repo. Rūpo” kopā pulcējās rekordliels mazo dziedātāju skaits – 40 zēnu koru ar 1300 dziedātājiem. Tomēr zēnu koru vadītāji un komponisti atzīst, ka dziedātgrībētāju skaits arvien sarūk. Tāpēc jāturpina centieni saglabāt koru sadziedāšanās tradīcijas. Zēnu koru saieta “Zaļā bumba” idejas autors un mākslinieciskais vadītājs ir diriģents **Gints Cepleniķs**. Zēnus no visas Latvijas uzņēma Talsu 2. vidusskolas kolektīvs. Pirms koncerta ciemiņiem tika dota iespēja iepazīt Talsus, apmeklēt Radošo sētu, kur gaisā tika palaistas papīra lidmašīnas ar jaukām domām un sveicieniem pilsētai deviņos pakalnos.

Talsu novada domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus** rīkoja pieņemšanu, lai pasniegtu Pateicības rakstus visiem 40 koru vadītājiem par dalību saietā. Pateicības rakstu saņēma arī studijas “Dziesmu skola” vadītāja **Baiba Veismane-Rezonga**, saieta krusttēvs un pasākuma vadītājs **Intars Busulis**, komponists un mūziķis **Raimonds Tīguls**, Valsts izglītības satura centra vecākā referente kora mākslā **Rīta Platpere** un citi.

Uztraukums, ko jūta mazie koristi, sevišķi liels bija, izpildot Raimonda Paula pirmatskaņojumu ar Ingas Krišānes vārdiem “Ja labi paskatās”, jo klavierpavadījumu spēlēja pats maestro.

Saieta idejas autors Gints Cepleniķs uzskata: “Es domāju, ka muzikālās lietas ir izdarītas godam. Svarīgi katru gadu no jauna atkārtot: lai cilvēks augtu par kriet-

nu latvieti, nevis datorpogu pavēlnieku, viņam jāaug ar skatu uz priekšu un uz augšu – savai dzimtenei.”

Ventspilī dots starts jaunajai tūrisma un velosezonai

Ventspils Piedzīvojumu parkā ar pasākumu “Piknikojam ventiņos!” 17. maijā atklāja jauno Ventspils vasaras tūrisma sezonu, ko jau ceturto gadu pēc kārtas ievadīja velobrauciens pa pilsētas ielām. Trasē devās vairāk nekā 3000 dalībnieku, kuri bija ne tikai īpaši piknikam piemeklējuši tērpus, bet arī dažādi izrotājuši savus velosipēdus. Ventspils pilsētas ielas todien tika piepildītas ar smaidošiem un dzīvespriecīgiem cilvēkiem. Tieši pulksten 12 uzrunu velobraucējiem un līdzjutējiem teica Ventspils pilsētas domes priekšsēdētājs **Aivars Lembergs**, kurš sirsnīgi pateicās visiem par kuplo dalību pasākumā un atzīmēja, ka pilsētā šogad ir izbūvēti veloceliņi 45 km kopgarumā, kā arī aicināja ventspilniekus un pilsētas viesus tos arī ikdienā izmantot. Starts tika dots ar nelielu salūtu, un dalībnieki devās pa Ventspils ielām 8,7 km garajā trasē. Pēc finiša katrs velosipēdistš saņēma īpašu sertifikātu un uzlīmi, kā arī nobraudīja sportisku cienastu. Pasākuma kulminācija, ko gaidīja teju visi velobrauciena dalībnieki, bija izloze, kur viens laimīgais tika pie galvenās balvas – velosipēda.

Īpašā svētku ceremonijā tika godināti arī jaunie Ventspils tūrisma gidi. Tovakar varēja apmeklēt Ventspils muzejus, kuros bija sagatavoti nakts pasākumi, kas veltīti katru gadu notiekošajam pasākumam “Muzeju nakts”.

Atdzimis Kuldīgas novada muzejs

Uzsākot jauno tūrisma sezonu, ikviens tiek gaidīts pēc restaurācijas atvērtajā Kuldīgas novada muzeja ekspozīciju centrā “Bangerta villa”.

“Atjaunojot muzeju, esam saglabājuši Bangerta villas kultūrvēsturisko vērtību, izveidojot to par vēstures, pētniecības, mākslas un restaurācijas centru, kas iedzīvotājiem un viesiem piedāvās jaunus muzeja pakalpojumus,” gandarījumu par paveikto pauž Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansē-

tajā projektā atjaunoti Kuldīgas novada muzeja ēkas vēsturiskie sienu un grīdu krāsojumi, kā arī greznās krāsnis. Līdz ar telpu restaurāciju un labiekārtošanu otrajā stāvā izveidota ekspozīcija – dzīvoklis, kurā iespējams ielūkoties 20. gs. sākuma turīga kuldīdznieka ikdienā – ēdamistabā, dāmas buduarā, mūzikas salonā, arī kunga kabinetā, kur apskatāma daļa no kolekcionāra kuldīdznieka Jāņa Mētras apjomīgās spēļu kāršu kolekcijas. Pirmajā stāvā darbojas ērts informācijas un klientu apkalpošanas centrs. Ēkā ir pacēlājs, kas atvieglos muzeja apskati cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Projekta noslēgums plānots šāgada 20. jūlijā, līdz tam būs izgatavotas vitrīnas un stendi trešā stāva ekspozīcijai.

Jau 2010. gadā projekta “Kuldīgas novada muzeja restaurācija un koka arhitektūras amatnieku darbnīcas izveide” rezultātā restaurēta krievu nacionālā romantisma stilā celtās muzeja ēkas fasāde un izveidots Latvijā pirmais koka amatniecības un restaurācijas centrs.

Jaunas norādes Pāvilostas novadā

Pāvilostas pašvaldība realizējusi ELFLA programmas atbalstītu projektu “Dabas un kultūrvēsturisko objektu apzināšana un popularizēšana Pāvilostas novadā”. Tā mērķis bija aktualizēt Pāvilostas novada kultūrvēsturisko un dabas mantojumu, sakopjot objektus un

izvietojot norādes pie novada dabas un kultūrvēstures objektiem. Uztādīti septiņi viendabīgi un 15 divdaļīgi informatīvie karšu stendi, divas tūrisma norādes zīmes un 24 virzienu rādītāji tūristiem. Jaunas tūrisma informācijas zīmju izdrukas ar antigrafiti pārklājumu uzstādītas pie dabas un kultūrvēstures pieminekļiem visā Pāvilostas novada teritorijā.

Liepājas vasara sākusies aktīvi

4. maijā, Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas dienā un desmitajā gadadienā, kopš Latvija kļuvusi par Eiropas Savienības dalībvalsti, Liepājā notika orientēšanās spēles "Liepājas pēdas Latvijā", kas vienkopus pulcēja gandrīz 1000 aktīvu un atraktīvu

dalībnieku. Katrai komandai bija jāatmin un jāapmeklē deviņi kontrolpunkti. Ātrums spēlēs netika vērtēts, dalībniekiem tikai bija jābūt uzmanīgiem un jāievēro visi ceļu satiksmes noteikumi. Pēc finiša dalībnieki varēja nobaudīt zupu un tēju, kā arī piedalīties dažādās aktivitātēs un atrakcijās. Kopumā spēlēs startēja 94 riteņbraucēju, 88 kājāmgājēju un 40 autobraucēju komandas. Pirmo reizi šāda mēroga orientēšanās spēles ar nosaukumu "Liepājas pēdas Latvijā" pašvaldība rīkoja 2008. gada septembrī par godu Latvijas 90. gadadienai. Toreiz spēlēs piedalījās aptuveni 400 dalībnieku, kas šķita daudz.

Kuplais riteņbraucēju skaits sacensībās nebija pārsteigums, jo **Liepājas pašvaldība atzīta par Latvijā aktīvāko pašvaldību ikdienas riteņbraukšanas veicināšanā**, balvā saņemot jaunu velosipēdu. Par konkursa otru laureāti tika atzīta Ogres novada pašvaldība. 13. maijā Jūrmalas parkā pie skeitparka, piedaloties Liepājas domes priekšsēdētāja vietniekam **Gunāram Anšīnam**, uzstādīts Liepājā **pirmais brīvpieejas veloremonta stātvirs ar velopumpi**. Pašapkalpošanās "darbnīcā" ietilpst divi stātvīri – vienā metāla auklās piestiprināti instrumenti velosipēda labošanai, bet otru stātvīru var izmantot kā rokas pumpi velosipēda riepu piepumpēšanai.

Atklājot "darbnīcu", G. Anšīņš solīja: ja šis punkts veiksmīgi darbosies, tādi paši stātvīri tiks izvietoti arī citviet.

Nīcenieki iepazīst Jūrmalcietu

4. maijā jaundibinātā Jūrmalcietas interešu kopa "Kalvas" rīkoja pasākumu "Vai pazīsti Jūrmalcietu?". Tā bija lieliski pavadīta diena ar orientēšanos, iespēju uzzināt Jūrmalcietas vēsturi, jautrām stafetēm un novada pašdarbības kolektīvu koncertu. Vislielākā vērtība, iespējams, bija faktam, ka pasākuma organizēšanā iesaistījās teju trešdaļa jūrmalcietnieku.

Lielākā daļa komandu izvēlējās startēt kājāmgājēju klasē, kopumā mērojot septiņus līdz astoņus kilometrus, tikai divas komandas devās ceļā ar velosipēdiem, nūjotāju gan šoreiz nebija. Atgriežoties visi aizpildīja anketas, parādot ceļā apgūtās zināšanas. Kopvērtējumā vislabākos rezultātus uzrādīja vietējo komanda. Pēc labi padarīta darba visi kāri notiesāja Jūrmalcietas interešu kopas "Aizjomietes" vārīto gardo zivju zupu, kam sekoja daudzveidīgas stafetes bērniem un pieaugušajiem. Īpašu aizrautību radīja "slēpošana" ar trīsvietīgajām slēpēm un milzu puzzles kārtošana ar aizvērtām acīm.

Priekules novada raibie raksti

2. maijā jauno tūrisma sezonu atklāja **Priekules pašvaldības un velokluba organizētais MTB velomaratons**, kas šogad piedzīvoja viskuplāko dalībnieku skaitu – 174. Maratonu 55 km garumā izbrauca 16 dalībnieku, bet pusmaratonā šogad startēja 84 velomīļi. Bērnu maratona dalībnieku skaits pārsniedza visu iepriekšējo gadu rekordus un pulcēja 56 bērnus. Pirmo reizi Priekules MTB velomaratona vēsturē 55 km garo distanci veica arī pirmā un vienīgā sieviešu

kārtas pārstāve rīdziniece **Zanda Rutkovska**, kura kļuva arī par absolūto uzvarētāju maratona distancē.

Priekules daudzfunkcionālajā sporta hallē šopavasara notika ģimeņu sporta diena, kuras galvenais notikums bija **alpīnisma sienas atklāšana**. Kāpšanas siena aizņēma 91 m² platību un ir nepilnus deviņus metrus augsta, tā ierīkota ar sešu līmeņu sarežģītības celiņiem.

Lai uzturētu dziesmu svētku spēcinošo garu un izvēlētos tādu repertuāru, kas pašiem mīļš un kam neatliek laika tad, kad jāapgūst koprepertuārs, Priekulē

notika sarīkojums **“Ar dziesmiņu birzi triecu, ar dancīti laiku vedu”**. Tajā sadziedāja un sadancoja tuvākie kaimiņi – durbenieki, grobiņnieki un priekulnieki. Priekules novada domes priekšsēdētāja **Vija Jablonska** novēlēja: *“Lai gandarījums par izdziedātām dziesmām un izdejojamiem deju rakstiem uztur možu garu līdz nākamajiem starpnovadu koncertiem!”*

No 9. līdz 11. maijam Priekulē norisinājās **starptautiskais skolu draudzības festivāls**, kas aizsākts jau 1965. gadā un šogad notika 49. reizi. Katru gadu tas norisinās kādā no festivāla sadraudzības pilsētām Latvijā, Lietuvā, Igaunijā vai Krievijā. Mājinieki viesiem izrādīja, ko prot un ko dara novada iedzīvotāji – no maza līdz lielumam.

Līgums Zemgales uzņēmēju atbalstam

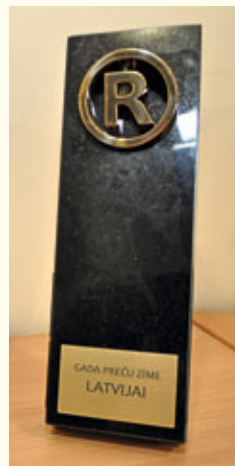
Jelgavā noslēgts sadarbības līgums starp Zemgales Plānošanas reģionu un Latvijas Darba devēju konfederāciju. Dokumentu, kas paredz sniegt konsultatīvo un informatīvo palīdzību Zemgales reģiona uzņēmējiem

un uzņēmējdarbības uzsācējiem, parakstīja Zemgales Plānošanas reģiona Attīstības padomes priekšsēdētājs **Andrejs Spridzāns** un Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore **Līga Meņģelšone**. Plašu sadarbību plānots izvērst uzņēmējdarbību veicinošas infrastruktūras sakārtošanā un investīciju piesaistē, kā arī arodizglītības un mūžizglītības jomā.

Jelgavas novada logo – labākais!

Īpašā sarīkojumā, kas vēlētās Pasaulē intelektuālā īpašuma dienai, 25. aprīlī LR Patentu valde un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera apbalvoja konkursa **“Gada preču zīme 2013”** laureātus divās nominācijās – **“Gada preču zīme – Latvijai”** un **“Gada preču zīme – pasaulē”**. Apbalvojumam kopumā bija pieteikta 131 aizvadītajā gadā reģistrēta preču zīme. Par labāko Latvijā atzīts **Jelgavas novada pašvaldības logo**

un sauklis **“Jelgavas novads stabilai nākotnei”**. Kā norāda Patentu valde, apbalvojums piešķirams tiem uzņēmējiem, kuri visskaidrāk saskata rūpnieciskā īpašuma aizsardzības sistēmas radītās priekšrocības uzņēmumu ilgtermiņa konkurētspējas un produktivitātes paaugstināšanā. Nosakot uzvarētājus, vērā tika ņemts gan žūrijas komisijas viedoklis, gan sabiedrības balsojums. Jelgavas novada logo ieliktas būtiskākās vērtības. Zelta krāsa simbolizē cilvēkus, ģimenes un darba tikumu, zilā – Lielupi ar pietiekām, zaļā – vidi un lauksaimniecību. Sautis apliecina, ka novadā stabila attīstība ir liela vērtība.

Iecavnieki uzgavilē jaunajam stadionam

Iecavas novada iedzīvotāju sapnis ir piepildījies – 30. aprīlī ar aplausiem, skaistiem priekšnesumiem, pilnām tribīnēm un ziediem tika atklāts **jaunais sporta komplekss pie Iecavas vidusskolas**. Stadionā ir iespēja trenēties dažādās vieglatlētikas disciplīnās –

tāllēkšanā, kārtslēkšanā, augstlēkšanā, lodes grūšanā, diska mešanā, šķēpmēšanā –, kā arī ir pieejams skrejceļš ar papildu inventāru un futbola laukums. Tribīnēs ir 424 sēdvietas, ir ģērbtuves ar dušām, komentētāju telpa un palīgtelpa inventāram. Stadionā ikdienā trenējas lecavas vidusskolas un sporta skolas “Dartija” audzēkņi, un tas ir atvērts ikvienam iecavniekam. Jaunajā stadionā jau aizritējušas pirmās starptautiskās vieglatlētikas sacensības un Zemgales reģiona skolēnu vieglatlētikas sacensības četrcīņā “Draudzība”. Iecavnieki cer uz pirmajiem stadiona rekordiem, kurus, iespējams, izdosies uzstādīt 7. jūnijā, kad šeit pirmo reizi notiks tradicionālie novada sporta svētki.

Koknesē pamodina samu un tūrisma sezonu

Jau piektie Sama modināšanas svētki 17. maijā Koknesē ieskandējuši jauno tūrisma sezonu. Kokneses Sams visas dienas garumā pagodināja koknesiešus un ciemiņus ar savu klātbūtni. 2013. gada svētkos pirmo reizi Koknesē notika Tvīda brauciens. “Šogad koknesieši vairs nebija jāskubina,” ar gandarījumu atzina idejas iniciatore **Ita Lejiņa**. Krāšņo retrotērpu un ziediem izpušķoto velosipēdu parādi – gluži kā no žurnāla “Atpūta” vāka – pavadīja zvaniņu skaņas un līdzjutēju gaviles.

Dienas ritējumā bija gadatirgus, izklaides bērniem un viduslaiku sporta spēles, arī koknesiešu iecienītais mūku futbols. Pilsdrupās apmeklētājus vilināja uz uguns vārītā sama zupa un izbrauciens ar motorlaivu. Šogad Kokneses novada domes pašvaldības aģentūra “Kokneses tūrisma centrs” svin 15 gadu jubileju. Pirmo reizi Kokneses viduslaiku pilsdrupās tūrisma veicinātāji aicināja uz Muzeju nakts pasākumu “Kad ik akmenī dzīvība pulsē”. Šajā vakarā apmeklētāju paviljonā atklāja nelielu restaurētu senlietu ekspozīciju. Ikviens varēja izmēģināt spēkus metamo cirvju un šķēpu mešanā mērķī, izkalt savu laimes vērdu, darboties smilšu animācijas darbnīcā vai jauties aizraujošam piedzīvojumam – orientēšanās pārgājienam “Misija – Koknese”. Citi nelaida garām iespēju ietērpties viduslaiku tērpā un nofotografēties pie senajiem mūriem. Pilsdrupām satumstot, uz lielā piepūšamā ekrāna latviešu mākslas filmu mīļotāji varēja vērot vecos, labos “Vella kalpus”.

Neatkarības riteņbrauciens Pļaviņu novadā

4. maijā jau ceturto gadu pēc kārtas norisinājās Pļaviņu novada neatkarības riteņbrauciens, kurā piedalījās 394 dalībnieki. Balvas saņēma ne tikai ātrākie dažāda vecuma velobraucēji, bet arī viskuplāk pārstāvētais

kolektīvs un ģimene, pieredzējušākais un jaunākais dalībnieks, unikālākā velosipēda īpašnieks un citi.

Starptautiska konference Jēkabpils novadā

Jēkabpils novadā no 5. līdz 9. maijam notika projekta “Pārrobežu sadarbība starp reģioniem Latvijā un Rumānijā, lai uzlabotu izglītības kvalitāti” noslēguma konference. Abu valstu pārstāvji dalījās pieredzē, vērtēja projekta nozīmi un ilgtspēju, kā arī nostiprināja turpmākās saites, parakstot **sadarbības līgumu** starp Jēkabpils novadu un **Kumpenas pašvaldību**. Konference bija reģionāla, tāpēc aktivitātes notika dažādās Latvijas vietās: Zemgalē – Jēkabpilī, Jēkabpils novada Rubenā, Zasā, Viesītes novadā, Latgalē – Daugavpilī. Šāda darba kārtība konferences dalībniekiem nodrošināja jaunas pieredzes ieguvu citās pašvaldībās, bet Rumānijas delegācijas ciemiņiem arī iespēju iepazīt Latvijas dažādību – gan Viesītes

bānīti, gan Marka Rotko muzeju un Daugavpils cietskni. Iesaistīto pašvaldību vadītāji Jēkabpils novada Rubenes dabas parkā kopīgi iestādīja koku, kas simbolizēs izglītību un sadarbību.

Pirmās *Twitter* fotomedības Preiļos

3. maijā Preiļu pludmalē un aktīvās atpūtas zonā pie Preiļu pilsētas parka dīķiem ar plašu programmu gan maziem, gan lieliem tika atklāta vasaras pludmales sezona. Aktīvās atpūtas zonā visu dienu aktīvi rosījās pludmales volejbola un futbola turnīra dalībnieki, bet BMX trasē savus spēkus iemēģināja ekstrēmāku aktivitāšu cienītāji. Jauniešiem tika piedāvāta iespēja trīs

stundu garumā piedalīties *Twitter* fotomedībās Preiļu pilsētā, apmeklējot 20 kartē norādītos punktus un izveidojot pašbildes, kuras tika pierēģistrētas *twitter.com* kontā. Dienas vidū pludmalē norisinājās oficiālā sezonas atklāšana, kuras laikā tika ieslēgta Preiļu pil-

sētas skaistā strūklaka un parka dīķu sistēmā ielaida 200 kg karpu.

Ludzas novads aicina ciemos

Ludza ir senākā Latvijas pilsēta, un Ludzas novads – īpaša pārvērtību vieta. Te senais sadzīvo ar jauno, vienojošais savijas ar atšķirīgo, te harmoniski lēnīgais latgāliešu dzīves tecējums ieplūst attīstības un pārmaiņu ritumā.

Ludzas novada domes priekšsēdētāja **Alīna Gendele** aicina: “Ludzu ieskauj seni pilskalni un pieci ezeri. Tomēr brīnišķīgie dabas skati nav vienīgais, ko Ludzas novadā var baudīt, piedzīvot un izgaršot. Ceļotājiem būs interesanti

iepazīt gan interesantos apskates objektus un senās baznīcas, gan joprojām dzīvās autentiskās tradīcijas, svētku un sadzīves rituālus, tautas folkloru, apgūt kādu seno arodu Ludzas amatnieku meistardarbnīcās. Īpaši patīkama ir nesteidzīgā atpūta viesu mājās pie ezeriem, makšķerēšana, melnā lauku pirts un citi veselību uzlabojošie rituāli. Ir arī iespēja piedalīties vēstures dokumentu pētniecībā, vēstures semināros, reālos pētniecības darbos! Lai katram no mums senās pils mūri dod spēku un jauno ceļu bruģis virza uz priekšu!”

Ludzas pilskalnā šobrīd ir tikai Livonijas ordeņa senās pils drupas, bet mūsdienu tehnoloģiju iespējas piedāvā **3D ekskursiju – virtuālu pils rekonstrukciju** planšetdatora ekrānā. Šī ir pirmā šāda veida mobilā

aplūkacija Eiropā, kas balstīta uz virtuāli papildinātas realitātes tehnoloģijām un ļauj tās lietotājam ar planšetdatora palīdzību atgriezties vairākus gadsimtus senā pagātnē, kur it kā tiek uzlaikots senais pils izskats uz esošām drupām reālā vidē, dažādos gadalaikos un gaismās.

21. jūnijā jau sesto gadu Ludzas pilskalnā Latgales un pārnovadu amatu meistari, saimnieki un dziedātāji sanāks kopā, lai svinētu “**Lielo latgaļu tirgu**” un vasaras saulgriežus. Te varēs vērot seno amatu demonstrācijas vides darbnīcās, piedalīties seno latgaļu cīņās un spēlēs, uzdziedāt ar folkloras kopām. Saules rietā vasaras saulstāvjos visi kopā iegriezīs saules ritu.

26. jūlijā Ludzas stadionā “Vārpa” notiks kārtējās “**Klaidoņu dienas**”, tajās ludzāniešus un viesus priecēs motociklu parāde, rokmuzikas koncerti, bet Makašānu trasē notiks tradicionālās autosacīkstes. Tā ir lieliska atpūta ar adrenalīna piedevu.

No 8. līdz 10. augustam svinēsim **Ludzas pilsētas svētkus “Ar sauli azotē”**, kur sabrauc gan bijušie ludzānieši, gan draugi un radi, gan viesi no daudzām valstīm. Pilsēta piedāvā pasākumus visdažādākajām gaumēm. Šogad Ludzu pieskandinās arī populārais bērnu un jauniešu popmūzikas festivāls “Sauls lietus Latgalē”.

Gulbenes novada īpašā ēdienkarte

Pašvaldības aģentūra “Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs” sadarbībā ar vairākiem Gulbenes novada ēdināšanas uzņēmumiem jau trešo gadu gan gulbeniešiem, gan novada viesiem piedāvās Gulbenes novada īpašos ēdienus. Šogad ēdienkartē

iekļauti jauni ēdieni: kartupeļu biezzupa "Saullēkts Gulbenē", salāti "Lācīšu raibie", pamatēdieni "Mazais bānītis" un "Volfa mundieris", deserts "Kalna muiža" un kokteilis "Gulbiša lidojums". Ēdienu nosaukumi tapuši, izvēloties vietu, objektu un personu vārdus, kas ļoti cieši saistīti ar Gulbenes novadu. Tā, piemēram, kartupeļu biezzupa atgādina saulainu dienu Gulbenē, nosaukums "Lācīšu raibie" tapis par godu atpūtas kompleksam "Lācītes", pamatēdiens "Mazais bānītis" stāsta par vienīgo regulāri kursējošo šaursliežu vilcienu Baltijā, bet "Volfa mundieris" izceļ baronu fon Volfu nozīmi Gulbenes pilsētas un apkārtnes vēsturē. Deserts "Kalna muiža", atgādinot nelielu pakalnu, vēlīts Kalna muižai Kalnienā Stāmerienas pagastā, un, kokteilis "Gulbiša lidojums" izceļ Gulbenes novada simbolu – gulbi. Gulbenes novada īpašos ēdienus var nobaudīt vasaras tūrisma sezonā, kopš 17. maija.

Madonā uzstādīti divi vides monitori

Lai sniegtu atbalstu uzņēmējdarbības reklāmai un mārketingam, Madonā uzstādīti divi vides monitori – Saieta laukumā un daudzfunkcionālajā sporta hallē. Šo iespēju pavēra starpvalstu projekts "Sociāli ekonomiskās attīstības, biznesa un sadarbības veicināšana pierobežas reģionos", kas paredzēts aprīkojuma iegādei uzņēmējdarbības izstāžu un pasākumu nodrošināšanai. Tāpēc arī projekta vadītāja **Dace Āriņa** uzsver: būtiski, lai monitoros parādītos informācija par novada uzņēmējiem, viņu aktualitātēm, notikumiem, informācija, kas svarīga uzņēmējdarbības videi.

Robežtirgū Valka un Valga atzīmē desmit gadus Eiropas Savienībā

10. maijā uz Latvijas un Igaunijas valstu robežas norisinājās **12. Lielais labdarības robežtirgus**. Abas valstis

ar plašu izklaides un kultūras programmu atzīmēja 10 gadus Eiropas Savienībā. Dienas garumā dvīņu pilsētās Valkā un Valgā notika ne tikai tirgošanās, bet arī dažādas atrakcijas visām gaumēm. Pasākuma atklāšanas ceremonijā svinīgas runas teica abu pilsētu mēri – **Vents Armands Krauklis** un **Kalevs Herks**, kā arī Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un Igaunijā vadītāji **Inna Šteinbuka** un **Hanness Rumms**. Uz skatuves tika aicināti un apsveikti 2004. gada maijā dzimušie bērni.

Pirmo reizi pasākuma vēsturē notika konkurss gaļas ražotājiem jeb **pirmais starptautiskais gaļas un desu festivāls**. Tajā gardos izstrādājumus vērtēja gan festivāla žūrija (restorāna "Kaļķu vārti" šefpavārs **Raimonds Zommers**), gan abu pilsētu mēri. Dalībai tirgū bija piesteikušies gandrīz 200 tirgotāju no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas. Varēja iegādāties slavenos sīpolus no Peipusa ezera, kūpinātas pīles un čili ievārijumu! Īpašu skatītāju atsaucību guva abu mēru šūpošanās kīkinga šūpolēs, simbolizējot šā gada labdarības mērķi. Valkas un Valgas pašvaldību vadītāji ir vienojušies šāgada tirgus ieņēmumus ieguldīt **unikālu šūpoļu uzstādīšanā uz Valkas-Valgas robežas**. Šūpojoties būs iespēja vienlaikus būt divās valstīs. Pasākuma odziņa bija **jauns sporta veids**, ko plānots izvērst par tradīciju – uz abu valstu robežas ar siksnām ap galvu spēkojās abu valstu mēri! Uzvarēja draudzība!

"Aktīvi strādājot un pilnveidojot iesākto, mērķis – radīt vienu no lielākajiem un populārākajiem pasākumiem Baltijā – ir sasniezams," uzskata Vents Armands Krauklis.

Valmierā iestādīta piemiņas liepa

10. un 11. aprīlī Valmierā – Vidzemes Augstskolā un Valmieras muzejā – notika starptautiska konference "**Brāļu draudze Vidzemes kultūrtelpā**", kurā piedalījās vēstures, filozofijas, filoloģijas un literatūras pētnieki, mācībspēki no Latvijas, Somijas, Čehijas un Zviedrijas. Konference bija veltīta hernhūtiešu kustības vēsturei Vidzemē 18.–19. gs., rakstnieka Artura Baumaņa romānu triloģijai "Hernhūtieši", kā arī Valmiermuižas īpašnieces Magdalēnas Elizabetes fon Hallartes personībai. Pateicoties tieši viņai, romānā

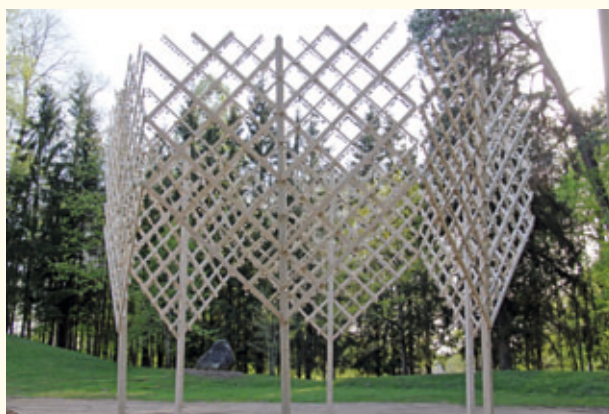

pieminētā Brāļu draudze kļuva par latviešu nacionālās izglītības un atmodas pirmsākumu. Konference tika atklāta ar tās dalībnieku pieņemšanu Valmieras pilsētas pašvaldībā. Lai godinātu Magdalēnas Elizabetes fon Hallartes piemiņu, Valmieras centrā dalībnieki iestādīja liepiņu. Iepriekš šajā vietā pie Valmieras Sv. Sīmaņa baznīcas jau tika iestādīta liepa, kas izaugusi dižena. Mazā liepiņa būs kā ģenerālienes Hallartes piemiņas turpinājums, ko ar laiku plānots papildināt, šajā vietā uzstādot arī piemiņas zīmi. Valmiermuižas īpašniece bija hernhūtiešu kustības atbalstītāja, hernhūtiešu literatūras apgādātāja un izplatītāja. 1738. gadā viņa Valmiermuižā nodibinājusi hernhūtiešu skolotāju semināru latviešiem, kā arī finansējusi un organizējusi pirmo nozīmīgāko hernhūtiešu izdevumu latviešu valodā “Kādas izlasītas garīgas jaukas dziesmas”.

Dikļos gatavojas dziesmusvētku 150. gadskārtai

Šogad apritēs 150. gadskārta kopš dziesmusvētku tradīcijas aizsākumiem, kad 1864. gadā Dikļu mācītājmuižas parkā (tagad – Neikenkalnā) draudzes mācītājs un rakstnieks Juris Neikens noorganizēja pirmos kopā dziedāšanas svētkus, liekot pamatus latviešu tradīcijai. Pagājušā gada jūnijā Neikenkalnā Kocēnu novada pašdarbības kolektīvi talkā nojauc veco estrādi, lai tās vietā taptu jauns, Latvijā vēl nebijis projekts – **dabas koncertzāle**. Šobrīd turpinās apjomīgie darbi, lai 7. jūnijā jaunizveidotajā dabas koncertzālē varētu norisināties vērienīgais dziedāšanas svētku 150. gadskārtai veltītais pasākums. Šāgada janvārī Kocēnu novada dome pieņēma lēmumu noteikt Dikļu dabas koncertzāles būvniecību par Kocēnu novada pašvaldības 2014. gada prioritāro investīciju projektu, kā arī sakārtot īpašumtiesības, pārņemot Neikenkalnu Kocēnu novada domes īpašumā un nostiprinot īpašumtiesības zemesgrāmatā. Vietas unikālās akustiskās īpašības tiks veidotas ar ūdens spoguļi, koka konstrukcijām, esošiem parka stādījumiem, terasēm un nogāzēm. Gan skatuve, gan amfiteātris ietvers daudzfunkcionalitātes ideju – skatuvei paredzētas divas maināmas iespējas, kuras izmantojamas gan apjomīgo dziesmusvētku pasākumu nodrošināšanai un ap 3000 dziedātāju un skatītāju uzņemšanai, gan

jau ierasto ikdienas kultūras pasākumu rīkošanai – transformējamas tribīnes lieluzvedumiem, horizontāla grīda ar portālu un ekrānu brīvdabas uzvedumiem, koncertiem, dažādiem svētkiem, zaļumballēm. Īpaši lielu pasākumu gadījumos dabas koncertzālē varēs uzņemt līdz pat 5000 dalībnieku un skatītāju. Maijā Dikļos notika dziedāšanas svētku ieskaņas pasākums, un nu vēsturisko vietu blakus Neikenkalnam rotā iespaidīgs vides objekts – “**Sidraba birzs vai-nags**”, kas dziesmu un deju svētku laikā bija centrālais objekts Rīgā, bet turpmāk tā atrašanās vieta būs tieši dziesmusvētku šūpulī – Dikļos. Pie katra

birzs koka pasākuma laikā tika piestiprinātas plāksnītes, kas vēsta par tiem koriem, kuri piedalījās 1864. gada Dziesmu dienā Dikļos: tie bija seši vīru kori no Vidzemes – Dikļiem, Lielsalacas (Salacgrīvas), Limbažiem, Mazsalacas, Rūjienas un Straupes.

Stalbē jauns iemītnieks – Knauzers

17. maijā Muzeju nakts aktivitātes Pārgaujas novadā aizsākās ar lielā zirnekļa atklāšanu Stalbē un akmeņkaļa **Aivara Kerliņa** skulptūrām bagātajā pagalmā “**Ezeriņos**”. Zirneklis izvēlēts tāpēc, ka akmens apstrāde aizsākusies tieši ar zirnekli. Šī skulptūra ir kā pateicība zirneklim un ģenerālmēģinājums nākamajam gadam, kad uzņēmums svinēs divdesmit gadu jubileju un kad taps kāda īpaša, pagaidām neatklāta skulptūra. “Raudzību” viesi tika iesaistīti konkursā par zirnekļa vārda izvēli. Par atbilstošāko vārdu tika atzīts rozulietes **Lailas Vidiņas ģimenes** ierosinātais Knauzers. Vārds tika iesvētīts ar lielgabala šavienu. Viesi varēja iziet zirneklim pa apakšu, apskatot noturīgās metāla konstrukcijas un stiprinājumus, kas esot stabilākas par bēdīgi slavēto veikalu “Maxima”. Pēc

svinīgās daļas Muzeju nakts viesi tika aicināti pie svētku galda par godu zirnekļa atklāšanai un akmeņkāja dzimšanas dienai.

Laša kauss Salacgrīvā

5. aprīļa agrā rītā Vecsalacās pulcējās makšķernieki, lai piedalītos Salacgrīvas novada domes organizētajās sacensībās taimiņu un lašu makšķerēšanā ar spinningu vai mušiņmakšķeri "Salacgrīvas Laša kauss 2014." Sacensībās piedalījās 18 komandu, kopskaitā 72 dalībnieki, starp kungiem arī divas dāmas. Pēc oficiālās sacensību atklāšanas makšķernieki labākās copes vietas un lielākas zivs meklējumos izklīda, lai pēcpusdienā atgrieztos – svērtu, mērītu un apbrīnotu iegūto lomu vai apspriestu dienas neveiksmes un gūtu labas mācības no šīs dienas veiksminiekiem.

Noslēgumā Laša kausa sacensību dalībniekus uzrunāja Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs **Dagnis Straubergs**: *"Liels paldies, ka esat pie Salacas un jūsos ir interese par mūsu upi, šīm sacensībām un zivīm. Prieks redzēt dalībniekus no Lietuvas un Igaunijas, cerams, ka viņi nav pārlietu sabēdājušies, jo līdz godalgotajām vietām nedaudz pietrūka."*

Paziņojot sacensību rezultātus, galvenā tiesnese **Inese Koluškina** sacīja: *"Jūs droši vien domājat, ka šodien nav zivju diena – pavisam ir noķertas 19 zivis, 6 laši (35,9 kg) un 13 taimiņi (35,6 kg). 19 vīriem veicās, un viņi tika pie zivīm, bet kopumā vērtējot – tiešām šī nebija zivju diena, jo diemžēl septiņām komandām bija jāiztiek bez loma."* Lielāko taimiņu sacensību vēsturē izvilka **Ingus Homka** no komandas "H-4" – 5,5 kilogrami un 87 centimetri!

Lašu makšķerēšanas sacensībās lielāko, smagāko un varenāko lasi (8,1 kg un 105 cm) pievārēja **Raivis Bērziņš** no "Salackrasti 1" komandas. Viņam ne tikai pirmā vieta, bet arī šāgada **Laša karaļa tituls**. Salackrastu vīriem uzvara arī komandu kopvērtējumā.

Jaunas īsfilmas par Latvijas nacionālajiem parkiem

Dabas aizsardzības pārvalde, pateicoties Latvijas Vides aizsardzības fonda finansējumam, īstenojusi projektu, kurā tapušas piecas īsfilmas par Latvijas

nacionālajiem parkiem un citām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Visas īsfilmas iepazīstina ar nacionālajos parkos un citviet Latvijā sastopamajām dabas vērtībām no parka apmeklētāju skatpunkta. Visas filmas ieskaņotas latviešu un angļu valodā. Aptuveni 15 minūšu garās filmas stāsta par Ķemeru, Gaujas, Slīteres un Rāznas nacionālajos parkos sastopamajām dabas un kultūrvēstures vērtībām, to raksturojamajām ainavām un tūrisma iespējām parkos. Filma par Latvijas īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām sniedz ieskatu Latvijas daudzveidīgajā dabā un dabas aizsardzības vēstures attīstībā.

Filmās apskatāmas Dabas aizsardzības pārvaldes (http://daba.gov.lv/public/lat/aktualitates/video1/latvijas_daba/) un Vimeo (<http://vimeo.com/86676624>) interneta vietnēs.

Siguldā atvērs 1. S klasi

Siguldu pelnīti var uzskatīt par Latvijas olimpisko medaļu kaltuvi. Siguldas novada bērniem šoruden būs iespēja jauno mācību gadu uzsākt Siguldas pilsētas vidusskolas 1. klasē ar sporta novirzienu. Ideja par šādas klases izveidošanu ir radusies Siguldas novada domes priekšsēdētājam **Uģim Mitrevicam**, gūstot iedvesmu no Siguldas olimpiešiem, īpaši brāļiem Dukuriem un Šiciem, kā arī SIA "Bobsleja un kamaniņu trases Sigulda" valdes priekšsēdētāja Dainā Dukura iniciatīvas veidot Ziemas akadēmiju.

"Siguldas novada pašvaldība ir pieņēmusi vēsturisku lēmumu – izaudzināt Latvijas nākamos olimpiešus," saka Uģis Mitrevics. Ņemot vērā nepieciešamos laika un finanšu resursus, ir tikai likumsakarīgi jau šobrīd domāt par profesionālo sportistu pēctecību un šim mērķim efektīvi izmantot visu Siguldas novada sporta infrastruktūru.

"S" klases skolēni no 1. līdz 6. klasei pilnā apjomā apgūs vispārīgglītojošās programmas priekšmetus, bet atšķirībā no citiem skolēniem katru dienu sāks ar sporta nodarbību un arī pēc mācību stundām atbilstoši sezonai dosies uz vispārējās fiziskās sagatavotības nodarbībām – vieglatlētiku, slēpošanu, skrituļošanu, peldēšanu vai citām. Interesu izglītības nodarbību vadīšanai tiks pieaicināti profesionāli sportisti. Tāpat bērniem būs iespēja klātienē vērot dažādu profesionālo sportistu dalību sacensībās, bet vasarā skolēni piedalīsies sporta nometnēs.

"Mēs esam apzinājušies Latvijas izglītības sistēmas problēmu – skolēnu fiziskās sagatavotības prasības ir minimālas! Lai Latvijai būtu iespēja pēc 12 gadiem izcīnīt olimpiskās medaļas, ir nepieciešamas papildu investīcijas un nopietns darbs ar jauniešiem, attīstot viņus fiziski. Arī tad, ja skolēni izlems neturpināt profesionālo karjeru sportā, viņi būs ieguvēji, jo būs aktīvi, vispusīgi un fiziski veseli," par ideju stāsta **Dainis Dukurs**.

Saulkrastu upēs ielaisti zivju mazuļi

15. aprīlī notika taimiņu divgadīgo mazuļu smoltu ielašana Saulkrastu novada upju lejtecēs. Ar valsts

Zivju fonda atbalstu projekts "Zivju resursu pavairošana un atražošana Saulkrastu novada upēs" iesākās jau 2012. gadā, kad Rīgas līča piekrastē tika notverti taimiņu vaislinieki, no kuriem zivju audzētavā "Tome" ieguva ikrus, inkubēja un izaudzēja smoltus.

Piedaloties Vidzemes zvejnieku biedrības un Saulkrastu novada domes pārstāvjiem, kā arī Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes inspektoriem, vairāk nekā 2500 taimiņu mazuļu tika ielaisti Pēterupes, Ķīšupes un Aģes lejtecēs. Zivju mazuļu monitoringu un novērtējumu paredzēts veikt šogad un nākamajā gadā sadarbībā ar zinātniskā institūta "BIOR" speciālistiem.

Lai jūtami palielinātu taimiņu populāciju, arī turpmākos gados tiks īstenoti līdzīgi projekti.

Gaujas svētki Ādažos

17. maijā Gaujas svētki Ādažos tika svinēti vērienīgāk nekā jebkad agrāk. Ādažnieku un viesu īpaši interesi izraisīja Nacionālo bruņoto spēku militārās tehnikas demonstrācija, velo un auto tehnikas izstāde, mototriāla skolas un motobola paraugdemonstrējumi, kā arī bezceļu apvidus auto skate. Uz interesentu jautājumiem atbildēja gan Latvijas, gan ASV karavīri. Svētku vērotājus priecēja arī labākie Ādažu Kultūras centra un Ādažu izglītības iestāžu kolektīvi. Bērni varēja izbaudīt izjādes ar zirgiem, nogaršot dažādus kārumus, iegūt hennas tetovējumu, kā arī apmeklēt radošās darbnīcas Ādažu Mākslas un mūzikas skolā

un iesaistīties daudzās un dažādās citās atrakcijās. Pavasara tirdziņā varēja iegādāties dažādus amatnieku darinājumus un lauku labumus. Vakarā Vējupes krastā folkloras kopas aizdedza vairākus ugunskurus. Muzeju naktī gan brīvā dabā, gan iekštelpās Ādažos bija skatāma arī vēsturisku kinofragmentu skate par Ādažiem. Vakara programmā viesus priecēja folkloras grupas, populāri solisti un pats maestro Raimonds Pauls.

Īstu pārsteigumu sagādāja uguņošanas izrādes krāšņais un interesantais scenārijs. Pirms salūta Gaujas tilts izgaismojās Ādažu ģerboņa krāsās – baltā un zaļā, bet uguņošanas laikā tas laistījās dažādās krāsās. Uguņošanas izrādes noslēgumā izveidojās milzīgas zelta bumbas, kas pārvērtās sikās zeltainās lāsītēs, simboliski atgādinot zelta lietu, kas nolijis pār Ādažiem.

Ziņas sagatavojuši: **Sandris Točs, Baiba Gailīte, Lauma Kalniņa, Elita Cepurīte, Ieva Aile, Aiga Priede, Inga Priede, Solvita Pleinica, Signeta Reimane, Marīta Kurčanova, Evita Enģele, Dace Ķēde, Aigars Štāls, Gunita Šime, Daiga Egle, Līga Svāra, Gundars Venens, Juris Kālis, Dace Kaņepone, Annija Jakovļeva, Beata Logina, Anita Šmite, Sarmīte Rode, Jānis Peņģerots, Kaspars Sēlis, Jolanta Rubine, Svetlana Rimša, Gulbenes novada pašvaldības aģentūra "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs", Dzintra Stradiņa, Edīte Miķelsone, Zane Brūvere, Laura Moča, Eva Eglīte, Līga Hofmane, Ilga Tiesnese, Rita Jakovļeva, Siguldas novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību pārvalde, Marika Grasmāne un Monika Griezne**

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Students ieiet restorānā, piesauc viesmīli un iespiež tam sauja naudiņu. Viesmīlis, laipns kā saulīte, piedāvā:

- Vai gribat pasūtīt galdiņu?
- Nē, bet pēc stundām trim, kad atnākšu ar draudzēni, jums jāapgalvo, ka brīvu vietu nav!

☺ ☺ ☺

Latviešu teika mūsdienu gaumē. Lāčplēsis jā, jā, līdz nonāk krustcelēs. Tur ierauga lielu akmeni, uz kura rakstīts: "Pa kreisi jāsi – nosītišu! Tava Laimdota."

☺ ☺ ☺

Riteņbraucējs – tā ir nelaime ekonomikā. Viņš ne tikai nepērk mašīnu, benzīnu un apdrošināšanu, bet arī nemaksā par mazgāšanu, autostāvvietu, kredītu un zālēm. Vēl piedevām viņš ir vesels...

☺ ☺ ☺

Sieviete, kura skaita savu naudu, ir vienuļa sieviete. Sieviete, kura skaita ne tikai savu naudu, ir precēta sieviete. Sieviete, kura neskaita savu naudu, ir veiksmīgi apprecējusies. Sieviete, kura skaita svešu naudu, ir grāmatvede. Sieviete, kura neskaita svešu naudu, ir mīļākā.

☺ ☺ ☺

Mūzikas stundā skolotāja vaicā Pēterītim:

- Kādus sitamos instrumentus tu zini?
- Nu, žagars, sikсна...

☺ ☺ ☺

Sazvanās divas draudzenes:

- Sūtīju vīru pēc kartupeļiem, un viņu notrieca mašīna!
- Šausmas! Ko tagad darīsi?
- Laikam jau būs jāvēra makaroni...

☺ ☺ ☺

Atvaļinājuma nauda – lieta, kas vienmēr beidzas ātrāk nekā atvaļinājums.

☺ ☺ ☺

Apsveikt skolotāju ar pirmo septembri ir tas pats, kas apsveikt zirgu ar lauku darbu sezonas sākšanos.

☺ ☺ ☺

Ar gadiem laulības dzīves centrs pārceļas no guļamistabas uz virtuvi.

☺ ☺ ☺

- Dēliņ, kāpēc tu visiem izstāstīji, ka matemātikas skolotāja ar fizikultūras skolotāju bucojās?

- Viņa pati prasīja.
- Tas ir kā?

- Viņa teica: Juri no pēdējā sola, izstāsti visiem, kas tik smieklīgs, mēs arī gribam pasmieties...

☺ ☺ ☺

Gribēju nosnausties, noliku pie gultas uz grīdas datoru. Sievasmāte padomāja, ka tie ir svāri... Sver viņa 1000 EUR...

☺ ☺ ☺

- Meitenīt, atļausiet palīdzēt?
- Nē, paldies, soma nav smaga.
- Es ne par somu, es esmu plastiskais ķirurgs...

☺ ☺ ☺

- Kāpēc tu sūti savu dēlu uz mūzikas skolu? Viņam taču nav muzikālās dzirdes...

- Nejaucies! Mans dēls tur iet spēlēt, nevis klausīties.

☺ ☺ ☺

- Juri! Žigli atej no krātiņa ar tīģeri!
- Nebaidies, mammu, es viņam pāri nedarīšu...

☺ ☺ ☺

- Dēls, ja tu labi mācīsies, nopirksim tev datoru.

- Bet, ja es slikti mācīšos?

- Tad nopirksim tev klavieres...

☺ ☺ ☺

Medicīnas institūtā ginekoloģijas programmas pirmkursniekiem profesors saka:

- Katram no jums ir jābūt draudzenei, jo bez viņas jūs mājas darbus nevarēsiet izpildīt!

☺ ☺ ☺

Pie psihoterapeita:

- Dakter, es esmu neveiksminieks.
- Cilvēku, kurš spēj apmaksāt vizīti pie manis, par neveiksminieku ir grūti nosaukt.

☺ ☺ ☺

- Šef, iedod atvaļinājumu trīs dienas!

- Bet tu taču tikko atgriezies no mēnesi gara atvaļinājuma!

- Šef, es precos.

- Tu ko? Nevarēji atvaļinājuma laikā apprecēties?

- Nevarēju, negribēju sev atvaļinājumu maitāt.

☺ ☺ ☺

- Kur tavs tēvs strādā?

- Bankā.

- Sen jau?

- Nē, tikai šonakt.

☺ ☺ ☺

- Vai tu tiešām atkal gribi precēties ar savu bijušo vīru? Vai tiešām esi pārliecināta, ka viņš pa šiem 7 gadiem ir mainījies?

- Jā, pat ļoti. Bija parasts biroja darbinieks, bet tagad viņš ir firmas direktors.

☺ ☺ ☺

Ir tomēr laulībā kaut kāda maģija – precas zaķītes un runčuki, bet šķiras govīs un āžīs...

☺ ☺ ☺

- Mammu, mani izslēdza no skolas.

- Par ko?

- Laikam štatu samazināšana...

“Saulē kā olas dzeltenums mirdzēja pāri pasaulei. Viņā bija dzīvība. Pa viņas stariem uz zemi nāca mazi cālēni, un visi bija gaiši dzelteni. Līdz tālumam ziedēja dzelteni lauki un pļavas – dzeltenie vizbuli, prīmulas un visvairāk cūkpienu, visi kalni dzelteni mirdzoši. Un tagad, ja paskatījās saulē, tad tā izskatījās pati kā nupat te kalna galā gulējusi un cūkpienēs dzeltena novārtījusies.” (no Imanta Ziedoņa “Dzeltenās pasakas”)

Zeltaini vizošā 2014. gada 16. maija dienā Jelgavas Svētās Annas baznīcā viens otram jāvārdu teica mūsu kolēģe **ILZE MUTJANKO**, kuru daudzi žurnāla lasītāji un pašvaldību ļaudis četru gadu laikā iepazinuši kā LPS sabiedrisko attiecību speciālisti, un **MĀRIS RUKUTS**.

Maijs Ilzītei, kā mēs viņu saucam, bijis pārvērtību laiks, jo mainījās gan darbalauks – turpmāk viņa būs LPS komunikācijas un pasākumu menedžere –, gan uzvārds.

Lai jaukajai **RUKUTU** ģimenei saulaini zeltojas viss kopā ejamais dzīves ceļš!

Kolēģi no LPS

Aizkraukles novada logu parāde
Ojāra Martinsona foto

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530